

ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ตลอดชีวิต
ในศตวรรษที่ 21 : สหราชอาณาจักร

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
สำนักนายกรัฐมนตรี

**ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ตลอดชีวิต
ในศตวรรษที่ 21 : สหราชอาณาจักร**

**รายงานฉบับแรกของคณะกรรมการที่ปรึกษาแห่งชาติ
ว่าด้วยเรื่องการศึกษาต่อเนื่องและการเรียนรู้ตลอดชีวิต**

**สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
สำนักนายกรัฐมนตรี**

คำนำ

ความเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะมาถึงในศตวรรษใหม่ ทำให้หลายประเทศได้เตรียมการเสริมศักยภาพของประชาชนทั้งในด้านทักษะ ความรู้ ทักษะคิด ค่านิยม โดยการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านทางวัฒนธรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งนี้ เพื่อเป็นปัจจัยสำหรับการแข่งขันทางเศรษฐกิจ และธำรงรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรมของประเทศในยุคโลกาภิวัตน์

สหราชอาณาจักร เป็นประเทศหนึ่งที่มีแผนการสร้างสรรค์สังคมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง จริงจัง และเป็นระบบ ตั้งแต่ครั้ง นายโทนี่ แบลร์ ยังเป็นหัวหน้าพรรคแรงงาน และมีสถานะเป็นพรรคฝ่ายค้าน พร้อมด้วย นายเดวิด บลิ่งเคตต์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาของพรรค ซึ่งปัจจุบันเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการศึกษา และการจ้างงาน ได้ตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษาบทบาทของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่มีต่อการศึกษา โดยเฉพาะการนำระบบสายสัญญาณ และ โครงข่ายแห่งชาติเพื่อการเรียนรู้มาใช้เพื่อการศึกษา

ต่อมา เมื่อนายโทนี่ แบลร์ เป็นนายกรัฐมนตรีแห่งสหราชอาณาจักร ได้สานต่อนโยบายโครงข่ายแห่งชาติเพื่อการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ สำหรับเป็นกลไกในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่จะทำให้สหราชอาณาจักรเป็นสังคมการเรียนรู้ และได้จัดทำโครงการริเริ่มอีกหลายโครงการที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต เช่น โครงการข้อตกลงใหม่ มหาวิทยาลัยอุตสาหกรรม และการเปิดบัญชีการเรียนรู้ส่วนบุคคล

สำหรับรายงานฉบับนี้ เป็นข้อเสนอแนะเพื่อการจัดทำสมุดปกขาว เรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยคณะกรรมการที่ปรึกษาแห่งชาติว่าด้วยเรื่องการศึกษาต่อเนื่องและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผู้จัดทำรายงานได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแก่นของหลักการ แนวทางการกำหนดวิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการของการเรียนรู้ตลอดชีวิต

การจัดการศึกษาของประเทศไทยที่กำลังมุ่งไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิตเช่นกัน ดังหลักการที่ได้กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ดังนั้น ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่คณะกรรมการฯ ได้นำเสนอไว้ จึงเป็นประโยชน์และเป็นแนวทาง ในการพัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประเทศไทยได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะในเรื่องของรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายและยืดหยุ่น การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อให้ผู้เรียนเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพโดยไม่มีข้อจำกัดในเรื่องเวลาและสถานที่ การวัดผลสัมฤทธิ์ที่มี

ลักษณะเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้จากสถานศึกษา สถานประกอบการ ชุมชน หรือจากการศึกษาทางไกล ซึ่งจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียน สร้างความก้าวหน้าโดยการศึกษาเพิ่มเติมในแขนงวิชาใดหรือระดับใดก็ได้

นอกจากนั้น คณะกรรมการฯ ยังได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการกับปัญหาที่เกิดจากตัวผู้เรียน ซึ่งจะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ การสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการแสวงหาความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่จะมารับผิดชอบภารกิจดังกล่าวร่วมกัน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จึงได้จัดแปลและเรียบเรียงรายงานของสภราชอาณาจักร เรื่อง “ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ตลอดชีวิตในศตวรรษที่ 21” ซึ่งจัดทำโดยคณะกรรมการที่ปรึกษาแห่งชาติว่าด้วยเรื่องการศึกษาต่อเนื่องและการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อเผยแพร่แก่ผู้บริหาร นักการศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาทุกระดับ ตลอดจนประชาชนผู้สนใจทั่วไปได้อ่าน และหากท่านผู้อ่านเกิดความบังคลาใจว่า การได้ “เรียนรู้ความรู้” จากรายงานฉบับนี้นั้น ก่อให้เกิดจินตนาการในการสร้าง “วิถีชีวิตเพื่อการเรียนรู้สำหรับสังคมไทย” ก็จะเป็นอานิสงค์อันยิ่งใหญ่ต่อการปฏิรูปการศึกษา

สุดท้ายนี้ สำนักงานฯ ขอขอบคุณ นางสาวพิศवास ปทุมต์ตรังยี ซึ่งเป็นผู้แปลรายงานฉบับนี้ ด้วยความวิริยะอุตสาหะ

(นายรุ่ง แก้วแดง)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

มีนาคม 2543

สารบัญ

	หน้า
คำนำ.....	(ก)
คำชี้แจง.....	(1)
บทนำ.....	1
ภาคที่ 1 : ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ตลอดชีวิตใน 5 ปีข้างหน้า.....	5
บทที่ 1 : ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ตลอดชีวิต.....	6
ภาคที่ 2 : ความจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้ตลอดชีวิต.....	18
บทที่ 2 : ภารกิจที่ท้าทาย.....	19
บทที่ 3 : อุปสรรค.....	34
ภาคที่ 3 : วิสัยทัศน์การเรียนรู้ตลอดชีวิตของปวงชน.....	40
บทที่ 4 : วัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต.....	41
บทที่ 5 : แก่นของหลักการ.....	47
บทที่ 6 : การขยายขอบเขตแห่งความสำเร็จ.....	54
ภาคที่ 4 : ภาคที่ปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมาย “การเรียนรู้ตลอดชีวิต ของปวงชน”.....	58
บทที่ 7 : ภารกิจ บทบาทและความรับผิดชอบ.....	59
บทที่ 8 : รัฐบาล.....	64
บทที่ 9 : ผู้เรียนกับผู้ที่มีศักยภาพที่จะเรียน.....	75
บทที่ 10 : การเรียนรู้ตลอดชีวิต ณ สถานประกอบการ.....	79
บทที่ 11 : การเรียนรู้ที่บ้าน และชุมชน.....	92
บทที่ 12 : หน่วยงานของรัฐ กับ หน่วยงานอื่น ๆ	109
บทที่ 13 : ผู้ให้บริการการเรียนรู้.....	117
บทที่ 14 : การวัดผลสัมฤทธิ์.....	131
บทที่ 15 : เทคโนโลยีที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต.....	139
ภาคที่ 5 : การบรรลุเป้าหมายของการเปลี่ยนแปลง.....	146
บทส่งท้าย : การจัดการกับความเปลี่ยนแปลง.....	147
ภาคผนวก : ภาระหน้าที่และรายชื่อคณะกรรมการที่ปรึกษา.....	150

ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ตลอดชีวิตในศตวรรษที่ 21

รายงานฉบับแรกของคณะกรรมการที่ปรึกษาแห่งชาติ
ว่าด้วยเรื่องการศึกษาต่อเนื่องและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

พฤศจิกายน 2540

ประธาน : ศาสตราจารย์อาร์. เอช. ฟรายเออร์

เราจำเป็นต้องทบทวนและขยายแนวคิดเรื่องการศึกษาตลอดชีวิตให้กว้างไกลยิ่งขึ้น ทั้งนี้ มิใช่เพียงเพื่อปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับสภาพของการทำงานอาชีพเท่านั้น หากแต่จะต้องเข้าไปสร้างกระบวนการหล่อหลอมปัจเจกบุคคลในองค์กรวมให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยครอบคลุมทั้งในด้านความรู้ เจตคติ วิจารณ์ญาณ และความสามารถในทางปฏิบัติไปพร้อม ๆ กัน การเรียนรู้ตลอดชีวิตจะช่วยให้ผู้คนสามารถพัฒนาจิตสำนึก ความตระหนักรู้ในเรื่องเกี่ยวกับตนเองและสิ่งแวดล้อม รวมทั้ง ส่งเสริมให้พวกเขาเข้ามามีบทบาททางสังคมทั้งในด้านการงานและในชุมชนด้วย

ฌาคส์ เดอลอร์ส (2539)

“การเรียนรู้ : ขุมทรัพย์ในตน”

(Learning : The Treasure Within)

บทนำ

คณะกรรมการที่ปรึกษาแห่งชาติ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการศึกษาและการจ้างงานได้แต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาแห่งชาติว่าด้วยเรื่องการศึกษาต่อเนื่องและการเรียนรู้ตลอดชีวิตขึ้น เมื่อเดือนมิถุนายน 2540 โดยมอบหมายให้จัดทำข้อเสนอแนะเพื่อการจัดทำสมุดปกขาว หรือ รายงานของทางการเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิต รายงานฉบับนี้คือ ข้อเสนอแนะของ คณะกรรมการฯ ซึ่งกำหนดเป้าหมายการพัฒนาวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของปวงชนทั่วสหราชอาณาจักร รวมทั้งได้กำหนดโครงสร้างของงานที่จำเป็นต่อการบรรลุเป้าหมาย ดังกล่าว ทั้งนี้ ได้คำนึงถึงมุมมองและความเป็นตัวของตัวเองของสกอตแลนด์ เวลส์ และไอร์แลนด์เหนือ สำหรับขอบเขตอำนาจหน้าที่ รายชื่อ คณะกรรมการฯ และรายละเอียดของคณะทำงานฯ ทั้งหมดจะปรากฏอยู่ในภาคผนวก

ความคิดริเริ่มของรัฐบาล

รัฐบาลได้ประกาศโครงการริเริ่มหลัก ที่จะส่งผลต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวม 4 โครงการ ได้แก่ *โครงการข้อตกลงใหม่* *โครงการมหาวิทยาลัยอุตสาหกรรม* *โครงการเปิดบัญชีการเรียนรู้ส่วนบุคคล* และ *โครงการข้อเสนอต่าง ๆ ที่เรียกร้องให้มีการจัดสร้างเครือข่ายการเรียนรู้แห่งชาติขึ้น* คณะกรรมการฯ ได้ให้ข้อเสนอแนะสำหรับการนำโครงการดังกล่าวสู่การปฏิบัติ และได้แสดงความยินดีกับการตัดสินใจอย่างฉับไวของรัฐบาลชุดใหม่ในการจัดหางบประมาณเพิ่มเติมให้แก่โรงเรียน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย รวมทั้งการประกาศเพิ่มจำนวนนักศึกษาที่จะเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา และการศึกษาต่อเนื่องให้ได้อีก 5 แสนคน ภายในปี 2002 ข้อเสนอต่าง ๆ เกี่ยวกับการ เรียนรู้ตลอดชีวิตต้องสอดคล้องกับแนวทางใหม่ในการบริหารจัดการโรงเรียน ดังที่ได้ระบุไว้ในสมุดปกขาวของรัฐบาลที่ชื่อว่า *“ความเป็นเลิศในโรงเรียน”* (Excellence in Schools) ผลงานที่น่าชื่นชมอีกชิ้นหนึ่งคือ รายงาน เรื่อง *“การทบทวนการศึกษาต่อเนื่อง และการอุดมศึกษา”* ของเฮเลนา เคนดี และเซอร์รอน เดียร์ริงก์ ซึ่งได้เสนอนโยบายการพัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิตในทิศทางที่เหมาะสม คณะกรรมการฯ ได้นำมาใช้ประโยชน์เป็นข้อมูลอ้างอิงด้วยเช่นกัน

ความเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม

“การปฏิวัติทางวัฒนธรรม” เท่านั้น ที่จะทำให้วิสัยทัศน์ว่าด้วยสังคมการเรียนรู้กลายเป็นความจริงได้ในที่สุด ดังจะเห็นได้จากการที่ผู้ประสานงานโครงการริเริ่มจัดตั้งสังคม

การเรียนรู้ของสภาวิจัยเศรษฐกิจและสังคมได้ตั้งข้อสังเกตไว้ว่า “ปัจจุบัน สหราชอาณาจักรมิได้เป็นสังคมการเรียนรู้ อีกทั้งยังไม่เคยมีวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต หรือแม้แต่วัฒนธรรมแห่งการฝึกอบรมใด ๆ เลย” ในส่วนของสมาพันธ์อุตสาหกรรมของ สหราชอาณาจักร (CBI) ก็ออกมาประกาศว่า “ความก้าวหน้าทางการศึกษาและฝึกอบรมในสหราชอาณาจักรยังไม่ได้มาตรฐาน” เมื่อคำนึงถึงปัญหาท้าทายทางการแข่งขันที่ประเทศชาติจำเป็นต้องเผชิญอยู่ในเวลานี้

การศึกษาเพื่อปวงชน

ทั้งนี้มิได้หมายความว่าไม่มีความก้าวหน้าทางการศึกษาและฝึกอบรมเกิดขึ้นเลย ตรงกันข้าม หลายองค์ประกอบของการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้เกิดขึ้นและประสบความสำเร็จบ้างแล้ว เพียงแต่ยังมิได้มีการหลอมรวมองค์ประกอบเหล่านั้นเป็นวัฒนธรรมการเรียนรู้ของปวงชนอย่างแท้จริง

ปัจจุบันมีประชากรผู้ใหญ่เพียงหนึ่งในสี่เท่านั้นที่ยังคงเรียนรู้อยู่ และหนึ่งในสามคนไม่เคยเกี่ยวข้องกับการศึกษาหรือฝึกอบรมใด ๆ เลย ตั้งแต่ออกจากโรงเรียนมา ผลการสำรวจแรงงานที่กระทำอยู่เป็นประจำ พบว่า คนทำงานเพียงร้อยละ 14 เท่านั้น ที่ได้รับการฝึกอบรมในสาขาที่เกี่ยวข้องกับงานที่ทำอยู่ ขณะที่สภาที่ปรึกษาแห่งชาติว่าด้วยเรื่องการศึกษาและฝึกอบรมรายงานว่ามีความก้าวหน้าในด้านนี้อย่างจริงจังภายในไม่กี่ปีมานี้ แต่พนักงานหนึ่งในสามกลับกล่าวว่า นายจ้างไม่เคยจัดฝึกอบรมให้กับพวกตนเลย

แรงงาน จำนวนร้อยละ 5 เท่านั้นที่มีประกาศนียบัตรวิชาชีพแห่งชาติ (NVQ) และสองในสามขององค์กรที่ว่าจ้างแรงงานมากกว่า 50 คนขึ้นไป ไม่ได้ดำเนินการตาม มาตรฐานว่าด้วยการลงทุนในเรื่องการพัฒนาบุคลากร (The Investors in People Standard) และยังมีเยาวชนอายุ 18 ปี มากกว่าร้อยละ 40 ที่ขณะนี้ไม่ได้รับการศึกษาหรือฝึกอบรม ใด ๆ (สภาที่ปรึกษาแห่งชาติ ว่าด้วยเป้าหมายการศึกษาและฝึกอบรม หรือ NACETT, 2540)

ก้าวให้ไกลเกินความเชื่อมั่น ๆ

สถิติดังกล่าวจะไม่เป็นเช่นนี้ หากว่าสหราชอาณาจักรเป็นสังคมการเรียนรู้อย่างแท้จริง การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของปวงชนนั้นจำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงชนิดถอนรากถอนโคนในบางเรื่อง

คนจำนวนมากมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการศึกษาว่า เป็น “สิ่งที่ดี” หรือมีความเชื่อว่าการศึกษามีความเชื่อมโยงโดยตรงระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษากับความเจริญก้าวหน้า ขอ

เพียงให้ทุกคนตั้งใจเรียนให้บรรลุผลเท่านั้น ทักษะเช่นนี้นับได้ว่าเป็นการเริ่มต้นที่ดี แต่ควรจะมีสิ่งที่มีมากกว่าความเชื่อมั่นดังกล่าว

ขอบข่ายของภารกิจ

ขอบข่ายของภารกิจที่รัฐบาลกำหนดไว้ไม่ใช่สิ่งที่กล่าวเกินความเป็นจริง การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมขนานใหญ่จะต้องมีการแจกแจงรายละเอียดออกมาให้คน ส่วนใหญ่และองค์กรต่าง ๆ เห็นได้อย่างชัดเจน โดยการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาท้าทายต่าง ๆ ที่ประชาชนกำลังประสบอยู่ รวมทั้งความมุ่งมั่นที่แท้จริงในเรื่องวิสัยทัศน์ใหม่ว่าด้วยการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อใช้รับมือกับปัญหาดังกล่าว นอกจากนี้ ยังต้องลงมือปฏิบัติจริง โดยเริ่มนำวิสัยทัศน์ใหม่ลงสู่ภาคปฏิบัติทุกระดับ ในลักษณะที่ผู้คนสามารถสังเกตเห็นและตระหนักถึงคุณค่าของความเปลี่ยนแปลงนี้ได้ จุดเริ่มควรอยู่ที่โครงการปฏิรูปที่ก้าวไกล ซึ่งระบุไว้ในสมุดปกขาว และรัฐบาลควรดำเนินการให้มีความต่อเนื่องอย่างน้อยให้ครบ 1 วาระ

โครงสร้างของรายงาน

รายงานฉบับนี้แบ่งออกเป็น 5 ภาค ดังนี้

- ภาคที่ 1 : บทสรุปของโครงการริเริ่มต่าง ๆ ซึ่งนำเสนอโดยมุ่งให้เป็นการเริ่มต้นกระบวนการหล่อหลอมวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้เกิดขึ้น
- ภาคที่ 2 : กล่าวถึงความจำเป็นของวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้ง สิ่งที่เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการสรรค์สร้างวัฒนธรรมดังกล่าว
- ภาคที่ 3 : นำเสนอวิสัยทัศน์ของวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของปวงชน พร้อมทั้งเสนอแนะยุทธศาสตร์ นโยบาย และแนวทางปฏิบัติทั้งหลายที่สอดคล้องกับแก่นของหลักการที่สืบเนื่องมาจากวิสัยทัศน์ดังกล่าว นอกจากนี้ ยังชี้ให้เห็นถึงความคิดริเริ่มใหม่ ๆ ที่ควรตระหนักและยอมรับ
- ภาคที่ 4 : เป็นการวางกรอบโครงร่างเกี่ยวกับบทบาทและความรับผิดชอบของผู้เกี่ยวข้องที่เป็นหัวใจสำคัญ และการเปลี่ยนแปลงทั้งหลายที่จำเป็นสำหรับการทำให้วิสัยทัศน์นั้นกลายมาเป็นความจริง
- ภาคที่ 5 : เสนอแนะมาตรการขั้นต้นที่จำเป็นในการเริ่มลงมือปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์

ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่คณะกรรมการฯ เสนอไว้ในรายงานฉบับนี้ จะอยู่ในภาคที่ 4 แต่
ข้อเสนอแนะที่เป็นหัวใจสำคัญจริง ๆ นั้น จะปรากฏในภาคที่ 1 ที่เป็นบทสรุป



“ยุทธศาสตร์การขยายระบบการศึกษาและฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง
ซึ่งอิงอยู่กับโอกาสในการเรียนรู้ที่จำกัดขอบเขตอยู่ในวัยเยาว์เท่านั้น
(เป็นการเพิ่มปริมาณขึ้นในลักษณะเดิม) จะทำให้การรับมือกับปัญหา
ท้าทายที่เป็นอยู่ในขณะนี้ไม่ประสบผลสำเร็จ ถึงแม้ว่าจะได้มีการ
พูดเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิตมาหลายปีแล้ว แต่ในความเป็นจริง
การเรียนรู้ตลอดชีวิตยังคงจำกัดขอบเขตอยู่ในแวดวงประชากร
เพียงหยิบมือเดียวของสมาชิกองค์กรเพื่อความร่วมมือและการ
พัฒนาทางเศรษฐกิจ ภารกิจใหญ่หลวงที่รัฐบาลของประเทศเหล่านี้
กำลังเผชิญอยู่ในปัจจุบัน ก็คือ การเร่งขยายผลงานให้ครอบคลุม
ประชากรหลาย ๆ กลุ่ม เพื่อให้การเรียนรู้ตลอดชีวิตกลายเป็น
ความจริงของมหาชนได้ในที่สุด”

ฌอง – คล็อด เปญี

เลขาธิการองค์การเพื่อการพัฒนาและ
ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ (OECD : 1995)
“การทำให้การเรียนรู้ตลอดชีวิต
กลายเป็นความจริงสำหรับปวงชน”
(Making Life-Long Learning a Reality for All)

บทที่ 1 : ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ตลอดชีวิต

รายงานฉบับนี้มุ่งที่จะนำเสนอการพัฒนาวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับปวงชน บทที่ 1 นี้ ประกอบด้วย สรุปยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการ 10 ประการ ที่สามารถนำไปปฏิบัติให้สำเร็จได้ภายในวาระการปฏิบัติงานของรัฐสภาชุดนี้ และยังมีมุมมองรากฐานสำหรับการพัฒนาขั้นต่อไป ซึ่งจะสืบทอดไปสู่ศตวรรษหน้าอีกด้วย นอกจากนี้ ได้มีการจัดหมวดหมู่ข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติต่าง ๆ ภายใต้อายุทธศาสตร์แต่ละหัวข้อ ส่วนข้อโต้แย้งและรายละเอียดซึ่งใช้เป็นเหตุผลสนับสนุนข้อเสนอแนะดังกล่าวจะอยู่ในบทต่อ ๆ ไปของรายงาน

การเปลี่ยนแปลงกับความจำเป็นของการเรียนรู้ตลอดชีวิต

1.1 สหราชอาณาจักรจำเป็นต้องพัฒนาวัฒนธรรมการเรียนรู้ขึ้นใหม่ในรูปของวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับปวงชน นับเป็นภารกิจที่สำคัญยิ่งที่จะต้องช่วยประเทศชาติและพลเมืองทั้งปวงให้สามารถรับมือกับปัญหาท้าทายที่พวกเขาจำต้องเผชิญ ในขณะที่กำลังจะก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ปัญหาท้าทายเหล่านี้ปรากฏอยู่ในหลายมิติของวิถีชีวิต ส่วนที่เกี่ยวกับมิติทางเศรษฐกิจและตลาดแรงงาน จะเห็นได้ว่าผู้คนต้องรับมือกับสภาวะการแข่งขันที่สูงขึ้น รวมทั้งจำเป็นต้องฝึกฝนทักษะและความรู้ความสามารถใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้ในการประกอบอาชีพ ที่เห็นได้ชัดคือ ความต้องการสินค้าและบริการรูปแบบใหม่ ๆ ควบคู่ไปกับการเปลี่ยนแปลงอย่างกว้างขวางของชนิดอนราคอนโคนทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน นอกจากนี้ ความเปลี่ยนแปลงยังแผ่ ไปถึงสถาบันครอบครัว ชุมชน สัมพันธภาพของผู้คน รวมทั้งแรงบันดาลใจ และ เอกลักษณ์ที่หลากหลายของผู้คนด้วย

1.2 วัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตจะทำหน้าที่เสมือนชุมทรัพย์ท่ามกลางกระแสของความเปลี่ยนแปลงที่ช่วยให้ผู้คนสามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลงได้ ขณะเดียวกันก็เป็นเครื่องมือให้ประชาชนได้ใช้เพื่อแสดงบทบาทของพลเมืองที่ขยันขันแข็งได้อีกด้วย เมื่อพิจารณาสภาพของสังคมในปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าถึงแม้ประชากรจำนวนมากในประเทศนี้จะมีความสามารถและมีคุณวุฒิในระดับสูงขึ้น โดยผ่านการศึกษาระดับมัธยมศึกษาเป็นอันดับแรกก็ตาม แต่ “การแบ่งแยกในด้านการเรียนรู้” ก็ยังคงหยั่งรากลึกอยู่ในสังคม

1.3 ฟากหนึ่งของเส้นแบ่งแยกนั้น ได้แก่ ผู้คนที่มีความรู้ทางการศึกษา และ ยังคงสนใจใฝ่รู้อย่างกระตือรือร้นทั้งในด้านการงานและด้านอื่น ๆ ถึงแม้ว่าจำนวนคน ในกลุ่มนี้จะเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ แต่ก็ยังเป็นประชากรส่วนน้อยของประเทศ ส่วนอีกฟากหนึ่งซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่นั้น คือ พวกที่ไม่มีประกาศนียบัตรหรือผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่เป็นกิจจะลักษณะ หรือเป็นพวกที่ไม่ได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับระบบการเรียนรู้อีกเลยนับตั้งแต่จบการศึกษาภาคบังคับ และยังประกาศอีกด้วยว่าไม่ปรารถนา หรือไม่มีแผนการที่จะเพิ่มพูนความรู้ และทักษะใด ๆ ทั้งสิ้น การแบ่งแยกการเรียนรู้ในลักษณะข้างต้นเป็นสถานะที่เข้ากันไม่ได้เลยกับวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของปวงชน

ภารกิจหลัก

1.4 การสรรค์สร้างวัฒนธรรมดังกล่าวนับเป็นภารกิจหลักสำหรับทุกคนในประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐบาลและผู้มีหน้าที่ในการหาเงินทุน ส่งเสริมและให้บริการการเรียนรู้ตลอดชีวิต การที่จะทำให้การเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นความจริงขึ้นมาได้สำหรับคนทุกคน ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคนจะต้องปรับเปลี่ยนแนวคิดและพฤติกรรมในเรื่องนี้เสียใหม่ แต่การเปลี่ยนแปลงที่ยิ่งใหญ่และจำเป็นที่สุด ได้แก่ การปรับเปลี่ยนเจตคติของปัจเจกชน และกลุ่มบุคคลต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเจตคติของผู้ที่มีได้เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตอยู่ในปัจจุบัน และเจตคติของผู้ที่แสดงให้เห็นว่าไม่มีเจตนารมณ์ที่จะเข้ามาเกี่ยวข้อง หรือ ไขว่คว้าโอกาสในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ ความสนใจ และศักยภาพของตนเลย

ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ตลอดชีวิต 10 ประการ

1. การวางกรอบงานในเชิงยุทธศาสตร์
2. การปฏิบัติเจตคติ
3. การขยายขอบเขตของการเข้ามามีส่วนร่วมและผลสัมฤทธิ์ให้กว้างไกล
4. ความสำคัญของบ้าน ชุมชน และสถานประกอบการ
5. การปรับระบบระเบียบให้เรียบง่ายและการบูรณาการ
6. การประสานแผน หุ้นส่วน และความร่วมแรงร่วมใจ
7. การเข้าถึงสารสนเทศ คำปรึกษา และการแนะแนว
8. ความถูกต้องของข้อมูล เป้าหมาย และมาตรฐาน
9. การพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ในการสื่อสารและการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร

10. การจัดสรรเงินทุนกับการใช้จ่าย

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การวางกรอบงานในเชิงยุทธศาสตร์

1.5 สิ่งแรกที่เป็นงานจำเป็นอย่างเร่งด่วนของรัฐบาล คือ การกำหนดกรอบยุทธศาสตร์เพื่อการเผยแพร่แนวคิด เรื่อง การเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้เกิดแรงสนับสนุนจากทุก ๆ ฝ่าย ทุก ๆ คนสามารถที่จะเข้าถึงและมีส่วนร่วมในการพัฒนาและสรรค์สร้าง วัฒนธรรมเพื่อการเรียนรู้ของปวงชน ไม่ว่าจะเป็นผู้จัดสรรเงินทุน ผู้ประกอบการ ข้าราชการ ลูกจ้าง สหภาพ องค์กรอาสาสมัคร หรือใครก็ตาม หนี้อะไรอื่นใด คือ กรอบยุทธศาสตร์ ดังกล่าวสามารถแทรกซึมและเข้าไปถึงทุกส่วนของสหราชอาณาจักร

1.6 กรอบยุทธศาสตร์ควรจะต้องแสดงให้เห็นถึงวิสัยทัศน์ของการเรียนรู้ตลอดชีวิตของปวงชนที่ชัดเจน โดยครอบคลุมตั้งแต่การศึกษาภาคบังคับและการศึกษาภายหลัง ออกจากโรงเรียน ทั้งนี้ จะต้องครอบคลุมแก่นของหลักการ รวม 8 เรื่อง (รายละเอียด จะปรากฏในบทที่ 5) ได้แก่

1. ความต่อเนื่อง : การเรียนรู้ตลอดชีวิตพึงสร้างยุทธศาสตร์ทางการศึกษาในลักษณะองค์รวมให้แก่รัฐ
2. ความเสมอภาค : การเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นภารกิจเพื่อประโยชน์ของคนหมู่มาก
3. คนต้องมาก่อนโครงสร้าง : นโยบายและแนวปฏิบัติที่ดีพึงให้ความสำคัญกับผู้เรียนและการเรียนรู้
4. หลากหลากทั้งในด้านหนทางและรูปแบบ : การเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างและครอบคลุมทุกมิติของชีวิต
5. การเรียนรู้ตลอดชีวิตพึงต้องเกี่ยวข้องกับทุกหน่วยงานของรัฐ
6. คุณภาพกับความยืดหยุ่น : คุณลักษณะที่สำคัญยิ่งในการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต
7. การร่วมงานอย่างมีประสิทธิภาพ : พึงส่งเสริมให้เกิดโอกาสใหม่ ๆ สำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต
8. ความรับผิดชอบ : พึงแบ่งปันความรับผิดชอบในเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ทั้งหลายทั้งปวงเป็นสิ่งท้าทายและเชิญชวนเพื่อทุกคนได้มีส่วนร่วมกันสร้าง
สรรค์จินตนาการ เพื่อไปให้ถึงความเปลี่ยนแปลงทั้งในหน้าที่การงาน ชุมชน และเทคโนโลยี
บทบาทของการเรียนรู้ตลอดชีวิตจะทำให้ประเทศยืนหยัดอยู่ได้ท่ามกลางการแข่งขัน
เศรษฐกิจโลก และการพัฒนาทักษะใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้น รวมทั้ง เป็นการสร้างโอกาสและความ
มั่นใจให้เกิดขึ้นแก่คนทุกคน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การปฏิวัติเจตคติ

1.7 กรอบยุทธศาสตร์ใหม่นี้ควรวางไปที่ฐานราก เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ทักษะ
คนคิผู้การเรียรรู้ตลอดชีวิต ทั้งในส่วนของแต่ละบุคคลและเป็นกลุ่ม ทั้งในส่วนของผู้ที่มี
ตำแหน่ง หน้าที่ ความรับผิดชอบในหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งผู้ที่มีส่วนในการจัดสรรงบประมาณ
และการจัดการเรียรรู้ โดยขั้นตอนสุดท้าย ควรที่จะต้องมีการรณรงค์ทั่วประเทศ
เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเจตคติ โดยเกณฑ์ผู้เชี่ยวชาญให้เข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนผ่าน
ทางสื่อทุกแขนง

1.8 วัตถุประสงค์ของโครงการรณรงค์เพื่อแสดงให้เห็นถึงประโยชน์และความจำเป็น
ของการเรียรรู้ตลอดชีวิต ซึ่งทวีจำนวนความต้องการที่มากขึ้น รวมทั้งแสดงให้เห็นถึง รูปแบบ
และวิธีการเรียรรู้ที่หลากหลาย การรณรงค์จะทำให้เกิดโครงการริเริ่มใหม่ ๆ ในตลาด
รวมทั้งโครงการมหาวิทยาลัยอุตสาหกรรมด้วย

1.9 การปฏิวัติเจตคติจะเป็นสัญญาณที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง โดยจะทำให้ เกิด
การมีส่วนร่วมจากหลายฝ่ายไม่ว่าจะเป็นปัจเจกชน ลูกจ้าง และรัฐ ต่างก็มีความรับผิดชอบร่วมกัน
ต่อการเรียรรู้ตลอดชีวิต บุคคลแต่ละคนสามารถยอมรับได้มากขึ้นว่าตนเองมีส่วนมากขึ้นใน
การควบคุมพัฒนาการด้านการเรียรรู้ของตนเอง ท่ามกลางแหล่งเรียรรู้ที่เขาสามารถเข้าถึง
ได้ และเลือกที่จะเรียรรู้ได้ตามความต้องการ รัฐบาลจะเข้ามามีส่วนร่วมใน การเปลี่ยนเจตคติ
โดยการปรับระบบบริหารงบประมาณ ภาษี รวมทั้งนโยบายด้านการให้ทุนสนับสนุน เพื่อให้
เกิดการพัฒนาโครงการริเริ่มต่าง ๆ ยกตัวอย่างเช่น โครงการ ข้อตกลงใหม่ และโครงการ
เปิดบัญชีการเรียรรู้ ซึ่งแสดงถึงการมีส่วนร่วมจากหลายฝ่าย

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การขยายขอบเขตของการเข้ามามีส่วนร่วมและ ผลสัมฤทธิ์ให้กว้างไกล

1.10 จุดเน้นของยุทธศาสตร์ใหม่นี้ คือ การแสดงเจตจำนงที่ชัดเจนที่จะเปิดกว้างอย่างทั่วถึงให้เกิดการเข้ามามีส่วนร่วม และผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนรู้ สิ่งเหล่านี้จะส่งผล ให้จำนวนของผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตเพิ่มมากขึ้น พร้อมทั้งเป็นเครื่องยืนยันให้กับบุคคลที่ต้องการประสบความสำเร็จได้ก้าวเข้ามาสู่วิถีทางการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ดังกล่าว คณะกรรมการกองทุนอุดมศึกษาและการศึกษาต่อเนื่อง รวมทั้งหน่วยงานด้านกองทุนอื่น ๆ ควรพัฒนาทั่วโลกและขั้นตอนวิธีการต่าง ๆ เพื่อการใช้และให้งบประมาณสนับสนุนทั้งหมดมุ่งไปเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตและตัวผู้เรียน โดยให้ความสำคัญอันดับแรกกับการมีส่วนร่วมที่มากขึ้น

1.11 ผู้บริหารและผู้จัดสรรเงินทุนต่าง ๆ ควรที่จะรวบรวมทรัพยากรมาเพื่อสนับสนุนงานพัฒนาดังกล่าวนี้ เพื่อขยายขอบเขตการเข้ามามีส่วนร่วม รวมทั้งสร้างความมั่นใจได้ว่า สถาบันหรือองค์กรที่ดำเนินงานเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ประสบความสำเร็จ จะต้องได้รับการยกย่องและได้รางวัล

1.12 ในการทำให้ผู้ใหญ่ที่ยังไม่สามารถอ่านออกและคิดเลขได้เป็นนัย ผู้ให้การเรียนรู้ต้องใช้กระบวนการเชิงสร้างสรรค์ โดยการสร้างให้ผู้ใหญ่เหล่านั้นเกิดความมั่นใจ มีความมุ่งมั่นที่จะประสบผลสำเร็จได้ในการเข้าสู่การเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตใหม่ โดยทำให้เห็นว่าการเรียนรู้นั้นสามารถเกิดขึ้นได้ในทุกที่ การสนับสนุนด้านงบประมาณก็จะเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ทำให้เกิดกำลังใจ นอกจากนี้ ในทุกปีผู้ให้การเรียนรู้จะต้องแสดงผลความก้าวหน้าให้เห็นถึงสัมฤทธิ์ผลที่เกิดขึ้นทั้งในเรื่องของผลการเรียนรู้ของผู้เรียนและการขยายขอบเขตของการเข้ามามีส่วนร่วม

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ความสำคัญของบ้าน ชุมชน และสถานประกอบการ

1.13 ยุทธศาสตร์ใหม่นี้มุ่งเน้นและให้ความสำคัญมากขึ้นกับสถานที่เพื่อการเรียนรู้ ซึ่งได้แก่ บ้าน ชุมชน และสถานประกอบการ ในสถานที่ดังกล่าวนี้ควรได้รับการยอมรับมากขึ้นว่าเป็นศูนย์กลางการพัฒนาวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของปวงชนไปพร้อม ๆ กับการขยายวงการมีส่วนร่วมของประชาชน สิ่งเหล่านี้สามารถแสดงให้เห็นประจักษ์ชัดได้ด้วย การปรับ

ระบบการให้เงินสนับสนุน สร้างโครงการริเริ่มต่าง ๆ เช่น โครงการข้อตกลงใหม่ โครงการเปิดบัญชีการเรียนรู้ นอกจากนี้ การจัดตั้งโครงข่ายแห่งชาติเพื่อการเรียนรู้ ซึ่งเป็นกุญแจสำคัญเพื่อให้การดำเนินงานมหาวิทยาลัยอุตสาหกรรมบรรลุผล การดำเนินงานโครงการต่าง ๆ ข้างต้นจะเป็นการกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อเป็นการสร้างโอกาสที่ดีให้เกิดขึ้นแก่ทุกคนได้ในทุกพื้นที่

1.14 การเรียนรู้ในครอบครัวและชุมชน ควรได้รับการกระตุ้นจากผู้บริหารระดับท้องถิ่น นักการศึกษา ตลอดจนหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ซึ่งรวมทั้งองค์กรอาสาสมัคร และองค์กรชุมชน การจัดการอย่างเป็นระบบควรเกิดขึ้นโดยผู้จัดการอาวุโสที่มีประสบการณ์ มีการยกย่องและให้รางวัลแก่บุคคลและโรงเรียน มีการเรียนรู้ไปด้วยกันระหว่างผู้ปกครองกับลูก ตลอดจนสมาชิกในครอบครัว ในที่นี้ หมายถึงถึงการสนับสนุนด้านการเตรียมการ อุปกรณ์ ตลอดจนการฝึกอบรมและการสร้างบุคลากรเพื่อการขยายผล เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ในบ้านมากขึ้น

1.15 ในชุมชน ควรให้การสนับสนุนแก่โครงการริเริ่มที่แสดงถึงศักยภาพ ความแข็งแกร่งของการมีส่วนร่วมของอาสาสมัคร เพื่อการสร้างสังคมใหม่ ผู้บริหารระดับท้องถิ่น คณะกรรมการกองทุนและองค์กรเงินทุนต่าง ๆ ควรที่จะมั่นใจว่า ได้จัดการสนับสนุน เงินทุน ให้กับโครงการริเริ่มที่มีลักษณะดังกล่าว

1.16 ในสถานประกอบการ เป็นพื้นที่สำคัญเพื่อการพัฒนาความรู้และทักษะที่เหมาะสม โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ที่ไม่ได้รับการเรียนรู้ นายจ้าง และสหภาพควรที่จะทำงานร่วมกัน ในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ใหม่ เพื่อให้ลูกจ้างทุกคนมีคุณภาพในระดับมาตรฐาน สถานธุรกิจจัดฝึกอบรมควรเข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุน โดยการศึกษาวิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาแผนการเรียนรู้และฝึกอบรม มหาวิทยาลัยอุตสาหกรรมควรให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาทักษะและการเรียนรู้หลักสูตรระยะสั้น สนับสนุนการให้บริการที่มีคุณภาพสูงทางด้านสารสนเทศ การแนะแนวและการให้คำปรึกษา กลุ่มแรงงานผู้ที่ได้รับค่าแรงน้อย คือ กลุ่มเป้าหมายของโครงการเปิดบัญชีการเรียนรู้

1.17 ควรจะได้มีการปรึกษาร่วมกันระหว่างรัฐกับผู้แทนองค์กรลูกจ้างและกลุ่มสหภาพ เพื่อพัฒนาบรรทัดฐานสำหรับการเรียนรู้ในสถานประกอบการ เพื่อเป็นแนวทางและมาตรฐานขั้นต่ำ สำหรับการส่งเสริมการเรียนรู้ในสถานประกอบการ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การปรับระบบระเบียบให้เรียบง่ายและการบูรณาการ

1.18 ผู้จัดสรรเงินทุน ผู้จัดการศึกษา และหน่วยงานรับรองวิทยฐานะ ควรที่จะพร้อมใจกันยุบและตัดทอนขั้นตอนที่ยุ่งยาก ไม่จำเป็น ตลอดจนระบบระเบียบของราชการ เพื่อสร้างเส้นทางใหม่ให้เห็นถึงความก้าวหน้า เรียบง่าย และเหมาะสมกับเส้นทาง การเรียนรู้ จุดเน้นควรมุ่งไปที่ความต้องการในการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยสร้างระบบที่เข้าใจ ได้ง่าย ทะลุปรุโปร่ง ที่นำไปสู่การเรียนรู้มากกว่าที่จะเป็นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับโครงสร้าง องค์กร การเชื่อมโยงรูปแบบและระดับของการเรียนรู้จะเป็นรูปแบบที่ทำให้เกิดความเข้าใจได้ง่าย โปร่งใส และยืดหยุ่นเท่าที่จะเป็นไปได้ การดำเนินงานดังกล่าวต้องเป็นการ ผสมผสานความร่วมมือระหว่างผู้นำที่มีประสิทธิภาพ เป็นผู้จัดการระดับอาวุโสที่มีประสบการณ์ด้านการจัดการ เงินทุน เป็นผู้จัดการศึกษาที่มีความรับผิดชอบในการกำหนดคุณสมบัติเพื่อการยกย่องและให้รางวัล รัฐบาลควรให้ความสำคัญกับงานนี้ในลำดับต้น โดยเรียกร้องและให้มีการแสดงรายงานความก้าวหน้าต่อสาธารณชนจากองค์กรกองทุนต่าง ๆ ยกตัวอย่างเช่น สภাজัดสรรเงินทุนเพื่อการศึกษา หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านคุณวุฒิและหลักสูตร สำนักงานทดสอบและประกันคุณภาพ

1.19 งานนี้ควรเริ่มจากการสร้างหน่วยการเรียนรู้ระดับชาติ ภายใต้กรอบหน่วยกิต ซึ่งจะถูกกำหนดขึ้นโดยหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านคุณวุฒิและหลักสูตร โดยการปรึกษาหารือร่วมกับหน่วยงานรับรองวิทยฐานะและหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง แนวคิดและมาตรการดังกล่าว มาจากรายงาน 2 เรื่อง คือ รายงานทบทวนสภาพการณ์ของการศึกษาต่อเนื่อง และการอุดมศึกษาของเฮเลนา เคนเนดี และรายงาน เรื่อง คุณวุฒิในการเรียนรู้และการอุดมศึกษาของเซอร์รอน เดียร์ริงก์ และแนวคิดดังกล่าวได้มีการดำเนินงานอย่างเต็มรูปแบบแล้ว ที่เวลส์ คือ **ระบบการสะสมหน่วยกิตสำหรับการศึกษาต่อเนื่อง** เป็นที่รู้จักกันว่า CREDIS กรอบหน่วยกิตใหม่จะทำให้ง่ายต่อการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ระหว่างผู้เรียน และง่ายต่อการวัดความก้าวหน้าของผู้เรียนในระยะยาวจนตลอดชีวิต ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับจำนวนหน่วยกิตที่สะสมเพื่อไปเติมเต็มคุณวุฒิที่ต้องการ

1.20 หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านคุณวุฒิและหลักสูตร ควรเป็นผู้นำในการพัฒนาระบบการรับรองวิทยฐานะของหน่วยการเรียนรู้ หรือเรียกว่า **ระเบียบการเรียนรู้** ซึ่งพัฒนาจากแนวคิดของเซอร์นิโคลัส กูดิสัน และรายงานสภาพการณ์อุดมศึกษาของคณะกรรมการธิการเดียร์ริงก์ โดยเรียกว่า “เพิ่มความก้าวหน้า” วิธีนี้จะช่วยให้ผู้เรียนรู้สึกว่าตนเองเป็นเจ้าของ และผู้จัดการ

เส้นทางการเรียนรู้ของคุณ ซึ่งจะกระตุ้นให้เข้ามาติดตาม ตรวจสอบความ ก้าวหน้าของคุณ
เองไปจนตลอดชีวิต

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การประสานแผน หุ้นส่วน และความร่วมแรงร่วมใจ

1.21 หุ้นส่วนที่มีพลังและความร่วมแรงร่วมใจอย่างยิ่งใหญ่ จะทำให้เกิดการสนับสนุนอย่างมากในการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตของปวงชน ในระดับท้องถิ่น ความประสานกันของแผนยุทธศาสตร์นั้น ควรจะรวมเอาหน่วยงานพัฒนาใหม่ ๆ ในระดับภูมิภาค โดยให้องค์กรบริหารท้องถิ่นเป็นผู้นำในการทำงานร่วมกับผู้มีส่วนร่วมอื่น ๆ ในท้องถิ่น ซึ่งรวมถึงผู้ว่าจ้าง สหภาพ องค์กรอาสาสมัคร สภาธุรกิจจัดฝึกอบรม และผู้จัดการศึกษาเข้าไว้ด้วย เพื่อให้สอดคล้องกันในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับภูมิภาค อนุภูมิภาค ท้องถิ่น หรือ ในสถานประกอบการ การพิจารณาในเรื่องนี้นั้นควรจะได้มีการประชุมเพื่อทำความเข้าใจเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิต การทบทวนความต้องการของท้องถิ่น กลุ่มเป้าหมาย การเตรียมการในการประสานความร่วมมือ การเปิดเส้นทางในการเรียนรู้ และการติดตามความก้าวหน้า การจัดการนั้นควรจะให้เป็นเรื่องของท้องถิ่น เพื่อความเหมาะสมควรจะได้มีผู้แทนมาอยู่ในคณะกรรมการและสภาด้วย ก็จะเป็นการร่วมแรงร่วมใจกันอย่างเหนียวแน่น

1.22 รัฐบาลควรเตรียมให้การแนะนำกับหน่วยงานท้องถิ่นถึงความรับผิดชอบ ในการจัดหาสิ่งที่เหมาะสมให้กับนักศึกษาผู้ใหญ่ หลังจากการปรึกษาหารือกับสมาคม หน่วยงานรัฐบาลระดับท้องถิ่น หน่วยงานท้องถิ่นแต่ละแห่งควรจะมีการจัดทำแผนพัฒนายุทธศาสตร์การเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งเป็นการจัดการในท้องถิ่นเอง ผู้ให้บริการ ผู้ว่าจ้าง และหน่วยงานของรัฐบาล ควรจะทำงานร่วมกันในการจัดตั้งเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้ โดยมีสมาชิกในชุมชนท้องถิ่นจำนวนมาก และเชื่อมโยงไปยังหลักสูตร สารสนเทศอื่น ๆ ตามวัตถุประสงค์ของโครงข่ายแห่งชาติเพื่อการเรียนรู้

ยุทธศาสตร์ที่ 7 การเข้าถึงสารสนเทศ คำปรึกษา และการแนะแนว

1.23 การเตรียมการเพื่อความทันสมัย การเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการ และการได้รับคำปรึกษา จะเป็นสิ่งจำเป็น ถ้ายุทธศาสตร์ของการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อปวงชนประสบความสำเร็จ ซึ่งจะทำให้ประชาชนจำนวนมากสามารถเข้าถึงการเรียนรู้ และสามารถ รับผิดชอบในการวางแผนเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิตของตนเองได้ จึงควรจะเป็นข้อเสนอ

ให้กับประชาชนในการให้สิทธิเพื่อการรับรู้ข้อมูลและคำปรึกษา โดยมีจุดบริการที่ไม่คิดค่าใช้จ่าย และมีผู้เชี่ยวชาญให้คำปรึกษาและการแนะนำในการใช้บริการโดยเก็บ ค่าใช้จ่ายเพียงเล็กน้อย

1.24 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้บริการที่มีคุณภาพสูง ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาและการแนะนำ ควรมีลำดับขั้นของการบริการ โดยเริ่มตั้งแต่ข้อมูลเบื้องต้น จนถึงข้อมูลที่ละเอียด และข้อมูลที่จำเป็น และการให้คำปรึกษาแบบตัวต่อตัว ผู้จัดการศึกษาและหน่วยงานรับรองวิทยฐานะควรจะค้นหาการฝึกอบรมที่เหมาะสม สอดคล้องกับระดับคุณวุฒิที่ต้องการ ข้อมูลเบื้องต้น และการแนะนำสำหรับการทำงานต่าง ๆ ในอนาคต ทั้งนี้ เพื่อให้คนทำงานทุกคนได้รับโอกาสในการเรียนรู้ใหม่

ยุทธศาสตร์ที่ 8 ความถูกต้องของข้อมูล เป้าหมาย และมาตรฐาน

1.25 ยุทธศาสตร์ใหม่ ๆ ควรจะมีข้อมูลจำนวนมากและแม่นยำเป็นรากฐาน ถ้าเป้าหมายที่ตั้งขึ้นและความก้าวหน้าสามารถตรวจสอบได้ ข้อมูลเปรียบเทียบที่เชื่อถือได้ก็เป็นสิ่งจำเป็น การเตรียมการด้านข้อมูลในปัจจุบันต้องมีการทำแผนที่และตรวจสอบได้ เพื่อที่จะเห็นถึงความต้องการได้ชัดเจนในระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น รวมทั้งในส่วนต่าง ๆ ของภาคเศรษฐกิจ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว ควรจะมีความร่วมมืออย่างดีระหว่างรัฐบาล หน่วยงานของรัฐ นักสถิติ และนักวิจัยในมหาวิทยาลัย รัฐบาลเองควรจะเป็นผู้นำในการจัดเวทีอภิปราย เพื่อดูความเหมาะสมและระดับของข้อมูล ที่จำเป็นในการส่งเสริมการนำยุทธศาสตร์นี้ไปใช้

1.26 ควรที่จะให้มีการจัดประชาพิจารณ์ เรื่อง “เป้าหมายทางการศึกษาและ ฝึกอบรมแห่งชาติ” ขึ้น ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นการพิจารณาหาแนวทางที่จะประสบความสำเร็จ ในรูปแบบและขั้นตอนต่าง ๆ ที่ทำให้ทราบถึงเป้าหมาย ทิศทาง ตลอดจนการตรวจสอบความก้าวหน้า การเรียนรู้ที่หลากหลายรูปแบบในแต่ละระดับตามขั้นตอนของความสำเร็จ และชนิดของความร่วมมือ ในปัจจุบันนั้น ยังไม่ได้รวมไว้ในเป้าหมายทางการศึกษาและ ฝึกอบรมแห่งชาติ ซึ่งเป็นสิ่งที่ต้องการการแก้ไขต่อไป

1.27 ณ จุดนี้ จะเห็นได้ว่า เป้าหมายการศึกษาของชาติยังระบุไว้ไม่เพียงพอที่จะสะท้อนถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้น จึงถือเป็นหน้าที่ที่สำคัญยิ่งที่จะต้องทำให้เป้าหมายการศึกษาของชาติมีความชัดเจนขึ้น จากการ

ประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับเรื่องเป้าหมายนั้น เราแนะนำว่าควรจะได้มีการกำหนดตัวชี้วัด ที่สามารถชี้วัดความก้าวหน้าในการขยายตัวของการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเฉพาะจำแนกตามกลุ่ม ซึ่งมีความแตกต่างทางสังคม พร้อมกันนี้สมควรให้มีการปรับตัวชี้วัด โดยจำแนกตามระดับภูมิภาค ท้องถิ่น และกลุ่มเป้าหมาย โดยนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมมาใช้ให้เป็นประโยชน์

1.28 ขณะนี้เป็นเวลาที่เหมาะสมสำหรับทบทุนการตรวจสอบมาตรฐานการศึกษาของประชาชนในชาติ เพื่อสะท้อนถึงยุทธศาสตร์ใหม่ ๆ ที่ใช้ หลักการและลำดับความสำคัญ การพิจารณาไตร่ตรองนั้นควรจะให้แนวทางที่เป็นมาตรฐาน เพื่อการสนับสนุนธุรกิจขนาดย่อมโดยตรง ให้ได้พัฒนาทักษะขั้นพื้นฐานและความชำนาญให้กับทั้งลูกจ้าง จนถึงผู้จัดการ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของประชาชนอย่างเป็นระบบ รวมทั้งเพื่อให้สามารถเรียนรู้และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้

ยุทธศาสตร์ที่ 9 การพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ด้านการสื่อสารและ การถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร

1.29 เทคโนโลยีใหม่ ๆ ของการสื่อสารและสารสนเทศนั้น จะเป็นเครื่องมือที่ทรงประสิทธิภาพในการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้เกิดขึ้นได้ในทุก ๆ พื้นที่ รัฐบาลควรจะต้องจัดให้มีการอภิปรายร่วมกันระหว่างผู้ประกอบการกระจายเสียง แพร่ภาพ และหน่วยงานที่กำกับดูแล ค้นหาแนวทางที่ดีที่สุดในการใช้เทคโนโลยีดังกล่าว เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยผ่านทางช่องสัญญาณปกติและช่องสัญญาณเพื่อการเรียนรู้โดยเฉพาะ ในการอภิปรายครั้งนี้ควรจะต้องกล่าวถึงการจัดการ เพื่อให้แน่ใจว่าจะมีการกล่าวถึงการแพร่ภาพกระจายเสียงในระบบดิจิทัลให้กับผู้เรียนอย่างเหมาะสม เพื่อให้การเรียนรู้นั้นนำไปสู่การพัฒนาวัฒนธรรมการเรียนรู้เพื่อปวงชน

1.30 จุดที่น่าสนใจคือ ควรจะให้มีการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ได้เพิ่มมากขึ้น และเพื่อให้แน่ใจว่า การเรียนรู้ของแต่ละคนนั้นมีความสัมพันธ์กับทักษะ ความรู้และความสามารถในการเข้าถึง รวมทั้งความสามารถในการใช้เทคโนโลยีนั้น ๆ ได้เต็มตามศักยภาพของมัน อีกทั้งควรมีการจัดสรรเงินกองทุนเพื่อก่อตั้งศูนย์การเรียนรู้ระดับท้องถิ่น และ มีการจัดซื้ออุปกรณ์สำหรับใช้ภายในศูนย์ฯ ด้วย รวมทั้งมีการเชื่อมโยงไปยังโครงข่าย แห่งชาติเพื่อการเรียนรู้ ทักษะความสามารถและมาตรฐานในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศนั้นควรจะมีองค์กร

ติดตามดูแล และมีแผนงานอยู่ในหลักสูตรของชาติทุกระดับและทุกโปรแกรมของการศึกษาต่อเนื่อง และระดับอุดมศึกษา

1.31 ผู้จัดสรรเงินทุน และผู้จัดการอาวุโส ควรจะได้ทุ่มเทพยายามเพื่อจัดการ ให้หน่วยงาน / สถาบันต่าง ๆ ได้พัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากรในการใช้และได้รับการเรียนรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่สอดคล้องและจำเป็นตามคุณสมบัติและวุฒิที่เหมาะสม กรอบการตรวจสอบควรที่จะได้มีการทบทวนเพื่อให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าของหน่วยงานในเรื่องนี้ นอกจากนี้ ควรได้มีการพัฒนาเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศของชาติใหม่ ซึ่งจะทำการเชื่อมระบบที่ติดตั้งอยู่เดิมสำหรับการอุดมศึกษาและการศึกษาต่อเนื่อง โดยอาศัยเครือข่าย JANET และ SUPER JANET รวมทั้งจะทำให้เกิดการ แข่งขันในการลงทุน

ยุทธศาสตร์ที่ 10 การจัดสรรเงินทูนกับการใช้จ่าย

1.32 ผู้ดูแลงบประมาณ ผู้จัดสรรเงินทุน และผู้อุปถัมภ์ด้านการเรียนรู้ ควรที่จะ ทบทวนและปรับปรุงขั้นตอนการปฏิบัติ รวมทั้งการจัดการเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่า ได้สร้างมาตรการในการจูงใจให้กลุ่มต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนรู้ตลอดชีวิตมากขึ้น ในวาระการปฏิบัติงานของรัฐสภาชุดนี้รัฐบาลควรที่จะมีความมุ่งมั่นอย่างเป็นระบบที่จะให้การสนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ โดยรวมถึงหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐ ผู้ประกอบการ องค์กรการกุศล และประชาชนทั่วไป

1.33 จุดมุ่งหมายในการจัดสรรเงินทูนของรัฐ ควรที่จะ

- ผ่อนคลาทยกเลิกควบคุมการลงทุนของรัฐให้มากที่สุด
- คำนึงถึงคุณภาพของการใช้จ่ายระหว่างภาครัฐกับภาคเอกชนที่แสดงให้เห็นถึงผลตอบแทนทางการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน
- จัดสรรทรัพยากรใหม่ของรัฐให้กับผู้มีคุณวุฒิทางวิชาชีพตามมาตรฐานของประเทศต่ำกว่าระดับ 3 (ระดับ 3 เป็นระดับเป้าหมายที่สำคัญ ของชาติ)
- กระตุ้นให้นายจ้างลงทุนเพื่อลูกจ้างของตนทุกคน และในทุก ๆ ภาคส่วนทางเศรษฐกิจ

- ภาครัฐสร้างระบบการกำกับดูแลและจัดสรรเงินทุนในลักษณะที่ทำให้สถาบันการเรียนรู้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนตลอดชีวิต
- ส่งเสริมให้ปัจเจกชนลงทุนเพื่อการนี้ให้มากขึ้น โดยรวมถึงการเปิดบัญชีการเรียนรู้ส่วนบุคคล

1.34 ภาครัฐควรเป็นผู้นำในการจัดตั้งมูลนิธิสัทธิศาสตร์ใหม่เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยดำเนินการตามคำแนะนำของคณะกรรมการเคนเนดีที่ให้มีการจัดตั้งกองทุนหมุนเวียนเพื่อการเรียนรู้ขึ้น มูลนิธิดังกล่าวมีเป้าหมายส่งเสริมนวัตกรรม เผยแพร่แนวปฏิบัติที่ดี และ “อัดฉีด” ความคิดริเริ่มใหม่ ๆ มูลนิธินี้ควรจะเป็นความคิดริเริ่มของภาครัฐกับภาค เอกชน โดยมีเจ้าหน้าที่ระดับบริหารเพียงไม่กี่คนเท่านั้น เริ่มรับเงินจากกองทุนสลากกินแบ่งแห่งชาติ ตั้งแต่ปี 2000 ผนวกกับกองทุนสมทบจากภาครัฐและเอกชน (แต่ในขณะที่ยัง ไม่มีเงินทุนก้อนนี้ ภาครัฐจะต้องจัดสรรเงินทุนในส่วนนี้ให้กับโครงการความคิดริเริ่มของชุมชนบางโครงการไปก่อน)

เป้าหมายหลักในการสนับสนุน ได้แก่

- ปลุกฝังนวัตกรรมเกี่ยวกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- สนับสนุนความคิดริเริ่มที่มุ่งพัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิตในกลุ่มบุคคลที่ไม่มีส่วนร่วมในการเรียนรู้
- ส่งเสริมโครงการต่าง ๆ ที่สนับสนุนการเรียนรู้ผ่านทางสถาบันครอบครัว และชุมชน

1.35 โดยหลักการ การให้ทุน การกู้ยืม การเข้าถึงเงินทุน ภาครัฐควรให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เรียนที่ศึกษาต่อด้านวิชาชีพหรือศึกษาต่อบางเวลา กับผู้เรียนที่ศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาหรือศึกษาต่อเต็มเวลาอย่างเท่าเทียมกัน สำหรับการดำเนินงานข้างต้นจะต้องอาศัยการปรับคุณภาพในการจัดสรรเงินทุนทั้งหมด ซึ่งครอบคลุมถึงการปรับภายในรูปแบบกับระดับของกิจกรรมการเรียนรู้ควบคู่กันไป นอกจากนี้ ควรเริ่มโครงการริเริ่มที่มุ่งเพิ่มปริมาณเงินทุนเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตจากแหล่งเงินทุนทุกแหล่งทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น การจัดสรรเงินทุนรูปแบบใหม่ (การเปิดบัญชีการเรียนรู้ส่วนบุคคล) ในระยะยาว รัฐจำเป็นต้องลงทุนสร้างระบบสนับสนุนผู้เรียนในลักษณะเสมอภาค โดยไม่คำนึงถึงอายุของผู้เรียน รวมทั้งรูปแบบและระดับของการเรียนรู้

1.36 ภาครัฐควรเปิดประเด็นการอภิปรายทางการเมืองที่เปิดกว้าง เพื่อให้สาธารณชนได้มีส่วนร่วมและเป็นการกระตุ้นให้มีการทบทวนคุณภาพในเรื่องการลงทุน นอกจากนี้ ควรจะได้มีการศึกษาเปรียบเทียบการจัดสรรงบประมาณของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดประสิทธิ

ภาพระหว่างรูปแบบที่แตกต่างกันในทุกระดับของการเรียนรู้ตลอดชีวิตถึงผล ตอบแทนของ การลงทุนเพื่อการเรียนรู้ ภายหลังจากการศึกษาภาคบังคับและการฝึกอบรม รวมทั้งผล ประโยชน์ระยะยาวที่ต้องมองถึงประโยชน์ที่ปัจเจกชนและชุมชนได้รับ



“เรากำลังดำรงชีวิตฝ่ากระแสคลื่นของความเปลี่ยนแปลง
ซึ่งจะก่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนระบบเศรษฐกิจและการเมือง
ในรูปแบบใหม่ในศตวรรษที่กำลังจะมาถึง... ทรัพย์สินใน
ชั้นปฐมภูมิของแต่ละประเทศขึ้นอยู่กับทักษะและไหวพริบ
ของพลเมืองในชาติ เมื่อเป็นเช่นนี้ ภารกิจพื้นฐานทางด้าน
การเมืองของทุกชาติก็ต้องรับมือกับอิทธิพลต่าง ๆ ของ
เศรษฐกิจโลก ที่จะดึงสังคมให้เสถียรโดยการเข้าไปกีด
กร่อนทำลายสายใยซึ่งโยงยึดพลเมืองของชาติเข้าไว้
ด้วยกันส่งผลให้ผู้ที่ม้ทักษะและไหวพริบปฏิภาณมากที่สุด
กลายเป็นผู้ที่มั่งคั่งยิ่งไปกว่าเดิม ขณะที่ประชากรผู้ด้อย
ในทักษะต้องเผชิญกับสภาวะมาตรฐานการครองชีพที่
เสื่อมถอยลงเรื่อย ๆ”

โรเบิร์ต ไรซ์ (2534)

“ภารกิจของประชาชาติ”

(The Work of Nations)

บทที่ 2 : ภารกิจที่ท้าทาย

บทที่ 2 นี้ จะนำเสนอให้เห็นถึงสถานการณ์ปัจจุบัน สภาพความเปลี่ยนแปลงที่ จะต้องเผชิญในศตวรรษที่ 21 ความจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้ตลอดชีวิต ไปตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลง
2. สภาพเศรษฐกิจกับการจ้างงาน
3. ทักษะใหม่กับมุมมองใหม่
4. บทบาทของการเรียนรู้
5. การเปลี่ยนแปลงในชุมชนและในสังคม
6. การเรียนรู้กับการพัฒนาชุมชน
7. ความเหลื่อมล้ำ การแบ่งแยก และการกีดกันทางสังคม
8. การแบ่งแยกทางการเรียนรู้
9. ข้อควรระวัง
10. กลุ่มบุคคลด้อยโอกาส
11. ความไม่ฝืน ค่านิยม และความเป็นพลเมืองที่พึงประสงค์
12. ยุคสมัยสารสนเทศ
13. ปัญหาท้าทายอื่น ๆ และโอกาส

การเปลี่ยนแปลง

2.1 ขณะที่ศตวรรษที่ 21 กำลังจะมาถึง ประชาชนพลเมืองในสหราชอาณาจักร ต้องเผชิญหน้ากับความไม่แน่นอน ความเสี่ยง ความไร้เสถียรภาพ การแบ่งแยกผสมผสานไปกับโอกาส ในลักษณะน่าพิศวงงงงวย เช่นเดียวกับพลเมืองของชาติอื่น ๆ ในโลก ปัญหาท้าทายอันเนื่องมาจากความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เป็นที่ประจักษ์ต่อสายตาในทุกด้าน อาทิ จากการเปลี่ยนแปลงขนานใหญ่ในองค์กรของภาคอุตสาหกรรม ตลาด แรงงาน การงานอาชีพ และอุปสงค์เกี่ยวกับทักษะใหม่ ๆ นอกจากนี้ ยังรวมถึงการ เปลี่ยนแปลงด้านโครงสร้างของครอบครัว ชุมชน บทบาทและสัมพันธภาพที่เกี่ยวข้องกัน ตลอดจนเทคโนโลยี และรูปแบบใหม่ ๆ ของการสื่อสารอีกด้วย ปัญหาท้าทายที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อเอกลักษณ์ของปัจเจกชน

แต่ขณะเดียวกันก็สร้างโอกาสใหม่ ๆ ให้กับพลเมือง ที่ขยันขันแข็ง รวมทั้งมีผลต่อธรรมชาติและรูปแบบขององค์ความรู้อีกด้วย

2.2 การรับมือกับปัญหาท้าทายดังกล่าวข้างต้น ส่วนหนึ่งสามารถทำได้ด้วยการสรรค์สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ของปวงชนขึ้นมา แต่**มิได้หมายความว่า การเรียนรู้ตลอดชีวิตจะเป็นหนทางเดียวในการแก้ปัญหาทั้งหลายทั้งปวง หรือว่าการพัฒนาวัฒนธรรมการเรียนรู้จะเป็นคำตอบสำเร็จรูปที่จะช่วยแก้ปัญหาท้าทายต่าง ๆ ที่ประเทศชาติกำลังเผชิญอยู่ได้โดยอัตโนมัติ** เพราะการกล่าวอ้างเช่นนั้นจะเป็นการ สร้างภาพมายา ซึ่งจะเข้าไปบ่อนทำลายเป้าประสงค์ของการเรียนรู้ตลอดชีวิต เนื่องจากท้ายที่สุดแล้วความคาดหวังว่าการเรียนรู้ตลอดชีวิตจะเป็นยาครอบจักรวาลแก้ปัญหาท้าทายได้ทุกอย่างย่อมเป็นจริงไปไม่ได้ การเรียนรู้ อาจจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยแก้ปัญหาได้ แต่ก็ไม่ควรนำการเรียนรู้เข้ามาแทนที่การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เพราะเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้เช่นกัน

สภาพเศรษฐกิจกับการจ้างงาน

2.3 อิทธิพลของกระแสโลกาภิวัตน์กำลังแผ่เข้าครอบคลุมวิถีชีวิตประจำวันของผู้คนในประเทศ และการดำเนินธุรกิจมากขึ้นทุกขณะ การแข่งขันที่เป็นไปอย่างดุเดือดในระดับโลก ผนวกกับการปล่อยเสรีตลาดการค้า คือ สาเหตุที่ทำให้ภาคอุตสาหกรรมหดตัว ในบางส่วน และขยายตัวในส่วนอื่น ๆ ก่อให้เกิดอุปสงค์แรงงานที่มีฝีมือมากขึ้น รวมทั้ง เปิดโอกาสในการจ้างงานสำหรับชุมชนบางแห่งและบางประเทศด้วย นอกจากนี้ จำนวนของสตรีที่ประกอบอาชีพหรือกลับเข้าไปทำงานใหม่ก็เพิ่มขึ้น ขณะเดียวกันการจ้างงานในลักษณะไม่เต็มเวลาก็ขยายวงกว้างขึ้นเรื่อย ๆ และอายุของคนทำงานก็เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

2.4 ความเปลี่ยนแปลงในด้านการงานที่เห็นได้ชัด คือ การมีหน้าที่การงานใหม่ ๆ เกิดขึ้นควบคู่ไปกับการปรับโครงสร้างขององค์กรใหม่ การนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ การลดขนาดของสถานประกอบการ รวมทั้งการออกแบบ การผลิต และการจัดส่งสินค้าและบริการใหม่ ๆ โอกาสในการจ้างแรงงานไร้ฝีมือ หรือกึ่งฝีมือกำลังหดหายไปทุกที และผู้ที่มีทักษะเฉพาะด้านในภาคอุตสาหกรรมก็ตกอยู่ในสถานะเสี่ยงต่อการตกงานมากยิ่งขึ้นเช่นกัน ความเปลี่ยนแปลงยังได้แพร่ระบาดไปยังมิติของเวลา สถานที่ รูปแบบ และ มโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานด้วย ซึ่งมีได้ส่งผลให้เกิดหน้าที่การงานที่หลากหลาย มากกว่าเดิมนั้น แต่ยังสามารถครอบคลุมไปถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชุมชน กิจกรรม อาสาสมัคร กิจกรรมที่ต้องใส่ใจดูแลครอบครัวอีกด้วย

2.5 ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ส่งผลกระทบโดยตรงต่อผู้คนในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้ คือ อนาคตที่จะได้รับการจ้างเข้าทำงาน ความมั่นคง ความเจริญก้าวหน้า สถาบันครอบครัว ชุมชน รวมทั้งจิตสำนึกที่โยงโยในถิ่นกำเนิด และเอกลักษณ์แห่งตน หากมองไปที่ชุมชนบางแห่ง หรือกลุ่มสังคมบางกลุ่ม หรือครอบครัวบางครอบครัวแล้ว จะเห็นได้ว่า คนเป็นจำนวนมากต้องเผชิญกับปัญหาการถูกปลดออกจากงาน และประสบ-การณ์อันขมขื่นจากการตกงานอย่างต่อเนื่อง บางคนก็ติดอยู่ในชุมชนที่ “มีการจ้างงานน้อย” หรืออยู่ในครอบครัวที่ “มีสมาชิกว่างงานเสียเป็นส่วนใหญ่” ขณะที่คนอีกกลุ่มหนึ่งกลับอยู่ในที่ ๆ “มีการจ้างงานมากมาย” ทว่า ในเวลาเดียวกันนี้ เมื่อเศรษฐกิจผันแปร งานประเภทใหม่ ๆ ก็ถือกำเนิดขึ้นมาซึ่งเท่ากับเป็นการเปิดโอกาสใหม่ ๆ ในการใช้ทักษะและไหวพริบในทางธุรกิจ บทบาทหนึ่งของวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของปวงชน ก็คือ เปิดทางเลือกและโอกาสเหล่านั้นให้กับประชาชนของเรานั้นเอง

ทักษะใหม่กับมุมมองใหม่

2.6 สามในสี่ของนายจ้างที่มีคนทำงานมากกว่า 25 คนขึ้นไป เชื่อว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเพิ่มพูนทักษะแรงงานให้มากยิ่งขึ้น เนื่องจากเกิดความเปลี่ยนแปลงในกระบวนการทางเทคโนโลยีและการจัดองค์กร และมีแนวโน้มว่า แรงงานไร้ฝีมือและแรงงานที่ไร้คุณวุฒิจะต้องประสบกับปัญหาการว่างงาน สมาพันธ์นายจ้างทางด้านวิศวกรรมได้ออกมาคาดการณ์ว่า เมื่อสิ้นสุดทศวรรษแรกของศตวรรษใหม่ งานทางด้านวิศวกรรม จะจ้างแรงงานบัณฑิต และช่างที่มีคุณวุฒิมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่หลายเท่า โดยที่ร้อยละ 50 ของแรงงานใหม่ที่เข้าสู่ภาคอุตสาหกรรมจะเป็นผู้จบการศึกษาระดับอุดมศึกษาแล้ว

2.7 ผู้ที่มีทักษะ ศักยภาพ และมุมมองที่หลากหลายเท่านั้น จึงจะอยู่เหนือความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม แทนที่จะต้องตกเป็นผู้รับมือฝ่ายเดียว การเรียนรู้ตลอดชีวิตช่วยให้ผู้คนฉกฉวยโอกาสใหม่ ๆ เอาไว้ได้ ช่วยให้สามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีวิจรรณญาณ และสามารถกำหนดทิศทางชีวิตได้ด้วยตนเอง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการทำงานหรือเรื่องอื่น ๆ ก็ตาม กิจกรรมดังกล่าวจะกระทำทั้งในนามของปัจเจกชนและของส่วนรวม

2.8 สำหรับผู้ที่ทำงานที่ใช้ทักษะน้อย และได้รับค่าแรงต่ำ หรือผู้ตกงาน และผู้ที่พยายามจะทำให้ธุรกิจใหม่ขนาดเล็ก ๆ ประสบความสำเร็จนั้น การเพิ่มพูนทักษะแต่เพียงอย่างเดียวคงจะไม่เกิดประโยชน์มากนัก เพราะเขาเหล่านี้จำเป็นต้องมีงานที่ดีทำ และ จะต้อง

ประสบผลสำเร็จทางธุรกิจพร้อมกันไปด้วย เพราะฉะนั้น จึงจะต้องกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อช่วยให้พวกเขาพ้นจากวงจรอุบาทว์ของค่าแรงต่ำ สภาพการทำงานที่เลวร้ายและไร้ซึ่งอนาคตให้สำเร็จให้จงได้ นอกจากนี้ การเรียนรู้ที่ลงลึกอย่างเหมาะสมจะสามารถช่วยธุรกิจขนาดเล็กได้เป็นอย่างดี

2.9 การที่จะบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้ จะต้องมีการปฏิวัติทักษะกันในทุกระดับ มีความคิดริเริ่มใหม่ ๆ ทางด้านนโยบายที่ฉีกแนวไปจากเดิม และที่สำคัญ คือ จะต้องมีการให้บริการเพิ่มพูนทักษะใหม่ ๆ ให้กว้างไกลแก่กลุ่มผู้ถูกกีดกันจากโอกาสนี้ รวมทั้งต้องพัฒนามุมมองใหม่ ๆ ที่แตกต่างไปจากเดิมให้แก่พวกเขาด้วย ทักษะที่เป็นแกนกลางซึ่งถ่ายโอนปรับเปลี่ยนได้ง่าย เป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับผู้ที่ต้องการความก้าวหน้าในการทำงาน หรือผู้ที่เสี่ยงต่อการถูกทอดทิ้งอยู่เบื้องหลังอันเนื่องมาจากความเปลี่ยนแปลง หรือผู้ที่ไม่มีโอกาสปรับปรุงทักษะของตนเอง เพราะทักษะดังกล่าวจะช่วยสร้างเสริมสถานภาพในตลาดแรงงานให้แข็งแกร่งขึ้น ดังนั้น จึงควรกำหนดเป้าหมายที่จะช่วยให้กลุ่มคนเหล่านี้สามารถ รับมือกับกระแสแห่งความเปลี่ยนแปลง รวมทั้งเสริมศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับภาคธุรกิจและองค์กรอื่น ๆ ควบคู่กันไปด้วย หากกระทำได้ตามแนวทางนี้ ก็จะสามารถพัฒนารูปแบบของการตอบสนองสภาวะการจ้างงาน รวมทั้งความยืดหยุ่นในลักษณะที่จะยังประโยชน์ให้กับคนหมู่มากได้ในที่สุด

บทบาทของการเรียนรู้

2.10 การตอบสนองความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ๆ ดังได้กล่าวไว้ข้างต้น สามารถทำได้หลายวิธี ส่วนหนึ่งนั้นสามารถกระทำได้โดยการขยายโอกาส และศักยภาพในการเรียนรู้ให้แก่วงชน ซึ่งมีได้หมายความว่าเพียงการปรับเปลี่ยนนโยบายก่อนหน้านั้นให้เรียบร้อยและทาสีใหม่ให้สดใสขึ้นเท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงการเปลี่ยนแปลงประเด็นต่าง ๆ ที่ควรให้ความสำคัญเป็นพิเศษอีกด้วย

2.11 การที่จะไปถึงเป้าหมายที่วางไว้นั้น จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงอย่าง ลุ่มลึกในวัฒนธรรมของเรา และในแนวทางที่จะไปสู่โลกแห่งการงานอาชีพ ซึ่งในกรณีนี้ องค์กรธุรกิจที่ประสบผลสำเร็จหลายองค์กร ได้แสดงให้เห็นประจักษ์แล้ว ด้วยการยึดมั่นอยู่ในปณิธานที่จะกลายมาเป็น “องค์กรแห่งการเรียนรู้” ให้ได้ นอกจากนี้ จะต้องปรับเปลี่ยนการให้ความสำคัญเรื่องความเชื่อ ความใฝ่ฝันของผู้คน การให้บริการและการสนับสนุน เงินทุนเพื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องตามไปด้วย แนวคิดที่ว่าด้วยเรื่องผลสัมฤทธิ์ และการ วัดผลการเรียนรู้ รวม

ถึงภาษาและศัพท์ที่ใช้อธิบายเรื่องนี้ ก็ควรได้รับการปรับเปลี่ยน เช่นกัน **แต่ที่สำคัญเหนือสิ่งอื่นใด คือ ต้องเน้นย้ำให้เห็นถึงความสำคัญของการเรียนรู้ว่าเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้คนและองค์กรต่าง ๆ สามารถรับมือกับกระแสความเปลี่ยนแปลง ซึ่งบางส่วนยังสังเกตเห็นได้ไม่ชัด และสามารถพลิกผันวิกฤตการณ์ให้กลายเป็นโอกาสได้**

การเปลี่ยนแปลงในชุมชนและในสังคม

2.12 ในส่วนของชุมชนและวิถีชีวิตทางสังคม ก็เกิดความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ เช่นกัน และส่งผลให้เกิดปัญหาท้าทายสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิตในลักษณะที่แตกต่างออกไป รูปแบบของวิถีชีวิตในครอบครัวทุกวันนี้เต็มไปด้วยความหลากหลาย ซึ่งรวมถึงการขยายตัวของครอบครัวที่มีผู้ปกครองเพียงคนเดียว และครัวเรือนที่มีสมาชิกเพียงคนเดียว โดยทั่วไปครอบครัวจะมีขนาดเล็กกว่าในอดีต และมีการเคลื่อนย้ายมากกว่าเช่นกัน บทบาทและสัมพันธภาพระหว่างสมาชิกในครอบครัวและในสถานที่อื่น ๆ กำลังถูกปรับเปลี่ยน โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงทางด้านประสบการณ์และความคาดหวังของสตรี และจากการมีอายุที่ยืนยาวขึ้น ผนวกกับช่วงวัยหลังเกษียณจากการงานอาชีพที่ยาวขึ้น ด้วย ความเปลี่ยนแปลงอันลุ่มลึกยังได้แผ่ซ่านเข้าไปยังสัมพันธภาพระหว่างผู้คนต่างรุ่นต่างวัย รวมทั้งความรับผิดชอบในการให้การดูแลสมาชิกในครอบครัวที่เพิ่มขึ้น สำหรับคนเป็นจำนวนมากอีกด้วย

2.13 นอกจากนี้ ยังมีความเปลี่ยนแปลงในด้านอื่น ๆ อีก อาทิ รูปแบบของนันทนาการและการบริโภค วิธีการดำเนินชีวิตโดยทั่วไป กิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมและนันทนาการ และประชากรในภาพรวม พลเมืองเชื้อสายเอเชียและชนผิวดำได้เข้ามาตั้ง รกรากในสหราชอาณาจักร จนถึงปัจจุบันนับเป็นรุ่นที่ 2 และ 3 คือ รุ่นลูกรุ่นหลานแล้ว นับที่พบเห็นได้เนื่อง ๆ ก็คือ ความจำเป็นที่จะต้องให้การยอมรับนับถือในวัฒนธรรมทางเชื้อชาติและเผ่าพันธุ์ที่หลากหลาย ค่านิยมและศาสนาที่แตกต่าง ตลอดจนขนบประเพณีและวิถีทัศน์ที่ต่างกัน แนวคิดเช่นนี้จำเป็นต้องได้รับการตอบสนองอย่างเต็มกำลังในการให้บริการการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งมีภูมิหลังของการขาดวางลัทธิแบ่งแยกเชื้อชาติ ส่งเสริม ขันติธรรม และการยกย่องนับถือซึ่งกันและกันระหว่างผู้คนที่มิมีภูมิหลังทางเชื้อชาติและ ชาติพันธุ์ที่แตกต่าง

การเรียนรู้กับการพัฒนาชุมชน

2.14 ความเปลี่ยนแปลงทั้งหมดที่กล่าวมา ผสมกับส่วนที่เกิดในภาคเศรษฐกิจ ส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้นในวิถีชีวิตของชุมชนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการทำงานที่มีมาแต่เดิม มักก่อให้เกิดการถดถอยคนแก่แก่ ทำให้กลุ่มคนพวกนี้อยู่ในข่ายถูกกีดกันทางสังคมมากขึ้น ขณะที่สมาชิกชุมชนคนอื่น ๆ ก็ต้องเผชิญกับปัญหาทางด้านอื่นเช่นกัน ทว่าโครงสร้างทางสังคมรูปแบบใหม่ก็ทำให้เกิดรูปแบบของความคิดริเริ่มในชุมชนที่ต่างออกไป ในลักษณะของกิจกรรมเพื่อชุมชนที่มีพลังและจินตนาการหลากหลายประเภท จากจุดนี้การเรียนรู้ตลอดชีวิตสามารถแสดงบทบาทได้มากกว่าการเข้าไปช่วยผู้คนในการรับมือกับความเปลี่ยนแปลง โดยสามารถเข้าไปให้การสนับสนุนโครงการของชุมชนที่มีความคิดใหม่ และเชิดชูตัวอย่างอันสร้างสรรค์ทั้งหลายของการพัฒนา ชุมชน ได้อีกด้วย

2.15 สำหรับคนที่อาศัยอยู่ในถิ่นทุรกันดาร โดยเฉพาะที่ที่บริการของรัฐเข้าไปไม่ถึงนั้น การเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาของชุมชน หรือการเรียนรู้ทางไกลจะเป็นการสร้างมิติที่สำคัญยิ่งในการเข้าสังคมหรือการเข้าไปเกี่ยวข้องกับสังคมภายนอก นอกจากนั้น การเรียนรู้ยังมีบทบาทในด้านอื่น ๆ อีก ได้แก่ การช่วยฟื้นฟูสภาพเศรษฐกิจและสังคม การสร้างศักยภาพของชุมชนให้แข็งแกร่ง ตลอดจนการปลูกจิตสำนึกให้รู้คุณค่าของตนเอง การสร้างทัศนคติการมองโลกในแง่ดีให้แก่ชุมชนที่ถูกโหมกระหน่ำจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การล่มสลายของภาคอุตสาหกรรม การปรับเปลี่ยนโครงสร้าง และการถูกปลดออกจากงานในเวลาอันรวดเร็ว หลักสูตรการศึกษาตามจินตนาการ (Imaginative education programmes) เมื่อผนวกเข้ากับการใช้เงินทุนและทรัพยากรอื่น ๆ อย่างเหมาะสม จะกลายเป็นปัจจัยหลักของการฟื้นฟูความร่วมมือร่วมใจจากหุ้นส่วนที่เกี่ยวข้องในชุมชน ในเรื่องโครงการความคิดริเริ่มพัฒนาชุมชน ภาคธุรกิจชุมชน สภาธุรกิจการจัดฝึกอบรม เจ้าหน้าที่ส่วนท้องถิ่น และผู้ให้บริการทางการเรียนรู้ ส่วนผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมและการจัดสรรทรัพยากรทั้งหลาย อาทิ สภาจัดสรร เงินทุน และสภาธุรกิจการจัดฝึกอบรม ก็จำเป็นจะต้องสร้างความมั่นใจว่ามีกลไกที่เหมาะสมในการให้การสนับสนุนความคิดริเริ่มดังกล่าวจริง ๆ ทั้งนี้ เพื่อประกันเรื่องคุณภาพการเรียนรู้

ความเหลื่อมล้ำ การแบ่งแยก และการกีดกันทางสังคม

2.16 ปัญหาท้าทายที่ใหญ่ยิ่งและน่าวิตกประการหนึ่งในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ได้แก่ ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมซึ่งขยายตัวกว้างขึ้นทุกขณะ ผลที่ตามมา ก็คือ ความ

ยากจนเพิ่มมากขึ้น การกีดกันทางสังคมมากขึ้น และความก้าวหน้าในชีวิตการทำงาน ที่ลดน้อยลงสำหรับผู้ที่ไม่ได้รับประโยชน์ใด ๆ จากการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ตลอดจนโอกาสใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น ความเหลื่อมล้ำและการแบ่งแยกดังกล่าวนี้ จะพบเห็นได้ตั้งแต่เรื่องของรายได้และความมั่งคั่งไปจนถึงเรื่องของที่พักอาศัย การจ้างงาน การคมนาคม ขนส่ง สุขอนามัย การศึกษา และการฝึกอบรมเลยทีเดียว ซึ่งในหลาย ๆ เรื่องเป็นความเหลื่อมล้ำซ้ำซ้อนที่เน้นย้ำให้เห็นถึงความไม่เสมอภาคได้แจ่มชัดยิ่งขึ้น ส่งผลให้เกิดกลุ่มคนสองประเภท คือ กลุ่มคนที่ถูกกีดกันในหลากหลายรูปแบบ กับกลุ่มอภิสิทธิ์ชนที่เปรียบเสมือน “ชนชั้นสุดยอด” ของสังคม

2.17 ถ้อยแถลงของคณะกรรมการสิทธิการ บติ/สิทธิการ ได้สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาท้าทายดังกล่าว พร้อมทั้งบทบาทของการศึกษาที่จะช่วยแก้ไขปัญหานี้ได้ โดยขยายบริการการศึกษาให้ครอบคลุมการเรียนรู้ทุกระดับและทุกรูปแบบ และยังระบุว่า ความเป็นปึกแผ่นของสังคม “จะเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพก็ด้วยกระบวนการทางการศึกษา และเมื่อความจำเป็นทางด้านเศรษฐกิจก่อให้เกิดอุปสงค์แรงงานที่มีทักษะ และการศึกษามากขึ้น แรงงานที่ไร้การศึกษาก็จะถูกละทิ้งไว้เบื้องหลังห่างไกลกว่าสถานะที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน การปล่อยให้เกิดขึ้นช่องว่างระหว่างผู้มีทักษะสูงกับผู้มีทักษะต่ำหรือไร้ทักษะ จะทำให้ผู้ที่ไร้การศึกษามีลักษณะช่งกะตาย และดำรงชีพอยู่อย่างไร้สิทธิไร้เสียงใด ๆ ความแปลกแยกที่แพร่ขยายออกไปคือภัยคุกคามเสถียรภาพของสังคม การจัดการศึกษา ไม่ใช่ภารกิจที่ใช้เงินทองเพียงเล็กน้อย ทว่าค่าเสียหายทางด้านเศรษฐกิจและสังคมสำหรับความเฉลาเบาปัญญาที่อยู่ในเกณฑ์ที่สูงเอาการทีเดียว” (มหาวิทยาลัยของเรา อนาคต ของเรา : CVCP, 2539, Our Universities Our Future)

2.18 ภายใต้สภาพการณ์ที่มีความเหลื่อมล้ำทางสังคมมากขึ้นนั้น ผู้คนมักจะมองว่าการศึกษาคือต้นเหตุที่ก่อให้เกิดความไม่เสมอภาค หรือไม่ก็เป็นปัจจัยที่หนุนให้เกิดความไม่เสมอภาคขึ้นอย่างใดอย่างหนึ่ง ด้วยเหตุนี้ คนที่ต้องเผชิญกับปัญหาความเหลื่อมล้ำและการกีดกันอย่างเป็นระบบ จึงดำรงชีวิตอยู่นอกขอบเขตของสถาบันหลักของสังคม และ ไม่รู้สึกใฝ่ดีไปกับความเพียรพยายามอย่างจริงจังในการกระตุ้นให้พวกเขาได้เข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนรู้ตลอดชีวิต **นี่คือหนึ่งในปัญหาท้าทายที่ใหญ่หลวงที่สุดในการสรรค์สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับปวงชนในสหราชอาณาจักร** และจะถูกจับขึ้นมาเป็นประเด็นพิเศษสำหรับโครงการข้อตกลงใหม่เพื่อผู้ว่างงานในระยะยาวของรัฐบาล

การแบ่งแยกทางการเรียนรู้

2.19 ถึงแม้ว่าจำนวนของผู้ศึกษาต่อเนื่องและผู้ que เข้าเรียนในระดับอุดมศึกษาจะสูงขึ้น และโอกาสในการเรียนรู้ ณ สถานประกอบการจะเพิ่มมากขึ้นในทศวรรษที่ผ่านมา แต่ทว่ายังมีความแตกต่างที่เห็นได้ชัดเจนในการเข้าถึงและโอกาสที่จะได้เรียนรู้ของคนที่เป็ นผู้ใช้แรงงานกับแรงงานที่ไร้ฝีมือ พวกที่มีทักษะน้อย ที่อยู่ปลายแถวของสายการบังคับบัญชาและมีรายได้น้อย ได้ค่ามีโอกาสน้อยมากที่จะผ่านการคัดเลือกจากสถานประกอบการเพื่อให้ได้รับการเรียนรู้อย่างเป็นกิจจะลักษณะ ปัจจุบันนี้มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพูดถึงปัญหา “การแบ่งแยกทางการเรียนรู้” ณ สถานประกอบการซึ่งเป็นอันตรายและมองเห็นได้ ชัดเจนเช่นเดียวกับการแบ่งแยกในระดับสังคมฝ่ายหนึ่ง ได้แก่ พวกที่มีคุณสมบัติเหมาะสม อยู่แล้ว แต่ก็ยังคงแสดงบทบาทของผู้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต อีกฝ่ายหนึ่งคือ ผู้ที่ออกมาจากการศึกษาโดยที่ส่วนใหญ่ไร้คุณสมบัติ หรือเป็นผู้ที่ไม่ข้องเกี่ยวกับการเรียนรู้ และ ไม่ต้องการเรียนรู้ในอนาคตด้วย

2.20 รายงานการวิจัยและสิ่งตีพิมพ์จำนวนมากได้แสดงให้เห็นอย่างกระจ่างชัดถึงอิทธิพลของการแบ่งชนชั้นทางสังคม ที่มีต่อโอกาสและผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา สถาบันแห่งชาติดูว่าด้วยการศึกษาต่อเนื่องของผู้ใหญ่ พบว่า จำนวนแรงงานไร้ทักษะและกึ่งทักษะมากกว่าครึ่งหนึ่ง กล่าวว่า นับตั้งแต่จบการศึกษาภาคบังคับออกมาแล้วก็ไม่เคยเข้าไปร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการเรียนรู้ใด ๆ เลย ขณะที่จำนวนต่ำกว่าหนึ่งในห้าของนักวิชาชีพและผู้จัดการเท่านั้นที่อยู่ในข่ายดังกล่าว และสี่ในห้าของผู้ที่ยอมรับว่าตนเองไม่ได้เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้หลังจบออกมาแล้ว คิดว่าพวกเขาจะไม่เรียนรู้ในเรื่องใด ๆ ในอนาคต เช่นกัน (Sargant et al, 2540)

2.21 การศึกษาถึงผลกระทบของการขาดทักษะพื้นฐานที่มีต่อวิถีชีวิตของกลุ่มคนอายุ 37 ปี (It doesn't Get Any Better, 2540) ของสำนักงานพัฒนาทักษะพื้นฐานสรุปว่า แรงงานที่มีทักษะด้านการรู้หนังสือและการคำนวณในระดับอ่อน มีแนวโน้มที่จะต้องเป็นคนว่างงานหรือต้องทำงานที่มีรายได้น้อย ขาดโอกาสที่จะก้าวหน้า และโอกาสในการได้ เข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับงาน นอกจากนั้น ยังมักเป็นผู้ที่มีสุขภาพอนามัยไม่ดี เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่มีทักษะสูงกว่า หรือมีฉะนั้นก็ต้องตกอยู่ในสภาวะหดหู่และไม่สู้จะมีบทบาทในชุมชนหรือการออกเสียงเลือกตั้ง ในทางตรงข้าม นักศึกษาที่เข้ารับการศึกษาคือต่อเนื่อง ผู้ซึ่งถึงแม้จะมีทักษะพื้นฐานที่อ่อน แต่ก็มักจะประสบความสำเร็จ หากได้รับการสนับสนุนจากมืออาชีพอย่างเป็นระบบ “ในกระแสดการเรียนรู้” (Staying the Course, Basic Skills Agency, 2540)

2.22 ผลการสำรวจทั้งของเดย์ริงก์และเคนเนดีต่างยืนยันถึงการแบ่งแยกทางการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ผลงานวิจัยของคณะกรรมการติดตามผลการอุดมศึกษาแห่งชาติพบว่า จำนวน 4 ใน 5 ของกลุ่มคนอายุ 18 ปี ที่มีภูมิหลังเกี่ยวกับวิชาชีพ และการจัดการในระดับอาวุโสกำลังเข้ารับการศึกษาระดับอุดมศึกษา ขณะที่ 1 ใน 10 ของกลุ่มคนที่ไร้ทักษะเท่านั้นที่ตัดสินใจเรียนต่อ (Robertson and Hillman 2540) รายงานเรื่องการเข้ามามีส่วนร่วมที่มากขึ้นกว่าเดิม สำหรับสภาพจัดสรรเงินทุนเพื่อการศึกษาต่อเนื่อง นั้น เฮเลนา เคนเนดี กล่าวถึงความสำเร็จของการดึงผู้คนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากขึ้น และเพิ่มผลสัมฤทธิ์ให้มากขึ้นตามนโยบายว่า “ส่วนใหญ่อยู่ที่การเปิดโอกาส ให้กับผู้ที่ประสบผลสำเร็จอยู่ก่อนให้ยังคงรักษาสัมฤทธิ์ผลไว้ได้ต่อไปอีก” เช่นเดียวกับที่ ผู้วิพากษ์รายงานของเคนเนดีคนหนึ่งได้ตั้งข้อสังเกตไว้ว่า “ถ้าหากครั้งแรกคุณไม่ประสบผลสำเร็จ คุณก็จะไม่ประสบผลสำเร็จอยู่นั่นเอง”

2.23 ในสถานที่ทำงานก็เช่นกัน มีหลักฐานบ่งบอกว่าโอกาสในการเรียนรู้นั้นมักจะไปตกอยู่ในกลุ่มผู้ที่มีคุณสมบัติอยู่แล้ว นักวิชาชีพ หรือไม่ก็กลุ่มผู้จัดการอาวุโส ผล การสำรวจแรงงานชี้ให้เห็นว่า กลุ่มนักวิชาชีพ งานที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ และงานทางด้านเทคนิคมีโอกาสที่จะได้รับการฝึกอบรมที่จัดโดยนายจ้างมากกว่าพวกที่ทำงานเป็นช่างฝีมือ งานเสมียน งานเลขานุการ และงานส่วนตัวถึง 2 เท่า และมากกว่ากลุ่มผู้คุม เครื่องจักร หรือผู้ทำงานในโรงงานถึง 4 เท่า “นายจ้างบางคนที่ไม่ได้ฝึกงานให้กับคนงานในระดับต่าง ๆ โดยคาดเดาเอาว่าเขาเหล่านั้นไม่สนใจที่จะฝึกอบรม ทั้ง ๆ ที่รายงานการศึกษาหลายชิ้นบ่งบอกอย่างชัดเจนว่ามีหลายคนทีเดียวที่สนใจจะเข้ารับการฝึกอบรม กลุ่มคนที่ไม่มีความรู้หรือทักษะจะเข้ารับการอบรมได้ยากสักหน่อย ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นกลุ่มที่มีความสูญเสียเปล่าทางศักยภาพอย่างมากที่สุดที่หาได้” (กระทรวงการศึกษาและการจ้างงาน หรือ DfEE, 2540)

2.24 ดังนั้น กลุ่มคนที่พลาดโอกาสทางการศึกษาหลังจากจบออกมาแล้ว ก็มักจะ เป็นกลุ่มเดียวกับผู้ที่พลาดโอกาสในการฝึกอบรมในสถานที่ทำงานอีกด้วย ปัจจัยหลัก ๆ ที่มีผลต่อการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ได้แก่ การออกจากโรงเรียนในวัยเยาว์ ความยากจน การขาดวุฒิบัตร หรือขาดทักษะ สถานภาพต่ำ ขาดความนับถือในตนเอง และการไร้สิทธิไร้เสียง

ข้อควรระวัง

2.25 ถึงแม้ข้อมูลข้างต้นจะน่าวิตก แต่ก็ไม่ควรตีความตามข้อมูลนั้น โดยตรง **ประการแรก** การตั้งสมมติฐานว่า : การเรียนรู้หรือผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาเท่ากับวุฒิบัตรนั้น

เป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง เพราะแม้ว่าวุฒิบัตรแต่ละประเภทจะเป็นมาตรฐานที่ทรงคุณค่าก็จริง แต่ การเรียนรู้ที่สำคัญ ๆ อีกมากมายก็ได้ลงเอยที่การได้รับวุฒิบัตร **ประการที่สอง** ส่วนหนึ่ง อาจจะมาจากความสับสนจากข้อแรก ทั้งนี้ เพราะผู้คนจำนวนมากไม่ได้ตระหนัก หรือมองว่า กิจกรรมที่ตนกระทำอยู่นั้น คือ “การเรียนรู้” ถึงแม้ว่าการศึกษาอาจจะมองว่าเป็นก็ตามที่ **ประการที่สาม** การเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนรู้ที่ทำงานหรือในชุมชน มักจะเชื่อมโยงโดยตรงกับการแก้ปัญหาในทางปฏิบัติ และสิ่งที่ “ได้เรียนรู้” ก็อาจจะไม่เป็นที่ตระหนัก หรือเห็นคุณค่าในแง่ของการเรียนรู้ก็ได้ **ประการที่สี่** ขาดแคลนมาตรฐานที่เชื่อถือได้เกี่ยวกับ ระดับการลงทุนในเรื่องการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับงานที่นายจ้างเป็นผู้ให้บริการอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งได้รับรายงานอย่างเป็นทางการว่า การลงทุนเพื่อการนี้ค่อนข้างจะสูงมากทีเดียว **ประการสุดท้าย** ภาพที่น่าเสนอโดยรวมมักจะละเลยตัวอย่างที่ดีของ การดำเนินการขยายโอกาสการเรียนรู้ ในสถานที่ทำงานให้กับพนักงานของตนในทุกระดับ

2.26 ฉะนั้น การพิจารณาข้อมูลทั้งปวงที่อ้างว่าได้นำเสนอสถานะการเรียนรู้ ตลอด ชีวิตในสหราชอาณาจักรที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน จะต้องกระทำด้วยความระมัดระวังและถี่ถ้วน ข้อมูลที่มีอยู่ในขณะนี้ เป็นเพียงข้อมูลบางส่วนเท่านั้น ยังขาดรายละเอียดอีกมาก กล่าวอีกนัย หนึ่งคือ จะต้องมีการสำรวจที่ดีกว่าปัจจุบัน เพื่อใช้เป็นฐานในการจัดทำนโยบายและแผน ปฏิบัติการในอนาคต

2.27 อย่างไรก็ตาม หากว่าผู้คนมองว่ากิจกรรมที่กระทำไม่ใช่การเรียนรู้ การ รายงาน ก็จะเป็นไปตามนั้น และสิ่งที่สะท้อนในเรื่องความสำคัญหรือประสิทธิผลของการเรียนรู้ ดังกล่าวก็ย่อมจะเป็นไปไม่ได้เลย นอกจากนี้ เมื่อผู้คนไม่ได้ตระหนักว่านั่นคือ กิจกรรมการ เรียนรู้ พวกเขาก็ไม่สามารถใคร่ครวญในเรื่องนี้ได้ การใคร่ครวญอย่างพิถีพิถันคือ ขั้น ตอนที่เป็นหัวใจสำคัญในการทำให้การเรียนรู้เกิดประสิทธิผลและเกิดการพัฒนา ดังที่โครงการ วรรณรงค์เพื่อการเรียนรู้ได้ให้นิยามไว้อย่างเด่นชัด ดังนี้ : **การเรียนรู้ คือ “การกระทำของ คนที่ปรารถนาจะทำความเข้าใจกับประสบการณ์ที่ได้พบ ซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องกับการเพิ่มพูน ทักษะ ความรู้ ความเข้าใจ ค่านิยม รวมทั้งศักยภาพในการใคร่ครวญ การเรียนรู้ที่มีประสิทธิ ผลย่อมจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง การพัฒนา และความปรารถนาที่จะเรียนรู้ให้มากยิ่งขึ้น ขึ้นไปอีก”** และถึงจะมีกรณี ตัวอย่างของนายจ้างที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของพนักงานให้เราได้ ชื่นชม แต่ขณะเดียวกันก็มีแรงงานอีกเป็นจำนวนมาก ในปัจจุบันที่แทบจะไม่มีโอกาสในการ พัฒนาทักษะและขีดความสามารถจากการเรียนรู้ในสถานที่ทำงานเลย

กลุ่มบุคคลผู้ด้อยโอกาส

2.28 ถึงแม้จะเข้าใจในสภาพการณ์ที่มีข้อจำกัดดังกล่าว แต่บัญชีกลุ่มบุคคลผู้ด้อยโอกาสในการเรียนรู้และฝึกอบรมภายหลังการศึกษาภาคบังคับก็มีมากจนน่าเป็นห่วง

- บุคคลผู้ใช้แรงงาน และเป็นผู้ไร้ทักษะ
- คนงานชั่วคราว และคนงานที่ทำงานไม่เต็มเวลา
- คนงานที่ไม่มีวุฒิปัฒนาการศึกษาศึกษาและอาชีพ
- คนว่างงาน
- สตรีบางกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ปกครองคนเดียว และผู้มีรายได้น้อยที่สุด
- ผู้ที่อาศัยอยู่ในที่ห่างไกลทุรกันดาร
- ชนกลุ่มน้อยทางด้านชาติพันธุ์และภาษา
- ผู้ใหญ่ที่สูงวัย
- ผู้มีความบกพร่องในการเรียนรู้ และ/หรือผู้พิการ
- ผู้มีความบกพร่องในด้านการรู้หนังสือและการคำนวณ
- อดีตผู้ละเมิดกฎหมาย
- ผู้ใหญ่ในวัยต้น ๆ ที่ไม่สนใจในเรื่องการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พวกหนุ่ม ๆ

2.29 ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ตลอดชีวิตจะบรรลุเป้าหมายได้ การพัฒนานโยบาย จะต้องมุ่งไปที่การสนับสนุนและพัฒนาเรื่องของการเรียนรู้และการสร้างความเข้าใจให้กับกลุ่มบุคคลข้างต้นโดยตรง โดยจะต้องมีการเพิ่มอุปสงค์ในการเรียนรู้ในกลุ่มนี้ ให้มากขึ้นจนเห็นได้ชัด และต้องเปิดโอกาสให้แก่พวกเขาอย่างกว้างขวาง ทุกฝ่ายที่ให้ การสนับสนุน ทั้งด้านการเงิน และการให้บริการการเรียนรู้ตลอดชีวิต (ไม่ว่าจะเป็น โรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย สถานประกอบการ หรือชุมชน) จะต้องเข้ามาตรวจสอบการให้การสนับสนุนในส่วนที่ตนควบคุมดูแล พร้อมทั้งดูแลผลสัมฤทธิ์และองค์ประกอบทางสังคมของผู้เรียนที่เกี่ยวข้องด้วย เพื่อค้นหาความอยุติธรรม หรือการขาดเรียนในลักษณะที่ยอมรับไม่ได้ จากนั้นก็แสวงหามาตรการแก้ไขต่อไป

2.30 ปัจจุบันได้มีการตระหนักถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นกับบุคคลและสังคม อันเป็นผลเนื่องมาจากความเหลื่อมล้ำ การกีดกันทางสังคม และการจำกัดโอกาสในการเรียนรู้ การเรียนรู้

ตลอดชีวิตควรทำหน้าที่เป็นแหล่งพึ่งพิงของผู้คนและสังคมโดยรวม ซึ่งสามารถช่วยให้พวกเขาค้นพบจุดกำเนิดของความเหลื่อมล้ำ และหาทางขจัดมันออกไป โดยการใช้ทักษะ ข้อมูล และความรู้ เพื่อก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงขึ้นได้ในที่สุด **การเรียนรู้เพียงอย่างเดียวไม่สามารถขจัดความเหลื่อมล้ำ และการกีดกันทางสังคมให้หมดไปได้ แต่การเรียนรู้สามารถช่วยกำจัดแนวทางที่จะทำให้กระบวนการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาและฝึกอบรมกลายเป็นกลไกที่เข้าไปเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับการกีดกันทางสังคม**

ความไม่ฝืน ค่านิยม และความเป็นพลเมืองที่พึงประสงค์

2.31 ในหลายภูมิภาคของสหราชอาณาจักร ขณะที่วัฒนธรรมทางการเมืองได้ปรับเปลี่ยนไปตามปัญหาท้าทายและความเปลี่ยนแปลงนั้น แนววงการเมือง ตลอดจนความต้องการและความคาดหวังของผู้คนในฐานะพลเมืองก็เปลี่ยนแปลงไปด้วยเช่นกัน การพัฒนารัฐธรรมนูญ ซึ่งรวมการแยกออกไปปกครองตนเอง และกิจกรรมส่วนภูมิภาค ที่มีบทบาทมากขึ้น และการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองรูปแบบใหม่ ๆ (อาทิ การรณรงค์เพื่อเป้าหมายเพียงเรื่องเดียว กิจกรรมอาสาสมัคร และการพัฒนาชุมชน) ส่งผลให้เกิดปัญหาท้าทายขึ้นมาอีกชุดหนึ่ง ณ จุดนี้เช่นกัน ที่การเรียนรู้ตลอดชีวิต ควรจะเข้ามาทำหน้าที่เป็นแหล่งพึ่งพิง และเปิดโอกาสให้กับผู้คนได้ใช้ความสามารถในการรับมือกับปัญหาดังกล่าว

2.32 การพัฒนาข้างต้นซึ่งสอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงที่เพิ่งผ่านมาแล้ว มักจะแสดงออกมาในรูปแบบของความไม่ฝืนใหม่ ๆ และความแปรเปลี่ยนในเรื่องเอกลักษณ์และความคุ้นเคยของปัจเจกชน วิธีทางเก่า และแนวปฏิบัติที่สืบทอดมาแต่เดิมมักจะถูกทิ้งขว้างหรือเลิกใช้ มุมมองและความคาดหวังใหม่ ๆ ที่เต็มไปด้วยความหลากหลายเคลื่อนเข้ามาแทนที่ ในลักษณะเก่าไปใหม่มา หรือไม่ก็มีการนำของเก่ามาปรับแต่งให้ดู ทันสมัยกว่าเดิม ค่านิยมตามขนบประเพณีถูกท้าทาย ปรับปรุง และดัดแปลงเพื่อให้เหมาะสมสอดคล้องกับสถานการณ์สมัยใหม่

2.33 การเรียนรู้ตลอดชีวิตมีบทบาทที่ชัดเจนมากในการรับมือกับมาตรฐานใหม่ ๆ และการจัดสร้างสายใยเชื่อมต่อกับมาตรฐานที่เป็นอยู่ในปัจจุบันอย่างเหมาะสม การเรียนรู้นี้เอง จะทำให้เราสามารถทบทวนค่านิยมที่ขัดแย้งกันได้ สามารถประเมินความสำคัญที่มีต่อสังคมในปัจจุบันและอนาคตได้ รวมทั้งสามารถถ่ายทอดค่านิยมใหม่ ๆ ที่เพิ่งถือกำเนิดขึ้นมาได้ด้วยตนเอง

2.34 นี้คือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของพลเมืองร่วมสมัยอันพึงประสงค์ที่ควรสรรค์สร้างขึ้น ในสหราชอาณาจักร ซึ่งจะช่วยส่งเสริม **“ประชาสังคม”** ร่วมสมัยด้วย ขณะเดียวกัน ความเป็นพลเมืองในกรอบดังกล่าวจะต้องให้ความสำคัญในเรื่องของกิจกรรมที่เกี่ยวกับ ตนเอง ความคิดริเริ่มและพหุนิยมมากขึ้น ซึ่งสะท้อนออกมาในหลายรูปแบบและหลายมิติของชีวิตผ่านกระบวนการและองค์กรมากมายหลายประเภทด้วยกัน มโนทัศน์ที่ทันสมัย ว่าด้วยเรื่องสิทธิและความรับผิดชอบของพลเมืองที่จะได้รับการเชิดชู อีกทั้งสัมพันธ์ภาพระหว่างพลเมืองด้วยกัน ระหว่างพลเมืองกับสถาบันหลักของสังคม และระหว่างพลเมืองกับรัฐก็จะเป็นไปในลักษณะสร้างสรรค์ เนื่องจากปวงชนเป็นผู้มีการศึกษาและสนใจใคร่เรียนรู้อยู่ตลอดเวลา ในสถานการณ์ที่ท้าทาย การเรียนรู้ตลอดชีวิตซึ่งเปิดโอกาสให้กับการใคร่ครวญโดยใช้วิจารณญาณและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ย่อมสามารถเสริมสร้างประชาธิปไตย และพัฒนาชุมชนให้มีความแข็งแกร่งขึ้นได้ โดยที่ทั้งปัจเจกชนและกลุ่มบุคคลจะเข้าไปแสดงบทบาทในการนี้ได้มากขึ้นกว่าเดิม

ยุคสมัยสารสนเทศ

2.35 คนส่วนใหญ่ตระหนักดีว่าความเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กำลังส่งผลกระทบต่อสังคมและวิถีชีวิตของคน แต่ประสบการณ์ในการเรียนรู้ทุกอย่างไม่จำเป็นต้องอาศัยเทคโนโลยีเสมอไป อย่างไรก็ตาม คนเป็นจำนวนมากเริ่มต้องการอุปกรณ์ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศควบคู่ไปกับทักษะในการใช้อุปกรณ์นั้น ๆ

2.36 ปัญหาเฉพาะหน้า ก็คือ จะนำเทคโนโลยีที่มีอยู่แล้วมาใช้ให้เกิดประโยชน์ สูงสุดได้อย่างไร โดยเฉพาะอย่างยิ่งเทคโนโลยีที่ปัจเจกชนและหลายครัวเรือนได้ลงทุนไปแล้ว ซึ่งสามารถนำมาใช้โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมอีก การวางแผนอย่างเป็นระบบว่า ควรจะมีการนำเทคโนโลยีอื่น ๆ มาใช้ให้แพร่หลายมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ผู้คนสามารถเข้าถึงได้มากขึ้นเมื่อใด จึงเป็นสิ่งจำเป็น

2.37 การเรียนรู้ คือวิธีหนึ่งในการทำความเข้าใจและตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี ซึ่งกลายมาเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ด้วยตัวของมันเองอีกด้วย ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในด้านการรับส่งสัญญาณ คอมพิวเตอร์ การสื่อสาร และ ค่าใช้จ่ายใน

การนี้ที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง ล้วนแล้วแต่เป็นปัจจัยที่จะช่วยให้ปวงชนสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพสูงได้อย่างหลากหลาย ไม่ว่าจะพวกเขาจะอยู่ในแห่งหนใดก็ตาม นอกจากนี้ ยังจะช่วยจัดอุปสรรคในเรื่องต่าง ๆ อาทิ ภูมิประเทศ สถานที่ และระยะทาง ซึ่งจะช่วยให้ผู้คนเข้ามามีส่วนร่วมได้ในวงกว้าง การเชื่อมโยงวิดิทัศน์ ซีดี-รอม และคอมพิวเตอร์ ก่อให้เกิดความแตกต่างเป็นอย่างมากในเรื่องโอกาสของผู้คนในการเข้าถึงการเรียนรู้ ขณะเดียวกันการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในอนาคต พร้อม ๆ กับการกระจายสัญญาณในระบบดิจิทัลก็ เป็นสิ่งที่ช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้มาก ยิ่งขึ้น การสรรค์สร้างมหาวิทยาลัย สำหรับอุตสาหกรรมก็นับเป็นโอกาสอันดียิ่งในการชูประเด็นในเรื่องดังกล่าว

2.38 การผสมผสานระหว่างโทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ และการสื่อสารทางไกล ผนวกกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัลที่กำลังจะมาถึงย่อมจะก่อให้เกิดช่องสัญญาณการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารอย่างมากภายในไม่ช้านี้ และยิ่งช่วยเอื้อให้เกิดบริการสารสนเทศในลักษณะ ปฏิสัมพันธ์ส่งตรงไปยังบ้าน ศูนย์การเรียนรู้ และสถานประกอบการได้อีกด้วย การเรียนรู้ที่บ้าน และสถานที่อื่น ๆ ที่ไม่ใช่สถาบันการศึกษาในรูปแบบดั้งเดิมจะแพร่ขยายไปทั่ว ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อปัจเจกชน ผู้เรียนรู้และต่อสถาบัน รวมทั้งครูอาจารย์ (ในฐานะ ผู้ส่งเสริมสนับสนุนและผู้สร้างสรรค์สื่อการเรียนการสอน) เมื่อทางด่วนข้อมูลกลายเป็นความจริง และการใช้ทางด่วนข้อมูลกลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน รัฐและ หน่วยงานของรัฐ รวมทั้งหุ้นส่วนที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายก็ต้องสร้างหลักประกันให้ได้ว่าประชาชนพลเมืองทั้งหมดของเราจะรู้วิธีการใช้ทางด่วนข้อมูลนี้ เพราะผู้ที่ไม่เข้าใจวิธีการใช้เทคโนโลยี เหล่านี้จะถูกกีดกันจากการเข้าไปมีส่วนร่วมสังคมระบอบประชาธิปไตยเพิ่มมากขึ้นทุกขณะ

2.39 การขยายโอกาสการเรียนรู้ผ่านสื่อใหม่ ๆ เหล่านี้ ควรระวังมิให้ตัวเทคโนโลยีดังกล่าวกลายเป็นปัจจัยแบ่งแยกทางสังคมอีกตัวหนึ่ง จนทำให้สถานการณ์เลวร้ายยิ่งไปกว่าเดิม บ้านเรือนและศูนย์การศึกษาผู้ใหญ่จำนวนมากยังจัดหาเทคโนโลยีใหม่ ๆ เหล่านี้มาใช้ไม่ได้ เพราะไม่สามารถสู้ราคาได้ ผู้คนบางกลุ่มก็ซื้อหามาใช้เอง บางกลุ่มใช้ของที่ทำงาน แต่ก็ยังมีคนอีกกลุ่มหนึ่งที่ต้องหวังพึ่งจากสถานที่ราชการ หรือจากเครือข่ายของศูนย์การเรียนรู้ซึ่งเปิดให้ผู้เรียนเข้ามาใช้ได้ ถ้าหากปราศจากบริการเพื่อสาธารณชนในลักษณะดังกล่าว สังคมก็จะเสี่ยงต่อการถูกแบ่งแยกออกเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายพร้อมพร้อมสารสนเทศ กับ ฝ่ายยากไร้สารสนเทศ ดังที่กล่าวไว้ในรายงานเพื่อการปรึกษาหารือของ รัฐบาล เรื่อง โครงข่ายแห่งชาติเพื่อการเรียนรู้ ว่า : “คุณภาพในการเข้าถึงการเรียนรู้ ตลอดชีวิตขึ้นอยู่กับขอบเขตที่สถาบันต่าง ๆ

สามารถให้บริการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รวมทั้งการเชื่อมต่อเข้ากับ
เครือข่ายให้ได้กว้างไกลที่สุดเท่าที่จะทำได้”*

ปัญหาท้าทายอื่น ๆ และโอกาส

2.40 ปัญหาท้าทายอื่น ๆ ได้แก่ สุขภาพอนามัย ต้องมีการเตรียมการเพื่อให้ผู้คน
สามารถพัฒนาวิถีชีวิตที่สมบูรณ์แข็งแรง หลีกเลี่ยงความเสี่ยงต่าง ๆ และดำรงชีวิตได้ เต็ม
ศักยภาพอย่างมีอิสระ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาวะการณ์ที่ผู้คนมีอายุยืนยาวขึ้น และโครงสร้าง
สถาบันครอบครัวก็เปลี่ยนแปลงไปในหลาย ๆ ด้าน นับเป็นอีกภาวะหนึ่ง ที่ การเรียนรู้
สามารถเข้าไปช่วยขยายนิยามของความเป็นพลเมือง และช่วยส่งเสริมความเป็นอิสระให้กับ
ปวงชนได้ นอกจากนี้ ยังมีปัญหาในเรื่องของการเดินทางขนส่ง สิ่งแวดล้อม เสถียรภาพของ
ชุมชน และความสัมพันธ์ระหว่างชาติ นั้น ก็จำเป็นจะต้องสร้างความมั่นใจให้ได้ว่า การเรียนรู้
จะสามารถสร้างความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวให้กับชุมชนได้ เพื่อให้ พวกเขาสามารถตัดสินใจ
เลือกทางเลือกให้กับตนเองได้ ซึ่งนับว่าเป็นองค์ประกอบที่ทวีความสำคัญมากขึ้น สำหรับ
วัฒนธรรมการเมืองที่แปรเปลี่ยน การเรียนรู้ตลอดชีวิตควรเป็นปัจจัยที่เกื้อกูลในเรื่องดังกล่าว
ด้วย

2.41 ปัญหาท้าทายจำนวนมาก เป็นทั้งอุปสรรคและโอกาสควบคู่กัน แต่ภารกิจ ทำ
ทนายที่สำคัญที่สุด ก็คือ การตระหนักว่าการเรียนรู้ที่มีคุณภาพนั้นมิได้ถูกจำกัด ให้เกิดขึ้นภายใน
สถาบันการศึกษา หรือศูนย์ฝึกอบรมเท่านั้น การเรียนรู้มากมายเกิดขึ้นภายนอกสถานที่ดัง
กล่าวอยู่ตลอดเวลา และการเปลี่ยนแปลงโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านหลักสูตรและเทคโนโลยีก็
ส่งผลให้การเรียนรู้ในลักษณะนี้เป็นไปได้โดยง่าย หากได้มีการเพิ่มความยืดหยุ่นในเรื่องของ
เวลา สถานที่ และรูปแบบ ในการเรียนรู้ เพื่อตอบสนองความต้องการของปัจเจกชนและกลุ่ม
บุคคลให้มากกว่าเดิม ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้ในระบบหรือนอกระบบ ตลอดทุกช่วงเวลาของ
อายุพวกเขา

* คุรยละเอียดได้จาก *สังคมการเรียนรู้* : เอกสารเพื่อการปรึกษาหารือของรัฐบาลสหราชอาณาจักร. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542 (ผู้เรียบเรียง)

บทที่ 3 อุปสรรค

บทนี้เป็นการประมวล พร้อมแจกแจงปัญหาอุปสรรคที่มีอยู่ในปัจจุบัน เพื่อความเข้าใจ และให้เห็นถึงความเป็นเหตุเป็นผลของข้อเสนอแนะที่จะตามมาในบทต่อ ๆ ไป โดยแบ่งเป็น 8 หัวข้อ ดังนี้

1. การระบупุสรรคและการขจัดอุปสรรคให้เหลือน้อยที่สุด
2. อุปสรรคทางด้านกายภาพ การเงิน และเจตคติ
3. แรงจูงใจ
4. ความซับซ้อน ความไม่ต่อเนื่อง และการขาดความร่วมมือร่วมใจ
5. ข้อจำกัดทางด้านองค์กร
6. การเปลี่ยนแปลงทางการจัดสรรเงินทุน
7. การสนองความต้องการของกลุ่มผู้ด้อยโอกาส
8. ความรับผิดชอบ

การระบупุสรรคและการขจัดอุปสรรคให้เหลือน้อยที่สุด

3.1 ได้มีการศึกษาวิจัยและจัดทำเอกสารเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคที่ขวางกั้นการขยายโอกาสในการเรียนรู้ให้แก่ปวงชน รวมทั้งปัญหาการเผยแพร่วัฒนธรรมการเรียนรู้ไว้แล้ว สิ่งที่ต้องทำในลำดับต่อมา คือ การประชาสัมพันธ์ข้อมูลนี้ให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น เพราะจะเป็นการเพิ่มพูนความเข้าใจโดยทั่วไปในเรื่องขอบเขตของอุปสรรค รวมทั้งจะเป็นการทดสอบอีกทางหนึ่งด้วยว่าอุปสรรคดังกล่าวจะไปพ้องกับประสบการณ์ของผู้คน ซึ่งควรจะเป็นผู้ได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้ตลอดชีวิต หรือเป็นผู้ให้บริการการเรียนรู้ตลอดชีวิต (ทว่าก็ ยังไม่ได้เป็น) หรือไม่เพียงใด

3.2 ที่สำคัญยิ่งไปกว่านั้น ควรมีการวางมาตรการการปฏิบัติโดยเร่งด่วนในทุกระดับที่เหมาะสม เพื่อขจัดหรือลดอุปสรรคในการพัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้เหลือน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ อุปสรรคดังกล่าวก่อให้เกิดความสูญเสียในเรื่องเวลา ค่าใช้จ่าย และ ที่สำคัญที่สุด คือ เป็นปัจจัยกีดขวางการพัฒนาวัฒนธรรมการเรียนรู้มิให้เข้าถึงปวงชน **ลำพังรัฐบาลเพียงฝ่ายเดียว ไม่สามารถแบกรับภารกิจสุดท้ายนี้อันได้แน่ และเราก็ มีความคาดหวังให้รัฐกระทำเช่นนั้น หากเรามีวัฒนธรรมการเรียนรู้อย่างแท้จริงแล้ว**

อุปสรรคทางด้านกายภาพ การเงิน และเจตคติ

3.3 อุปสรรคนานัปการเริ่มตั้งแต่ปัญหาที่ไม่ซับซ้อน เช่น เรื่องของเวลา ค่าใช้จ่าย สถานที่ และการเข้าถึงโอกาสในการเรียนรู้ ไปจนถึงปัญหาการขาดการสนับสนุนผู้ดูแลทางด้านนี้ และปัญหาการคมนาคม อุปสรรคบางประการมีผลกระทบต่อบุคคลบางกลุ่ม เท่านั้น เช่น ปัญหาการขาดผู้ดูแลเด็ก การจัดการเรื่องการเดินทาง หรือการจัดเวลาเรียน ที่ไม่สอดคล้องกับเวลาที่ต้องรับเด็กจากโรงเรียน เป็นสิ่งที่ทำความยุ่งยากให้กับผู้เรียนที่มีบุตรธิดาอยู่ในวัยเรียน

3.4 ผู้เรียนสูงวัยพบว่าแรงผลักดันในเรื่องของวุฒิบัตรทางการศึกษาเป็นอุปสรรคประการหนึ่งของตน ผู้ว่างงานเป็นจำนวนมากรู้สึกหมดกำลังใจจากการใช้กฎระเบียบว่าด้วยสวัสดิการอย่างเคร่งครัด ไร้ความยืดหยุ่น พลเมืองเชื้อสายเอเชียและคนผิวดำต้องประสบกับปัญหาการเหยียดผิวทั้งในระดับส่วนตัวและระดับสถาบัน เจตคติของผู้อื่นเป็นอุปสรรคที่สำคัญยิ่งสำหรับผู้ที่มิมีปัญหาทางด้านการศึกษา นอกจากนั้น บันไดก็กลายเป็น ข้อจำกัดของผู้เรียนที่ต้องนั่งรถเข็น อุปสรรคที่ผู้มีปัญหาทางด้านการศึกษาต้องเผชิญอยู่ทุกเมื่อเชื่อวัน ก็คือ การขาดแคลนสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสม หรือขาดแคลนบุคลากรที่ได้รับการฝึกอบรมมาอย่างดีแล้ว

3.5 นอกจากนี้ ปัญหาที่พบบ่อย ก็คือ การจัดสรรเงินทุนที่ขาดความยืดหยุ่นและไม่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง ผนวกกับการขาดความมุ่งมั่นในการพัฒนาการเรียนรู้ ทั้งในส่วนบุคคลและองค์กร รวมทั้งการให้ความสำคัญมากเกินไปกับผู้เรียนที่ประสบความสำเร็จ และมีวุฒิบัตรทางการศึกษา ในทางตรงข้าม ยังมีผู้คนอีกมากมายที่ขาดความมั่นใจและการนับถือตนเอง ซึ่งเป็นผลจากประสบการณ์การเรียนรู้ในโรงเรียนเมื่อครั้งเยาว์วัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้สึกล้มเหลว หรือไม่รู้สึกที่ว่า “ตนเองคงจะเอาดีทางการศึกษาไม่ได้แน่”

แรงจูงใจ

3.6 ความสนใจและแรงจูงใจ นับเป็นอีกปัญหาหนึ่งในการสรรค์สร้างวัฒนธรรม การเรียนรู้สำหรับปวงชน ถึงแม้ว่ากว่าร้อยละ 90 ของผู้ใหญ่จะกล่าวว่า การศึกษามีส่วนช่วยบุคคลและประเทศชาติในภาพรวม (Sargant et al, 2540) ทว่าความรู้สึกไม่ยินดี ยินร้ายต่อการศึกษานักเรียนบางคน ผนวกเข้ากับอัตราการออกกลางคันของเด็ก และจำนวนผู้ใหญ่ที่ไม่มีส่วนร่วมในการเรียนรู้เลยก็บ่งบอกได้ว่า การเรียนรู้ตลอดชีวิตมิใช่ ทางเลือกที่น่าสนใจนักสำหรับผู้คนจำนวนมากด้วยกัน หรือหากเป็นทางเลือกที่น่าสนใจ ก็คงเป็นทางเลือกที่

เต็มไปด้วยอุปสรรคมากเกินไป การบังคับหรือการวิงวอนหาใช่ทางแก้ปัญหาที่ไม่ เพราะเราไม่สามารถบีบบังคับผู้ใดให้เรียนรู้ได้ และการเรียนรู้ก็ไม่ควรจะเป็นไปในลักษณะนั้นด้วย

3.7 เรื่องนี้นับเป็นประเด็นหลักสำหรับผู้ที่มีภาระรับผิดชอบทางการเมือง วิชาชีพ และทางการจัดการในสังคม เพราะขอบเขตหน้าที่นั้นครอบคลุมในเรื่องเจตคติ และแรงจูงใจ การกระตุ้นและส่งเสริมผู้คน ตลอดจนการแสดงให้เห็นการเชื่อมโยงที่แท้จริง ระหว่างการเรียนรู้กับคุณภาพชีวิตของปัจเจกชน ดังนั้น จึงเป็นเรื่องการสร้างอุปสงค์ ใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นในวงกว้างกว่าที่เป็นอยู่ รายงานของเคเนดี เล่มที่ 2 ว่าด้วยเรื่อง การขยายการมีส่วนร่วมทางการศึกษา : แนวทางปฏิบัติที่ดี (How To Widen Participation : A Guide To Good Practice, FEFC 2540) ได้นำตัวอย่างการสร้าง แรงจูงใจในเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิต ให้แก่บุคคลและชุมชนมากล่าวถึงไว้ส่วนหนึ่งด้วย

3.8 การเข้าถึงกลุ่มคือโอกาสนั้นต้องผ่านกระบวนการที่ละเอียดซับซ้อน ต้องอาศัย ทักษะสูง จินตนาการกว้างไกล การลองผิดลองถูก และเวลา ฉะนั้น จึงเป็นภารกิจ ที่ควรจะมีการดำเนินการอย่างถูกต้องเหมาะสม รวมทั้งควรได้รับเงินทุนสนับสนุนอย่าง พอเพียงอีกด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานพัฒนาระยะแรกในชุมชนคือโอกาส ซึ่งเป็นภารกิจสำคัญที่จะนำไปสู่การขยายการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ดังนั้น การดูแลให้ระบบการ จัดสรรเงินทุน และการใช้ทรัพยากรทั้งปวงอย่างตระหนักถึงคุณค่าของกิจกรรมเหล่านี้ จึงเป็นเรื่องสำคัญ มาก ถึงแม้ว่าผลพวงที่ชัดเจนนั้นยากที่จะใช้มาตรการใด ๆ มาวัด ทว่า ก็ไม่มีสิ่งใดที่ต้องสงสัยเลยเมื่อพูดถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้น อันเนื่องมาจากกิจกรรมดังกล่าว

ความซับซ้อน ความไม่ต่อเนื่อง และการขาดความร่วมมือร่วมใจ

3.9 อุปสรรคบางประการที่กลายมาเป็นปัญหาสำหรับการเรียนรู้โดยไม่จำเป็น นั้น คือ i) คุณวุฒิอันมากมายก่ายกองซึ่งซับซ้อนซ่อนเงื่อนยุ่งยาก ii) ความไม่เข้าใจเกี่ยวกับ ความหลากหลายของรูปแบบและหนทางในการเรียนรู้ iii) การขาดการแนะแนวและการให้ คำปรึกษาที่เหมาะสมอย่างเป็นกลาง หรือมีประสิทธิภาพดีพอสำหรับผู้ประสงค์ที่จะเรียนรู้ iv) การขาดยุทธศาสตร์ ความไม่ต่อเนื่อง และความไร้ประสิทธิภาพในการฝึกกำลังเพื่อการ นี้

3.10 นอกจากนี้ อุปสรรคยังครอบคลุมไปถึงการใช้ตัวย่อและถ้อยคำที่รู้กันเฉพาะคน ที่อยู่วงใน ซึ่งเป็นเรื่องยุ่งยากสำหรับผู้อยู่นอก ผนวกเข้ากับการใช้ศัพท์เฉพาะทาง ล้วนมีส่วนบั่นทอนแรงจูงใจแรกเริ่มอันแสนจะเปราะบางของผู้ต้องการจะเรียนรู้ หากเราลอง

เอาใจเขามาใส่ใจเรา แล้วมองมาจากมุมมองของผู้ประสงค์จะเรียนรู้ดูบ้าง ก็จะพบว่า การเรียนรู้เป็นเรื่องที่น่าปวดหัว และน่าเกรงขาม รวมทั้งเป็นการยืนยันได้อย่างชัดเจนว่า **“คนอื่นต่างหากที่เหมาะสมกับการศึกษา ไม่ใช่เรา”** เพราะดูเหมือนว่าพวกเขาสามารถ หาหนทางเดินได้ ภายในเขาวงกตอันลึกลับ

ข้อจำกัดทางด้านองค์กร

3.11 บางครั้งโครงสร้างและการจัดองค์กรของผู้วางนโยบาย ผู้ให้เงินทุน ผู้บริหาร และผู้ให้บริการการเรียนรู้ก็เป็นฝ่ายสร้างอุปสรรคขึ้นเสียเอง ทั้ง ๆ ที่มีหน้าที่ส่งเสริมการเรียนรู้โดยตรง อุปสรรคเหล่านี้ได้แก่ ความยุ่งยากล่าช้าของระบบราชการ การทำงาน การแบ่งส่วนราชการโดยปราศจากความยืดหยุ่น และการขาดยุทธศาสตร์ในภาพรวม บางครั้งปัญหาที่มีสาเหตุมาจากความขัดแย้งระหว่างนักวิชาชีพด้วยกันเอง หรือจากการใช้แนวทางซึ่งคับแคบ ส่งผลให้เกิด **“การแย่งชิงความเป็นเจ้ายุทธจักร”** กลาย ๆ โดยให้ความสนใจในเรื่องความต้องการของผู้เรียนน้อยกว่าเรื่องผลประโยชน์ของอาชีพ เพื่อครอบครองอาณาจักรรอบ ๆ ตัว โดยไม่สนใจใยดีกับอาณาจักรใหญ่ในภาพรวมว่าจะเสียหายอย่างไร อุปสรรคที่ยอมรับไม่ได้ในลักษณะดังกล่าวสามารถเกิดขึ้นได้จริงในทุก ๆ ระดับ ฉะนั้น ผู้มีอำนาจจึงจำเป็นต้องตระหนักและแก้ปัญหาในเรื่องนี้อย่างเต็มกำลังความสามารถด้วยความมุ่งมั่นอดสาหะ

การเปลี่ยนแปลงทางการจัดสรรเงินทุน

3.12 อุปสรรคที่น่าท้อใจอีกประการหนึ่ง ก็คือ การระงับเงินทุน หรือลดความช่วยเหลืออย่างฉับพลันทันใด ในส่วนที่เกี่ยวกับโครงการที่เริ่มจะดึงคนให้เข้ามามีส่วนร่วมได้แล้ว และสามารถปลุกเร้าให้พวกเขาเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้จนได้รับผลลัพธ์ในทางบวกแล้วด้วย การตัดความช่วยเหลืออาจจะมีสาเหตุมาจาก i) การสิ้นสุดการให้ เงินทุนในระยะสั้น ii) การไม่สามารถหา **“เงินทุนสมทบ”** ได้ iii) การที่ต้นทุนส่วนเพิ่ม ต่อหน่วยสูงขึ้นมากจนสถานศึกษาหรือหน่วยงานของรัฐในส่วนท้องถิ่น ซึ่งเคยให้ความช่วยเหลือไม่สามารถกระทำได้อีกต่อไป iv) โครงการนั้น ๆ อาจจะถูกจัดอยู่ในประเภท ของกิจกรรมที่จำต้องถูกตัดงบในช่วงของการตัดทอนค่าใช้จ่าย

3.13 ไม่ว่าจะการระงับความช่วยเหลือจะมาจากสาเหตุใดก็แล้วแต่ ผลที่ตามมา คือ การบั่นทอนขวัญและกำลังใจของผู้เรียน และเป็นการยืนยันความสงสัยเคลือบแคลงใจของผู้เรียนที่เชื่อว่าผลประโยชน์ของพวกเขา ไม่ใช่สิ่งที่ผู้บริหารบ้านเมืองให้ความสนใจเท่าใดนัก หรือ

อาจจะไปเน้นย้ำให้เกิดความรู้สึกเป็นปฏิปักษ์กับการศึกษาหาความรู้ และรู้สึกเขี่ยหยันกลุ่มคนที่พากันตีฆ้องร้องป่าวว่าการเรียนรู้จะช่วยสร้างเสริมคุณลักษณะพลเมืองที่พึงประสงค์ให้กับสังคม ดังนั้น การระงับความช่วยเหลือโดยทันทีทันใด ซึ่งจะก่อให้เกิดผลร้ายแรงตามมานั้น เป็นสิ่งที่ควรหลีกเลี่ยง โดยการสร้างมาตรการต่าง ๆ เพื่อจัดหาความช่วยเหลือที่ น่าสนใจใน รูปแบบใหม่ควบคู่ไปกับการวางแผนเพื่อก่อให้เกิดความต่อเนื่องของความคิด ริเริ่มใหม่ ๆ ที่ประสบความสำเร็จด้วยดี

การสนองความต้องการของกลุ่มผู้ด้อยโอกาส

3.14 ปัญหาของกลุ่มผู้เรียนที่ด้อยโอกาส มีสาเหตุดังต่อไปนี้ คือ

- ขาดเงินค่าเล่าเรียน และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเรียน
- ขาดความมั่นใจ
- ขาดบริการให้การศึกษาในสถานที่ที่ห่างไกล
- ขาดความช่วยเหลือจากครูอาจารย์ในลักษณะตัวต่อตัวระหว่างการศึกษา
- เปิดหลักสูตรในช่วงเวลา และในสถานที่ที่ไม่เหมาะสม โดยมุ่งให้เกิดการประหยัดสำหรับผู้จัดการศึกษา แทนที่จะมุ่งให้เกิดการประหยัดเพื่อผู้เรียน

3.15 สถานการณ์ดังกล่าวข้างต้นเป็นสิ่งที่แก้ไขและหลีกเลี่ยงได้ ผู้ปฏิบัติการในเรื่องการศึกษาที่มีประสิทธิภาพจะมีประสบการณ์ในการเข้าถึงกลุ่มด้อยโอกาสทั้งปวง รู้วิธีที่จะจูงใจให้ผู้คนเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาหาความรู้ มีทักษะในการให้คำปรึกษาและแนะนำ สามารถทำงานเคียงข้างไปกับชุมชน เพื่อร่วมกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ของแต่ละชุมชน ตลอดจนช่วยวางกลยุทธ์เพื่อการบรรลุเป้าหมายนั้น ๆ ด้วย นอกจากนี้ ยังมีทักษะการนำเสนอทางเลือกสำหรับการสร้างความก้าวหน้า และการรับรองวิทยฐานะทางการศึกษาในลักษณะยืดหยุ่นและมีความต่อเนื่องอีกด้วย แนวปฏิบัติเรื่องการศึกษาและฝึกอบรมในชุมชนและการทำงานอาชีพของสหราชอาณาจักรนั้นอยู่ในระดับเดียวกับมาตรฐานสากล ซึ่งถือเป็นแนวปฏิบัติที่ดีที่สุดในการเข้าถึงกลุ่มผู้ได้รับประโยชน์น้อยที่สุดจากการศึกษาและฝึกอบรมในระยะแรกเริ่ม อย่างไรก็ตาม แนวปฏิบัติดังกล่าวก็ยังขาดความต่อเนื่อง ซึ่งเป็นสาเหตุให้การศึกษาและฝึกอบรมหลังการศึกษาภาคบังคับในสหราชอาณาจักรไม่มีความก้าวหน้าเท่าที่ควร และองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดที่ส่งผลกระทบต่อโอกาสในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ก็คือ i) สถานที่ที่อยู่อาศัยและการประกอบอาชีพ ii) ประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่มีมาแต่เดิม

ความรับผิดชอบ

3.16 การแก้ไขปัญหาจะทำได้โดยง่ายและเสียค่าใช้จ่ายเพียงเล็กน้อย หากมีการผสมผสานปัจจัยหลาย ๆ ด้าน ได้แก่ การตระหนักถึงปัญหาต่าง ๆ ความมุ่งมั่นที่จะแก้ไขปัญหาเหล่านั้น และความเต็มใจที่จะทำงานร่วมกับหลาย ๆ ฝ่ายได้อย่างเหมาะสมกับสภาพการณ์ นอกจากนี้ ยังต้องให้การสนับสนุนปัจเจกชนและองค์กรต่าง ๆ ที่มีทักษะในการส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ต้องมีการจูงใจและการลงโทษในการส่งเสริมให้เกิดการร่วมแรงร่วมใจกันในลักษณะเรียบง่าย กระฉับกระชวย และแข็งขันยิ่งกว่าเดิม ดังเช่นที่ระบุไว้ในรายงานเรื่องยุทธศาสตร์ของชาติว่าด้วยเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิต (A National Strategy for Lifelong Learning) ซึ่งได้รับการตีพิมพ์เมื่อไม่นานมานี้ว่า **“สังคมการเรียนรู้จะมีคุณค่าเสมอ สมณานามก็ต่อเมื่อมีคุณลักษณะหนึ่ง คือ ให้การยอมรับนับถือประสบการณ์ที่ผ่านมาอย่างเหมาะสม และเรียนรู้จากข้อผิดพลาดต่าง ๆ ของตนเองเป็นบทเรียน”** (Collield, 2540)

3.17 หน่วยงานต่าง ๆ ได้แก่ รัฐ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสาธารณชน ผู้ให้บริการทางการศึกษา นายจ้าง สหภาพแรงงาน ตลอดจนองค์กรอาสาสมัครต่าง ๆ จะต้อง แบ่งความรับผิดชอบในการจัดการกับอุปสรรคต่าง ๆ อย่างเหมาะสมควบคู่ไปกับการหา หนทางแก้ไข รวมทั้งควรกำหนดผู้รับผิดชอบการปรับปรุงการทำงานเพื่อ ให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ด้วย สำหรับแนวทางการดำเนินงานได้มีการนำเสนออยู่ในช่วงหลังของรายงานฉบับนี้

3.18 ทุก ๆ ฝ่ายที่รับผิดชอบเรื่องการศึกษาและฝึกอบรม รวมทั้งรัฐควรทำการสำรวจว่าแนวปฏิบัติและผลงานของตนมีส่วนสนับสนุนหรือขวางกั้นการพัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับปวงชนหรือไม่เพียงใด และควรจะพัฒนากลยุทธ์ในการขจัดอุปสรรค ดังนี้

- บูรณาการนิยามทั้งหลายของการเรียนรู้ เพื่อสะท้อนให้เห็นความแตกต่าง และความหลากหลายของความต้องการและแรงจูงใจของผู้เรียนรู้
- ขจัดอุปสรรคในการมีส่วนร่วมและการบรรลุผลการเรียนรู้ โดยเน้นความสำคัญไปที่ความต้องการของกลุ่มผู้ด้อยโอกาสในปัจจุบัน
- กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายให้ชัดเจน
- จัดให้มีการทบทวนความก้าวหน้าของงานเป็นระยะ ๆ อย่างสม่ำเสมอ



“ที่ได้ก็ตามที่เรวิสัยทัศน์ ที่นั้นประชาชน
ก็จะเสื่อมสลายไปในที่สุด”

คริสตศาสนสุภาษิต
บทที่ 19 ถ้อยความที่ 18

บทที่ 4 วัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

บทนี้จะนำเสนอกระบวนการ วิธีคิดในการสร้างวิสัยทัศน์การเรียนรู้ตลอดชีวิตของ
ปวงชน ซึ่งประกอบด้วย

1. วิสัยทัศน์ที่มีความต่อเนื่องเพื่อปวงชน
2. มีคุณลักษณะที่เข้าถึงได้ง่ายและเป็นปกติวิสัย
3. ศูนย์กลางอยู่ที่ตัวผู้เรียน
4. หลากหลายรูปแบบ
5. ทำทายอคติ
6. หลากหลายสารสนเทศ และการแนะแนว
7. การขจัดอุปสรรค
8. แบนรับความรับผิดชอบร่วมกัน พร้อมแบ่งปันทรัพยากร
9. การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม กับ วัฒนธรรมแห่งการแปรเปลี่ยน

วิสัยทัศน์ที่มีความต่อเนื่องเพื่อปวงชน

4.1 แก่นของคำปรึกษาและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ ได้นำเสนอไว้ใน
รายงานสมุดปกขาวว่าด้วยเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้รัฐใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดวิสัย
ทัศน์เรื่องวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อปวงชน และเพื่อเป็นสื่อช่วยในการพลิกโฉมหน้า
ของการอภิปรายถกเถียงที่เป็นอยู่ในสหราชอาณาจักรปัจจุบัน การกระทำดังกล่าว จะช่วย
ให้รัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ สามารถกระตุ้นให้เกิดนโยบายและความคิด ริเริ่มที่
ปฏิบัติได้จริง ซึ่งอิงอยู่กับวิสัยทัศน์และค่านิยมที่ชัดเจน โดยมีเป้าหมายที่มั่นคงและเป็นระบบ
เพื่อขยายโอกาสการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับพลเมืองทั้งปวงในสหราชอาณาจักร

4.2 ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วในบทที่ 1 ของรายงานฉบับนี้ว่า รัฐต้องสร้างวิสัยทัศน์ที่ ต่อ
เนื่องสำหรับปวงชน เพื่อให้เกิดวัฒนธรรมการเรียนรู้ในคนหมู่มากตั้งแต่นี้ โดยต้องแบ่ง
หน้าที่ความรับผิดชอบเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ การที่จะทำให้วิสัยทัศน์ดังกล่าวก่อ
ผลมาได้อย่างแท้จริง โดยได้รับการสนับสนุนจากสาธารณชนควบคู่ไปกับนโยบายที่มีแรง
ผลักดันอย่างจริงจังนั้น จำเป็นต้องสร้างความเข้าใจเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิตของปวงชนให้
เกิดขึ้นในวงกว้าง พร้อมทั้งต้องวางขอบเขตของงานให้ครอบคลุมผู้คนทุกหมู่เหล่าและทุกกลุ่ม

ชนอีกด้วย วิสัยทัศน์นี้จะต้องมองไปข้างหน้าด้วยจินตภาพว่าผู้คนในบ้านเมืองนี้จะรู้สึกเช่นใด หากว่าพวกเขาจะสามารถดำรงชีวิต ศึกษาหาความรู้ ประกอบอาชีพการงานและพักผ่อนหย่อนใจในสังคมการเรียนรู้ที่ซึ่งเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วม ในการเรียนรู้ได้ตามความต้องการอันหลากหลาย และตามที่แต่ละคนเห็นสมควรโดย เสมอภาค นอกจากนี้ ยังต้องสร้างแรงจูงใจให้กับทุกคนในทุกระดับของสังคม ให้เกิดความกระตือรือร้นในการริเริ่มแนวปฏิบัติใหม่ ๆ เพื่อให้การเรียนรู้ตลอดชีวิตกลายเป็นโอกาสอันแท้จริงที่เปิดกว้างสำหรับปวงชนทุกคน

มีคุณลักษณะที่เข้าถึงได้ง่าย และเป็นปกติวิสัย

4.3 ที่สำคัญยิ่งกว่าสิ่งใด ก็คือ วิสัยทัศน์ของวัฒนธรรมการเรียนรู้จะมองว่าการ เรียนรู้ จะกลายมาเป็นกิจกรรมที่เป็นปกติวิสัยในชีวิตประจำวันที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย ก่อให้เกิดประโยชน์ และสร้างความเพลิดเพลิน (ถึงแม้ว่าอาจจะยากเย็นบ้างก็ตาม) และ จะเป็นสิ่งที่ดำเนินต่อเนื่องตลอดอายุขัยของพวกเขา วัฒนธรรมการเรียนรู้จะช่วยกระตุ้นและเปิดโอกาสให้ผู้คนสามารถใช้ประโยชน์จากสารสนเทศ ทักษะ และความรู้เพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตของตนเอง ของผู้ที่ตนรัก ของพลเมืองร่วมชาติ และของผู้คนในชาติอื่น ๆ ด้วย การเรียนรู้ตลอดชีวิตสามารถเปลี่ยนวิถีชีวิตของผู้คนได้ หรือแม้กระทั่งปรับเปลี่ยนปฏิรูปก็ได้ด้วยเช่นกัน คำมั่นสัญญาเช่นนี้จำเป็นต้องได้รับการระบุไว้ในวิสัยทัศน์ของรัฐว่าด้วยเรื่องวัฒนธรรมการเรียนรู้ของปวงชน

4.4 วัฒนธรรมการเรียนรู้จะไม่จำกัดการเรียนรู้ในแง่ของสถานที่ วิธีการ หรือ รูปแบบ อย่างไรก็ตาม ส่วนหนึ่งของการประเมินประสิทธิผลของสถาบันการศึกษา เช่น โรงเรียน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการกระตุ้นให้เกิดนิสัยรักการเรียนรู้ และช่วยให้ผู้เรียนบรรลุสัมฤทธิ์ผลโดยตรงนั้น จะต้องมองไปที่ประสิทธิผลในการส่งเสริมและค้ำจุนการเรียนรู้ของปวงชน นอกเหนือไปจากนี้ วัฒนธรรมการเรียนรู้ จะต้องขยายขอบข่ายให้ครอบคลุมครอบครัวและครัวเรือนทุกประเภท สถานที่ทำงาน ทั้งหลาย หน่วยงานอาสาสมัคร และชุมชน ตลอดจนแวดวงนันทนาการ วัฒนธรรม และศิลปกรรม การที่จะทำให้การเรียนรู้ตลอดชีวิตกลายมาเป็นกิจกรรมสำหรับทุกคนได้นั้น สื่อมวลชนก็จะต้องเข้ามามีหน้าที่รับผิดชอบการส่งเสริมการเข้าถึงการเรียนรู้อย่างแข็งขันในส่วนของตนด้วย

4.5 ในเรื่องวัฒนธรรมการเรียนรู้เพื่อปวงชนนั้น อาคารสถานที่ที่เปิดให้สาธารณชนเข้าไปใช้ประโยชน์จะเป็นเสาหลักที่ช่วยเปิดโอกาสสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต การที่จะใช้

ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในรูปแบบใหม่ ๆ ใต้นั้น จำเป็นต้องมีการจัดสร้างอาคารให้สาธารณชนเข้าไปใช้ โดยกระตุ้นให้สถานที่ดังกล่าวกลายเป็นแม่เหล็กดึงดูดใจผู้เรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในลักษณะเดียวกับที่ห้องสมุดประชาชนเป็นแรงจูงใจในศตวรรษที่ 19 เรื่องอาคารสถานที่นี้ อาจกระทำได้โดยสอดแทรกไว้ในขั้นตอนของการวางแผนและแนวทางการสร้างอาคาร หรืออาจออกมาในลักษณะของประกาศว่าด้วยแนวปฏิบัติที่ดี ทำนองเดียวกับประกาศที่ใช้เป็นเกณฑ์เกี่ยวกับการสร้างอาคาร ซึ่งต้องคำนึงถึงผู้พิการที่จะเข้ามาใช้ประโยชน์ด้วย

ศูนย์กลางอยู่ที่ตัวผู้เรียน

4.6 เป้าหมายหลัก ๆ ของนโยบายและแนวปฏิบัติ คือ i) ขยายการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ตลอดชีวิตในสหราชอาณาจักรให้ครอบคลุมคนทุกคนผู้ปรารถนาที่จะเรียนรู้ ii) จะต้องมีการแบ่งความรับผิดชอบในการพัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยที่ผู้เรียนรู้ ซึ่งเป็นศูนย์กลางของภารกิจดังกล่าวจะเข้ามามีส่วนมากขึ้นในการจัดการดูแลในเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิตของตนเอง การที่จะบรรลุเป้าหมายข้างต้นใต้นั้น จำเป็นจะต้องสร้างความเข้าใจให้ดีขึ้นกว่าเดิมในเรื่องกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหลากหลายและเปิดกว้างสำหรับผู้เรียนและผู้ที่จะกลายมาเป็นผู้เรียนในอนาคต

หลากหลายรูปแบบ

4.7 วัฒนธรรมการเรียนรู้ของปวงชนจะครอบคลุมการศึกษาและฝึกอบรมทุกรูปแบบและทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้ในระบบหรือนอกระบบก็ตาม ผู้คนจะเข้ารับการเรียนรู้ในสถานที่ต่างกันในรูปแบบการเรียนรู้ที่ไม่เหมือนกัน และในช่วงวัยของชีวิตที่แตกต่างกันออกไปด้วย การเรียนรู้ดังกล่าวจะเข้ามาสนับสนุนและส่งเสริมชีวิตความเป็นอยู่และความสำเร็จทั้งในระดับบุคคลและในส่วนรวม ดังนั้น จึงควรมีการจัดร่างให้สามารถพัฒนาทักษะและความถนัดของผู้คนให้ได้เต็มศักยภาพ หากกระทำได้ การเรียนรู้ก็จะเป็นการพุ่มพักความคิดสร้างสรรค์ เสริมสร้างความเป็นพลเมืองที่พึงประสงค์ และช่วยสร้างความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจให้แก่ประเทศในภาพรวม ทั้งในด้านธุรกิจ ด้านชุมชน ปัจเจกชน ตลอดจนครอบครัว

ทำทายอคติ

4.8 การพัฒนาวัฒนธรรมการเรียนรู้เป็นการทำทายอคติทุกรูปแบบ เสริมสร้างวัฒนธรรม และเชิดชูค่านิยมต่าง ๆ ของสังคมอารยะในลักษณะพหุนิยมที่ปราศจากการแบ่งแยก นอกจากนี้ การเรียนรู้ตลอดชีวิตก็ยังเป็นองค์ประกอบสำคัญในการต่อสู้กับการแบ่งแยกทางสังคม ปัญหาความยากจน อีกทั้งยังช่วยปรับเปลี่ยนสภาพการณ์ให้เกิดความเป็นปึกแผ่นในสังคมมากขึ้น ตลอดจนช่วยลดการแบ่งแยกในสังคมภายในประเทศ และปลูกฝังความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศพร้อมกันไปด้วย

หลากหลายสารสนเทศ และการแนะแนว

4.9 วัฒนธรรมการเรียนรู้ช่วยให้ปัจเจกชน กลุ่มบุคคล และองค์กรสามารถเลือกใช้รูปแบบและระดับการเรียนรู้ที่เหมาะสมสอดคล้องกับตนมากที่สุดได้ ผู้คนสามารถเข้าถึงบริการสารสนเทศ การแนะแนว และการสนับสนุนได้ในเวลาที่เหมาะสม โดยขอรับบริการดังกล่าวได้จากศูนย์สารสนเทศและการแนะแนวโดยมีอาชีพอิสระทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค และระดับชาติ รูปแบบและระดับของคำปรึกษาที่ได้รับการปรับปรุงแล้ว จะใช้ประโยชน์ได้มากกว่าเดิมจากเทคโนโลยีใหม่ ๆ จากสารสนเทศในเชิงสารคดี และ จากโอกาสในการให้ความช่วยเหลือในลักษณะตัวต่อตัว

4.10 หากภารกิจข้างต้นเข้ารูปเข้ารอย ผู้คนก็จะแบกรับภารกิจในการจัดการและวางแผนการเรียนรู้ของตนเองได้ดีกว่าเดิม โดยตัดสินใจเลือกหนทางในการเรียนรู้ที่เปิดกว้างและหลากหลายได้ด้วยตนเอง บริการด้านนี้ต้องมีการควบคุมคุณภาพมาตรฐานอย่างเข้มงวด เช่นเดียวกับการให้บริการทางการศึกษาโดยทั่วไป ทั้งนี้ เพื่อเป็นหลักประกันว่าความต้องการและข้อเรียกร้องของผู้ที่ควรได้รับประโยชน์จากบริการดังกล่าวจะได้รับการตอบสนองอย่างเหมาะสมต่อไป

การจัดอุปสรรค

4.11 สังคมใดก็ตามที่มีความมุ่งมั่นต่อการสร้างและก้าวทันวัฒนธรรมการเรียนรู้ของปวงชน จะต้องมองไปที่ผู้มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในการจัดอุปสรรคอย่างถอนรากถอนโคนออกจากระบบให้สิ้นซาก พวกเขาจะต้องเพียรพยายามแก้ไขปัญหามุ่งขยายการมีส่วนร่วมและใช้ทรัพยากรภายใต้การควบคุมของตนเพื่อขยายโอกาสการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่าง

ยิ่งในกลุ่มที่เสี่ยงต่อการถูกกีดกันออกจากสังคม หรือผู้ที่ต้องประสบกับสภาพความเหลื่อมล้ำในด้านอื่น ๆ ซึ่งตัดทอนโอกาสในการเรียนรู้ในยามที่พวกเขาต้องการ **เกณฑ์ที่เป็นหัวใจของการขยายโอกาสทุกระดับอยู่ที่ความสามารถในการให้บริการการเรียนรู้แก่ปวงชนผู้สามารถตัดสินใจประโยชน์จากการศึกษาฝึกรอบรม และพร้อมที่จะรับบริการดังกล่าว** ไม่ได้อยู่ที่เกณฑ์ซึ่งมีปัจจัยภายนอกเกี่ยวข้องอยู่ด้วยเป็นตัวกำหนด

แบกรับความรับผิดชอบร่วมกัน พร้อมแบ่งปันทรัพยากร

4.12 วัฒนธรรมการเรียนรู้ดังกล่าวต้องอยู่บนพื้นฐานของการรับผิดชอบร่วมกัน เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมและผลักดันให้บรรลุผลที่ได้วางไว้ รัฐจะต้องเป็นผู้นำ กำหนดยุทธศาสตร์ วางกรอบนโยบาย รวมทั้งจัดสรรทรัพยากร เพื่อกำจูนวัฒนธรรมการเรียนรู้ ให้เพียงพอและเหมาะสม ขณะเดียวกันหน่วยงานสนับสนุนเงินทุน ฝ่ายบริการทางการศึกษาและฝึกรอบรม ตลอดจนองค์กรเพื่อสาธารณชนอื่น ๆ ต้องใช้ทรัพยากรของตน เพื่อขยายการมีส่วนร่วม พร้อมทั้งส่งเสริมการให้บริการที่มีคุณภาพและมีผลสัมฤทธิ์สูง ส่วนฝ่ายนายจ้างก็มีหน้าที่ให้การสนับสนุนพนักงานของตน โดยการลงทุนเพื่อให้พวกเขาได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องทั้งในด้านทักษะที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ และกิจกรรมที่จะช่วยขยายการเรียนรู้ให้กว้างออกไป

4.13 สหภาพแรงงานทั้งหลายจะต้องทำหน้าที่เป็นผู้ให้บริการการเรียนรู้ควบคู่ไปกับการต่อรองกับบรรดานายจ้างเพื่อเรียกร้องให้มีการให้บริการการเรียนรู้แก่สมาชิกของตนด้วยทั้งนายจ้าง และสหภาพจะต้องเป็นฝ่ายสนับสนุนมหาวิทยาลัยอุตสาหกรรมอย่างแข็งขัน โดยการใช้จ่ายประโยชน์จากเครือข่ายผู้ให้บริการการศึกษาฝึกรอบรม และจากเทคโนโลยีเพื่อนำมาถือฤกษ์การเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

4.14 หากเป็นไปได้ ก็ควรจะมีการแบ่งปันทรัพยากร เช่น ศูนย์กลางการเรียนรู้ และสื่อการเรียนการสอนระหว่างกลุ่มนายจ้างกับกลุ่มอื่น ๆ ในชุมชนเดียวกัน องค์กร ชุมชนและองค์กรอาสาสมัครต่าง ๆ จะต้องให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ให้มากกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน โดยพยายามหาแหล่งเงินและทรัพยากรอื่น ๆ ซึ่งรวมแนวทางในการแบ่งปันทรัพยากรเข้าไว้ด้วย ผู้ปกครองจะให้การสนับสนุนบุตรธิดาในเรื่องการเรียนรู้ ซึ่งจะได้รับการช่วยเหลือจากผู้ให้บริการทางการศึกษาฝึกรอบรม ขณะเดียวกันเด็กเหล่านี้ก็จะดีใจไปกับผลการเรียนของพ่อแม่ปู่ย่าตายาย และสมาชิกครอบครัวคนอื่น ๆ พร้อมกับของตนเอง ปีศาจชนจะมีส่วนลงทุนและเข้ามากำหนดเรื่องการเรียนรู้ของตัวเองตลอดอายุขัย ทั้งนี้ เพราะมิติของความเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบเป็นมิติที่ทวีความสำคัญมากขึ้น ทุกขณะ

การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมกับวัฒนธรรมแห่งการแปรเปลี่ยน

4.15 การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมเป็นกระบวนการที่เป็นไปอย่างช้า ๆ ด้วยความยากลำบาก และจะต้องดำเนินไปพร้อม ๆ กับการเปลี่ยนแปลงทางด้านอื่น ๆ ของสังคม วัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่เราปรารถนาจะต้องเป็นองค์ประกอบของความเปลี่ยนแปลงในภาพรวมของสังคม โดยมีส่วนช่วยให้เกิดความก้าวหน้าในสังคม และเป็นฝ่ายรับผลพวงจากความก้าวหน้านั้น ๆ ด้วย ในระยะยาวเราจะต้องได้เห็นความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นเป็นชุด ๆ โดยตั้งเป้าหมายไว้ที่การพลิกโฉมการศึกษากันให้กลายเป็นการบูรณาการ ความล้มเหลวกลายเป็นความสำเร็จ อภิสัทธาภิวัตน์กลายเป็นโอกาส อันเท่าเทียม การเรียนรู้ในรูปแบบเดียวกลายเป็นความหลากหลาย การเรียนรู้เฉพาะในกลุ่มอภิสัทธาภิวัตน์กลายเป็นการเรียนรู้ของปวงชน และการเรียนรู้ที่ดูน่าประหลาดใจในปัจจุบันก็จะกลายเป็นความเพละเลื้อยใจได้ในที่สุด

4.16 ขณะนี้รัฐบาลกำลังจัดเตรียมร่างวิสัยทัศน์ว่าด้วยวัฒนธรรมการเรียนรู้ของปวงชน และการพัฒนาสังคมการเรียนรู้ขณะนี้ คณะกรรมการฯ ขอสนับสนุนบทสรุปของคณะกรรมการมานานาชาติว่าด้วยการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ของยูเนสโก ซึ่งมี ฌาคส์ เดอลอร์ส เป็นประธาน รายงานดังกล่าวชี้แจงว่า การเรียนรู้ตลอดชีวิตจะต้องได้รับการ **ค้ำจุนจากเสาหลัก 4 เสา** นั่นคือ การเรียนเพื่อรู้ การเรียนรู้เพื่อปฏิบัติได้จริง การเรียนรู้เพื่อที่จะอยู่ร่วมกัน และการเรียนรู้เพื่อชีวิต โดยเน้นย้ำว่า “การศึกษา คือ หัวใจของการพัฒนาทั้งในระดับปัจเจกชนและชุมชน ดังนั้น การศึกษาจึงมีภารกิจที่จะต้องพัฒนาความสามารถของคนทุกคนให้เต็มศักยภาพโดยไม่มีข้อยกเว้น รวมทั้งต้องทำให้บุคคลทุกคนตระหนักรู้ในศักยภาพของพลังสร้างสรรค์ของมนุษย์ ซึ่งรวมการเข้ามารับผิดชอบในชีวิตของตนเอง และไปให้ถึงเป้าหมายส่วนตัวที่วางเอาไว้”

บทที่ 5 แก่นของหลักการ

สาระของบทที่ 5 นี้ เป็นการนำเสนอรายละเอียดในส่วนที่เป็นแก่นของหลักการ รวม 8 ประการ เพื่อการผลักดันยุทธศาสตร์ กำหนดนโยบาย พร้อมข้อเสนอแนะแนวทางในการปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ไปตามลำดับ ดังนี้

1. ความต่อเนื่อง
2. ความเสมอภาค
3. คนต้องมาก่อนโครงสร้าง
4. หลากหลากทั้งในด้านหนทางและรูปแบบ
5. การเรียนรู้ตลอดชีวิตต้องเกี่ยวข้องกับทุกหน่วยงานของรัฐ
6. คุณภาพกับความยืดหยุ่น
7. การร่วมงานอย่างมีประสิทธิภาพ
8. ความรับผิดชอบ

5.1 การกำหนดแก่นของหลักการ จะช่วยสนับสนุนวิสัยทัศน์ ช่วยผลักดันยุทธศาสตร์ ช่วยจัดทำร่างนโยบาย ตลอดจนช่วยแนะแนวปฏิบัติในทุกระดับ อีกทั้งจะเป็นมาตรการช่วยให้บรรลุวิสัยทัศน์ที่ได้วางไว้เป็นอย่างดี การกำหนดแก่นของหลักการเป็นหนทางที่ดีกว่าการจัดทำ “รายการจ่ายตลาด” สำเร็จรูปเกี่ยวกับโครงการริเริ่มที่ฟังประสงค์ ซึ่งแทบจะไม่มีกรณีในเรื่องการจัดลำดับความสำคัญของโครงการ รวมทั้งไม่มีพื้นฐานอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับการประเมินผลแนวคิดและแนวทางปฏิบัติต่าง ๆ ที่ได้เสนอแนะเอาไว้ด้วย ดังนั้น จึงขอนำเสนอแก่นของหลักการไปตามลำดับ ดังนี้

1. ความต่อเนื่อง :

การเรียนรู้ตลอดชีวิตพึงสร้างยุทธศาสตร์ทางการศึกษาในลักษณะองค์รวมให้แก่รัฐ

5.2 ยุทธศาสตร์ที่เป็นหัวใจของการสรรค์สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้เพื่อปวงชนของรัฐบาล ควรอยู่ที่การพัฒนาระบบการเรียนรู้ให้มีความต่อเนื่องตลอดชีวิตของผู้เรียน ช่วงเวลา เนื้อหาสาระ และระดับของการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ควรมีความสอดคล้องต้องกัน ภายใต้การชี้นำของแก่นของหลักการชุดเดียวกัน ยุทธศาสตร์ของการเรียนรู้ตลอดชีวิตใน

สหราชอาณาจักรครอบคลุมแนวทางที่รัฐได้วางเอาไว้แล้วในสมุดปกขาว **“ความเป็นเลิศในโรงเรียน”** ขณะเดียวกันก็ต้องมีกลยุทธ์อีกมากมายเข้ามาเสริมด้วย เราจะมาคิดเริ่มการเรียนรู้ตลอดชีวิตภายหลังออกจากโรงเรียนแล้ว ภายหลังการศึกษาภาคบังคับ หรือหลังจากอายุครบ 16 ปีแล้วไม่ได้เด็ดขาด เพราะกระบวนการนี้จะต้องเป็นไปตามนัยของตัวอักษรโดยแท้จริง นั่นคือ จะต้องเป็นการศึกษาหาความรู้ตลอดทุก ๆ ช่วงทุก ๆ วัยของอายุขัยกันเลยทีเดียว

5.3 เมื่อแก่นของหลักการเป็นเช่นนั้น ความคิดริเริ่มทางด้านนโยบายการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต จึงต้องครอบคลุมปัจเจกชนตั้งแต่ระดับก่อนวัยเรียน ระดับโรงเรียน ในวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ชุมชน สถานประกอบการ ตลอดจนในทุก สถานที่ และทุกรูปแบบ ที่ซึ่งการเรียนรู้จำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยการสนับสนุนและทรัพยากรจากสาธารณชน นั้นย่อมหมายถึง การสร้างระบบในห้วงค์ประกอบทุกส่วนเข้ามาช่วยหนุนและเสริมสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้เพื่อปวงชนให้แข็งแกร่งขึ้น โดยที่หนทางในการเคลื่อนย้ายจากจุดใดจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่งในระบบการเรียนรู้ของผู้เรียนจะต้องได้รับการปรับปรุงให้สะดวกมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และจะต้องไม่มีส่วนไหนภายในระบบที่หวังให้การศึกษาในส่วนอื่น ๆ เข้ามาช่วยชดเชยความล้มเหลวในการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้และสัมฤทธิ์ผลในส่วนที่ตนรับผิดชอบอยู่เป็นอันขาด

2. ความเสมอภาค :

การเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นภารกิจเพื่อประโยชน์ของคนหมู่มาก

5.4 ความเสมอภาค และการบูรณาการ พึงเป็นหัวใจของนโยบายการเรียนรู้ ตลอดชีวิต ซึ่งหมายถึงการใช้มาตรการต่าง ๆ เพื่อมุ่งขยายโอกาสในการเรียนรู้ เพิ่มการมีส่วนร่วม และขจัดอุปสรรคนานัปการที่กลุ่มคนผู้ถูกกีดกันมิให้ได้รับประโยชน์และความพึงพอใจจากการเรียนรู้ตลอดชีวิตจำต้องเผชิญอยู่ในปัจจุบัน ทุกคนพึงมองว่าการเรียนรู้และการเข้าถึงโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิตนั้น คือ สถานะที่เป็นปกติวิสัยของสมาชิกในสังคมทุก ๆ คน อีกทั้งไม่ควรจะมีการประณามหยามเหยียดรูปแบบ หนทาง และวิธีการของการเรียนรู้ใด ๆ ที่ผู้เรียนรู้ได้เลือกใช้เพื่อก้าวเดินให้บรรลุเป้าหมายของตนเองด้วย ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดสรรเงินทุนเพื่อการเรียนรู้พึงใส่ใจในหลักการข้อนี้เป็นพิเศษ เพื่อนำไปปรับปรุงระบบและวิธีการจัดสรรเงินทุนให้ก่อเกิดความเสมอภาคให้จงได้

5.5 นอกจากนี้ ยังควรให้ความสนใจเป็นพิเศษในเรื่องเป้าหมายและหลักการของการเรียนรู้ในลักษณะบูรณาการ ซึ่งคณะกรรมการฯ ทอม ลินสัน ได้วางเอาไว้ด้วย อีกทั้งยังควรนำทรัพยากรต่าง ๆ มาใช้เพื่อขยายหลักการแห่งความเสมอภาคและการบูรณาการให้กว้างขวางออกไป ด้วยการจัดมอบรางวัลที่เหมาะสมให้แก่องค์กรและสถาบันซึ่งสาธิตให้ประจักษ์ถึงปณิธานในการสร้างสรรค์วัฒนธรรมการเรียนรู้เพื่อปวงชนอย่างแท้จริงจากผลสำเร็จล้วน ๆ ของการเรียนรู้ตลอดชีวิตซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมหลายรูปแบบ ควรจะเปิดโอกาสให้คนหนุ่มสาวสามารถเข้าถึงได้เพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ แทนการเกื้อกูล แต่เฉพาะอภิสิทธิ์ชนเท่านั้น การที่จะสามารถประกันความก้าวหน้าในเรื่องนี้ได้ นั่น รัฐบาลและฝ่ายสนับสนุนเงินทุนทั้งหลาย รวมทั้งฝ่ายให้บริการการเรียนรู้และฝ่ายกำกับดูแลการเรียนรู้ ต้องวางเป้าหมายในการขยายการมีส่วนร่วม รวมทั้งจัดให้มีการทบทวนผลงานความก้าวหน้าอย่างสม่ำเสมอ

3. คนต้องมาก่อนโครงสร้าง :

นโยบายและแนวปฏิบัติที่ดีพึงให้ความสำคัญกับผู้เรียนและการเรียนรู้

5.6 จุดเน้นของนโยบายและแนวปฏิบัติควรอยู่ที่ตัวผู้เรียน และคุณภาพ ตลอดจนความหลากหลายของโอกาสในการเรียนรู้ที่เปิดกว้างสำหรับผู้เรียน โดยหันเหความสำคัญออกจากโครงสร้างและสถาบัน ซึ่งควรปรับเปลี่ยนหน้าที่ให้กลายเป็นกลไกที่มีประสิทธิภาพในการให้บริการการเรียนรู้ที่มีคุณภาพสูงในส่วนที่ตนรับผิดชอบอยู่ ประเด็นความหลากหลายของกลไกสนับสนุนที่ผู้เรียนรู้สามารถเข้าถึงได้ ก็ควรใช้มุมมองดังกล่าวเช่นกัน นั่นคือ ควรจะต้องมีการให้บริการสารสนเทศ การแนะแนว และให้การสนับสนุนผู้เรียน เพื่อช่วยให้พวกเขาสามารถเข้ามารับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเองได้ในช่วงเวลาที่เหมาะสมของแต่ละคน

5.7 หน่วยงานทั้งของรัฐและหน่วยงานอื่น ๆ ซึ่งรับผิดชอบในการจัดหาเงินทุน กำกับดูแล และส่งเสริมการเรียนรู้ จะต้องประกันว่าภารกิจในส่วนของตนนั้นให้ความสำคัญกับคุณภาพของประสบการณ์ในการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นหลัก โดยจะต้องเปิดโอกาสอย่างเหมาะสมให้ผู้เรียนสามารถแสดงความคิดเห็น และบ่งบอกความต้องการของตนได้ หลังจากรับฟังแล้ว แต่ละหน่วยงานพึงตอบสนองการแสดงออกนั้น ๆ ด้วย และควรมีการทบทวนความสำเร็จของแต่ละองค์กรในประเด็นปฏิสัมพันธ์นี้เป็นระยะ ๆ ส่วนรัฐบาลก็ควรเข้ามาจัดการในเรื่องการรับรองวิทยฐานะของวุฒิปัตร์ และระบบเก็บคะแนนสะสมโดยการสะสมระบบให้มีความเรียบง่ายไม่ซับซ้อน มีการพัฒนากรอบงานในระดับชาติว่าด้วยเรื่องคะแนน

สะสม เพื่อให้การสะสมและการย้ายโอนคะแนนเป็นไปได้โดยง่าย รวมทั้งต้องพัฒนาระบบและระเบียบสัมฤทธิ์ผลในระดับชาติอีกด้วย

4. หลายหลากทั้งในด้านหนทางและรูปแบบ :

การเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างและครอบคลุมทุกมิติของชีวิต

5.8 การเรียนรู้ตลอดชีวิตควรต้องครอบคลุมในทุก ๆ มิติของชีวิต และต้องตอบสนองความต้องการและจุดประสงค์อันหลากหลายของผู้คนด้วยเช่นกัน ดังนั้น จึงควรมุ่งพัฒนาผู้เรียนทั้งในระดับบุคคลและส่วนรวม กระตุ้นสัมฤทธิ์ผล สนับสนุนส่งเสริมพลังความคิดสร้างสรรค์ เสริมสร้างทักษะต่าง ๆ ขยายองค์ความรู้ให้เจริญงอกงาม เสริมสร้างกิจกรรมทางด้านนวัตกรรมและนันทนาการ ตลอดจนสนับสนุนความเป็นพลเมืองที่พึงประสงค์ และการดำเนินชีวิตอย่างมีอิสระ การกิจดังกล่าวจะสำเร็จลงได้ก็ต่อเมื่อมีการยอมรับพร้อมไปกับการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ในลักษณะกว้างไกลในหลากหลายรูปแบบ ภายในสถานที่ต่าง ๆ กัน ตามเส้นทางเดินอันหลากสาย ความหลากหลายข้างต้นหมายรวมการขยายโอกาสให้ผู้คนสามารถเข้าไปร่วมกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรมและนันทนาการ ซึ่งมุ่งปรับปรุงคุณภาพชีวิตในทุก ๆ มิติเอาไว้ด้วย

5.9 ทั้งรัฐบาล หน่วยงานจัดสรรเงินทุนอื่น ๆ และผู้ให้บริการทางการศึกษา ควรให้การยกย่องโดยเสมอภาคแก่การเรียนรู้ทุกรูปแบบที่แสดงให้เห็นว่ามีคุณภาพ มาตรฐานสูง มีความสำเร็จสำหรับผู้เรียน และมีมูลค่าเพิ่ม ความสำเร็จอันหลากหลายของผู้เรียนผนวกกับการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ที่ขยายวงกว้างขึ้น ย่อมจะส่งผลให้เกิดความเป็นปึกแผ่นในสังคม เกิดประสิทธิผลทางด้านเศรษฐกิจ เกิดการพัฒนาจริยธรรม พัฒนา ชุมชน ตลอดจนการมีอิสระและมีความรับผิดชอบไปพร้อม ๆ กันของปัจเจกชน

5. การเรียนรู้ตลอดชีวิตต้องเกี่ยวข้องกับทุกหน่วยงานของรัฐ

5.10 การที่จะบรรลุเป้าหมายในการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้เพื่อปวงชนได้นั้น หน่วยงานทุก ๆ หน่วยงานของรัฐจะต้องรับผิดชอบในภารกิจชิ้นนี้ร่วมกัน โดยกระทรวงการศึกษาและการจ้างงานเป็นองค์กรหลักในเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิต แต่กระทรวงทบวงกรมอื่น ๆ ก็ต้องพัฒนากลยุทธ์และเป้าหมายของตนเอง เพื่อสรรค์สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ขึ้นในสหราชอาณาจักร และในส่วนที่ต้องเกี่ยวข้องกับประเทศอื่น ๆ ไปพร้อมกันด้วย รัฐบาลควร

วางยุทธศาสตร์สำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้มีความกระจ่างชัด อีกทั้งยังต้องกำหนดลำดับความสำคัญของภารกิจที่เกี่ยวข้อง และประกาศปณิธานของรัฐในเรื่องนี้ให้สาธารณชนได้รับรู้โดยทั่วถึง ตลอดจนต้องให้การสนับสนุนมาตรการทั้งหมดที่มุ่งส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

5.11 นโยบายและแนวปฏิบัติของรัฐบาลเองก็ต้องได้รับการพิจารณาให้ไตร่ตรองโดยละเอียด เพื่อเป็นหลักประกันว่าจะได้รับแรงสนับสนุนมากเท่าที่จะมากได้ในเรื่องยุทธศาสตร์ของการเรียนรู้ตลอดชีวิต และยังคงประกันอีกด้วยว่า แนวทางของรัฐ จะไม่กลายมาเป็นอุปสรรคบั่นทอนการเรียนรู้เสียเอง นอกจากนี้ รัฐควรพร้อมที่จะใช้อำนาจที่มีอยู่ โดยการให้รางวัลและการลงโทษ เพื่อการสร้างสรรค์วัฒนธรรมการเรียนรู้สำหรับปวงชน โดยปรับการจัดสรรเงินทุนและทรัพยากร กฎระเบียบ และการแทรกแซงตามอำนาจหน้าที่ให้สอดคล้องกับประสิทธิผลที่คาดหวังจากยุทธศาสตร์ที่วางเอาไว้

6. คุณภาพกับความยืดหยุ่น :

คุณลักษณะที่สำคัญยิ่งในการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

5.12 การที่จะทำให้การเรียนรู้ตลอดชีวิตมีประสิทธิผล และกลุ่มเป้าหมายเห็นคุณค่าได้นั้น การจัดการศึกษาจะต้องมีคุณภาพ และมีความยืดหยุ่น ไม่ว่าจะเป็นการศึกษา รูปแบบใดก็ตาม ส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับกลุ่มคนที่ใกล้ชิดกับการเรียนรู้มากที่สุด เพื่อเป็นหลักประกันว่าคุณลักษณะทั้งสองนี้จะเป็องค์ประกอบทั่วไปในการให้บริการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรูปแบบทดลองหรือรูปแบบใหม่ ๆ ของการเรียนรู้ตลอดชีวิต ยิ่งต้องระมัดระวังให้มากที่จะมิให้ผู้เรียนที่เข้าร่วมในโครงการนวัตกรรมทั้งหลายต้องมาเสี่ยงกับปัญหาการให้บริการทางการศึกษาที่ไม่เหมาะสม คุณภาพต่ำ และไร้ความยืดหยุ่น

5.13 ฝ่ายที่มีหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องการจัดสรรเงินทุน การส่งเสริม และการกำกับดูแลการจัดการศึกษา ควรมีมาตรการที่เหมาะสมเพื่อสร้างความคุ้นเคยต่อการจัดการขยายโอกาสทางการศึกษาซึ่งเน้นคุณภาพ และความยืดหยุ่น ทั้งนี้ อาจกระทำได้โดยใช้ กลไกการตรวจสอบ กำกับดูแล ปลุกฝังวัฒนธรรมการประเมินผลด้วยตนเอง และ การปรับปรุงเพื่อการฝึกอบรม พัฒนา และยกระดับคุณวุฒิของบุคลากรผู้มีหน้าที่สอน สนับสนุนผู้เรียนให้ข้อมูล ให้คำปรึกษา และปลุกฝังนิสัยรักการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

7. การร่วมงานอย่างมีประสิทธิภาพ :

ส่งเสริมให้เกิดโอกาสใหม่ ๆ สำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต

5.14 รัฐมุ่งหวังให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตร่วมกัน ในลักษณะที่มีเอกภาพและมีประสิทธิภาพ เพื่อเสริมสร้างโอกาสในการเรียนรู้ การร่วมมือกัน เพื่อผลในการดำเนินงานระดับท้องถิ่น (Local Strategic Partnerships) ต้องครอบคลุม ทุกฝ่าย ที่มีสิทธิมีเสียงและมีผลประโยชน์อันชอบธรรม (ซึ่งรวมผู้เรียน โดยเฉพาะผู้เรียนที่มีศักยภาพ) ควรประสานงานกันในเรื่องเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรร่วมกัน การตรวจสอบ การให้บริการ การเรียนรู้ รวมไปถึงการกำหนดเป้าหมายและแผนปฏิบัติการร่วมกัน ซึ่งจะสะท้อนถึงการจัดทำแผนปฏิบัติการทางการศึกษาสำหรับโรงเรียน รวมทั้งหาแนวทางเพื่อนำไปสู่ภาคปฏิบัติ ต่อไปให้สำเร็จลุล่วง

5.15 เกณฑ์การจัดสรรเงินลงทุนควรคำนึงถึงประสิทธิภาพของการร่วมงานระหว่าง หน่วยงานเหล่านี้ด้วย โดยจัดให้มีการวัดผลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ สำหรับผู้ที่รู้สึกว่าคุณ ก็คิดกันไม่ให้เข้าไปมีส่วนร่วมทั้ง ๆ ที่มีความชอบธรรมก็ควรจะมีช่องทางสำหรับให้มีการร้องเรียนขึ้นมาได้ การที่แผนการดำเนินงานจะผ่านเกณฑ์การตรวจสอบและได้รับการจัดสรรเงินลงทุน นั้น ผู้ให้บริการการเรียนรู้จะต้องแสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงานร่วมกันของทุกฝ่าย ซึ่งจะช่วยเพิ่มคุณค่าให้แก่ตัวผู้เรียน พร้อมกับส่งเสริมให้เกิดโอกาสใหม่ ๆ ในการเรียนรู้ ด้วย การดำเนินการอย่างมีเอกภาพระหว่างหน่วยงานผู้ร่วมงานทุกฝ่าย ย่อม จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตในลักษณะยั่งยืนในที่สุด

8. ความรับผิดชอบ :

พึงแบ่งปันความรับผิดชอบในเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิต

5.16 ควรมีการแบ่งความรับผิดชอบเกี่ยวกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการพัฒนา นวัตกรรมการเรียนรู้เพื่อปวงชนระหว่างฝ่ายต่าง ๆ ได้แก่ รัฐบาล หน่วยงาน และองค์กรอื่น ๆ ที่ทำงานกับสาธารณชน นายจ้าง ผู้ให้บริการการเรียนรู้ และปัจเจกชน หลังจาก ที่ได้มีการปรึกษาหารือกับฝ่ายที่มีหน้าที่รับผิดชอบครบถ้วนแล้ว รัฐควรเป็นผู้วางยุทธศาสตร์ภาพรวม และการจัดสรรทรัพยากรต้องเป็นไปอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับหลักการต่าง ๆ ที่กล่าวถึงไว้ข้างต้นด้วย แต่การลงทุนในเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิตนั้น เป็นภารกิจที่ทุกฝ่ายจะต้องรับผิดชอบ

ขอร่วมกัน สำหรับมาตรการใหม่ ๆ ที่จัดทำขึ้นตามหลักการนี้ อาทิ การเปิดบัญชีการเรียนรู้ส่วนบุคคลนั้น ในการจัดสรรเงินทุนก็จะต้องมีเงื่อนไขที่แสดง ให้เห็นอย่างชัดเจนถึงความรับผิดชอบร่วมกันภายในกรอบดังกล่าวด้วย

5.17 องค์กรต่าง ๆ ที่ทำงานกับสาธารณชน ผู้ให้บริการการศึกษา นายจ้าง และปัจเจกชน จะต้องแสดงความรับผิดชอบโดยการสนับสนุนหลักการอื่น ๆ ข้างต้นในทางปฏิบัติด้วยความเปลี่ยนแปลงที่เป็นหัวใจประการหนึ่ง ก็คือ ปัจเจกชนทุกคนจะต้องมีความรับผิดชอบต่อตนเองในการพัฒนาการเรียนรู้ของตนไปอย่างต่อเนื่องในทุกช่วงวัยของชีวิต สำหรับรัฐบาลจะต้องพิจารณาหามาตรการที่เป็นไปได้เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมปัจเจกชนผู้แสดงความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต และช่วยสรรค์สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ให้ปรากฏ อาทิ นโยบายช่วยเหลือเกี่ยวกับการเก็บภาษีอากร เป็นต้น

ภายหลังการปรึกษาหารือ ใช้เป็นมาตรฐาน และเกณฑ์ประเมินผล

5.18 คณะกรรมการฯ คิดว่า ควรจะได้มีการนำแก่นของหลักการข้างต้นไปปรึกษาหารือกันในวงกว้าง เพื่อปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไป หลังจากตกลงกันได้เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ควรใช้แก่นหลักการดังกล่าวเป็นมาตรฐาน และเป็นเกณฑ์ในการประเมินนโยบายและแนวปฏิบัติทั้งในปัจจุบันและอนาคต หน่วยงานของรัฐในทุกระดับชั้น รวมทั้งองค์กรทุกองค์กรที่ควรจะมีควมก้าวหน้าในเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ควรจะใช้เป็นมาตรวัดผลการปฏิบัติงานของโครงการทั้ง 4 โครงการที่รัฐประกาศออกมาแล้ว นั่นคือ โครงการข้อตกลงใหม่ โครงการมหาวิทยาลัยอุตสาหกรรม โครงการการจัดทำบัญชีการเรียนรู้ส่วนบุคคล และโครงการจัดสร้างโครงข่ายแห่งชาติเพื่อการเรียนรู้ นอกจากนี้ ยังควรเป็นหลักการที่รองรับการตอบสนองรายงานของเคนเนดีในเรื่องการขยาย การมีส่วนร่วม และรายงานของเดย์ริงก์ที่ว่าด้วยเรื่องคุณภาพในการเรียนรู้และการอุดมศึกษาอีกด้วย

บทที่ 6 การขยายขอบเขตแห่งความสำเร็จ

บทนี้นำเสนอกลยุทธ์ของการขยายผลในลักษณะของเครือข่าย โดยสรุปบทเรียนที่ผ่านมาในการขยายขอบเขตของความสำเร็จให้ออกไปอย่างยั่งยืนตามเจตนารมณ์ของ วิสัยทัศน์ ไปตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. การขยายขอบเขต และการปรับปรุง
2. การเรียนรู้ในสถานประกอบการ
3. การร่วมงานระดับท้องถิ่นที่บรรลุผล
4. การเฉลิมฉลองความสำเร็จ
5. วิสัยทัศน์ว่าด้วยการเรียนรู้ตลอดชีวิต

การขยายขอบเขต และการปรับปรุง

6.1 วิธีหนึ่งในการจัดการกับอุปสรรคเพื่อสรรค์สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของปวงชน คือ การขยายขอบเขตแห่งความสำเร็จที่เกิดขึ้นในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมาให้กว้างไกลยิ่งขึ้น นั่นหมายถึง การปรับปรุงสัมฤทธิ์ผลในโรงเรียนอย่างขนานใหญ่ การเพิ่มจำนวนนักเรียนที่เรียนต่อเมื่ออายุผ่านพ้นเกณฑ์ของการศึกษาภาคบังคับแล้ว การจัดวางเป้าหมายการศึกษาและฝึกอบรมของชาติ รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ความก้าวหน้าในช่วงแรกเริ่มด้วย นอกจากนี้ ยังครอบคลุมความสำเร็จของโครงการฝึกงานสมัยใหม่ และการให้ความสำคัญกับทักษะต่าง ๆ ที่เป็นหัวใจของการเรียนรู้ ซึ่งมีสำนักงานพัฒนาทักษะพื้นฐานเป็นแกนนำ ในส่วนของการกระจายเสียงเริ่มมีรายการเพื่อการศึกษา (Learning Zone) ทางโทรทัศน์ และการรณรงค์เพื่อส่งเสริมทักษะพื้นฐานในการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์

6.2 ผลสำเร็จที่น่าทึ่งที่สุด คือ การขยายตัวแบบก้าวกระโดดของการศึกษาต่อเนื่อง ซึ่งเน้นไปที่การฝึกอบรมวิชาชีพทั่วประเทศ และการเพิ่มพูนทักษะต่าง ๆ ข้อมูลจาก สำนักงานตรวจสอบแห่งชาติ (National Audit Office) ระบุว่า จำนวนนักเรียนที่ลงทะเบียนเรียนการศึกษาต่อเนื่องเพิ่มขึ้นมากกว่าหนึ่งในสาม ในช่วงปี 2535/36 และ 2539/40 ซึ่งมีจำนวนโดยรวมกว่า 4 ล้านคน มากกว่าหนึ่งในสามของเยาวชนอายุ 16 ปี ทั้งหมดเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาต่อเนื่อง และกว่าสองในสามของนักเรียนที่เรียนการศึกษาต่อเนื่อง มีอายุ 19 ปีขึ้นไป จากรายงานของรอบบินส์ พบว่า นักศึกษาที่กำลังเรียนระดับอุดมศึกษาในสถาบันการศึกษาต่อเนื่อง มีจำนวนเท่ากับนักศึกษามหาวิทยาลัย การร่วมงานอย่าง ใกล้ชิดกับฝ่ายนายจ้างและ

ผู้จัดการศึกษารายอื่น ๆ ส่งผลให้สถาบันการศึกษาต่อเนื่องกลายเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญในการปรับปรุงทักษะที่เกี่ยวข้องกับงานอาชีพ

6.3 จำนวนนักศึกษาในมหาวิทยาลัยก็ขยายตัวอย่างรวดเร็วเช่นกัน ซึ่งรวมไปถึงนักศึกษานอกเวลา นักศึกษาผู้ใหญ่ ตลอดจนกลุ่มผู้เรียนที่เข้ามาตามเส้นทางสายใหม่ ๆ ด้วย บรรดามหาวิทยาลัยซึ่งรวมมหาวิทยาลัยเปิดที่ประสบความสำเร็จอย่างล้นหลาม นับเป็นกำลังสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างความเป็นเลิศให้กับการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทั้งในระดับชาติ และระดับสากล ผ่านทางกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้ คือ การพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง หลักสูตรระยะสั้น กิจกรรมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อเนื่อง และการนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในอุตสาหกรรมและชุมชน การสรรค์สร้างสังคมการเรียนรู้ที่เน้นบทบาทสำคัญอยู่ที่อุดมศึกษา ทั้งนี้ เพราะหลักการของอุดมศึกษาเกี่ยวข้องกับคุณลักษณะขององค์ความรู้ การขยายเพิ่มพูนความรู้ และการนำความรู้มาประยุกต์ใช้ รวมทั้งการอภิปรายถกเถียงและโต้แย้งเกี่ยวกับความรู้ด้วย

6.4 อุดมศึกษาและการศึกษาต่อเนื่องได้แสดงบทบาทที่สำคัญให้เห็นอย่างไม่มีข้อสงสัย ฉะนั้น จึงควรเป็นหัวใจของยุทธศาสตร์ใหม่ ๆ ที่มุ่งสรรค์สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับปวงชนในสหราชอาณาจักร

การเรียนรู้ในสถานประกอบการ

6.5 เมื่อไม่นานมานี้ โครงการพัฒนาพนักงานที่น่าตื่นเต้นและเป็นที่ยอมรับก็ทวีจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็ว ในจำนวนนี้รวมโครงการที่เริ่มขึ้นในบริษัทฟอร์ดส์ โรเวอร์ และ ยูนิพาร์ท ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีในปัจจุบัน นอกจากนี้ ก็ยังมีโครงการการเรียนรู้ ซึ่งเป็นนวัตกรรมของกลุ่มสหภาพแรงงาน อาทิ โครงการ “**หวนคืนสู่การศึกษา**” ของกลุ่ม สหภาพแรงงานที่ใหญ่ที่สุด และการจัดหลักสูตรปริญญาโท สาขาบริหารธุรกิจ ให้แก่วิศวกรและนักวิทยาศาสตร์อาวุโส ภายใต้การสนับสนุนของสมาคมวิศวกรและผู้จัดการสถาบันนักวิชาชีพ ผู้จัดการ และผู้เชี่ยวชาญ ชมรมนักบริหารทางด้านการสื่อสารทางไกล และมหาวิทยาลัยเปิด ในแวดวงอุตสาหกรรม สภาองค์กรจัดฝึกอบรมทางด้านอุตสาหกรรม แห่งชาติ ซึ่งเป็นของนายจ้างได้ผ่านวิวัฒนาการครั้งล่าสุด กลายมาเป็นสภาองค์กรจัดฝึกอบรมแห่งชาติ และสหภาพแรงงานร่วมกับสภาธุรกิจจัดฝึกอบรม ก็ได้ส่งเสริมโครงการต่อเนื่องเพื่อเพิ่มพูนทักษะจนเป็นผลสำเร็จ ในส่วนของอุตสาหกรรมยังคงลงทุนงบก้อนใหญ่ในเรื่องการฝึกอบรมทักษะที่เกี่ยวข้องกับการงานต่อไป สมาพันธ์อุตสาหกรรมสหราชอาณาจักร รายงานว่า ในเดือนกันยายน

2540 ร้อยละ 59 ของนายจ้างคาดว่า งบประมาณในส่วนของการฝึกอบรมจะเพิ่มสูงขึ้น โดยแนวโน้มจะเน้นที่การฝึกอบรมปฏิบัติงานจริง ในขณะที่ นายจ้างเพียงร้อยละ 5 เท่านั้น ที่คาดว่า งบประมาณฝึกอบรมจะลดลง

การร่วมงานในระดับท้องถิ่นที่บรรลุผล

6.6 ในระดับท้องถิ่นก็มีตัวอย่างที่น่าพึงใจมากมายที่แสดงให้เห็นถึงการร่วมงานตามยุทธศาสตร์อย่างมีประสิทธิภาพจากหลาย ๆ ฝ่าย โดยมุ่งเน้นไปที่การเข้าถึงเงินทุน ในระดับภูมิภาค ระดับชาติ และจากกองทุนยุโรป ทั้งนี้ เพื่อช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างยั่งยืน ผู้ที่เกี่ยวข้องได้แก่ ทางการในระดับท้องถิ่น องค์กรอาสาสมัครต่าง ๆ ภาครัฐกิจ จัดฝึกอบรม ส่วนผู้ให้บริการทางการศึกษาทั้งหลายก็ได้มีการผนึกกำลังในรูปแบบใหม่ ระหว่างสถาบันอุดมศึกษาและสถาบันการศึกษาต่อเนื่อง รวมทั้งระหว่างผู้ให้บริการการศึกษาต่อเนื่องด้วยกันเองด้วย โดยมุ่งส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ ในภาคธุรกิจ ภายใต้การสนับสนุนของกองทุนเพิ่มพูนขีดความสามารถในการแข่งขัน ในระดับชุมชน งบจากกองทุนสลากกินแบ่งรัฐบาล จากสหภาพยุโรป และจากกองทุน หมุนเวียนที่จัดสรรให้ครั้งเดียวได้ถูกกลุ่มองค์กรอาสาสมัครและกลุ่มพัฒนาชุมชนต่าง ๆ นำไปใช้เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนให้มีความแข็งแกร่งขึ้น ในยุทธศาสตร์ใหม่นั้น การขยายโอกาสให้มากเพื่อให้กลุ่มบุคคลในชุมชนสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนหลัก นับเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่ง ทั้งนี้ เพราะงบทเหล่านี้จะช่วยจรรโลงและทำให้งานเกี่ยวกับการเรียนรู้ตลอดชีวิตของพวกเขามีความก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป

6.7 ถึงแม้ว่าจะถูกตัดงบประมาณและต้องเผชิญกับข้อจำกัดต่าง ๆ ในการใช้งบประมาณของรัฐบาล แต่หน่วยราชการในส่วนท้องถิ่นหลาย ๆ แห่ง ก็แสดงให้เห็นคุณลักษณะของความเป็นผู้นำ และพลังสร้างสรรค์ในการจัดทำโครงการความร่วมมือกับโรงเรียนและชุมชนมากมาย อีกทั้งยังเข้าร่วมในเครือข่ายของเมือง (town) และมหานคร (city) แห่ง การเรียนรู้ทั้งในระดับชาติ และระดับสากลด้วย ส่วนสมาคมการศึกษาของลูกจ้าง และสถานศึกษาผู้ใหญ่ในลักษณะอยู่ประจำ (adult residential colleges) ก็ยังคงผนึกกำลังกันต่อไป เพื่อแสดงบทบาทอันโดดเด่นและทรงคุณค่าอย่างยิ่งสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้ใหญ่ ทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ผ่านทางโครงการที่มีอยู่หลากหลายร่วมกับกลุ่มผู้เรียนซึ่งมีหลายกลุ่มเช่นกัน

การเฉลิมฉลองความสำเร็จ

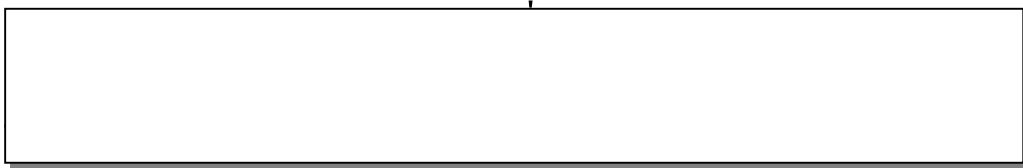
6.8 สถาบันแห่งชาติว่าด้วยการศึกษาของผู้ใหญ่ (National Institute for Adult Continuing Education) จะเป็นแม่ข่ายจัดสัปดาห์นักศึกษาผู้ใหญ่ขึ้นอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง ซึ่งทำให้ได้เห็นการสรรค์สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ของสหราชอาณาจักร งาน “สัปดาห์ นักศึกษาผู้ใหญ่” ประกอบด้วย การเฉลิมฉลอง การเผยแพร่สัมฤทธิ์ผลของผู้ใหญ่ในฐานะ ผู้เรียน พิธีการ และการมอบรางวัล ซึ่งมีการออกอากาศถ่ายทอดรายการไปทั่วประเทศ การจัดงานได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีจากสื่อมวลชน นักการศึกษา ผู้แทนที่ได้รับการเลือกตั้งในท้องถิ่น ผู้แทนราษฎร และรัฐมนตรีจากทุก ๆ พรรคการเมือง และที่สำคัญที่สุด ก็คือ ตัวผู้ใหญ่ซึ่งเป็นผู้เรียนเอง งานสัปดาห์การศึกษาผู้ใหญ่ประสบความสำเร็จด้วยดี จนกระทั่งไม่นานมานี้ ยูเนสโกได้นำมาเป็นแบบอย่างพื้นฐานในการเฉลิมฉลองการศึกษา ผู้ใหญ่ในระดับสากล

6.9 คณะกรรมการฯ เชื่อมั่นว่ากระบวนการต่าง ๆ ในการเผยแพร่แนวทางปฏิบัติที่ดี และการเฉลิมฉลองในเรื่องสัมฤทธิ์ผลจะยังประโยชน์เป็นอย่างมากต่อการส่งเสริม วัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของปวงชน ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกหน่วย จึงควรใส่ใจให้มากกว่าเดิมเกี่ยวกับการวางแผนประชาสัมพันธ์ความคิดริเริ่มที่บรรลุผล รวมทั้ง วิธีการขยายผลจากแนวปฏิบัติที่เป็นแบบอย่างสู่การปฏิบัติในวงกว้างให้เป็นไปได้ไปอย่างเหมาะสม

วิสัยทัศน์ว่าด้วยการเรียนรู้ตลอดชีวิต

6.10 กิจกรรมที่น่าชื่นชมที่สุด คือ การจัดทำเอกสารนโยบายจำนวนมาก การจัดประชุมและสัมมนา เพื่อตอบสนองปัญหาท้าทายอันเนื่องมาจากการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยเฉพาะ นอกจากนี้ ก็ยังมีงานส่งเสริมและพัฒนาภายใต้การรณรงค์เพื่อกระตุ้นการ เรียนรู้ และงานของมูลนิธิการเรียนรู้ตลอดชีวิต องค์กรต่าง ๆ เช่น สมาพันธ์อุตสาหกรรมแห่งสหราชอาณาจักร สภาสหภาพแรงงาน สมาพันธ์นายจ้างทางด้านวิศวกรรม สมิชซา เพิ่มพูนทักษะของสกอตแลนด์ สมาคมหน่วยราชการส่วนท้องถิ่น และสภาศิลปกรรม ต่าง ๆ ได้จัดทำวิสัยทัศน์ และนำเสนอโครงการพัฒนาที่เป็นของตนเอง เมื่อปีที่แล้ว เฮเลนา เคนเนดี และเซอร์ รอน เดียร์ริงก์ ได้ตีพิมพ์เอกสาร 2 ฉบับ คือ รายงานทบทวนสภาการณของการศึกษาต่อเนื่อง และการอุดมศึกษา ตามลำดับ ภายในรายงานที่สำคัญ 2 ชิ้นนี้ ได้เสนอแนะแนวปฏิบัติที่สำคัญเกี่ยวกับการเรียนรู้ตลอดชีวิตเอาไว้มากมาย คณะกรรมการฯ เห็นเป็นการสมควรอย่างยิ่งที่จะต้องนำข้อเสนอแนะนั้น ๆ ลงสู่ภาคปฏิบัติโดยเร็ว

6.11 เป็นที่น่าเสียดายที่ผู้คนอีกเป็นจำนวนมากยังคงอยู่ภายนอกขอบเขตของโครงการพัฒนาที่กล่าวมาแล้วข้างต้น กลุ่มคนเหล่านี้เป็นพวกที่ไม่สามารถเข้าถึงโครงการดังกล่าวได้ หรือไม่ก็อาจจะเป็นเพราะไม่ได้รับแรงสนับสนุนเพียงพอในปัจจุบัน ฉะนั้น จึงจำเป็นต้องขยายโอกาสในการเรียนรู้ให้ครอบคลุมปัจเจกชนทุกคนอย่างแท้จริง



“เป้าหมายของการศึกษา มุ่งเสริมสร้างชีวิต การศึกษาจะต้องเกื้อกูลคุณภาพชีวิตในทุกมิติ... ในศตวรรษหน้า ประเทศที่ประสบความสำเร็จทางด้านเศรษฐกิจจะต้องเป็นประเทศที่กลายเป็นสังคมการเรียนรู้ ณ ที่ซึ่งประชาชนทุกคนมีความมุ่งมั่นในการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยผ่านกระบวนการศึกษาและฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพ ฉะนั้น การที่จะก้าวไปเป็นชาติที่ประสบความสำเร็จในโลกที่แข่งขันกันอย่างดุเดือด พร้อมกับสามารถรักษาคุณภาพของสังคมที่เป็นปึกแผ่นไว้ได้ อีกทั้งยังมีความมั่นคงทางด้านวัฒนธรรมนั้น จะต้องลงทุนทางการศึกษาเพื่อมุ่งพัฒนาทรัพยากรที่ยิ่งใหญ่ที่สุด นั่นคือ ทรัพยากรมนุษย์”

รายงานของคณะกรรมการสำรวจการอุดมศึกษาแห่งชาติ
(2540)

บทที่ 7 ภารกิจ บทบาท และความรับผิดชอบ

ในภาคที่ 4 นี้ เป็นภาคปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในวิสัยทัศน์ โดยแบ่งเป็น 9 บท เริ่มตั้งแต่ บทที่ 7 – บทที่ 15 ในบทที่ 7 เป็นการแจกแจงให้เห็น ภารกิจ บทบาท และความรับผิดชอบของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่เป็นหัวใจสำคัญที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. ภารกิจหลัก
2. หุ้นส่วนดำเนินงานกับผู้มีเดิมพัน
3. การวัดผลสำเร็จของกิจกรรม

ภารกิจหลัก

7.1 จะต้องมีการระดมกำลังปฏิบัติการกันในทุกด้าน เพื่อให้การเรียนรู้ตลอดชีวิตของปวงชนกลายเป็นความจริง และเกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมขึ้นในสหราชอาณาจักร ทั้งนี้ ควรจะใส่ใจเป็นพิเศษกับภารกิจหลัก ๆ ดังต่อไปนี้ คือ :-

- **ด้านปริมาณ** - ต้องมีการเพิ่มจำนวนปัจเจกชนผู้ตระหนักว่าตนคือ ผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างเป็นระบบ ควบคู่ไปกับการเพิ่มจำนวนองค์กรที่เป็นแหล่งการเรียนรู้
- **องค์ประกอบทางสังคม** - เพิ่มการมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้ด้อยโอกาสให้กว้างไกลครอบคลุมการศึกษาทุกรูปแบบ และทุกสถานที่ โดยยึดมั่นในหลักการว่าด้วยความเสมอภาคและความเป็นเอกภาพในสังคม
- **เส้นทางการเรียนรู้** - ให้การรับรองวิทยฐานะเส้นทางการเรียนรู้ที่หลากหลาย ซึ่งดำเนินไปในทุกช่วงวัยของชีวิตทุกเส้นทาง โดยปราศจากการดูแล ไม่ว่างจะเป็นการเรียนรู้ในลักษณะในเวลา นอกเวลา เป็นการเรียนรู้แบบอยู่ประจำ หรือไป-กลับ ก็ตาม
- **วิธีการ** - ส่งเสริมรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย โดยเน้นที่ความ ยืดหยุ่นเป็นหลัก ซึ่งรวมถึงการเรียนรู้ทางไกล และการเรียนรู้แบบเปิดที่ใช้ชุดการศึกษาแบบเบ็ดเสร็จ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการ สื่อสาร ทำให้สามารถเรียนรู้ได้จากที่บ้าน ที่ทำงาน และชุมชน

- **เจ้าของเรื่อง** - กระตุ้นให้ปัจเจกชน ครอบครัว หมู่คณะ ตลอดจน ชุมชน เข้ามามีส่วนควบคุมดูแลและพัฒนาการเรียนรู้อันเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องให้มากกว่าเดิม
- **สัมฤทธิ์ผลทางการศึกษา** - ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนจะต้องได้รับการรับรอง และลงทะเบียนในลักษณะที่เหมาะสม นั่นคือ ทำหน้าที่บ่งชี้ความก้าวหน้าของการเรียนรู้ตามมาตรฐานที่กำหนด ให้ความสะดวกในเรื่องความก้าวหน้าและการโอนคะแนนสะสม รวมทั้งเป็นปัจจัยส่งเสริมให้มีการเรียนรู้เพิ่มเติมต่อไปด้วย
- **คุณภาพ** - หาแนวทางในการสร้างและดำรงรักษาคุณภาพการเรียนรู้อย่างยั่งยืน โดยอิงอยู่กับกรอบงาน การวัดผลด้วยตนเอง การรับรองวิทยฐานะ การตรวจสอบ และการวิเคราะห์บททวน ซึ่งได้มีการ เห็นชอบร่วมกันแล้ว
- **การเผยแพร่ความรู้** - การเผยแพร่และการนำความรู้มาใช้ในทุก รูปแบบและทุกวิธีการ จะต้องได้รับการยอมรับและได้รับผลตอบแทนโดยเสมอภาค ไม่ว่าจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความเป็นเลิศในการสอน การเตรียมสื่อการเรียนการสอน กิจกรรมพัฒนาการเรียนรู้ หรือการวิจัยก็ตาม
- **เงินทุน** - ควรใส่ใจในปริมาณรวมของเงินทุนที่มีไว้สำหรับการเรียนรู้อันส่งเสริมการเรียนรู้อัน และการให้บริการการเรียนรู้นอกจากนี้ ก็ยังต้องคำนึงถึงการรักษาคูณภาพในการจัดสรรทุนให้กับการศึกษา ในระดับต่าง ๆ และภายในระบบการจัดสรรเงินทุนเอง ก็ต้องรักษา คูลยภาพระหว่างความต้องการของผู้เรียนต่างกลุ่ม และโปรแกรมการเรียนรู้อันด้วย

หุ้นส่วนดำเนินงาน กับ ผู้มีเดิมพัน

7.2 ไม่มีหน่วยงานใดที่สามารถแบกรับภารกิจทั้งหมด และตอบสนองความต้องการด้านการเรียนรู้อันหลากหลายของชุมชนได้โดยลำพัง ดังนั้น การแสวงหาผู้ร่วมดำเนินงานจึงไม่เพียงแต่ช่วยทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดเท่านั้น แต่ยังเป็นวิธีการที่ช่วยตอบสนองความต้องการด้านการเรียนรู้อันที่สำคัญยิ่ง อีกด้วย การให้บริการการเรียนรู้อันตลอดชีวิตแก่ปวงชนอย่างมีประสิทธิภาพ จนกระทั่งกลายเป็นกิจ

กรรมที่ดูแลตัวเองได้ในที่สุดนั้น ผู้มีเดิมพันในการนี้ทุกคน รวมทั้งหุ้นส่วนดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง จำเป็นต้องทำหน้าที่และรับผิดชอบในส่วนของตนอย่างเต็มกำลัง เพื่อทำวิสัยทัศน์ให้กลายมาเป็นความจริงให้จงได้

7.3 การร่วมงานอย่างมีประสิทธิภาพของทุกฝ่าย เป็นหัวใจของความสำเร็จของแผนงาน ทั้งนี้ เพราะการเรียนรู้มิได้จำกัดขอบเขตอยู่แค่ในโรงเรียน วิทยาลัย สถานประกอบการ หรือห้องสมุดเท่านั้น สังคมที่มีวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผู้คนเรียนรู้ได้จากสถานที่ที่หลากหลายจนเราคาดไม่ถึง ฉะนั้น เพื่อตอบสนองความต้องการอันหลากหลาย ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจึงต้องร่วมมือกัน ในการตั้งเครือข่ายท้องถิ่นที่มีประสิทธิผล รับผิดชอบต่อค่าใช้จ่ายในการกำหนดความต้องการภายในชุมชน ใช้สารสนเทศและจัดลำดับความสำคัญของการพัฒนาด้วยในระดับภูมิภาคและระดับชาติ หน่วยงาน ทั้งหลายจำเป็นต้องดำเนินงานเคียงบ่าเคียงไหล่ไปด้วยกัน ตัวอย่างเช่น ให้การสนับสนุนมากที่สุดเท่าที่จะมากได้แก่ผู้สูงวัยที่ต้องการคงบทบาทของความเป็นพลเมืองที่เข้มแข็งควบคู่กับการมีพลาณามัยที่ดีนั้น ฝ่ายที่มีบทบาทสำคัญได้แก่หน่วยงานของรัฐในระดับท้องถิ่น องค์กรอาสาสมัคร กระทรวงการศึกษาและการจ้างงาน และกระทรวงสาธารณสุข

7.4 ภารกิจลำดับแรก คือ กำหนดผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลัก และหุ้นส่วนร่วมดำเนินงานเสียก่อน มิใช่ว่าทุก ๆ คนที่เกี่ยวข้องจะเข้ามามีส่วนร่วมเสมอไป แต่เมื่อมองใน ภาพรวมแล้ว ก็คาดหวังได้ว่าพวกเขาจะมีส่วนก่อให้เกิดความสำเร็จกับโครงการได้มากที่สุดทีเดียว โดยแต่ละฝ่ายควรกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และวิธีการในการพิจารณาทบทวน ปรับปรุงของตนเอง และควรมีการนำไปเปรียบเทียบกับของฝ่ายอื่นด้วย การพัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการนำภารกิจหลักไปปฏิบัติให้บรรลุผล ควรมีการแบ่งความรับผิดชอบระหว่างรัฐบาล (ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น) สถาบันและหน่วยงานให้บริการการศึกษาและฝึกอบรม ห้องสมุด ศูนย์ชุมชน ตัวผู้เรียน นายจ้าง สหภาพแรงงาน และ องค์กรอาสาสมัครทั้งหลาย

7.5 ภายใต้กรอบแนวทางปฏิบัติดังกล่าว ภารกิจหลักขององค์กรทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง ควรจะมุ่งไปที่การวางแผนเพื่อจัดทำกรอบงานและสร้างมาตรฐาน โดยอิงวิสัยทัศน์ที่วางไว้ ขณะเดียวกันก็ส่งเสริมและสนับสนุนวิสัยทัศน์นั้นด้วย โดยเริ่มจากการกำหนดพื้นที่เป้าหมาย จากนั้นก็ทำการสำรวจและตีพิมพ์ผลการสำรวจ แล้วจึง ส่งเสริมให้หน่วยงานต่าง ๆ มาร่วมงานกันภายใต้ยุทธศาสตร์ที่มีประสิทธิผล อีกทั้งมีการติดตามผลความก้าวหน้า และส่งเสริมการพัฒนาผลงานผ่านมาตรการการวางแผน และการดำเนินงานร่วมกันอย่างเข้มข้นมากกว่าเดิม

7.6 อย่างไรก็ตาม **ควรระลึกอยู่เสมอว่า การทำงานร่วมกับหลายหน่วยงานนั้น เป็นภารกิจที่ยาก เสียเวลาและค่าใช้จ่ายมาก รวมทั้งอาจก่อให้เกิดวัฒนธรรมในการจัดประชุม สัมมนาหรือการเจรจาที่ไร้ประสิทธิผลอย่างไม่มีที่สิ้นสุดขึ้นมาได้** ถึงกระนั้นก็จำเป็นต้องส่งเสริมสนับสนุนโครงการทดลองบนความร่วมมือต่อไป ที่สำคัญคือ ผู้ร่วมงานแต่ละฝ่ายจะต้องมีความไว้วางใจกัน และต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของฝ่ายอื่นให้แจ่มชัดด้วย ฝ่ายที่มีอำนาจและมีทรัพยากรมากก็ควรแสดงความใจกว้างกับผู้ร่วมงานฝ่ายอื่น ๆ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการร่วมกันทำงานอย่างเป็นปึกแผ่นโดยแท้จริง **แต่ทว่าบททดสอบที่เป็นหัวใจอยู่ที่ว่าการร่วมงานกันนั้นจะช่วยเพิ่มพูนคุณค่าและความเข้าใจซึ่งกันและกัน จนกระทั่งเกิดกิจกรรมที่นำไปปฏิบัติจนประสบผลในการขยายโอกาสการเรียนรู้ให้แก่ปวงชนได้หรือไม่นั่นเอง**

การวัดผลสำเร็จของกิจกรรม

7.7 ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วว่า ข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่เรามีอยู่ยังไม่เพียงพอ และเป็นข้อมูลที่อ่อนเกินกว่าที่จะนำไปใช้พัฒนากรอบงานทางด้านยุทธศาสตร์ได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งยังไม่ดีพอที่จะนำไปใช้วัดความสำเร็จตามเป้าหมายในระดับสถาบัน ระดับท้องถิ่น และระดับชาติตามที่ได้วางไว้ ทั้งนี้ การเรียนรู้ในบางประเภทและผลสัมฤทธิ์ของการเรียนรู้บางรูปแบบก็มิได้มีการบันทึกเอาไว้เลย ฉะนั้น จึงควรมีการวางเป้าหมายเพิ่มบางประการ เช่น เป้าหมายของการขยายการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ตลอดชีวิตทั้งในมิติของความกว้างและความลึก

7.8 เร่งจัดทำมาตรการวัดผลกิจกรรมการเรียนรู้ให้หลายหลากและลุ่มลึก โดยเฉพาะในระดับท้องถิ่น มาตรการนี้จะต้องขึ้นอยู่กับเกณฑ์และวิธีการเก็บข้อมูลใหม่ ๆ รวมทั้ง ต้องสะท้อนถึงความหลากหลายของรูปแบบและสถานที่ที่ใช้ในการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วย ภารกิจเช่นนี้จำเป็นต้องอาศัยผู้ร่วมงานมากมายหลายฝ่าย เพื่อกำหนดและวัดความก้าวหน้าว่าด้วยการเรียนรู้ในส่วนที่ตนรับผิดชอบ รวมทั้งร่วมกันแสวงหาหนทางที่ดีที่สุดในการตรวจสอบความก้าวหน้าในกิจกรรมนั้น ๆ เพื่อให้ได้ภาพรวมที่ชัดเจนกว่า และข้อมูลที่ ดีกว่าในการเรียนรู้ การดำเนินการดังกล่าวจะช่วยให้ฝ่ายวางแผนด้านยุทธศาสตร์และฝ่ายจัดสรรทุนสามารถ **“กดปุ่ม”** ความคิดริเริ่มและวิธีการต่าง ๆ ของทุกฝ่าย เพื่อกระตุ้นหรือให้รางวัลกับความสำเร็จของการขยายการมีส่วนร่วม การเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในการเรียนรู้ และการสรรค์สร้างสังคมการเรียนรู้ที่แท้จริง ภายใต้มาตรการที่แปลกใหม่และทรงคุณค่าอย่างยิ่ง

7.9 นักวิจัยและนักสถิติในมหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาอื่น อาจจะทำให้การสนับสนุนเรื่องการพัฒนาตัวชี้วัดการมีส่วนร่วมทางด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตในระดับชาติ ที่เหมาะสมและมีความลุ่มลึกมากขึ้นกว่าเดิม ตัวชี้วัดดังกล่าวควรครอบคลุมปัจจัยอื่น นอกเหนือจากสัดส่วนอายุของผู้มีส่วนร่วมด้วย โดยเฉพาะปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพของผู้ใหญ่ในวัยต้น เราจำเป็นต้องรู้ข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้ โอกาสของการเรียนรู้ตลอดทุกช่วงวัย สถานที่เรียนรู้ทุกประเภท โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในส่วนที่เกี่ยวกับกลุ่มผู้ด้อยโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

7.10 ประชาสัมพันธ์ตัวอย่างแนวปฏิบัติที่ดีของการขยายการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ให้มากขึ้น และที่เป็นจุดอ่อนของการให้บริการการเรียนรู้ทั่วไป เราต้องการการวิจัยให้มากยิ่งขึ้น รวมทั้งต้องการการหลอมรวมและการเผยแพร่ผลงานวิจัยที่ดีกว่าเดิมควบคู่กันไป นี่ก็เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่นักวิจัยทั้งในมหาวิทยาลัยและหน่วยงานอื่น ๆ ควรจะเพิ่มความร่วมมือให้มากขึ้น เพื่อเกื้อกูลสรรค์สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับปวงชนทั้งมวล ดังที่ได้เสนอแนะไปแล้วว่าองค์กรเพื่อสาธารณชนทุกแห่ง และผู้ให้บริการการศึกษาซึ่งรับผิดชอบด้านการเก็บข้อมูล ควรจะได้มีการปรึกษาหารือกัน เพื่อหาหนทางที่จะส่งเสริมวิธีการเก็บข้อมูลที่มีประสิทธิผลมากกว่าเดิม รวมไปถึงวิธีการทำงานวิจัยและเผยแพร่ผลงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ตลอดชีวิตด้วย

บทที่ 8 รัฐบาล

ตั้งแต่บทนี้เป็นต้นไปจนถึงบทที่ 15 จะเป็นการแจกแจงบทบาท พร้อมข้อเสนอแนะที่คณะกรรมการฯ เห็นว่าสำคัญยิ่งในเชิงของนำยุทธศาสตร์ที่กล่าวมาข้างต้นสู่การปฏิบัติ โดยบทที่ 8 นี้ จะเป็นการนำเสนอข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลโดยตรง ว่าควรจะต้องมีแนวทางปฏิบัติอย่างไรในการไปให้ถึงวิสัยทัศน์การเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยมีข้อเสนอไปตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. วิสัยทัศน์ กับ ยุทธศาสตร์
2. ทุกหน่วยงานของรัฐต้องเข้ามามีส่วนร่วม
3. เป้าหมายใหม่ ๆ ของชาติ
4. มุลนิธิสหัสวรรษใหม่แห่งชาติ
5. การคลัง กับ การจัดสรรเงินทุน
6. การจัดสรรเงินทุนให้แก่เส้นทางและระดับการเรียนรู้อันหลากหลาย
7. หลักการ
8. ประเด็นอื่น ๆ ที่ต้องการเงินทุน

วิสัยทัศน์ กับ ยุทธศาสตร์

8.1 ความรับผิดชอบหลักของรัฐบาล คือ การทำให้ทุกฝ่ายให้การสนับสนุนวิสัยทัศน์และหลักการของรัฐ จัดทำยุทธศาสตร์โดยรวม และจัดสรรทรัพยากรให้เหมาะสมหรืออีกนัยหนึ่ง คือ **รัฐมีหน้าที่ปูพื้นฐานเรื่องโอกาส ทรัพยากร และโครงสร้างต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับปวงชนนั่นเอง** เฉกเช่นที่คณะ-กรรมาธิการว่าด้วยความยุติธรรมในสังคม บอรรี่ได้ระบุไว้ว่า “ภารกิจลำดับแรกที่มีความสำคัญที่สุดของรัฐคือ เปิดโอกาสให้เด็กและผู้ใหญ่สามารถเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ ของแต่ละบุคคล การปลูกฝังทักษะเท่ากับเป็นการเพิ่มศักยภาพให้แก่ผู้คนในการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ พร้อมกับสามารถเข้ามากุมชะตากรรมของตนเอง และช่วยเหลือเกื้อกูลสมาชิกในครอบครัวและในชุมชนของตนได้อีกด้วย **‘การคำนึงถึงการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ’ จึงมิใช่ทางเลือกทางหนึ่งเท่านั้น หากแต่เป็นความจำเป็นเลยทีเดียว การเรียนรู้ตลอดชีวิต คือ หัวใจของวิสัยทัศน์ในการปรับปรุงประเทศชาติโดยแท้** (คณะกรรมการว่าด้วยความยุติธรรมในสังคม, 2537)

8.2 ยุทธศาสตร์ใหม่ในภาพรวมที่ได้นำเสนอไปแล้ว นับเป็นโครงการที่น่าสนใจมากที่สุด ในสหัสวรรษ โดยครอบคลุมนโยบายและแนวปฏิบัติต่าง ๆ ทั้งของรัฐ โรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย และผู้ให้บริการทางการศึกษาอื่น ๆ นั้นหมายถึง รัฐจะต้องวางกรอบงานให้ชัดเจนสำหรับการศึกษาทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นประถมศึกษา มัธยมศึกษา หรืออุดมศึกษา ก็ตาม โดยเน้นเป็นพิเศษในเรื่องการพัฒนาเอกภาพ การประสานงานที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนความชัดเจนของการเชื่อมโยงเส้นทางการเรียนรู้และสัมฤทธิ์ผลที่มีอยู่หลายระดับและรูปแบบ

8.3 นอกจากนี้ รัฐควรเป็นผู้นำและสนับสนุนผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมทั้งผู้ร่วมงานในเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุก ๆ ฝ่าย โดยใช้กลไกที่มีอยู่ เพื่อก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงที่จำเป็นทั้งทางด้านการประชาสัมพันธ์ การสื่อสาร รวมถึงการใช้แรงจูงใจทาง การเงิน และแรงกระตุ้นในด้านอื่น ๆ ด้วย ถึงแม้ว่าความรับผิดชอบหลักควรจะตกอยู่กับรัฐบาล และองค์กรกับหน่วยงานที่ทำงานทางด้านสาธารณสุขก็ตาม แต่ผู้ให้เงินทุน ผู้อุปถัมภ์ และผู้จัดการศึกษาตลอดชีวิตทั้งปวงก็ควรเข้ามาทำหน้าที่ของตนอย่างเต็มกำลังในโครงการรณรงค์นี้ด้วยเช่นกัน ทางด้านสื่อแขนงต่าง ๆ ก็ควรเข้ามารับผิดชอบในเรื่องการเผยแพร่ข้อมูล และมีแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับกิจกรรมในแขนงที่ตนถนัดและมีอิทธิพล

8.4 ดังที่ได้เสนอแนะเอาไว้แล้วในภาคที่ 1 รัฐบาลพึงวางกรอบงานเชิงยุทธศาสตร์ว่าด้วยการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้มีความชัดเจน โดยอิงวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล กลุ่มเล็ก และมี เอกภาพ ซึ่งรวมเป้าหมายในแต่ละขั้นตอน และมาตรการในการวัดผลความก้าวหน้าที่ได้รับความคิดเห็นชอบแล้ว เมื่อคำนึงถึงภารกิจดังกล่าว รัฐก็ควรที่จะเข้ามาจัดทำโครงการรณรงค์ โครงการใหญ่ ๆ เพื่อปลูกจิตสำนึกให้สาธารณสุขชนได้ตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าของการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีต่อปัจเจกชน ครอบครัว ธุรกิจ ชุมชน ตลอดจนสังคมโดยรวม นอกจากนี้ ก็ยังต้องส่งเสริมและเฉลิมฉลองสัมฤทธิ์ผล และแนวปฏิบัติที่ดีงามด้วย

ทุกหน่วยงานของรัฐต้องเข้ามามีส่วนร่วม

8.5 ภารกิจในภาพรวมของการนำยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อปวงชนไปปฏิบัตินั้น ควรจะอยู่ภายใต้การนำและการกำกับดูแลของกระทรวงการศึกษาและการจ้างงาน อย่างไรก็ตาม หน่วยราชการทุกส่วนจำเป็นต้องรับเอายุทธศาสตร์ดังกล่าว ไปดำเนินการด้วยเช่นกัน เพื่อจะได้มีส่วนร่วมในการสรรค์สร้างความสำเร็จ ดังนั้น หน่วยงานของรัฐทุกหน่วยงานจึงควรวางแผนและติดตามดูแลผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์หลักในส่วนที่

ตนรับผิดชอบอยู่ นอกจากนี้ ก็ต้องบ่งชี้อุปสรรคของการเข้ามามีส่วนร่วม รวมทั้งอุปสรรคต่อผลสัมฤทธิ์ที่แทรกอยู่ในกระบวนการ ขั้นตอนการดำเนินงาน การบริหาร และกฎระเบียบของรัฐ ตลอดจนหาทางขจัดอุปสรรคเหล่านี้ด้วย ส่วนหนึ่งของยุทธศาสตร์นี้ต้องอาศัยการประเมินนโยบายและการตัดสินใจของรัฐในเรื่องการให้บริการการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งกิจกรรมที่เกี่ยวข้องทั้งปวงอย่างเป็นระบบ

8.6 รัฐจำเป็นต้องทบทวนนโยบายทางด้านงบประมาณและการจัดเก็บภาษี เพื่อใช้เป็นกลไกสร้างแรงจูงใจให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต และส่งเสริมให้ผู้เรียนลงทุนเพื่อการเรียนรู้ของตนเอง นอกจากนี้ รัฐก็ควรทบทวนเรื่องการจัดสรรเงินทุนสำหรับการศึกษา ทั่วไป และสำหรับโครงการที่มีเป้าหมายในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยเฉพาะด้วย อาทิ โครงการที่เสนอให้จัดตั้งมูลนิธิเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต โครงการมหาวิทยาลัย อุดสาหกรรม และโครงการจัดทำบัญชีการเรียนรู้ส่วนบุคคล การทบทวนดังกล่าวควรเป็นการแสวงหาแนวทางที่จะสามารถใช้แหล่งเงินทุนอื่น ๆ ของรัฐ เช่น การใช้ระบบสวัสดิการเพื่อช่วยเหลือผู้คนในเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังที่ได้เสนอแนะเอาไว้ในเรื่องการขยายการมีส่วนร่วมโดยกรมการเคาน์ตี้

8.7 การดำเนินงานตามแนวทางข้างต้นนั้น รัฐต้องพิจารณาหามาตรการต่าง ๆ เพื่อประกันความร่วมมือระดับสูงสุดระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งอาจจะออกมาในรูปของคณะกรรมการระดับสูงระหว่างกระทรวง หรือหน่วยสนับสนุนการประสานงาน เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์แห่งชาติก็ได้ ไม่ว่าจะเลือกรูปแบบใดก็ตาม จะต้องมีการเตรียมการประสานงานอย่างใกล้ชิดกับหน่วยงานของคณะรัฐมนตรีที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นเพื่อรับมือในเรื่องการกีดกันทางสังคมที่เกิดขึ้นในสหราชอาณาจักรเสมอ

เป้าหมายใหม่ ๆ ของชาติ

8.8 การจัดทำเป้าหมายการศึกษาและฝึกอบรมของชาติ มีความสำคัญต่อการ ปลุกจิตสำนึกด้านการเรียนรู้และยกระดับมาตรฐาน การเสนอแนะให้มีการทบทวนปรับปรุงเป้าหมายดังกล่าวจึงเป็นเรื่องที่น่ายินดี เนื่องจากเป้าหมายที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันมีอยู่ด้วยกันหลายจุดที่เดี่ยวที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขปรับปรุง ความก้าวหน้าตามเป้าหมายบางประการยังไม่เป็นที่น่าพอใจนัก จึงต้องค้นหาสาเหตุและหาทางแก้ไขให้เรียบร้อย นอกจากนี้วิธีวัดผลในปัจจุบันก็มิได้สะท้อนให้เห็นถึงความก้าวหน้าเกี่ยวกับคุณวุฒิทางด้านวิชาชีพของชาติ หรือองค์ประกอบต่าง ๆ ในเรื่องนี้ ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการพิจารณาด้วยเช่นกัน

8.9 การเรียนรู้แบบมีได้สะท้อนถึงเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อการเรียนรู้และคุณวุฒิดังกล่าวไม่ได้รับการเชื่อมโยงเข้ากับกรอบผลสัมฤทธิ์ทางการหรือวิชาชีพโดยตรง ตัวอย่างเช่น คุณวุฒิต่าง ๆ ที่ได้รับจากสถาบันการศึกษาแบบเปิด และไม่มีเป้าหมายใด ๆ ที่จะใช้วัดผลด้านการขยายการมีส่วนร่วมได้เลย โดยเฉพาะใน ส่วนที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้ด้อยโอกาส นอกจากนี้แล้ว ก็ควรมีการทบทวน เป้าหมายบาง ประเภทที่ใช้อยู่ด้วย เช่น ขนาดขององค์กร โดยต้องคำนึงถึงรูปแบบการจ้างงานในสถาน ประกอบการในภาพรวมของประเทศ ซึ่งเปลี่ยนแปลงไป จนส่งผลให้ธุรกิจขนาดเล็กกลายเป็นสถานประกอบการที่ทวีความสำคัญมากขึ้นทุกขณะ

8.10 รัฐบาลควรทำหน้าที่เป็นผู้นำในการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ใหม่ ควบคู่ไปกับมาตรวัดและกลไกในการประเมินผลที่เหมาะสม เพื่อเป็นหลักประกันว่าสัมฤทธิ์ผล ในการเรียนรู้และองค์ประกอบที่อยู่นอกเหนือวิชาชีพ แต่เป็นเส้นทางสู่คุณวุฒิทางวิชาชีพเฉพาะ และคุณวุฒิทางวิชาชีพทั่วไปจะได้รับการยอมรับในระดับชาติ พร้อมกันนี้ รัฐบาลควรชักจูง ผู้ ร่วมงานหลักเข้ามาร่วมจัดวางเป้าหมายใหม่ให้เหมาะสมอีกด้วย

8.11 คณะกรรมการฯ ต้องการเห็นความคิดริเริ่มในการทบทวนเป้าหมายทางการ ศึกษาและฝึกรวมของชาติเป็นอย่างยิ่ง การทบทวนควรครอบคลุมการสำรวจ ตรวจสอบ มาตรการต่าง ๆ เพื่อให้มีเอกภาพมากยิ่งขึ้น การสนับสนุนการเรียนรู้ ในลักษณะที่เปิดกว้าง สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ และหลักการที่รัฐบาลกำหนดภายใต้กรอบใหม่ของเป้าหมายแห่งชาติ นั้น จะต้องมีการพัฒนาเป้าหมายการเรียนรู้ตลอดชีวิตทั้งในระดับภูมิภาค ในภาคเอกชน ภาค ธุรกิจ และชุมชน ทั้งนี้ เป้าหมายดังกล่าวจะต้องครอบคลุมการตรวจสอบและประเมินผลของ การขยายการมีส่วนร่วมโดยกลุ่มบุคคลหลาย ๆ กลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มที่มักจะด้อย โอกาสในเรื่องการศึกษาต่อเนื่อง การศึกษาผู้ใหญ่ และการศึกษาในระดับอุดมศึกษา

มูลนิธิสหสวรรค์ใหม่แห่งชาติ

8.12 การเปลี่ยนแปลงรูปแบบของสถาบัน จะช่วยให้ภารกิจทำทนายประสบความสำเร็จ และวิสัยทัศน์ที่เสนอแนะไว้กลายเป็นความจริงขึ้นมาได้ แต่ก็ไม่ควรจัดตั้งสถาบันใหม่ขึ้นมา มากมาย ขณะเดียวกันก็จำเป็นต้องยุบรวมหน่วยงานเข้าด้วยกัน หรือปรับเปลี่ยนหน่วยงาน บางแห่งพร้อมกันไปด้วย การจัดตั้งองค์กรใหม่ควรมีให้น้อยที่สุด ต้องมีการกำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบให้ชัดเจน และทำงานใกล้ชิดกับ หน่วยงาน องค์กรใหม่จะต้องมีขนาดกระ ทัดรัด คล่องตัว และจะต้องไม่เพิ่มขึ้นตอนการทำงานให้เย็นเยือกมากขึ้นไปกว่าเดิม

8.13 อย่างไรก็ตาม การจัดตั้งสถาบันแห่งชาติแห่งใหม่เพื่อรับหน้าที่พิเศษในการดำเนินงานตามลำดับความสำคัญในเชิงยุทธศาสตร์ที่รัฐได้วางไว้เป็นปัจจัยที่จะเข้ามาช่วยสรรค์สร้างวัฒนธรรมใหม่ คือ เรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิตของปวงชน ในกรอบแนวคิดนี้ รัฐควรกระทำตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการการคนเณฑ์ให้มีการจัดตั้งกองทุนหมุนเวียนเพื่อการเรียนรู้ขึ้น โดยอาศัยเงินทุนจากสำนักงานสลากกินแบ่งแห่งชาติ ทั้งนี้ที่โครงการแห่งสหัฐวรรษที่สำคัญ ๆ ทั้งหลายได้รับงบประมาณการเรียบร้อยแล้ว

8.14 ด้วยจุดประสงค์ดังกล่าว รัฐควรทำหน้าที่เป็นผู้นำในการจัดตั้งมูลนิธิ สหัฐวรรษใหม่เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต (*a New Lifelong Learning Millennium Foundation*) โดยมีเป้าหมายส่งเสริมนวัตกรรม เผยแพร่แนวปฏิบัติที่ดี และ “อัศจรรย์” ความคิดริเริ่มใหม่ ๆ มูลนิธินี้ควรจะเป็นความคิดริเริ่มของภาครัฐกับภาคเอกชน โดยมีเจ้าหน้าที่ระดับบริหารเพียงไม่กี่คนเท่านั้น และเริ่มรับเงินจากกองทุนสลากกินแบ่งแห่งชาติ ตั้งแต่ปี 2000 ผนวกกับกองทุนสมทบจากภาครัฐและเอกชน (แต่ในขณะที่ยังไม่มีเงินทุนก้อนนี้ รัฐจะต้องจัดสรรเงินทุนในส่วนนี้ให้กับโครงการความคิดริเริ่มของชุมชนบางโครงการไปก่อน) เป้าหมายหลัก ได้แก่ :-

- ปลุกฝังนวัตกรรมเกี่ยวกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- สนับสนุนความคิดริเริ่มที่มุ่งพัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิตในกลุ่มบุคคลที่ไม่มีส่วนร่วมในการเรียนรู้
- ส่งเสริมโครงการต่าง ๆ ที่สนับสนุนการเรียนรู้ผ่านทางสถาบันครอบครัว และชุมชน
- กระจายเงินทุนผ่านเครือข่ายผู้ร่วมดำเนินงานในระดับภูมิภาค หรือถ้าหากมีสมัชชาการเรียนรู้ตลอดชีวิตส่วนภูมิภาค (*Regional Lifelong Learning Forums*) ก็ให้กระจายผ่านกลไกนี้

การคลังกับการจัดสรรเงินทุน

8.15 ปัญหาท้าทายที่สำคัญสำหรับการสรรค์สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้สำหรับปวงชน อยู่ที่การจัดหาเงินทุนให้มีความมั่นคงและเป็นระบบ เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ในระยะยาว ซึ่งต้องอาศัยกระบวนการพัฒนาที่ละขั้นตอนให้มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ภาพรวมที่รัฐเป็นผู้กำหนด ภารกิจท้าทายที่ชัดเจน ได้แก่ :-

- ขยายปริมาณโดยรวมเงินทุนจากทุก ๆ แหล่ง เพื่ออุทิศให้กับงาน ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- ผ่อนคลายนโยบายการควบคุมการลงทุนของรัฐให้มากที่สุด
- กระตุ้นให้นายจ้างลงทุนเพื่อลูกจ้างของตนทุกคน และในทุก ๆ ภาคส่วนทางเศรษฐกิจ
- ส่งเสริมให้ปัจเจกชนลงทุนเพื่อการนี้ให้มากขึ้น
- สรรค์สร้างระบบการกำกับดูแลและจัดสรรเงินทุนในลักษณะที่ทำให้สถาบันการเรียนรู้ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนตลอดชีวิต

8.16 การกิจข้างต้นจะสำเร็จลงได้ต้องอาศัยการปรับคุณภาพในการจัดสรรเงินทุนทั้งหมด ซึ่งครอบคลุมถึงการปรับภายในและการปรับระหว่างรูปแบบกับระดับของกิจกรรม การเรียนรู้ควบคู่กันไป นอกจากนี้ ยังต้องพึ่งความคิดริเริ่มที่มุ่งเพิ่มปริมาณเงินทุนเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตของปวงชนจากแหล่งเงินทุนทุกแหล่งทั้งจากภาครัฐและภาคเอกชน อาทิ การจัดสรรเงินทุนรูปแบบใหม่ (เช่น การเปิดบัญชีการเรียนรู้ส่วนบุคคล) และแผนการ เพิ่มทรัพยากรของรัฐเป็นพิเศษ เพื่อกระตุ้นและสนับสนุนให้ปัจเจกชนและกลุ่มบุคคลผู้ที่ขาดโอกาสในการเรียนรู้ได้เข้ามามีส่วนร่วม เป้าหมายควรอยู่ที่การขยายการมีส่วนร่วมให้กว้างไกล การเปิดเส้นทางสร้างความก้าวหน้าในการเรียนรู้โดยการเชื่อมโยงระหว่างการเรียนรู้ทุกระดับ และการสนับสนุนให้ปัจเจกชน นายจ้าง และผู้ให้บริการการเรียนรู้ทั้งหลายมีความมุ่งมั่นในภารกิจที่ตนเองรับผิดชอบมากกว่าเดิม

8.17 การเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีประสิทธิผลจะได้รับการสนับสนุนเงินทุนจากหลาย ๆ แหล่งผ่านกลไกอันหลากหลาย การสร้างสังคมการเรียนรู้อย่างแท้จริงขึ้นในสหราชอาณาจักรจำเป็นต้องใช้เงินมากกว่าเดิม และในระยะยาว รัฐก็จำเป็นต้องลงทุนสร้างระบบสนับสนุนผู้เรียนในลักษณะเสมอภาค โดยไม่คำนึงถึงอายุของผู้เรียน รวมทั้งรูปแบบและระดับของการเรียนรู้

8.18 การขอรับงบประมาณเพิ่มเติมจากรัฐ สำหรับไปใช้ในการสร้างสรรค์วัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิต นอกจากจะต้องเสนอหลักการและเหตุผลที่มีน้ำหนักและน่าเชื่อถือแล้ว ยังต้องลงลึกในรายละเอียดอีกด้วย เพื่อให้ทุกคนรับรู้ว่าเป็นเป้าหมายที่น่าเสนอนั้นคืออะไร นอกจากนี้ ก็ควรจะมีการเปิดอภิปรายถกเถียง และผ่านขั้นตอนการปรึกษาหารืออย่างกว้างขวางด้วย **ประเด็นที่ควรนำมาเป็นหัวข้ออภิปรายทางการเมืองที่เปิดกว้าง เพื่อให้สาธารณชนได้**

พินิจพิเคราะห์อย่างถี่ถ้วน และเหมาะสมคือ เรื่องการจัดสรรงบประมาณ รวมทั้งรูปแบบของ การจัดสรรเงินทุนจากรัฐเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ถึงแม้ว่าจะไม่ได้ช่วยยติในเร็ววัน หรือคำตอบที่ “ตายตัว” ก็ตาม

8.19 รัฐควรทบทวนคุณภาพในเรื่องการลงทุนระหว่างรัฐ ปัจเจกชน และฝ่าย อื่น ๆ โดยมุ่งไปที่การขยายโอกาสทางการศึกษาทั้งในระดับแรกเริ่ม (ซึ่งรวมการเรียนรู้ทักษะขั้นพื้นฐาน และเส้นทางการเรียนรู้สายใหม่ ๆ) และระดับคุณวุฒिवิชาชีพแห่งชาติ ระดับ 3 (NVQ 3 level : ซึ่งเป็นระดับเป้าหมายที่สำคัญของชาติ) จากนั้นก็มุ่งต่อยอดให้มีการศึกษาต่อในชั้นอุดมศึกษาภายในชุมชนผ่านกระบวนการศึกษาผู้ใหญ่ เป้าหมายควรจะอยู่ที่การยกระดับในภาพรวมของผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ ที่ทุ่มเทให้กับการเรียนรู้ในทุก ๆ ระดับ

8.20 วิธีทางหนึ่งในการเริ่มต้นกระบวนการนี้อย่างเป็นทางการเป็นขั้นเป็นตอน ทีละขั้น โดยการกำหนดแนวปฏิบัติออกเป็นระยะ ๆ ดังนี้

ระยะที่ 1

- รัฐควรปฏิบัติตามข้อเสนอแนะของกรรมาธิการฯ เดียร์ริงก์ ที่เสนอให้ **การกู้ยืมเงินเพื่อการเรียนของผู้เรียนนั้นเป็นการลงทุนในงบดุลบัญชีของชาติ** แทนการมองว่าเป็นค่าใช้จ่าย
- รัฐควรกระตุ้นให้เกิดการยอมรับคำแนะนำในระดับสากลของบรรดา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังขององค์การเพื่อการพัฒนาและความร่วมมือทางเศรษฐกิจ (OECD) ที่ว่า **การลงทุนทางด้านทรัพยากรมนุษย์ นั้น เป็นทุนที่จับต้องได้ประเภทหนึ่งในงบดุลการเงินของชาติ และควรลงทุนติดต่อกันหลาย ๆ ปี**
- เงินตราที่ประหยัดได้จากการใช้มาตรการดังกล่าวควรจะนำกลับไปใช้ในการลงทุนอีกครั้ง เพื่อการขยายโอกาสในการเรียนรู้ภายหลังการศึกษาภาคบังคับ

ระยะที่ 2

- รัฐควรปฏิบัติตามข้อเสนอแนะของกรรมาธิการฯ เคนเนดีที่เสนอว่า **กองทุนเพื่อการเรียนรู้ควรจะเข้ามารับภารกิจต่อจากกองทุนสลากกินแบ่งแห่งสหราชอาณาจักร** โดยนำเงินนั้นมาใช้จ่ายเพื่อปลูกฝังและสรรค์สร้างสังคมการเรียนรู้

- ความคิดริเริ่มทางการศึกษาควรเป็นหัวใจของงานนิทรรศการสหัฐวรรษใหม่ ในปี 2000
- คณะกรรมการตรวจสอบบัญชี รัฐบาล และสถาบันต่าง ๆ ควร ร่วมกันพัฒนามาตรการตรวจสอบบัญชีที่มีประสิทธิผลมากกว่าเดิมให้กับสังคม เพื่อสะท้อนให้เห็นผลของกิจกรรมที่มีได้มีเงินตรารองรับ และให้ผลการเรียนรู้ในเชิงปริมาณน้อยกว่า มาตรการดังกล่าวจะช่วยให้ ผู้กำหนดนโยบายมองเห็นภาพของมูลค่าเพิ่มจากการลงทุนในเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้ดีกว่าเดิม

ระยะที่ 3

- พรรคการเมืองทั้งหลายควรพิจารณานำข้อเสนอในการเพิ่มงบประมาณทั้งในส่วนของรัฐ นายจ้าง ปังเอกชน และฝ่ายอื่น ๆ ในเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิต เข้าผนวกไว้เป็นส่วนหนึ่งของคำแถลงนโยบายในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งหน้า

การจัดสรรเงินทุนให้แก่เส้นทางและระดับการเรียนรู้อย่างหลากหลาย

8.21 ปัจจุบันมีหลักฐานแสดงถึงความเหลื่อมล้ำเป็นอย่างมากระหว่างการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เรียนที่ศึกษาต่อด้านวิชาชีพกับผู้เรียนที่ศึกษาระดับอุดมศึกษาแบบเต็มเวลา ระบบที่เป็นอยู่เอื้อต่อผู้เรียนประเภทหลังอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งจะสังเกตได้จากการพิจารณาให้ทุน การกู้ยืม การเข้าถึงเงินทุน การที่ผู้เรียนส่วนใหญ่ในกลุ่มชนชั้นกรรมาชีพเลือกที่จะเรียนต่อในสายอาชีพภายหลังที่จบการศึกษาภาคบังคับแล้ว

8.22 ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษาผู้ใหญ่กับการศึกษาต่อเนื่อง เช่น ปริมาณการให้บริการ ภูมิหลังทางสังคมและเศรษฐกิจของผู้เรียน เป็นข้อมูลที่ไม่ได้มาตรฐาน ส่วนผลตอบแทนทางเศรษฐกิจก็เป็นเรื่องที่ประเมินได้ยาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมที่เน้นการเสริมสร้างขีดความสามารถให้กับชุมชน ซึ่งหากจำกัดหลักสูตรให้อยู่ภายในขอบเขตที่ได้มีการตกลงไว้ก่อนการเรียน ก็อาจจะยุ่งยากในทางปฏิบัติ

8.23 การศึกษาเปรียบเทียบจะช่วยบ่งชี้ผลตอบแทนของการลงทุนในเส้นทางอันหลากหลายของการเรียนรู้ ภายหลังจากการศึกษาภาคบังคับและการฝึกอบรม รวมทั้ง ผลประโยชน์ระยะยาวด้วย การวิเคราะห์ในกรอบดังกล่าวจะต้องก้าวไปให้ไกลกว่ามุมมองที่

กับแคบทางเศรษฐกิจ และต้องให้ไกลกว่าการมองผลประโยชน์อย่างกว้าง ๆ ที่ปัจเจกชนและชุมชนได้รับ ซึ่งมีจุดอ่อนอยู่ที่การติดตามผลในช่วงสั้น ๆ เท่านั้น

หลักการ

8.24 หลักการในการจัดสรรเงินทุนของรัฐทั้งหมดเพื่อการศึกษาและฝึกอบรมควรจะเป็นไปตามเกณฑ์ที่วางไว้แล้วในภาคที่ 5 ของรายงานฉบับนี้ เป้าหมายในการจัดสรรเงินทุนควรมุ่งไปที่ :-

- ขยายการมีส่วนร่วมให้ครอบคลุมกลุ่มบุคคลที่ยังไม่ได้รับบริการทางการศึกษาอยู่ในปัจจุบัน
- จัดสรรทรัพยากรใหม่ของรัฐให้กับผู้มีคุณวุฒิทางวิชาชีพตามมาตรฐานของประเทศต่ำกว่าระดับที่ 3
- กระตุ้นให้นายจ้างทุกภาคเศรษฐกิจลงทุนให้พนักงานทุกคนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- ส่งเสริมให้ปัจเจกชนลงทุนเพื่อการเรียนรู้ของตนเองผ่านมาตรการการเปิดบัญชีการเรียนรู้ส่วนบุคคล
- สร้างระบบการจัดสรรเงินทุนตามกฎหมายที่เอื้ออำนวยให้สถาบัน จัดการศึกษาฝึกอบรมต้องตอบสนองต่อความต้องการอันหลากหลายของผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต

8.25 การประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงสิทธิในการเข้าถึงเงินทุนของรัฐ สำหรับ ผู้เรียนเต็มเวลาหรือผู้เรียนนอกเวลาควรเป็นชุดเดียวกัน ควรลงทุนในภาคการให้การศึกษาฝึกอบรมโดยเท่าเทียมกันทุก ๆ ส่วน โดยในขั้นแรก ควรเน้นที่การปล่อยเงินกู้ยืมให้กับนักศึกษาที่เรียนเต็มเวลาและนอกเวลา ทั้งที่เรียนอยู่ในระดับอุดมศึกษา การศึกษาต่อเนื่อง รวมทั้งผู้ที่อายุเกิน 50 ปี โดยอิงเกณฑ์รายได้เหมือนกันหมด ควรมีการจัดทำแผนปฏิบัติการตามนโยบายดังกล่าว เพื่อใช้ประโยชน์ให้เร็วที่สุดเท่าที่จะเร็วได้ เมื่อมีการนำระบบใหม่เกี่ยวกับการจัดสรรเงินทุนให้กับผู้เรียนเต็มเวลาในระดับอุดมศึกษาออกมาใช้เรียบร้อยแล้ว

8.26 แนวปฏิบัติเช่นนี้จะสอดคล้องกับหลักการแห่งความเสมอภาคที่ได้กล่าวไว้แล้วในตอนต้น โดยอิงหลักฐานจากมหาวิทยาลัยเปิด และมหาวิทยาลัยเศรษฐศาสตร์ในกรุงลอนดอน ซึ่งระบุว่า การกระทำดังกล่าวจะมีผลกระทบต่ออุดมศึกษาน้อยมาก นอกจากนี้ ยังชี้ให้เห็น

ด้วยว่า การสรรค์สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตขึ้นอยู่กับความสามารถในการขยาย การเรียนรู้นอกเวลาให้เพิ่มจำนวนมากขึ้นได้ภายในเร็ววัน สิ่งที่ต้องทำในระยะแรก คือ การศึกษาเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายทั้งหมด รวมทั้งวิธีการในการดำเนินการตามแนวทางดังกล่าว จากนั้น นำผลการศึกษาไปปรึกษาหารือกับสาธารณชนในวงกว้างต่อไป

คณะกรรมการฯ เห็นชอบกับข้อเสนอแนะของคณะกรรมการแห่งชาติ ว่าด้วยการ ตรวจสอบการอุดมศึกษา ว่าควรจะมีการปรับเปลี่ยนวิธีปฏิบัติในการตรวจสอบบัญชีในระดับ ชาติเสียใหม่ โดยลงบัญชีการกู้ยืม ในหมวดของการลงทุน แทนหมวด ค่าใช้จ่าย ในงบดุล บัญชีของชาติ

ประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการให้ทุน

8.28 ประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวพันกับการจัดสรรเงินทุน ซึ่งควรพิจารณาร่วมกับ องค์กร ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ :-

- การกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจที่จะเรียนรู้ในกลุ่มคนว่างงานในช่วงเวลาสั้น ๆ
- การขยายโครงการนำร่องเสริมสร้างทักษะการทำงาน
- การบังคับใช้แผนงานภายใต้พระราชบัญญัติอุดมศึกษาและการศึกษาเพิ่มเติม เพื่อประกันว่าผู้ใหญ่ที่หวนกลับมาเรียนรู้จะได้รับประโยชน์จากเส้นทางการเรียนรู้สายใหม่นี้
- การใช้รหัสไปรษณีย์เป็นเครื่องมือแสวงหาผู้เรียนกลุ่มผู้ด้อยโอกาส รวมทั้งสร้างแรงจูงใจในการจัดหาเงินทุนให้สถาบันต่าง ๆ ฝึกอบรม ส่งสอนผู้เรียนจากเขตดังกล่าว จนกว่าจะมีมาตรการในการประเมินความต้องการที่ใช้ได้ดีกว่ารหัสไปรษณีย์
- การปรับลดค่าใช้จ่ายที่จำเป็นสำหรับการขยายการมีส่วนร่วมในการศึกษาต่อเนื่อง โดยอาศัยวิธีการปรับสัดส่วนค่าธรรมเนียมที่ปัจเจกชนและนายจ้างต้องจ่าย แทนวิธีการลดจำนวนหลักสูตรที่ได้เงินทุนในการจัดจากสภาจัดสรรเงินทุนเพื่อการศึกษาต่อเนื่อง
- ความเป็นไปได้ในการขยายอำนาจของสภาจัดสรรเงินทุนเพื่อการศึกษาต่อเนื่อง ภายใต้พระราชบัญญัติอุดมศึกษาและการศึกษาต่อเนื่องให้

สามารถอนุมัติงบประมาณเพื่อพัฒนาหลักสูตรได้ ในขณะที่อำนาจโดยตรงขึ้นอยู่กับสำนักงานการศึกษาในระดับท้องถิ่น

- มาตรการต่าง ๆ ที่รัฐควรดำเนินการเพื่อประกันว่าความเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากแผนปฏิบัติการปี 2000 ของสหภาพยุโรปจะไม่ส่งผลให้งบประมาณทางการศึกษาและฝึกอบรมในสหราชอาณาจักรลดน้อยลง
- รัฐจะยื่นกรรณในนโยบายเดิม*หรือไม่* ว่าการจัดการศึกษาผู้ใหญ่โดยหน่วยงานระดับท้องถิ่น ระดับอุดมศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อเนื่อง รวมทั้งที่จัดโดยองค์กรอาสาสมัครที่ไม่หวังผลกำไร แต่มีการเก็บค่าธรรมเนียมด้วยนั้น เป็นกิจกรรมที่มีใช้ธุรกิจ หากเป็นเช่นนี้ การดำเนินกิจกรรมดังกล่าวข้างต้นก็ไม่จำเป็นต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ยกเว้นในกรณีที่ตั้งบ้านนั้น ๆ ขึ้นเรื่องขอยกเว้นภาษีศุลกากรและภาษีสรรพสามิต
- รัฐควรยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มให้กับหนังสือเทคโนโลยีสารสนเทศ และวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนอื่น ๆ ที่หน่วยงานข้างต้นจัดหาเพื่อให้บริการทางการศึกษา*หรือไม่*
- รัฐควรพิจารณาว่าปัจเจกชนที่เสียค่าใช้จ่ายในการศึกษาคด้วยตนเอง จะสามารถนำเงินส่วนนี้มาขอลดหย่อนภาษีได้*หรือไม่* ในลักษณะเดียวกับที่นายจ้างผู้จ่ายค่าเล่าเรียนให้กับพนักงานของตนสามารถนำมาหักภาษีได้ในปีงบประมาณ 2539 ซึ่งรวมหลักสูตรที่มีใช้วิชาชีพ เข้าไว้ด้วย
- รัฐควรพิจารณาว่าในการจัดสรรเงินทุนสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิตผ่านทางมูลนิธิสหัสวรรษใหม่ที่นำเสนอขึ้น ควรจะให้ความสำคัญหรือไม่กับความคิดริเริ่ม ซึ่งมุ่งขยายการมีส่วนร่วมของชุมชนกลุ่มน้อยทางเชื้อชาติและภาษา

บทที่ 9 ผู้เรียน กับ ผู้มีศักยภาพที่จะเรียน

ในบทนี้มุ่งให้ความสำคัญกับผู้เรียนและผู้มีศักยภาพที่จะเรียน โดยมีข้อเสนอแนะไปตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. การสร้างแรงจูงใจและการสนับสนุนผู้เรียน
2. การส่งเสริมผู้เรียน
3. บัญชีการเรียนรู้ส่วนบุคคล
4. การตลาด เขตที่ห่างไกลการพัฒนา และการลงทะเบียนเรียน

การสร้างแรงจูงใจและการสนับสนุนผู้เรียน

9.1 ผู้ถือเดิมพันและหุ้นส่วนร่วมดำเนินการสรรคสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีความสำคัญที่สุด ก็คือ ตัวผู้เรียนเอง และที่สำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน นั่นคือ ศักยภาพของ ผู้เรียน ทั้งนี้ เพราะแรงจูงใจ ปณิธาน และการเข้ามามีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องในการเรียนรู้ของพวกเขาเป็นปัจจัยที่บ่งชี้ความสำเร็จเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ว่าด้วยการเรียนรู้ตลอดชีวิตของปวงชน ด้วยเหตุนี้ คำแนะนำต่าง ๆ ในรายงานฉบับนี้ จึงวางเป้าหมายไว้ที่การเพิ่มจำนวนผู้เรียน การค้นหาความต้องการอันหลากหลายควบคู่ไปกับแนวทางตอบสนอง การให้บริการทางการศึกษาฝึกอบรม ตลอดจนการจัดทำระเบียบสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน แน่แน่นอนที่สุดว่า ความต้องการในลำดับแรกสุด ก็คือ การมุ่งไปที่การเพิ่มจำนวนผู้เรียนให้ขยายปริมาณอย่างรวดเร็วพร้อมกับประกันว่าพวกเขาจะเข้าถึงโอกาสในการเรียนรู้ได้อย่าง ต่อเนื่องตลอดชีวิต หากภารกิจเบื้องต้นนี้ไม่สำเร็จลุล่วง การที่จะก้าวไปถึงขั้นสรรคสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของปวงชนก็ไม่สามารถเกิดขึ้นได้เลย

9.2 ควรมีการจัดสร้างกลไกต่าง ๆ เพื่อทำหน้าที่ให้บริการทางด้านสารสนเทศ การแนะแนวและการสนับสนุนด้านอื่น ๆ อย่างเหมาะสม และทันเหตุการณ์แก่ผู้เรียน และผู้ที่จะกลายมาเป็นผู้เรียนในอนาคต บุคคลเหล่านี้จำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมและกระตุ้น ให้เข้ามามีบทบาทเพิ่มขึ้นในการควบคุมการเรียนรู้ของตนเอง รวมทั้งการวางแผนพัฒนา การเรียนรู้ และการลงทุนเพื่ออนาคตของตนเองด้วย ซึ่งหมายถึงว่าจะต้องมีการสร้าง มาตรการที่เหมาะสมเพื่อจัดทำระเบียบสัมฤทธิ์ผลการศึกษาและหน่วยกิตที่สามารถเก็บสะสมไปจนถึงขั้นสูงสุดของคุณวุฒิทางการศึกษาฝึกอบรมในแต่ละแขนง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระยะแรกเริ่มของการศึกษาตลอดชีวิตของแต่ละคน เพราะการเสริมสร้างความมั่นใจและความรู้สึกนับถือตัวเองให้

กับผู้เรียนแต่ละคนด้วยการยอมรับความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของพวกเขาเป็นเสมือนยานานเอกที่จะช่วยสร้างแรงจูงใจ อีกทั้งช่วยเพิ่มพูนขวัญและกำลังใจได้เป็นอย่างดี

การส่งเสริมผู้เรียน

9.3 หัวใจหลักของการณรงค์ของรัฐ อยู่ที่การส่งเสริมและกระตุ้นให้ประชาชน ทุกคนกลายมาเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต นอกจากนี้ ครอบครัว โรงเรียน นายจ้าง สหภาพแรงงาน กลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน และสื่อทุกแขนง ก็ควรมีบทบาทในการส่งเสริมคนทุกคน ให้กลายมาเป็นผู้เรียน และให้คงสถานภาพของผู้เรียนตลอดไป ทั้งนี้ ควรมีการเสริมสร้างกลไกต่าง ๆ เพื่อทำหน้าที่รับรองและยกย่องสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนให้มีความแข็งแกร่งยิ่งขึ้น การบันทึกการมีส่วนร่วม การแสดงให้เห็นผลความก้าวหน้า ตลอดจนการยกย่องสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน นับเป็นมาตรการในการดึงดูดใจ และกระตุ้นให้ผู้มีศักยภาพในการเรียนรู้ก้าวเข้ามาเป็นผู้เรียนรู้ได้ทางหนึ่ง

9.4 บุคคลที่เข้าใจถึงคุณค่าของการเรียนรู้ตลอดชีวิตและเป็นผู้เรียนรู้เองด้วย จะเป็นผู้ช่วยที่ดีในการปลุกปลอบและให้กำลังใจแก่ผู้ที่ยังขาดความมั่นใจหรือความสนใจ ที่จะกลายมาเป็นผู้เรียนรู้ ผู้เรียนที่ประสบความสำเร็จสามารถเข้ามาช่วยเป็นผู้ชี้แนะทาง เป็นแบบอย่างหรือเป็นผู้ให้การสนับสนุนได้อย่างดี การช่วยเหลือซึ่งกันและกันระหว่างผู้เรียนด้วยกันเองสามารถกระทำได้ในครอบครัว ชุมชน และสถานประกอบการ ซึ่งจะช่วยจัดความรู้ฝึกโดดเดี่ยว และการเรียนรู้ในลักษณะเป็นผู้รับเพียงอย่างเดียวออกไปได้

9.5 จะต้องเพิ่มแรงจูงใจและความมุ่งมั่นของปัจเจกชนในเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้ได้ ถึงขนาดที่ว่าองค์กรและหน่วยงานทุกแห่ง จะต้องวางมาตรการต่าง ๆ เพื่อบูรณาการการขยายโอกาสในการเรียนรู้เข้าไปในวัฒนธรรมและปรัชญาการดำเนินการขององค์กรนั้น ๆ ไม่ว่าจะหลักการสำคัญขององค์กรและหน่วยงานจะอยู่ที่การเรียนรู้หรือไม่ก็ตาม นอกจากนี้ ยังต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้เห็นถึงคุณประโยชน์ของการเรียนรู้ที่มีต่อหน่วยงานและสมาชิกภายในองค์กร โดยวางเป้าหมายไว้ที่การพัฒนาให้กลายมาเป็น “องค์กรแห่งการเรียนรู้”

9.6 รัฐบาล สื่อมวลชน และองค์กรต่าง ๆ ซึ่งทำงานเกี่ยวข้องกับสาธารณชน ตลอดจนผู้จัดการศึกษาและผู้จัดสรรเงินทุน ควรเร่งดำเนินการขยายอุปสงค์ทางการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้เพิ่มมากขึ้น และต้องปลุกจิตสำนึกในเรื่องนี้ให้มากขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ควบคุมการเรียนรู้ของตนเอง ส่งผลให้ปัจเจกชนและกลุ่มบุคคลที่อยู่ในฐานะที่สามารถเข้าร่วมรับผิดชอบในการลงทุนเพื่อการเรียนรู้ของตนเองได้ มีความเต็มใจที่จะกระทำเช่นนั้นมากขึ้น

บัญชีการเรียนรู้ส่วนบุคคล

9.7 การจัดทำบัญชีการเรียนรู้ส่วนบุคคล ตั้งอยู่บนหลักการ 2 ประการ คือ การรับผิดชอบร่วมกัน และการสนับสนุนตัวผู้เรียน นับเป็นมาตรการสำคัญในการดึงดูความสนใจจากผู้เรียน และขยายปริมาณผู้เรียนให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ทั่วประเทศ บัญชีการเรียนรู้ส่วนบุคคล และการนำไปใช้ที่เป็นไปได้ จะกล่าวถึงในบทต่อไป ที่ว่าด้วยเรื่อง “การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ณ สถานประกอบการ”

9.8 รัฐควรแสวงหาแนวทางการใช้บัญชีการเรียนรู้ส่วนบุคคลในลักษณะที่กว้างเพื่อใช้เป็นกลไกในการจัดสรรเงินทุน โดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มความมุ่งมั่นและการมีส่วนร่วมในเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิต ขณะเดียวกันก็ต้องคำนึงถึงหลักการที่เสนอแนะข้างต้นด้วย ที่ไหนก็ตามที่มีการจัดการเกี่ยวกับบัญชีการเรียนรู้ส่วนบุคคล ควรมีการกระตุ้นและส่งเสริมให้ปัจเจกชน บริษัทห้างร้าน และผู้ประกอบการอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการนี้อย่าง แข็งขัน

การตลาด เขตที่ห่างไกลการพัฒนา และการลงทะเบียนเรียน

9.9 การเพิ่มจำนวนผู้เรียนให้มากขึ้นตามที่กำหนดไว้ จะบรรลุผลไม่ได้หากปราศจากกลยุทธ์ที่มุ่งขยายขอบเขตให้ครอบคลุมกลุ่มบุคคลที่อยู่นอกกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตในปัจจุบัน และผู้ที่ไม่ต้องการเข้ามามีส่วนร่วม ผู้ให้บริการการศึกษาฝึกอบรมภายใต้การนำของมหาวิทยาลัยอุตสาหกรรมจะต้องจัดสร้างนวัตกรรมทางการตลาดเพื่อ การนี้ นอกจากนี้ ยังต้องให้การสนับสนุนเพิ่มเติมแก่โครงการบริการทางสังคมและบริการจากรัฐ รวมทั้งการพัฒนางานด้วย

9.10 การยอมรับและสนับสนุนองค์กรและหน่วยงานที่ทำงานอยู่ในชุมชน ซึ่งเข้าใจถึงความต้องการของชุมชนเป็นอย่างดี รวมทั้งได้รับความเชื่อถือไว้วางใจจากสมาชิกในชุมชน เป็นสิ่งจำเป็น หลาย ๆ องค์กรในจำนวนนี้มีงบประมาณดำเนินการอย่างจำกัด ก็สามารถปฏิบัติภารกิจที่สำคัญยิ่ง ดังนั้น หากต้องการดึงให้บุคคลในกลุ่มดังกล่าวเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผู้ให้บริการการศึกษาก็จะต้องทำงานให้ใกล้ชิดกับองค์กรที่อิงอยู่กับชุมชนให้มากกว่าเดิม ขณะเดียวกันผู้จัดสรรเงินทุนก็จะต้องประกันว่าการทำงานขององค์กรชุมชนเหล่านี้จะไม่สะดุดหยุดชะงักลง โดยมีสาเหตุมาจากการขาดเงินทุน

9.11 สำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิตนั้น ผู้เรียนจะสามารถลงทะเบียนเรียนในช่วงเวลาใดก็ได้ตลอดทั้งปี ฉะนั้น สถานศึกษาฝึกอบรมจึงจำเป็นต้องปรับการดำเนินงานให้สอดคล้อง

กับหลักการนี้ ผลงานวิจัยแสดงให้เห็นว่า เมื่อลงทะเบียนเรียนแล้ว นักศึกษากลุ่มนี้ซึ่งมีภูมิหลังและประวัติทางการศึกษาแตกต่างกันออกไป จะต้องได้รับการสนับสนุนรูปแบบใหม่รวมทั้งส่วนที่เพิ่มขึ้นด้วย อาทิ ความช่วยเหลือทางการเงิน ด้านองค์กร ด้านการเรียนรู้และด้านจิตใจ เมื่อผู้เรียนกลุ่มใหม่เข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนรู้ตลอดชีวิต สถาบันการเรียนรู้ที่มุ่งตอบสนองความต้องการของพวกเขาก็จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนตนเองด้วยเช่นกัน

บทที่ 10 การเรียนรู้ตลอดชีวิต ณ สถานประกอบการ

บทนี้เป็นข้อเสนอแนะที่คณะกรรมการฯ เสนอ โดยมองไปที่สถานประกอบการเป็นหลัก รวม 14 หัวข้อ ได้แก่

1. ขอบเขตการเรียนรู้ ณ สถานประกอบการ
2. ความหลากหลายของการเรียนรู้ในสถานประกอบการ
3. ผู้ถือเคมพ์หลัก
4. ฝ่ายนายจ้าง กับ องค์กรของนายจ้าง
5. สภาพแรงงาน
6. สถานธุรกิจการจัดฝึกอบรม กับ บริษัทธุรกิจชุมชน
7. มาตรการ “การลงทุนเพื่อพัฒนาบุคลากร”
8. มหาวิทยาลัยอุตสาหกรรม
9. การกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้ในสถานประกอบการ
10. ผู้ใหญ่ที่มีรายได้ต่ำ กับ ผู้ที่ไม่มีรายได้เลย
11. การจัดสรรทุนสำหรับการเรียนรู้ในสถานประกอบการ
12. บัญชีการเรียนรู้ส่วนบุคคล
13. การจัดทำบัญชีสำหรับการเรียนรู้ในสถานประกอบการ
14. การทบทวน

ขอบเขตการเรียนรู้ ณ สถานประกอบการ

10.1 การเรียนรู้ ณ สถานประกอบการจะเป็นองค์ประกอบสำคัญของยุทธศาสตร์ระดับชาติ โดยเน้นที่การเพิ่มจำนวนผู้เรียนรู้ในสถานประกอบการ ควบคู่ไปกับการเพิ่มทางเลือกของกิจกรรมและยกระดับสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนในกลุ่มนี้ คณะกรรมการฯ ขอเสนอให้ใช้กรอบนโยบายที่มีลักษณะกว้างและบูรณาการ เพื่อให้ครอบคลุมการเรียนรู้ในสถานประกอบการสำหรับทุก ๆ คน ซึ่งรวมการฝึกอบรมทักษะใหม่ ๆ หรือทักษะที่ทันสมัย ไม่ว่าจะ เป็นทักษะทั่ว ๆ ไป หรือทักษะเฉพาะด้านก็ตาม นอกจากนี้ ยังหมายรวมถึงการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง การเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง และการเรียนรู้วิธีใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่รวมเทคโนโลยี ซึ่งช่วยส่งเสริมการเรียนรู้เอาไว้ด้วย การเรียนรู้ในสถานประกอบการจะต้องตอบสนองความต้องการและความสนใจอันหลากหลายของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย อาทิ ลูกจ้าง นายจ้าง

ลูกค้า รัฐบาล และฝ่ายผู้ให้บริการการศึกษาฝึกอบรม กิจกรรมการเรียนรู้ในกรอบข้างต้นจะส่งผลดีต่อศักยภาพในการแข่งขัน การเสริมทักษะ ชีตความสามารถในการจ้างงาน และศักยภาพในการรับมือกับความเปลี่ยนแปลง

10.2 โอกาสการเรียนรู้ในสถานประกอบการที่เพิ่มขึ้น จะทำให้ปัจเจกชน นายจ้างและองค์กรทั้งหลายสามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจได้ นอกจากนี้ ยังช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตผลในการจ้างงาน รวมทั้งช่วยสนองความต้องการเรื่องความก้าวหน้าในอาชีพ และพัฒนาการส่วนบุคคลของปัจเจกชนอีกด้วย

10.3 คณะกรรมการฯ เห็นว่า ความสำเร็จในการขยายการเรียนรู้ ณ สถาน-ประกอบการสำหรับปวงชนนั้น จะต้องมีการนโยบายที่กว้างและเบ็ดเสร็จมารับ ซึ่ง :-

- จะต้องได้รับแรงหนุนจากพื้นฐานการจัดการศึกษาที่มั่นคงแข็งแรงที่มุ่งพัฒนาทักษะในการเรียนรู้และมุ่งขยายการมีส่วนร่วมบนหลักการแห่งความเสมอภาคว่าด้วยเรื่องโอกาสทางการศึกษา
- ประกันการเรียนรู้เพิ่มเติมทางด้านทักษะ ความสามารถ และความรู้อื่นๆที่มีความทันสมัยภายในกรอบวัฒนธรรมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
- มุ่งเน้นการเรียนรู้ในลักษณะบูรณาการและมีสัมฤทธิ์ผล
- มีพื้นฐานอยู่บนการเรียนรู้ที่ไร้อคติ และการแนะแนวทางด้านอาชีพ
- ส่งเสริมให้มีการพัฒนาจัดตั้งศูนย์กลางการเรียนรู้ขึ้นภายในที่ทำงาน และชุมชน
- มีกลไกด้านโครงสร้างและการจัดสรรเงินทุน เพื่อสนับสนุนการสรรค์สร้างแรงจูงใจในการขยายการมีส่วนร่วม
- จะต้องได้รับการพัฒนาขึ้นมาร่วมกับฝ่ายที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการนี้
- จะต้องเชื่อมโยงความเป็นพลเมือง ครอบครัว และการเรียนรู้ในชุมชนเข้าด้วยกัน
- จะต้องเชื่อมโยงกับโครงการเสริมสร้างประสบการณ์ในการทำงานสำหรับผู้ว่างงานและผู้ที่ต้องการกลับเข้ามาทำงานใหม่อีกครั้ง

ความหลากหลายของการเรียนรู้ในสถานประกอบการ

10.4 สถานประกอบการจะเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญได้ก็ต่อเมื่อสามารถดึงดูดให้ผู้เรียนเข้าไปเรียนด้วยเหตุผลนานาประการ บางคนอาจเข้าไปด้กตวงความรู้ความชำนาญซึ่ง

เกี่ยวข้องโดยตรงกับงานที่ทำอยู่ ในขณะที่บางพวกอาจต้องการพัฒนาตนเอง เพื่อ สร้างความก้าวหน้าให้กับอนาคตของตน หรือบางคนอาจได้รับแรงผลักดันจากองค์กรที่ตนสังกัด อยู่ให้เข้าไปมีส่วนร่วมก็ได้ สำหรับบุคคลจำนวนมากแล้ว สถานประกอบการอาจจะเป็น สถานที่เพียงแห่งเดียวที่พวกเขาจะเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ด้วยเหตุนี้ จึงจำเป็นต้องนิยาม **‘การเรียนรู้ ณ สถานประกอบการ’** ให้กว้างเข้าไป โดยให้มีความหลากหลายครอบคลุมการเรียนรู้ทักษะเฉพาะทาง ทักษะที่ถ่ายโอนกันได้และพัฒนาการในส่วนบุคคล ทุก ๆ ฝ่ายที่มีส่วนรับผิดชอบในการให้บริการการศึกษา ฝึกอบรมควรตระหนักถึงคุณค่าของการเรียนรู้ที่ไม่ได้เกี่ยวข้องโดยตรงกับงานที่ทำอยู่ ในปัจจุบันและให้การสนับสนุน การพัฒนาทักษะพื้นฐานที่สำคัญอย่างกว้าง ๆ ด้วย

10.5 การตอบสนองความต้องการและความสนใจอันหลากหลายของผู้ที่เกี่ยวข้อง ข้างต้นนั้น จะต้องให้การสนับสนุน**การเรียนรู้อย่างกว้าง ๆ 3 ประเภท** ดังนี้ คือ 1) จัดทำหลักสูตร **การเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับงาน** เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตผลของแรงงานที่ประกอบอาชีพ นั้น ๆ 2) จัดทำหลักสูตร**การเรียนรู้ทักษะที่ถ่ายโอนกันได้** ในหน้าที่ต่าง ๆ กัน เพื่อสร้างสรรคแรงงานที่มีความยืดหยุ่นกว่าเดิมและสอดคล้องกับธรรมชาติของงานที่เปลี่ยนแปลง ไป หรือความต้องการลูกจ้างหรือของนายจ้างก็ได้ ในระยะเวลาสั้น ๆ 3) ควรจัดสร้างหลักสูตร**การเรียนรู้ที่เน้นพัฒนาการส่วนบุคคล** เพื่อเสริมความรู้ ทักษะ และความสามารถที่จำเป็นสำหรับการปรับเปลี่ยนหน้าที่การงานโดยไม่ต้องจำกัดความก้าวหน้าของตนไว้กับงานที่ทำอยู่ในปัจจุบัน นอกจากนี้ ยังเป็นการสร้างโอกาสในการพัฒนาตนเองของปัจเจกชนด้วย

10.6 หากการเรียนรู้ทั้ง 3 ประเภทนี้ ได้รับการยอมรับว่าเป็นปัจจัยซึ่งส่งผลต่อความสำเร็จของธุรกิจ รวมทั้งพัฒนาการของบุคคลด้วยในเวลาเดียวกัน จะทำให้การเรียนรู้ประสบผลสำเร็จ ความมุ่งมั่นจากฝ่ายนายจ้างและความกระตือรือร้นจากผู้มีศักยภาพในการเรียนรู้ จึงเป็นพื้นฐานที่สำคัญยิ่งสำหรับการเรียนรู้ ดังนั้น จึงควรปลูกฝังทักษะพื้นฐานต่าง ๆ เพื่อสร้างความมั่นใจและสนับสนุนบุคคลผู้หวนกลับมาสู่การเรียนรู้ในระบบอีกวาระหนึ่ง ซึ่งจะ เป็นแรงเสริมการเรียนรู้ทั้ง 3 ประเภทได้เป็นอย่างดี การให้บริการการศึกษานั้นต้องมีการจัด ขึ้นตอนอย่างเหมาะสมเพื่อให้ผู้เรียนเข้ามาเรียนใน**ระดับ**ที่สอดคล้องกับสภาพการเรียนรู้ของตนเอง ในอัตรา**ความเร็ว**ของการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตน และสามารถก้าวไปข้างหน้าได้ ตามเส้นทางและโอกาสการเรียนรู้ที่เปิดกว้าง

ผู้ถือเดิมพันหลัก

10.7 ผู้มีบทบาทหลักในการสร้างประสิทธิผลการเรียนรู้ในสถานประกอบการ ซึ่งได้แก่ รัฐ นายจ้าง และลูกจ้างนั้น แม้จะมีความคาดหวังที่แตกต่างกันออกไป แต่ก็มีบาง ส่วนที่หล่อมซ้อนและส่งเสริมซึ่งกันและกัน รัฐมุ่งหวังที่จะพัฒนาแรงงานของชาติให้เป็น แรงงานที่มีศักยภาพและมีฝีมือสูง สามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและ เทคโนโลยีได้ทั้งในระยะกลางและระยะยาว

10.8 ฝ่ายนายจ้างก็ปรารถนาที่จะเห็นผลตอบแทนจากการลงทุนเพื่อการเรียนรู้ในรูป ของการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ความอดสาหะของพนักงาน การเพิ่มผลิตผล ความ สามารถในการปรับตัว ตลอดจนการวางรากฐานเพื่อความสำเร็จอย่างต่อเนื่องในตลาดสิน ค้าและบริการของตน นายจ้างมีความคิดเห็นว่าการส่งเสริมการเรียนรู้ในสถานประกอบการ จำเป็นต้องได้รับการเชื่อมโยงเข้ากับการเพิ่มขีดความสามารถในการดำเนินธุรกิจในอนาคต ด้วย สำหรับลูกจ้าง ตัวแทน และสหภาพแรงงาน ต่างก็คาดหวังว่า การเรียนรู้จะช่วยให้พวกเขา มีโอกาสตกดวงความรู้ ความสามารถ และทักษะที่ถ่ายโอนได้ ซึ่งเป็นการหยิบยื่นทาง เลือกเกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพการงาน การพัฒนาตนเอง การสนองความต้องการส่วนตนและ เพิ่มขีดความสามารถในการทำงานที่ทำอยู่ให้กับพวกเขา พุดสั้น ๆ ก็คือ การเรียนรู้ตลอดชีวิต สำหรับลูกจ้างนั้นจำเป็นต้องดำเนินการร่วมกันหลายฝ่าย คือ นายจ้าง ลูกจ้าง สหภาพแรงงาน และรัฐบาล

10.9 ในบริษัทหรือสถานประกอบการนั้น การประสานงานควรจะดำเนินการไปตาม ข้อตกลงที่กำหนดร่วมกันอย่างถี่ถ้วนระหว่างนายจ้าง สหภาพแรงงาน และตัวแทน ลูกจ้าง การเรียนรู้ในสถานประกอบการจะต้องมีความต่อเนื่องและได้รับการประสานงานในลักษณะ ที่กว้างไกล บทบาทหลักในการนี้อยู่ที่การดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานระดับภูมิภาคแห่งใหม่ ตามที่คณะกรรมการฯ ได้เสนอแนะไว้ โดยจะต้องทำงานอย่างใกล้ชิดกับหน่วยงานพัฒนา ระดับภูมิภาคที่ดั่งขึ้นใหม่ และสำนักงานระดับภูมิภาคของรัฐ องค์กร ต่าง ๆ เหล่านี้ควรเข้า มาประสานงานร่วมจัดกิจกรรมระดับภูมิภาคและระดับกิ่งภูมิภาค เพื่อประกันคุณภาพ ความ ต่อเนื่อง และการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด การพัฒนาและให้บริการการเรียนรู้ ณ สถานประกอบการนั้น จำเป็นต้องมีหุ้นส่วนเข้ามาร่วมงานหลายฝ่าย อาทิ สภาธุรกิจการจัดฝึ กอบรม นายจ้าง สหภาพแรงงาน สถาบันอุดมศึกษา สถาบันการศึกษาต่อเนื่อง และสถาบันการ เรียนรู้อื่น ๆ ในฐานะหน่วยงานหลักหน่วยใหม่ในระดับชาติ มหาวิทยาลัยอุตสาหกรรม ก็ควร เข้ามาร่วมดำเนินงานกับองค์กรพัฒนาระดับ ภูมิภาค และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย

10.10 นอกจากนี้ ยังควรพิจารณาจัดตั้งสมาชิกด้านยุทธศาสตร์ของการเรียนรู้ตลอดชีวิตขึ้น เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ในสถานประกอบการ โดยอิงความร่วมมือระหว่างนายจ้าง ลูกจ้าง สหภาพแรงงาน และรัฐ โดยอาจเข้ามารับหน้าที่ส่งเสริมและประสานความร่วมมือ เพื่อขยายการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้ครอบคลุมทุกคนในสถานประกอบการทั้งระดับกิ่งภูมิภาค ภูมิภาค และระดับชาติ

ฝ่ายนายจ้าง กับ องค์กรของนายจ้าง

10.11 ทั้งฝ่ายนายจ้าง องค์กรนายจ้าง สภาธุรกิจจัดฝึกอบรม บริษัทห้างร้านในท้องถิ่น หอการค้า และองค์กรจัดฝึกอบรม ต่างก็จำเป็นต้องทำทั้งหน้าที่หลัก คือ การให้บริการการเรียนรู้ และหน้าที่รอง คือ การให้การสนับสนุนในเวลาเดียวกัน ฝ่ายนายจ้าง จะต้องปรึกษารายหรือกับฝ่ายลูกจ้างและตัวแทนลูกจ้าง เพื่อกำหนดความจำเป็นและความต้องการทางการเรียนรู้ พร้อมทั้งหามาตรการที่ดีที่สุดเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ในกรณีนี้ พวกเขาจำเป็นต้องใช้แนวทางเชิงบวกว่าด้วยเรื่องการลงทุนเพื่อการเรียนรู้ โดยจะต้องให้ความสำคัญไม่เฉพาะการพัฒนาทักษะและความถนัดเฉพาะด้านเท่านั้น แต่ต้องใส่ใจกับทักษะหลักและทักษะที่ถ่ายโอนกันได้ ซึ่งจะเป็นปัจจัยเสริมความสามารถในการปรับตัว ความยืดหยุ่นของแรงงาน รวมทั้งความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน

10.12 นอกจากนี้ ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษเกี่ยวกับการหามาตรการที่มีประสิทธิภาพ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ในสถานประกอบการสำหรับลูกจ้างและเจ้าของกิจการในธุรกิจขนาดเล็กและเล็กมาก ผู้ที่ให้ความช่วยเหลือในเรื่องนี้ได้ ได้แก่ สถาบันการศึกษาทุกแห่ง สภาธุรกิจจัดฝึกอบรม หอการค้า และนายจ้างในธุรกิจขนาดใหญ่กว่า การขยายโอกาสในการเรียนรู้ให้แก่บริษัทขนาดเล็กกระทำได้โดยการเชื่อมโยงกับบริษัทในเครือ โดยบริษัทใหญ่ให้ความช่วยเหลือบริษัทที่เล็กกว่า หรือจะผ่านร้านค้าลูกโซ่ก็ได้ นั่นคือ บริษัทแม่ให้ความช่วยเหลือพนักงานของบริษัทห้างร้านที่อยู่ภายใต้การกำกับ ดูแลของตน ที่ได้ก็ตามที่มีธุรกิจขนาดเล็กกระจุกตัวกันอยู่ เช่น ย่านการค้า หรือศูนย์การค้าขนาดใหญ่ ก็สามารถจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ หรือกลไกที่เอื้อต่อการเรียนรู้ขึ้นได้ในสถานะนั้น ๆ

10.13 การดำเนินการทั้งหมดต้องการความเพียรพยายาม การประชาสัมพันธ์ และกิจกรรม ซึ่งมีเป้าหมายอยู่ที่การดึงบริษัทขนาดเล็กและลูกจ้างให้เข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนรู้ให้จงได้ กลุ่มนายจ้างและหุ้นส่วนจัดการเรียนรู้อื่น ๆ ภายในท้องถิ่นควรผนึกกำลังเข้าด้วยกัน สร้างโอกาสในการเรียนรู้มากกว่าการที่จะปล่อยให้สถานประกอบการขนาดเล็กหลาย ๆ

แห่งจัดการกันเองในลักษณะต่างคนต่างทำ นอกจากนี้ นายจ้างในธุรกิจขนาดใหญ่ หรือกลุ่มกิจการร่วมค้าทั้งหลาย ควรขยายโอกาสในการเรียนรู้ ณ สถานประกอบการให้กับครอบครัวของลูกจ้างของตนและผู้คนในชุมชนด้วย การจัดตั้งมหาวิทยาลัยอุตสาหกรรมจะช่วยเกื้อกูลการขยายโอกาสการเรียนรู้ได้

10.14 ความสำเร็จของการเรียนรู้ในสถานประกอบการขึ้นอยู่กับความละเอียดถี่ถ้วนในการวิเคราะห์ความต้องการการเรียนรู้เป็นอย่างมาก ดังนั้น วิทยาลัยและมหาวิทยาลัยในชุมชน รวมทั้งผู้ให้บริการการศึกษาฝึกอบรมควรส่งผู้เชี่ยวชาญเข้าไปยังบริษัทเหล่านี้ เพื่อช่วยจัดการเรื่องการเรียนรู้ในสถานประกอบการ และการกำหนดความต้องการของผู้เรียนให้เป็นรูปเป็นร่างขึ้นมาได้

10.15 ควรมีบริการให้ทั้งนายจ้างและผู้เรียนสามารถเข้าถึงกระบวนการวิเคราะห์การเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งอาจจะกระทำผ่านเว็บไซต์ก็ได้ สารสนเทศดังกล่าวควรครอบคลุมสถานการณ์การจ้างงานที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และสถานการณ์ในอนาคต การประเมินความต้องการการเรียนรู้ด้วยตนเอง และช่องทางการเข้ารับการศึกษาฝึกอบรมเพื่อสนองความต้องการดังกล่าว การดำเนินงานในลักษณะหุ้นส่วนร่วมกับวิทยาลัย มหาวิทยาลัย และองค์กร อื่น ๆ อาทิ สภาธุรกิจจัดฝึกอบรม และสำนักงานการศึกษาของรัฐในภูมิภาคจะเสริมสร้างการพัฒนากระบวนการข้างต้นให้แข็งแกร่งขึ้น

สหภาพแรงงาน

10.16 การมีส่วนร่วมของสหภาพแรงงานทำให้สมาชิกรู้สึกว่ามีวัตถุประสงค์และกระบวนการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรียนรู้ในสถานประกอบการนั้นมีความชอบธรรม ซึ่งจะเป็นการเอื้อต่อการเรียนรู้ และการพัฒนาหุ้นส่วนในการเรียนรู้ ณ สถานประกอบการ นอกจากนี้ ยังมีประโยชน์ต่อการกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจที่จะเรียนรู้ในหมู่สมาชิก เพื่อเพิ่มอุปสงค์และส่งเสริมให้ปัจเจกชนเข้ามาควบคุมดูแลการเรียนรู้ตลอดชีวิตของตนเอง โดยมีเป้าหมายที่การพัฒนาตนเอง เรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ และพัฒนาการงานอาชีพอย่างต่อเนื่อง

10.17 การทำงานในลักษณะหุ้นส่วนที่ประสบผลสำเร็จมีให้เห็นมากมาย สำหรับตัวอย่างของแนวปฏิบัติที่ดีที่ควรเผยแพร่ให้ได้ทราบทั่วกัน ได้แก่ โครงการความร่วมมือระหว่างคณะที่ปรึกษาทางด้านข้อมูลการศึกษาของบริษัทฟอร์ดและมหาวิทยาลัยยูนิพาร์ในภาคเอกชน โครงการระหว่างสหภาพแรงงาน UNISON กับฝ่ายนายจ้าง “หวนคืนสู่โลกแห่งการเรียนรู้” ในภาครัฐบาล และโครงการ “แรงงานสำคัญ” ของสภาธุรกิจจัดฝึกอบรมทั้งในภาครัฐและ

ภาคเอกชน ตลอดจนโครงการความร่วมมือระหว่างอุตสาหกรรมเส้นลวดทินสตีล โรงเรียน และชุมชนในเมืองเซฟฟิลด์ เป็นต้น ควรดำเนินการสร้างเครือข่ายของการทำงานในลักษณะ หุ่นส่วนขึ้นมา เพื่อแสวงหาวิธีการที่ดีที่สุดในการเผยแพร่ข้อมูล และการดำเนินการตามแบบ อย่างดังกล่าว เครือข่ายเหล่านี้จะมีคุณค่าเป็นอย่างยิ่งต่อธุรกิจ อุตสาหกรรมขนาดกลางและ ขนาดย่อมที่ขาดแคลนทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับนวัตกรรม สหภาพแรงงานทั้งหลายควรรหา ทางขยายการเรียนรู้ให้กับสมาชิกของตน โดยใช้กระบวนการต่อรอง และการตกลงในนาม กลุ่ม รวมทั้งผลักดันให้เกิดความเชื่อมโยงกับผู้สนับสนุนและผู้ให้บริการการเรียนรู้ที่ เหมาะสมด้วย

10.18 ตัวแทนสหภาพแรงงานจำเป็นต้องมีข้อมูลและได้รับการสนับสนุนในเรื่อง การเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อที่จะได้ทำงานร่วมกับฝ่ายนายจ้างได้อย่างเต็มที่ โครงการต่อรองเพื่อ เพิ่มพูนทักษะของสภาแห่งชาติ/สภาสหภาพแรงงาน และสภาธุรกิจจัดฝึกอบรม กำลังมีบทบาท สำคัญในการปลูกจิตสำนึกให้บรรดาสหภาพแรงงานทั้งหลายเห็นความจำเป็นของการเรียนรู้ ตลอดชีวิต และช่วยให้สหภาพแรงงานและนายจ้างสามารถบรรลุข้อตกลงว่าด้วยเรื่องการใช้ บริการการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ณ สถานประกอบการ การประเมินผลโครงการดังกล่าวเมื่อไม่ นานมานี้แสดงให้เห็นผลกระทบในเชิงบวก

10.19 สภาสหภาพแรงงาน และสหภาพแรงงานทุกแห่งได้ทำงานร่วมกับ วิทยาลัยชุมชน วิทยาลัยเพื่อการศึกษาต่อเนื่อง และสมาคมการศึกษาของลูกจ้าง เพื่อให้การ ศึกษาแก่สมาชิกอย่างต่อเนื่องยาวนาน ดังนั้น ฝ่ายบริการทางการศึกษาของ สภาสหภาพ แรงงานจึงมีประสบการณ์มากมายในเรื่องการขยายการเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ผู้เข้า ร่วมโครงการของสหภาพแรงงานจำนวนมากที่ไม่มีคุณวุฒิทางการศึกษา สำหรับสมาชิก หลายคน การศึกษาผ่านสหภาพแรงงานนับเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ในระบบครั้งแรกของ พวกเขา นับตั้งแต่จบการศึกษาภาคบังคับมาแล้ว

10.20 สหภาพแรงงานควรจะใช้การต่อรองเพื่อเพิ่มพูนทักษะเป็นยุทธศาสตร์หลัก แนว ปฏิบัติเช่นนี้จะช่วยเพิ่มโอกาสในการเรียนรู้ให้แก่แรงงานที่มีทักษะน้อยที่สุดที่พวกเขาเป็นตัว แทนอยู่ นอกจากนี้ ควรดำเนินการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และส่งเสริม เส้นทางการ เรียนรู้ในสถานที่ต่าง ๆ ต่อไป โดยการร่วมมือกับผู้ให้บริการการเรียนรู้รายอื่น เพื่อเปิดหลัก สูตรของตนเองขึ้นมา

สภาธุรกิจจัดฝึกอบรม (TEC) กับบริษัทธุรกิจในชุมชน (LEC)

10.21 สภาธุรกิจจัดฝึกอบรม และบริษัทธุรกิจชุมชนสามารถเข้ามามีบทบาท สำคัญต่อการพัฒนาวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของปวงชน ทั้งในสถานประกอบการ และสถานที่อื่น ๆ ได้หลายทาง คือ วิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้ ให้การอุปถัมภ์การให้บริการการเรียนรู้ เป็นตัวกลางประสานงานระหว่างฝ่ายต่าง ๆ สนับสนุนนายจ้างและ สหภาพแรงงานเพื่อพัฒนาแผนการเรียนรู้และฝึกอบรม ตลอดจนมีส่วนร่วมในสมัชชาท้องถิ่นที่มุ่งฟื้นฟูสภาพเศรษฐกิจและสังคม ประสิทธิภาพของภารกิจข้างต้นจะเพิ่มพูนขึ้นจนส่งผลให้ TEC และ LEC กลายเป็นกลไกสำคัญสำหรับการร่วมดำเนินงานในเชิงยุทธศาสตร์ รวมทั้งต้องรับผิดชอบชุมชนของตนมากยิ่งขึ้น ซึ่งกระทำได้โดยแต่งตั้งตัวแทนชุมชนหรือตัวแทนองค์กรอาสาสมัครที่มีความหลากหลายเข้าร่วมในคณะกรรมการ ดำเนินโครงการ ที่มุ่งสนับสนุนความคิดริเริ่มของชุมชน และจัดประชุมที่เปิดกว้างต่อสาธารณชน เพื่อรายงานผลงานและปรึกษาหารือเกี่ยวกับงานในชุมชนของ TEC และ LEC

10.22 สภาธุรกิจจัดฝึกอบรมและบริษัทธุรกิจชุมชนยังมีบทบาทสำคัญในการกำหนดและตรวจสอบสภาพการให้บริการการเรียนรู้ในปัจจุบันได้ด้วยการเข้าไปปรับปรุงฐานข้อมูลของชุมชนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบริษัทห้างร้านในชุมชน และธุรกิจของชุมชน ทั้ง TEC และ LEC ควรใช้ประโยชน์จากสารสนเทศดังกล่าวอย่างเป็นระบบ เพื่อกระตุ้นให้เกิดการขยายตัวทางด้านอุปสงค์ของการเรียนรู้ในกลุ่มแรงงานที่คอยโอกาสเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิต และในกลุ่มธุรกิจชุมชนที่วัฒนธรรมการเรียนรู้เพื่อปวงชนยังไม่ได้หยั่งรากลงไป การประชาสัมพันธ์ผลสำเร็จ และแนวปฏิบัติที่ดีจะเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งสำหรับการกิจข้างต้น

10.23 สิ่งที TEC และ LEC ควรเน้นคือการกำหนดความต้องการของชุมชน ในเรื่องอุตสาหกรรมและธุรกิจ การให้การสนับสนุน ตลอดจนความคิดริเริ่มต่าง ๆ ที่มุ่งตอบสนองความต้องการดังกล่าว นอกจากนี้ ควรส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตในสถานที่ทำงาน*ทุกแห่ง* โดยเฉพาะอย่างยิ่งในธุรกิจขนาดเล็กและเล็กมาก รวมทั้งผู้ที่มีกิจการเป็นของตนเอง และควรประสานความเพียรพยายามเข้ากับ TEC และ LEC ซึ่งอยู่ในบริเวณใกล้เคียง รวมทั้งเข้าร่วมเป็นหนึ่งในบรรดาหุ้นส่วนดำเนินงานของชุมชนในเชิงยุทธศาสตร์

มาตรการ “การลงทุนเพื่อพัฒนาบุคลากร”

10.24 การลงทุนเพื่อพัฒนาบุคลากรเป็นสิ่งที่ได้รับการยอมรับว่ามีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาวัฒนธรรมการเรียนรู้ในสถานประกอบการหลายแห่ง แต่ในธุรกิจขนาดกลางและ

ขนาดย่อมไม่เห็นความสำคัญของเรื่องนี้มากนัก การที่มีโครงการริเริ่ม “สร้างธุรกิจที่ ดีกว่า” ปรากฏขึ้น จึงเป็นมาตรการหนึ่งในการเพิ่มความมุ่งมั่นให้บรรลุมาตรฐาน และ เป้าหมายที่ได้กล่าวไว้แล้ว คือ การดำเนินการผ่านกลไกในแบบลูกโซ่ คือ ธุรกิจขนาดใหญ่กว่าให้ความช่วยเหลือธุรกิจที่เล็กกว่า นอกจากนี้ ยังควรส่งเสริมให้บริษัทที่ใหญ่กว่า มาร่วมแบ่งปัน ความชำนาญ ประสบการณ์ ทรัพยากร และแม้กระทั่งสถานที่ เพื่อช่วยให้บริษัทที่เล็กกว่า สามารถบรรลุมาตรฐานที่พึงประสงค์ได้ ขณะเดียวกัน อาจจะต้องมีการปรับเปลี่ยนกฎเกณฑ์ บางส่วนที่จำเป็นสำหรับการดำเนินการในสถานที่ขนาดใหญ่ และมีความหลากหลายโดยที่ไม่ มีการลดหย่อนมาตรฐานลงแต่ประการใด

มหาวิทยาลัยอุตสาหกรรม

10.25 คณะกรรมการฯ ให้การสนับสนุนอย่างเต็มกำลังต่อความคิดริเริ่มใหม่ที่สำคัญ สำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่รัฐบาลได้ประกาศออกมา นั่นคือ การจัดตั้งมหาวิทยาลัยอุตสาหกรรม สำหรับหน้าที่หลักของมหาวิทยาลัยอุตสาหกรรม ซึ่งคณะทำงานได้ยกร่างขึ้น มีดังนี้ :-

- กระตุ้นให้เกิดอุปสงค์มหาชนในเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้เป็นผู้สร้างตลาด
- สนับสนุนการให้บริการด้านสารสนเทศ การแนะแนว และการให้ คำปรึกษาที่มีคุณภาพ
- เป็นตัวกลางที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการเชื่อมโยงปัจเจกชน และบริษัทห้างร้านเข้ากับ โครงการเรียนรู้ที่สนองความต้องการของแต่ละฝ่าย
- เกิดการว่าจ้างให้มีการผลิตวัสดุและโครงการการเรียนรู้ที่นำสมัย เพื่ออุดช่องว่างในการให้บริการทางการศึกษาและตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค
- ให้บริการ “วัดผล” เพื่อประกันคุณภาพและมาตรฐาน
- ให้บริการสารสนเทศการตลาดคุณภาพสูง และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความต้องการทางด้านความรู้และทักษะในอนาคต

การกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้ในสถานประกอบการ

10.26 ปัจจุบันความสำเร็จของการส่งเสริมการเรียนรู้ในสถานประกอบการของสหราชอาณาจักรเกิดขึ้นเป็นส่วน ๆ นายจ้างบางคนลงทุนสูงมากเพื่อการเรียนรู้ของพนักงานของตน ขณะที่คนอื่น ๆ กลับลงทุนเพื่อการนี้เพียงเล็กน้อย ฉะนั้น จึงควร ส่งเสริมให้นายจ้างที่ยังลังเลในเรื่องนี้ ได้ตระหนักว่าการลงทุนเพื่อการเรียนรู้ นอกจาก จะตอบสนองความต้องการในระยะสั้นแล้ว ก็ยังเป็นการปูพื้นฐานเพื่อความสำเร็จในระยะยาวด้วย ส่วนปัจเจกชนที่รู้สึกท้อกับการเรียนมาโดยตลอดก็ควรจะได้รับ การสร้างเสริมความมั่นใจว่าการเรียนรู้จะให้ผลตอบแทนทั้งด้านความสำเร็จส่วนตัว อาชีพการงานที่ มั่นคงในอนาคต ทั้งนี้ ควรให้การสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิตแก่ธุรกิจขนาดเล็ก และกลุ่มผู้ดำเนินธุรกิจของตนเองเป็นพิเศษ

10.27 แนวทางที่มีผู้ทดลองจนประสบความสำเร็จมาแล้วในด้านอื่น ซึ่งอาจจะนำมาปรับใช้ได้ในส่วนนี้ คือ การจัดทำ “**บรรทัดฐานสำหรับการเรียนรู้ในสถานประกอบการ**” ขึ้นมา โดยวางแนวทางและมาตรฐานขั้นต่ำสุด สำหรับการส่งเสริมการเรียนรู้ในสถาน-ประกอบการ บรรทัดฐานดังกล่าวประกอบด้วย 3 ส่วนหลักด้วยกัน คือ **ส่วนแรก** เป็นนโยบายของสถานประกอบการ ซึ่งนายจ้างจัดทำขึ้นโดยระบุพันธกิจและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในเรื่องการเรียนรู้ในสถานประกอบการ พร้อมทั้งบ่งบอกด้วยว่ามีมาตรการอย่างไรในการดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว **ส่วนที่สอง** ส่งเสริมให้จัดตั้งคณะกรรมการ-การเรียนรู้ในสถานประกอบการ หรือ “**สมัชชา**” ซึ่งประกอบด้วยกรรมการจากฝ่าย นายจ้างและลูกจ้างจำนวนเท่า ๆ กัน เพื่อทำหน้าที่พัฒนาและติดตามดูแลความก้าวหน้าตามวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้ในนโยบายของสถานประกอบการนั้น

10.28 **ส่วนที่สาม** จากกระบวนการข้างต้น ตัวบรรทัดฐานจะเข้ามาสนับสนุน ข้อตกลงร่วม ว่าด้วยเรื่องการเรียนรู้ในสถานประกอบการ หรือ “**พันธกิจ**” ระหว่าง นายจ้าง ลูกจ้าง และองค์กรที่เป็นตัวแทน โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาวัฒนธรรมการ เรียนรู้เพื่อปวงชน ณ สถานประกอบการ ภายในพันธกิจแต่ละฉบับจะมีการให้นิยาม ว่าด้วยเรื่องของสิทธิ และหน้าที่ความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ในสถาน- ประกอบการทั้งของฝ่ายนายจ้างและลูกจ้าง

10.29 ระยะแรก ควรนำข้อกำหนดที่เฉพาะเจาะจงของบรรทัดฐานสำหรับการเรียนรู้ในสถานประกอบการ ไปใช้กับนายจ้างและองค์กรที่มีขนาดใหญ่กว่าเกณฑ์ที่กำหนดเสียก่อน

โดยนายจ้าง**ทุกคน**ควรจะสื่อสารและปรึกษารือกับลูกจ้างเกี่ยวกับนโยบายการเรียนรู้ในสถานประกอบการ

10.30 คณะกรรมการฯ ขอเสนอให้มีการพัฒนาบรรทัดฐานสำหรับการเรียนรู้ในสถานประกอบการอย่างจริงจัง โดยขั้นแรก ควรลงมือดำเนินการ**เฉพาะ**องค์กรที่มีขนาดใหญ่กว่าเกณฑ์ที่วางไว้เท่านั้น เป้าหมายก็คือ ส่งเสริมให้มีการจัดทำนโยบายว่าด้วยการเรียนรู้ในสถานประกอบการ และจัดตั้งคณะกรรมการการเรียนรู้ในสถานประกอบการเป็นสำคัญ นอกจากนี้ บรรทัดฐานดังกล่าวก็อาจจะระบุมาตรการต่าง ๆ ที่มุ่งส่งเสริมให้มีการจัดร่างข้อตกลงร่วมกันระหว่างนายจ้าง ลูกจ้าง และองค์กรที่เป็นตัวแทนพวกเขาด้วยก็ได้

ผู้ใหญ่ผู้มีรายได้ต่ำ กับ ผู้ที่ไม่มีรายได้เลย

10.31 รัฐบาลเล็งเห็นถึงความสำคัญของการเรียนรู้ว่ามีส่วนช่วยแบ่งเบาภาระการพึ่งพาสวัสดิการสังคม จึงได้ออกมาตรการภายใต้โครงการ **“ข้อตกลงใหม่”** รวมทั้ง ตัดสินใจขยายขอบข่ายงานของโครงการนำร่อง **“เพิ่มพูนทักษะในการทำงาน”** ให้แก่ **“ผู้หางานทำที่ยื่นคำขอรับเงินสวัสดิการ”** ซึ่งเริ่มดำเนินงานเมื่อเดือนเมษายน 2540 อย่างไรก็ตาม ยังมีการกีดกันที่จะต้องปฏิบัติอีกมาก ซึ่งรัฐควรเข้ามามีส่วนร่วมโครงการใหม่ ๆ เพื่อช่วยเหลือแรงงานที่ไม่มีรายได้ทุกคน อีกทั้งผู้ที่รับเงินสวัสดิการและกำลังเรียนรู้ทักษะใหม่ ๆ ให้สามารถพัฒนาทักษะที่สอดคล้องกับศักยภาพของแต่ละคน

10.32 สำหรับบุคคลบางกลุ่ม อาทิ ผู้ที่ว่างงานมาเป็นเวลานาน ผู้ปกครองคนเดียว ผู้เร่ร่อน และเยาวชนที่มีความรู้สึกแปลกแยก นั้น ประสิทธิผลของ**โครงการการจ้างงานถึงสวัสดิการ (Welfare to Work Programme)** ส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับความสำเร็จของ โครงการต่าง ๆ ในการพัฒนายุทธศาสตร์ที่ยืดหยุ่นในการดึงคนให้เข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ทั้งนี้ จะต้องดูแลให้เกิดดุลยภาพที่เหมาะสมระหว่างความคาดหวังที่สมเหตุสมผลของผู้กลับเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้กับความรับผิดชอบของผู้ยื่นขอรับสวัสดิการที่จะต้องเรียนให้บรรลุเป้าหมาย นอกจากนี้ ต้องมีการกำหนดมาตรการเพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ในกลุ่มผู้ที่มีรายได้ต่ำด้วยเช่นกัน

10.33 ในทัศนะของคณะกรรมการฯ ควรจัดลำดับความสำคัญที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ในสถานประกอบการไว้ที่กลุ่มแรงงานรายได้ต่ำ และกลุ่มแรงงานที่มีฝีมือน้อยที่สุด สำหรับ ความรับผิดชอบหลักและการพัฒนาทักษะต่าง ๆ นั้น ควรตกอยู่กับฝ่ายนายจ้าง รัฐพึงแสวงหามาตรการโดยเร่งด่วน เพื่อขยายโอกาสให้ผู้ไม่มีรายได้ ผู้ว่างงาน และผู้รับ สวัสดิการสังคม สามารถ

เข้าถึงการเรียนรู้ ซึ่งเปิดโอกาสให้มีการปรับปรุงทักษะ สามารถเข้ารับคุณวุฒิทางการศึกษา
อบรม หรือเสริมสร้างโอกาสในการได้รับการจ้างงาน

การจัดสรรทุนสำหรับการเรียนรู้ในสถานประกอบการ

10.34 ปัญหาหลักที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเรียนรู้ในสถานประกอบการ อยู่ที่ว่า
“ใครควรจะเป็นผู้จ่ายในเรื่องอะไร?” ระบบ “เงินช่วยเหลือ/การเก็บภาษี” มีคุณประโยชน์ตรง
ที่ก่อให้เกิดความเสมอภาคในระดับหนึ่งระหว่างผู้ที่ได้ลงทุนเพื่อการศึกษาฝึกรวมกับผู้ที่ไม่
ได้กระทำ อย่างน้อยที่สุดก็เป็นความเสมอภาคที่มองเห็นได้ในทางทฤษฎี อย่างไรก็ตาม เมื่อหัน
มามองในทางปฏิบัติ จะเห็นว่ากระบวนการนี้เป็นเสมือน “การพายเรือในอ่าง” เนื่องจากเจ้า
หน้าที่จัดฝึกอบรมมาแต่่วนอยู่กับการไล่ล่าเงินอุดหนุนและหาทางหลีกเลี่ยงภาษี เสียจนละ
เลยงานฝึกรวม

10.35 ในการพัฒนาแนวทางใหม่นั้น ควรจะได้พิจารณาแบ่งปันความรับผิดชอบอัน
หลากหลาย ให้มีสัดส่วนที่เหมาะสมระหว่างรัฐ ฝ่ายนายจ้าง และปัจเจกชน ในอันที่จะตอบ
สนองความต้องการด้านการเรียนรู้ในปัจจุบัน นอกจากนี้ ยังต้องคำนึงถึงการประเมินผล
ประโยชน์ทางด้านการเงิน เศรษฐกิจ และผลประโยชน์ส่วนตน ซึ่งจะเพิ่มพูนขึ้นสำหรับแต่ละ
ฝ่ายด้วย โดยดูจากปัจจัยต่าง ๆ ที่สะท้อนให้เห็นจากผลที่คาดหวังไว้ การที่นายจ้างจัดสรรเงิน
ทุนเพื่อการเรียนรู้ทักษะที่เกี่ยวข้องกับงานในหน้าที่โดยตรง จึงเป็นเรื่องที่ชอบด้วยเหตุและ
ผล แต่นายจ้างที่อาจจะได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ ก็ควรจะลงทุนเพื่อการเรียนรู้ทักษะที่ถ่าย
โอนกันได้ด้วยเช่นกัน อย่างไรก็ตาม มีความเป็นไปได้อย่างมากว่าปัจเจกชนจะยอมมีส่วนเสีย
ค่าใช้จ่ายเพื่อการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการพัฒนาตนเองด้วย

บัญชีการเรียนรู้ส่วนบุคคล

10.36 คณะกรรมการฯ เห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งกับข้อเสนอให้มีการเปิดบัญชีการเรียนรู้
ส่วนบุคคลขึ้นมา โดยมีรัฐ นายจ้าง และปัจเจกชนเป็นผู้ร่วมลงทุน เนื่องจากมีศักยภาพที่จะก่อ
ให้เกิดคุณูปการอันไพศาล อย่างไรก็ตาม ไม่ควรจะใช้การเปิดบัญชีการเรียนรู้ส่วนบุคคลเป็น
มาตรการในการผลักดันความรับผิดชอบในการเรียนรู้ให้ตกอยู่กับปัจเจกชน แต่เพียงฝ่ายเดียว นอก
จากนี้ ควรตระหนักด้วยว่า แรงงานผู้มีรายได้ต่ำจำนวนมาก ย่อมจะมีปัญหาเป็นอย่างมากใน
การหาเงินสดไปเข้าบัญชี จึงควรจะอนุโลมให้ร่วมลงทุนใน “รูปแบบอื่น” ควรระวังไม่ให้เกิดการ

เปิดบัญชีการเรียนรู้ส่วนบุคคล ซึ่งเป็นแนวทางใหม่ของการเรียนรู้ในสถานประกอบการกลายเป็นมาตรการที่เอื้อประโยชน์ต่อผู้ที่มีโอกาสในการเรียนรู้และมีเงินสำหรับการเปิดบัญชีฯ

10.37 แรงงาน**ทุกคน** ควรจะมีโอกาสเข้าถึงบัญชีการเรียนรู้ส่วนบุคคลได้ถ้วนหน้า โดยเฉพาะอย่างยิ่ง แรงงานในธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม แรงงานที่มีทักษะน้อยที่สุด และผู้ที่มีกิจการเป็นของตนเอง ในการนี้ รัฐบาลควรจะ :-

- เรียนรู้จากประสบการณ์ของโครงการพัฒนาลูกจ้างว่าด้วยการเชื่อมโยงการเรียนรู้ทั่วไปเข้ากับการเรียนรู้ทางด้านวิชาชีพ
- จัดลำดับความสำคัญให้กับผู้ที่มีคุณวุฒิทางวิชาชีพยังไม่ถึงมาตรฐานระดับ 3 ของชาติ หรือเทียบเท่า
- ประกันการเข้าถึงสารสนเทศและการแนะแนวเบื้องต้น

10.38 มาตรการเสริมที่เรียบง่ายประการหนึ่ง คือ การให้สิทธิแก่ปัจเจกชนทุกคนให้ได้รับการศึกษาฝึกอบรมโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายจนถึงระดับเทียบเท่าคุณวุฒิทางวิชาชีพ ตามมาตรฐานแห่งชาติระดับที่ 3 ส่วนการเรียนรู้ในระดับที่สูงไปกว่านี้ ซึ่งไม่ได้อยู่ในประเภท 1 และประเภท 2 ของการเรียนรู้ตามที่ได้กล่าวไว้ใน 10.5 ปัจเจกชนจะต้อง เข้ามารับภาระค่าใช้จ่ายส่วนหนึ่งด้วย

10.39 รัฐให้การสนับสนุนนายจ้าง และปัจเจกชนได้หลายรูปแบบ อาทิ การลดภาษี การคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม การงดจ่ายภาษีชั่วคราว และการนำเงินเข้าบัญชีการเรียนรู้ส่วนบุคคลให้โดยตรง เป็นต้น

การจัดทำบัญชีสำหรับการเรียนรู้ในสถานประกอบการ

10.40 การเตรียมการและสัดส่วนของงบประมาณที่นายจ้างใช้ในการลงทุนเพื่อขยายโอกาสในการเรียนรู้ รวมทั้งปริมาณของบริการที่ให้กับลูกจ้างเป็นสิ่งสำคัญที่ใช้วัดประสิทธิภาพเกี่ยวกับการเรียนรู้ในสถานประกอบการของนายจ้าง นายจ้างอาจจะต้อง “จัดทำบัญชี” เกี่ยวกับการลงทุนในการเรียนรู้ เพื่อแสดงไว้ในรายงานประจำปีและงบดุลประจำปี รวมทั้งตีพิมพ์รายงานทางสถิติเกี่ยวกับปริมาณและประเภทของการเรียนรู้ที่ให้บริการด้วย

10.41 รัฐควรทำงานร่วมกับตัวแทนฝ่ายนายจ้างและหน่วยงานการจัดทำบัญชีที่เหมาะสม เพื่อขักร่างเกณฑ์ในการจัดทำบัญชีดังกล่าว หลังจากนั้นก็นำไปปฏิบัติในลักษณะโครงการนำร่องกับองค์กรจัดฝึกรอบรมแห่งชาติทั้งหลายเสียก่อน

การทบทวน

10.42 รัฐควรทบทวนผลการดำเนินงานและประสิทธิผลของมาตรการต่าง ๆ ที่มุ่งส่งเสริมการเรียนรู้ในสถานประกอบการ ภายหลังจากที่ได้ดำเนินการมาแล้วระยะหนึ่ง เช่น 3 หรือ 4 ปี เมื่อทบทวนเสร็จสิ้นแล้วจึงค่อยพิจารณาหามาตรการอื่น ๆ เพื่อให้นำทางไปสู่เป้าหมายการเรียนรู้ของปวงชน ณ สถานประกอบการต่อไป

บทที่ 11 การเรียนรู้ที่บ้านและชุมชน

บทนี้กล่าวถึงบทบาทของบ้านและชุมชน ซึ่งมีความสำคัญมากในฐานะที่เป็นสถานที่เพื่อการเรียนรู้ได้อย่างยั่งยืน ในที่นี้จะขอเสนอข้อเสนอแนะไปตามลำดับของหัวข้อต่อไปนี้

1. จุดเน้นหลัก
2. สนับสนุนการเรียนรู้ภายในครอบครัว
3. ความเป็นพลเมืองที่แข็งแกร่ง กับ ประชาธิปไตย
4. การเรียนรู้ในชุมชน
5. องค์กรอาสาสมัคร กับ กลุ่มพัฒนาชุมชน
6. ศูนย์การเรียนรู้ในท้องถิ่น
7. ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ และศูนย์การศึกษา
8. เมือง มหานคร และชุมชนแห่งการเรียนรู้
9. เยาวชน
10. บริการสำหรับผู้สูงอายุ
11. บุคคลผู้มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ และ/หรือผู้พิการ
12. คนกลุ่มน้อยทางด้านเชื้อชาติและภาษา
13. นักโทษ กับ ผู้เคยกระทำความผิด
14. บทบาทและความรับผิดชอบของหน่วยงานในท้องถิ่น

จุดเน้นหลัก

11.1 การเรียนรู้ตลอดชีวิตจะกลายเป็นความจริงสำหรับคนทุกคนได้ ถ้าจุดเน้นหลักในการสนับสนุนนโยบายและการดำเนินงานอยู่ที่บ้านและชุมชน จากข้อมูลของมูลนิธิพัฒนาชุมชน ระบุว่าประมาณร้อยละ 50 ของสมาชิกในชุมชน จะเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมอาสาสมัครที่ไม่มีค่าตอบแทนหรือเป็นผู้ได้รับประโยชน์โดยตรงจากความคิดริเริ่มของกลุ่มพัฒนาชุมชนทั้งหลาย ถึงแม้คำว่า “ชุมชน” จะถูกนำมาใช้อยู่บ่อย ๆ แต่ก็เป็นคำที่ครอบคลุมกิจกรรมอันหลากหลาย เสมือนหนึ่ง “หม้อหลอมกิจกรรมและประสบการณ์ที่เดือดพล่านซึ่งตกผลึกกลายเป็นกลุ่มและโครงการย่อย ๆ หลายร้อยกลุ่ม” ตั้งแต่ชมรมอาหารกลางวัน ไปจนถึงกลุ่มผู้ปกครองกับทารกน้อย กลุ่มและองค์กรของชุมชนเหล่านี้ มิใช่ปรากฏการณ์ที่

เกิดขึ้นมาโดยบังเอิญ ตรงกันข้าม การรวมตัวในลักษณะดังกล่าว นับเป็นองค์ประกอบอันถาวรของวิถีชีวิตในสังคม ถึงแม้ว่าจะมีกลุ่มบางกลุ่มที่ดำเนินการในลักษณะทำ ๆ หยุด ๆ บ้างก็ตาม (มูลนิธิพัฒนาชุมชน, 2520, *การทำงานเพื่อชุมชน* (Community Development Foundation, 2520, Working for Communities))

11.2 การขยายการเรียนรู้ตลอดชีวิตในชุมชนต้องดำเนินการร่วมกันระหว่างสถานศึกษาในระบบ บ้าน และชุมชน การเพิ่มจุดเน้นที่บ้านและชุมชนนับเป็นคุณลักษณะที่โดดเด่นและท้าทายยุทธศาสตร์ใหม่ที่มุ่งหมายพัฒนาวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับปวงชนให้เป็นวัฒนธรรมของชาติ ภารกิจดังกล่าวต้องอาศัยการปรับเปลี่ยนในทุก ๆ ด้าน ได้แก่ แนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษา การจัดสรรเงินทุน กิจกรรมต่าง ๆ ที่ร่วมกันดำเนินงานในลักษณะหุ้นส่วน และการวัดผลที่มีประสิทธิผลที่คณะกรรมการการเคหะแห่งชาติ เรียกว่า “ประโยชน์ที่ได้จากการเรียนรู้”

11.3 การส่งเสริมและสนับสนุนที่เป็นประโยชน์ในทางปฏิบัติสำหรับการเรียนรู้ในครอบครัวและสถานที่อันหลากหลายของชุมชน ย่อมจะส่งผลให้เกิดการปรับปรุงอย่างเห็นได้ชัดในเรื่องการจัดการศึกษาและสัมฤทธิ์ผลของสถานศึกษาในระบบและในสถานประกอบการ ความสำเร็จของการเรียนรู้ที่บ้านและที่ชุมชนจะเป็นพื้นฐานใหม่ที่สำคัญยิ่งต่อการสร้างเสริมการเรียนรู้ในรูปแบบอื่นต่อไป ซึ่งจะเกี่ยวโยงกับการฟื้นฟูเศรษฐกิจอย่างเห็นได้ชัด รวมทั้งเกี่ยวโยงกับการปรับปรุงทักษะ และการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี ใหม่ ๆ ฉะนั้น การขยายขอบเขตให้ครอบคลุมการส่งเสริมการเรียนรู้ทั้งที่บ้านและที่ชุมชน จึงก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม

11.4 การเรียนรู้ในครอบครัวและชุมชน ควรเป็นหัวใจของยุทธศาสตร์ใหม่ของชาติว่าด้วยการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพราะเป็นสิ่งที่ทรงคุณค่าด้วยเหตุผลนานับประการ **ประการแรก** บ้านและชุมชน เป็นสถานที่ซึ่งปัจเจกชนสามารถตอบสนองสถานการณ์เฉพาะหน้าของตนเอง อีกทั้งเป็นที่ซึ่งทำให้การเรียนรู้มีจุดเริ่มต้นจากประสบการณ์ของตนเอง **ประการที่ 2** ทั้งบ้านและชุมชนต่างก็สามารถสร้างบรรยากาศที่เอื้อและกระตุ้น ให้เกิดการเรียนรู้ พร้อมทั้งเพิ่มแรงจูงใจด้วยวิธีการเกี่ยวโยงการเรียนรู้เข้ากับความสนใจ การมีส่วนร่วม และความอุตสาหกรรมวิริยะของปัจเจกชนโดยตรง **ประการที่ 3** การเรียนรู้ที่บ้านและชุมชน สามารถมุ่งเน้นความสำคัญไปที่การสร้างความสำเร็จเกี่ยวกับการเมืองโดยทั่วไป และช่วยขยายขอบเขตทางการเมือง ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างพันธกิจว่าด้วยความรับผิดชอบต่อเมืองที่มีบทบาทอันแข็งในสังคม **ประการสุดท้าย** ซึ่งสำคัญที่สุด คือ การเรียนรู้ที่บ้านและที่ชุมชน เป็นสิ่งที่สามารถนำมาใช้ต่อ

ผู้กับการกีดกันทางสังคมที่เป็นไปอย่างต่อเนื่องได้ทางหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกีดกันที่มักจะได้รับแรงเสริมให้มันคงยิ่งขึ้นจากสถาบันการศึกษา

11.5 ทั้งรัฐ ผู้จัดสรรเงินทุน และผู้ให้บริการการศึกษาควรตระหนักถึงคุณค่าของ การเรียนรู้ในบ้านและชุมชนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ผลสำเร็จทางเศรษฐกิจ การพัฒนาชุมชน การกินดีอยู่ดี และการบูรณาการทางสังคม ดังนั้น ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจึงควรปรับเปลี่ยนนโยบาย การจัดสรรทรัพยากร และแผนการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของตน เพื่อเพิ่มการสนับสนุนการเรียนรู้ที่บ้าน ในชุมชน และการพัฒนาการเรียนรู้ดังกล่าวให้มากยิ่งขึ้น

สนับสนุนการเรียนรู้ภายในครอบครัว

11.6 สิ่งสำคัญที่ช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ภายในครอบครัว ก็คือ การตระหนักถึงความหลากหลายของรูปแบบและ โครงสร้างของครอบครัวที่ปรากฏอยู่ในสหราชอาณาจักร ประสบการณ์ของสมาชิกทุกคนในครอบครัวไม่ว่าจะเป็นครอบครัวที่มีรูปแบบหรือขนาดใดก็ตาม จะต้องได้รับการยอมรับและเกื้อหนุน ซึ่งกระทำได้โดยเพิ่มการสนับสนุนการเรียนรู้ในครอบครัว อันจะส่งผลให้สถาบันครอบครัวได้รับการพัฒนาตามไปด้วย สมุดปกขาวของรัฐบาลเรื่อง “ความเป็นเลิศในโรงเรียน” แสดงให้เห็นอย่างเด่นชัดถึงคุณค่าของการเรียนรู้ภายในครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลกระทบทางบวกจากการที่ผู้ปกครองเด็กได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ที่มีต่อคุณลักษณะของเด็กนักเรียนในโรงเรียน

11.7 การสนับสนุนการเรียนรู้ในครอบครัวมิได้ครอบคลุมเฉพาะความคิดริเริ่มที่ทรงคุณค่าต่อการพัฒนาการรู้หนังสือภายในครอบครัว ซึ่งได้เริ่มดำเนินการไปแล้วเท่านั้น แต่จะต้องก้าวไปให้ไกลกว่าเป้าหมายเบื้องต้นนี้อีกมากนัก การเรียนรู้ในครอบครัวจะต้องหยิบยื่นโอกาสในการเรียนรู้ให้กับพ่อแม่ ปู่ย่าตายาย และสมาชิกคนอื่น ๆ ของเด็กด้วยเช่นกัน เพียงแต่เน้นหนักไปที่ตัวเด็กเท่านั้น การเรียนรู้ที่บ้านจะช่วยสร้างโอกาสที่มีเอกลักษณ์ในการสรรค์สร้างบรรยากาศของการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างสมาชิกต่างรุ่น กิจกรรมดังกล่าวจะสะท้อนให้เห็นการเปลี่ยนแปลงหลักทั้งมวลเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกแต่ละคน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตของปัจเจกชนในเวลาต่อมา

11.8 แนวปฏิบัติส่วนใหญ่ที่กระทำกันอยู่ในปัจจุบันเกี่ยวกับการเรียนรู้ในครอบครัว จะเน้นการให้เด็กและพ่อแม่เรียนรู้ร่วมกัน หรือให้เรียนรู้ในเวลาเดียวกัน แต่ต่างคนต่างเรียน มูลนิธิการวิจัยทางการศึกษาแห่งชาติได้รายงานให้ประจักษ์ถึงผลสำเร็จอันโดดเด่นของกระทรวงการศึกษาและการจ้างงาน และโครงการครอบครัวรู้หนังสือของหน่วยงานพัฒนาทักษะ

พื้นฐาน เครือข่ายผู้ปกครอง ซึ่งดำเนินการโดยผู้ปกครองได้นำเสนอโครงการ อันหลากหลาย เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้พัฒนาและเสริมสร้างทักษะในการอบรมดูแลบุตรธิดาของตน ขณะนี้โครงการบุกเบิกที่น่าตื่นตาตื่นใจ คือ โครงการหลักในเมืองโคเวนทรี ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากศูนย์พัฒนาการศึกษาในชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์กระตุ้นให้ผู้ปกครองได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้พร้อมกับลูก ๆ ของตน ผลการสำรวจผู้ใช้ประโยชน์จากศูนย์การเรียนรู้ปฐมวัย พบว่า ผู้ปกครองที่เข้าร่วมกิจกรรมในสถานศึกษาก่อนวัยเรียนเพื่อช่วยเหลือลูกของตนเอง มักจะมีความมั่นใจในความสามารถของตนเพิ่มขึ้น และส่งผลให้เข้าร่วมรับผิดชอบกับการจัดการและพัฒนาสถานศึกษาเด็กปฐมวัยในเวลาต่อมา รวมทั้งหวนกลับไปสู่โลกแห่งเรียนรู้ในแขนงวิชาที่หลากหลายด้วย

11.9 ผลการศึกษาของสถาบันการศึกษาต่อเนื่องของผู้ใหญ่แห่งชาติ เรื่อง “ความมั่งคั่งที่เกินราคาค่างวด คือ การตัดดวงประโยชน์จากการเรียนรู้ในครอบครัวให้มากที่สุด” (Riches Beyond Price, Making the Most of Family Learning) ซึ่งให้เห็นเป้าหมายร่วมระหว่างโครงการที่มีอยู่หลากหลายของการเรียนรู้ในครอบครัว อันได้แก่ การพัฒนาความตระหนักรู้ในความเป็นปัจเจกชนของตนเอง การสร้างความมั่นใจและการนับถือตนเอง คำนิยาม และเจตคติต่าง ๆ การเรียนรู้ในครอบครัว นอกจากจะช่วยปรับปรุงทักษะต่าง ๆ ที่ใช้ในการสื่อสาร การฟัง และการแสดงความคิดเห็นแล้ว ยังช่วยพัฒนาทักษะในการ แก้ปัญหาการจัดการในเรื่องความขัดแย้ง และการจัดการเกี่ยวกับความเครียดอีกด้วย

11.10 ยิ่งไปกว่านั้น ยังช่วยสร้างความเข้าใจในเรื่องพัฒนาการส่วนบุคคลในแต่ละก้าวของชีวิต นับตั้งแต่ลืมตาดูโลก ผ่านวัยเด็ก เข้าสู่วัยรุ่น จวบจนวัยชรา การเรียนรู้ในครอบครัวจะช่วยให้เราเข้าใจสัมพันธ์ภายในครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างเพื่อนฝูง ตลอดจนสัมพันธ์ระหว่างเครือข่ายต่าง ๆ ของสังคมในวงกว้าง นอกจากนี้ ยังช่วยให้เราสามารถรับมือกับความหลากหลายและความไม่เสมอภาคทางด้านเชื้อชาติ เพศ ความพิการ ชนชั้น และแนวโน้มความชอบในเรื่องเพศชาย/หญิงได้อย่างเหมาะสม ท้ายที่สุด การเรียนรู้ในครอบครัวสามารถเสริมสร้างความเพลิดเพลินเจริญใจให้กับชีวิตในครอบครัว และก่อให้เกิดการทำกิจกรรมร่วมกัน รวมทั้งเสริมทักษะและความรู้ที่ตัดดวงมาจากแหล่งอื่น ๆ อีกด้วย

11.11 คณะกรรมการฯ มีความเห็นว่า หน่วยราชการส่วนท้องถิ่นควรร่วมมือกัน จัดโครงการริเริ่มว่าด้วยการเรียนรู้ในครอบครัวให้มีความหลากหลาย ในส่วนของรัฐ ควรมุ่งมั่นที่จะขยายการจัดโครงการการเรียนรู้หนังสือในครอบครัวให้แพร่หลายมากขึ้น

ความเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง กับ ประชาธิปไตย

11.12 การเรียนรู้ภายในบ้านและชุมชน เป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาปัจเจกชนให้มีความรับผิดชอบ รวมถึงการมอบสิทธิ โอกาสและความรับผิดชอบแก่ปวงชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในชุมชนของตน ซึ่งมีอิทธิพลต่อสภาพความเป็นอยู่ของสมาชิกในชุมชนอยู่บ้างไม่มากนักน้อย เป้าหมายควรอยู่ที่การช่วยให้สมาชิกในสังคมสามารถตัดวงจรประโยชน์จากความเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี จากโอกาสใหม่ ๆ ที่เปิดกว้างทางการเมือง และจากการพัฒนาทางวัฒนธรรมควบคู่ไปกับการแบ่งปันผลพวงที่ได้จากความก้าวหน้าดังกล่าว การที่จะบรรลุเป้าหมายเหล่านี้ได้ ปัจเจกชนจะต้องได้รับการสนับสนุนให้เข้ามามีส่วนร่วมในโครงการต่าง ๆ ของชุมชน ผ่านมาตรการการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และความคิดริเริ่มใหม่ ๆ ทางด้านนโยบาย นั่นหมายถึงว่า หน่วยงานและสำนักงานต่าง ๆ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดให้บริการ จัดสรรเงินทุนและทรัพยากรด้านอื่น ๆ จะต้องเข้ามาให้การส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ในชุมชนอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

11.13 ความเป็นพลเมืองอย่างเต็มภาคภูมินั้นจะเกิดขึ้นไม่ได้ถ้ายังมีการถูกกีดกัน ความด้อยโอกาส และความเหลื่อมล้ำที่นับวันมีแต่จะเพิ่มมากขึ้น การพัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อปวงชนจะต้องให้การยอมรับทั้งในด้านรูปแบบและความหลากหลายของความเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง โดยการสนับสนุนปัจเจกชนให้ตระหนักรู้และหาหนทางแก้ไขความเหลื่อมล้ำและการแบ่งแยกกีดกันในทุก ๆ ที่ที่ปรากฏขึ้น รูปแบบของความเป็นพลเมืองที่เข้มแข็งมีอยู่มากมาย และแสดงออกได้ในหลายลักษณะด้วยกัน จึงควรให้การสนับสนุนคุณลักษณะของลัทธิพหุนิยมดังกล่าว เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมตามครรลองประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นทั่วไปในสังคม

11.14 การเรียนรู้เพื่อความเป็นพลเมืองผู้มีบทบาทเข้มแข็งนั้น มิใช่การเรียนรู้เพื่อ หาทางแก้ไขปัญหาของปัจจุบันแต่เพียงเท่านั้น แต่ควรจะคิดหาช่องทางแก้ปัญหาที่คาดว่า จะเกิดขึ้นในอนาคตด้วย ปัจจุบันภารกิจดังกล่าวอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานการศึกษาระดับท้องถิ่น ซึ่งมีหน้าที่จัดหา “วัสดุอุปกรณ์และเครื่องอำนวยความสะดวกทางการศึกษาที่เหมาะสม” เพื่อประโยชน์ในการศึกษาต่อเนื่อง ทว่างบประมาณของรัฐในเรื่องการศึกษาศึกอบรมที่มีได้นำไปสู่การรับรองคุณวุฒิต่ออย่างเป็นทางการก็ถูกตัดทอนในหลายส่วนของประเทศ อย่างไรก็ตามการจัดการเกี่ยวกับเรื่องนี้จำเป็นต้องระมัดระวังมิให้การสนับสนุนของรัฐ ออกมาในลักษณะ “ครอบงำ” หรือ “รุกราน” เพียงเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้จัดการศึกษา ผู้จัดสรรทุนหรือหน่วยงานที่ให้การอุดหนุน แทนที่จะยึดมั่นใน เป้าหมายดั้งเดิม

11.15 หน่วยงานของรัฐควรจะทำให้การยอมรับและสนับสนุนโครงการริเริ่มที่ส่งเสริมความเป็นพลเมืองอันพึงประสงค์ผ่านกระบวนการเรียนรู้สำหรับปัจเจกชน และกลุ่มบุคคลไม่ว่าโครงการนั้น ๆ จะนำไปสู่คุณวุฒิที่ได้รับการรับรองอย่างเป็นทางการหรือไม่ก็ตาม ฉะนั้น ผู้ให้บริการการศึกษาทั้งปวงจึงควรสอดแทรกหลักสูตรว่าด้วยการเป็นพลเมืองที่พึงประสงค์เข้าไปในหลักสูตรต่าง ๆ ที่เปิดสอนอยู่ในปัจจุบันด้วย

การเรียนรู้ในชุมชน

11.16 การเรียนรู้ในชุมชนนับเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งสำหรับแนวทางที่เราได้วางเอาไว้แล้ว ซึ่งมีรูปแบบที่หลากหลายในสถานที่เรียนรู้ที่แตกต่างกันออกไป รัฐ หน่วยงานของรัฐ ผู้จัดสรรเงินทุนและทรัพยากร ตลอดจนผู้ให้บริการการศึกษาฝึกอบรมต่างก็ควรให้การยอมรับและสนับสนุนการเรียนรู้ในชุมชนที่มุ่งส่งเสริมการสร้างศักยภาพและการพัฒนาชุมชน

11.17 การเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-based learning) มีคุณูปการต่อการพัฒนาวัฒนธรรมการเรียนรู้ในสังคมหลายทางด้วยกัน และผลประโยชน์ดังกล่าว จะยิ่งทวีคูณในภาคหน้าหากว่าได้รับการยอมรับ และมีการจัดสรรปันส่วนทรัพยากรอย่างเหมาะสม การขยายโอกาสในการเรียนรู้ทั้งในเขตเมืองและเขตชนบทนับเป็นปัจจัย อันทรงคุณค่ายิ่งต่อวิถีชีวิตของชุมชน เนื่องจากสามารถตอบสนองความต้องการอันหลากหลายขององค์ประกอบต่าง ๆ ในสังคมนั้น ๆ ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้อยู่ในที่ห่างไกลทุรกันดาร ซึ่งเกือบจะไม่มีบริการทางด้านนี้แก่สาธารณชน หรือไม่มีเลย สำหรับกลุ่มบุคคลดังกล่าวและผู้ที่อยู่ในสถานภาพเดียวกันอีกมากในเขตเมือง การเรียนรู้ นับเป็นโอกาสที่ทำให้พวกเขาได้ติดต่อกับหาสมาคมกับสมาชิกคนอื่น ๆ ในชุมชน ซึ่งเป็นการสร้างเสริมชุมชนทางหนึ่ง รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้คนได้ทบทวนสภาพแวดล้อมของตนและจัดลำดับความสำคัญในเรื่องต่าง ๆ เสียใหม่

11.18 รูปแบบของชุมชนมีลักษณะหลากหลายเช่นเดียวกับครอบครัว ซึ่งสะท้อน ถึงองค์ประกอบทางสังคม ขนาด เป้าหมาย และการเข้าถึงทรัพยากรต่าง ๆ ดังนั้น แนวคิดเรื่อง “ชุมชน” และการสนับสนุนความคิดริเริ่มของชุมชนจึงจำเป็นต้องเป็นไปในลักษณะบูรณาการและหนุนเนื่องอย่างเต็มกำลังเสมอ การพัฒนาวัฒนธรรมการเรียนรู้ในบริบทของชุมชนที่หลากหลายควรจะเป็นการขยายผลจากความคิดริเริ่มต่าง ๆ ที่ชุมชนได้ดำเนินการไปแล้ว ไม่ว่าจะ เป็นโครงการที่นำไปปฏิบัติในสถานที่จำเพาะหรือเป็นโครงการที่เอื้อประโยชน์อย่างเฉพาะเจาะจงก็ตาม

11.19 ความหลากหลายข้างต้นมีคุณประโยชน์อันนอกรีตต่อการมีส่วนร่วมในสังคมตามครรลองประชาธิปไตย จึงควรได้รับการยอมรับอย่างเต็มที่ รวมทั้งควรมีการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการนี้อย่างเหมาะสมด้วย ที่ควรเน้นเป็นพิเศษคือ ความคิดริเริ่มและโครงการต่าง ๆ ที่มุ่ง “สร้างศักยภาพ” และพัฒนาชุมชน เนื่องจากเป็นหัวใจของการสนับสนุนกิจกรรมที่ชุมชนจัดขึ้นเอง การมีส่วนร่วมในชุมชน และกระบวนการประชาธิปไตย การสนับสนุนกิจกรรมดังกล่าวนับเป็นรูปแบบการลงทุนระยะยาวและลงลึกในชุมชน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการดำรงชีวิต และสามารถพัฒนาตนเอง จนก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงอันพึงประสงค์ได้ในที่สุด

11.20 ถึงแม้ว่า การวัดผลการปรับปรุงชุมชน หรือผลสำเร็จอันเนื่องมาจากการเรียนรู้ในชุมชนเป็นสิ่งที่ไม่สามารถทำได้ในระยะเวลาสั้น ๆ นอกเหนือไปจากประจักษ์พยานจากตัวสมาชิกในชุมชนเอง แต่ก็ไม่ควรใช้เป็นเหตุผลเพื่อปฏิเสธการสนับสนุนโครงการริเริ่มดังกล่าว โครงการบุกเบิกหลายโครงการแสดงให้เห็นว่า คุณประโยชน์ที่ได้จากโครงการสร้างเสริมศักยภาพให้แก่ชุมชน ซึ่งมักได้รับการเกื้อหนุนจากสหภาพยุโรป หรือกองทุนฟื้นฟูลักษณะใดลักษณะหนึ่งนั้นแพร่ขยายกว้างไกลในหลาย ๆ ด้านอย่างน่าประหลาดใจ ซึ่งรวมถึงการช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายของรัฐในด้านอื่น ๆ อย่างเห็นได้ชัดเจนด้วย ลำพัง เหตุผลข้อนี้ข้อเดียวก็เพียงพอที่จะทำให้เกิดความตระหนักว่าไม่ควรประเมินคุณค่าการเรียนรู้ในชุมชนให้ต่ำกว่าความเป็นจริงในส่วนที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ใหม่ของชาติว่าด้วยการเรียนรู้ตลอดชีวิต

องค์กรอาสาสมัคร กับ กลุ่มพัฒนาชุมชน

11.21 องค์กรอาสาสมัคร และกลุ่มพัฒนาชุมชนทั้งหลายมีบทบาทที่สำคัญยิ่ง ในการ :- i) พัฒนาการเรียนรู้เพื่อความเป็นพลเมืองที่มีบทบาทแข็งขัน ii) เปิดโอกาสให้ปัจเจกชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสรรค์สร้างสังคมของตน และ iii) สร้างรากฐานที่ มั่นคงยั่งยืน และเจริญก้าวหน้าให้แก่สังคม อย่างไรก็ตาม ภารกิจดังกล่าวจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพได้ก็ต่อเมื่อหุ้นส่วนดำเนินงานตามกฎหมาย ซึ่งมักจะเป็นฝ่ายควบคุมงบประมาณ เห็นคุณค่าขององค์กรและกลุ่มนักพัฒนาดังกล่าว

11.22 ความสำเร็จของการเรียนรู้ในชุมชนเริ่มต้นที่แรงจูงใจของผู้เรียน โดยที่ ฝ่ายให้บริการทางการศึกษาจะต้องเป็นผู้ฟังที่ดี เพื่อช่วยปัจเจกชนกำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ จากนั้นก็ช่วยให้พวกเขาสามารถบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ได้ในที่สุด ทั้งนี้ จำต้องอาศัยแรงหนุนจากข้อมูลของทุกภูมิภาคในสหราชอาณาจักรที่มีคุณภาพดีกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ผนวก

กับวิสัยทัศน์ของสังคมที่ให้คุณค่าต่อเสียงเรียกร้องของมหาชน โดยไม่โอนเอียงไปกับฝ่าย
อภิสิทธิ์เหมือนเช่นอดีต แน่แน่นอนทีเดียวว่าพันธกิจเช่นนี้จำเป็นต้องอาศัยเงินทุนในลักษณะมั่นคง
และยั่งยืน

11.23 ความสำคัญของการเรียนรู้ในชุมชนเป็นสิ่งที่เห็นกันอย่างเด่นชัดจากพลังทาง
วรรณศิลป์ของ อาร์ เอช ทอนีย์ และคณะ ที่ปรากฏอยู่ในรายงานเรื่องการเรียนรู้ ตลอดชีวิต
ฉบับปี 2462 ความว่า :-

“องค์กรอาสาสมัครจะต้องเข้ามามีบทบาทโดดเด่นในชุมชนสมัยใหม่เสมอ
ความเกี่ยวพันโดยเสรีระหว่างปัจเจกชน คือ กระบวนการอันเป็นปกติวิสัยในสังคมอารยะ ซึ่ง
ถือกำเนิดขึ้นมาจากความบกพร่องอันหลีกเลี่ยงไม่ได้ในการจัดองค์กรของรัฐและของเทศบาล
แต่ก็มีใช้ว่าจะมีสาเหตุเบื้องต้นมาจากข้อด้อยในองค์กรของรัฐแต่อย่างใด องค์กรอาสาสมัคร
เกิดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ในส่วนที่รัฐบาลและเทศบาล ไม่สามารถสนอง
ได้ ไม่ว่าจะมีความหมายเช่นใดก็ตาม แต่องค์กรอาสาสมัคร ทั้งปวงต่างก็มีลักษณะพื้นฐานที่
คล้ายคลึงกัน คือ มีทัศนะที่ชัดเจน มีเป้าหมาย และวิสัยทัศน์ร่วม ซึ่งเป็นบ่อเกิดของจิตสำนึก
ร่วมกันระหว่างสมาชิกอาสาภายในองค์กรนั้น ๆ บางทีจิตสำนึกแห่งองค์กรนี้แหละที่อาจจะ
เป็นรากฐานอันทรงคุณค่าที่สุดของการเรียนรู้เป็นกลุ่ม ซึ่งสามารถพบเห็นได้ในกรณีของสห
ภาพแรงงานกลุ่มต่าง ๆ โรงเรียนศึกษาผู้ใหญ่ ชมรมสหกรณ์ ตลอดจนองค์กรอื่น ๆ ด้วยเหตุนี้
องค์กรอาสาสมัครจึงนับได้ว่าเป็นแกนกลางที่ดีที่สุดของการศึกษาผู้ใหญ่”

11.24 ฉะนั้น การวางแผนยุทธศาสตร์ระดับท้องถิ่น การจัดสรรเงินทุนและการดำเนินงาน
งานร่วมกันกันในส่วนนี้ จึงต้องตระหนักถึงคุณประโยชน์ขององค์กรอาสาสมัครและกลุ่ม
พัฒนาชุมชนที่มีต่อการให้การศึกษาฝึกอบรม ตลอดจนการพัฒนาวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอด
ชีวิตเพื่อปวงชน ที่สำคัญยิ่งก็คือ องค์กรเหล่านี้จะต้องสามารถเข้าถึงทรัพยากร ต่าง ๆ ที่ได้รับ
รับการแบ่งปันเพื่อขยายโอกาสในการเรียนรู้ ให้กับกลุ่มผู้ด้อยโอกาสโดยเฉพาะ

ศูนย์การเรียนรู้ท้องถิ่น

11.25 ศูนย์การเรียนรู้ท้องถิ่นสามารถเข้ามารับบทบาทเป็นแหล่งการศึกษาและ ฝึก
อบรมให้แก่ปัจเจกชนและชุมชนที่ต้องเผชิญกับอุปสรรคทางด้านระยะทางการเดินทาง หรือ
วัฒนธรรมได้เป็นอย่างดี ศูนย์การเรียนรู้ท้องถิ่นจะทำหน้าที่คล้าย ๆ กับร้านซักผ้าของชุมชน
นั่นคือ เปิดโอกาสให้สมาชิกในชุมชนได้เข้ามาใช้อุปกรณ์ในร้านร่วมกัน หาก ไม่มีศูนย์การ
เรียนรู้ท้องถิ่น การเรียนรู้จะถูกจำกัดวงอยู่ในกลุ่มผู้มีฐานะทางเศรษฐกิจ ในสถานประกอบ

การ และในระดับอุดมศึกษาเท่านั้น ศูนย์การเรียนรู้ท้องถิ่นที่ดีที่สุด สามารถให้บริการแก่ปัจเจกชนในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งรวมการใช้ประโยชน์จากคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล ซีดี-รอม อินเทอร์เน็ต รายการวิทยุ และรายการ โทรทัศน์ด้านการศึกษา ซอฟต์แวร์ วัสดุตีพิมพ์ ตลอดจนการเข้าถึงที่ปรึกษาในเรื่องการเรียนรู้ นอกจากนี้ ยังนำเสนอการเรียนรู้ทางไกลในรูปแบบที่น่าสนใจ มีชีวิตชีวาได้ด้วยเช่นกัน ศูนย์การเรียนรู้ท้องถิ่นยังเป็นหัวใจสำคัญแห่งวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยอุตสาหกรรมอีกด้วย บทบาทที่สำคัญได้แก่ การสร้างเสริมขีดความสามารถในการเรียนรู้ตามศาลาประชาคมของหมู่บ้านภายในชุมชนชนบทต่าง ๆ การพัฒนาบทบาทของห้องสมุดและพิพิธภัณฑสถาน ตลอดจนการขยายประโยชน์จากศูนย์ทรัพยากรการเรียนรู้ของสถานศึกษาทั้งหลาย ควรมีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ท้องถิ่นตามสถานที่เหล่านี้ด้วย คือ สถานประกอบการ ศาลา ประชาคมในโบสถ์ และโรงเรียนประถมศึกษา

11.26 รัฐควรส่งเสริมให้ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับเป้าหมายของการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเปิดโอกาสให้ใช้สถานที่เพื่อการนี้ได้ในเวลาที่มีได้มีการ จัดทำกิจกรรมการศึกษา รัฐและหน่วยงานอื่น ๆ ควรพิจารณาหามาตรการที่ดีที่สุดในการใช้เงินทุนจากภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อสนับสนุนให้มีการจัดตั้งและพัฒนาเครือข่ายศูนย์การเรียนรู้ท้องถิ่นในอาคารสาธารณะและสถานที่ทำงานอย่างกว้างขวาง มหาวิทยาลัย อุตสาหกรรม ควรเข้ามารับหน้าที่เป็นตัวกลางเชื่อมโยงจุดต่าง ๆ ของเครือข่ายการเรียนรู้ทั่วทั้งสหราชอาณาจักร โดยการใช้ประโยชน์จากสถานที่ทั้งของรัฐและเอกชน ผ่านการร่วมมือร่วมใจ รวมทั้งการร่วมลงทุนจากทั้งภาคเอกชนและภาครัฐบาล

11.27 ควรหามาตรการเพื่อประกันว่าศูนย์การเรียนรู้ท้องถิ่นที่ได้รับการยอมรับ จะได้รับการเชื่อมโยงและสนับสนุนจากโครงข่ายแห่งชาติเพื่อการเรียนรู้ หน่วยจัดสรร เงินทุนควรกำหนดให้สถาบันที่ได้รับการสนับสนุนต้องเพิ่มโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงศูนย์การเรียนรู้ท้องถิ่นได้มากกว่าเดิมด้วยการเปิดให้บริการในวันเสาร์อาทิตย์ ส่วนวันธรรมดาที่เลื่อนเวลาปิดออกไปอีก นอกจากนี้ ควรมีเงินอุดหนุนก้อนเล็ก ๆ สำหรับกลุ่มอาสาสมัครและกลุ่มพัฒนาชุมชนด้วย เพื่อเพิ่มพูนจุดเชื่อมโยงเครือข่ายการเรียนรู้ รวมทั้งมุ่งกระตุ้นกลุ่มบุคคลดังกล่าวให้ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในขณะเดียวกัน

ห้องสมุด พิพิธภัณฑสถาน และศูนย์การศึกษา

11.28 การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตและการขยายโอกาสในการเรียนรู้นั้น ควรใช้ประโยชน์ให้เต็มที่จากแหล่งทรัพยากรหลักของชุมชน ซึ่งได้ลงทุนไปกับห้องสมุด

พิพิธภัณฑน์ และศูนย์การศึกษาทั้งหลาย แหล่งเรียนรู้เหล่านี้มีประวัติที่ยอดเยี่ยมอยู่แล้วในการให้บริการแก่ผู้เรียนทุกวัย ผู้ที่มีภูมิหลังอันหลากหลายด้วยวัสดุการเรียนรู้นานาชาติ โอกาสในการเรียนรู้ สารสนเทศ เครื่องอำนวยความสะดวก ตลอดจนบริการให้ความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ จึงสมควรที่จะนำแหล่งเรียนรู้ดังกล่าวเข้ามาเป็นองค์ประกอบหนึ่งของภาพรวมของการจัดการศึกษาทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ซึ่งมุ่งปลูกฝังและกำจูนวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของปวงชน สถานที่เหล่านี้จำเป็นต้องได้รับการเชื่อมโยงเข้ากับโครงข่ายแห่งชาติเพื่อการเรียนรู้ นอกจากนี้ ยังต้องสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่ประจำแหล่งเรียนรู้ได้มีโอกาสเพิ่มพูนทักษะและความถนัด ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการดำเนินยุทธ-ศาสตร์ใหม่ตามที่ได้แนะนำเอาไว้

11.29 บางกรณี “ศูนย์การศึกษา” บางแห่งก็ไม่ได้ตั้งอยู่ในสถานที่ที่ตั้งเป้าหมายไว้ ที่การเรียนรู้ตลอดชีวิตมาตั้งแต่แรก ซึ่งก็เป็นแนวปฏิบัติที่ดีและควรขยายผลออกไปให้ครอบคลุมสถานที่ต่าง ๆ ดังนี้ : ศาลาประชาคมของหมู่บ้าน ชุมชนต่าง ๆ ศูนย์ชุมชนหรือแม่กระทิงในบ้านเรือน สถานที่เหล่านี้นับเป็นแหล่งทรัพยากรชุมชนที่ทรงคุณค่าสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิต ฉะนั้น จึงควรกำหนดมาตรการให้การสนับสนุนเอาไว้ในแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาชุมชนด้วย

เมือง/มหานครและชุมชนแห่งการเรียนรู้

11.30 การพัฒนา “ชุมชนแห่งการเรียนรู้” เป็นมาตรการที่สร้างสรรค์และมีพลวัตในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรท้องถิ่นเพื่อเพิ่มการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ การพัฒนาดังกล่าวถึงแม้จะช่วยปลูกฝังความภาคภูมิใจและความใฝ่ฝันให้กับชุมชน แต่ก็ยังเป็นกระบวนการระยะยาว และโครงการริเริ่มส่วนใหญ่ก็ยังคงอยู่ในระยะเริ่มต้นเท่านั้น หลังจากที่ได้มีการตีพิมพ์ผลการศึกษารื่องมหานครแห่งการเรียนรู้ขององค์กรเพื่อการพัฒนาและความร่วมมือทางเศรษฐกิจ โดยโดนัลด์ เฮิร์ชออกมาแล้ว (Donald Hirsch's OECD Studies on Learning Cities) ชุมชนทั้งหลายภายในสหราชอาณาจักร ซึ่งเรียกตนเองว่า “มหานครแห่งการเรียนรู้” ก็ขยายตัวออกไปอย่างรวดเร็วทีเดียว นอกจากนี้ ยังมีชุมชนอื่น ๆ อีกประมาณ 20 แห่ง ซึ่งมีขนาดแตกต่างกันออกไปได้ประกาศพันธกิจร่วมกันในการแบ่งปันทรัพยากรการเรียนรู้ รวมทั้งหุ้นส่วนดำเนินงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อผสาน ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ให้แข็งแกร่งยิ่งขึ้น

11.31 ถึงแม้แต่ละชุมชนจะมีจุดเน้น และความคาดหวังที่แตกต่างกันออกไป แต่ก็ยังมีองค์ประกอบที่สำคัญเหมือน ๆ กัน นั่นคือ i) การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือเพื่อขยายการเรียนรู้ ii) การส่งเสริมการเรียนรู้ให้เป็นหัวใจของการพัฒนาทางเศรษฐกิจ iii) มีการเชื่อมโยงส่วนต่าง ๆ ของการศึกษา เพื่อประกันว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เมือง/มหานคร แห่งการเรียนรู้เล็งเห็นคุณค่าของการเรียนรู้เพื่อความพลัดพลินควบคู่ไปกับการเรียนรู้เพื่อการทำงานอาชีพ ฉะนั้น กลยุทธ์การตลาดจึงมุ่งไปที่การจูงใจปัจเจกบุคคลให้เข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนรู้ในหลาย ๆ ทาง

11.32 คณะกรรมการฯ เห็นว่า รัฐควรสนับสนุนการพัฒนาเมือง มหานคร และ ชุมชนแห่งการเรียนรู้ต่อไป รวมทั้งการสร้างเครือข่ายมหานครแห่งการเรียนรู้ เพื่อแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ดีทางด้านการวางแผน และประสานงานทางด้านการลงทุน เพื่อการเรียนรู้ที่ครอบคลุมทั่วทั้งชุมชน

เยาวชน

11.33 กฎหมายที่ดูแลเรื่องการให้บริการแก่เยาวชนนั้น เป็นกฎหมายฉบับเดียวกับที่ดูแลเรื่องการศึกษาผู้ใหญ่ ฉะนั้น จึงมีจุดประอบบางภายใต้แรงกดดันทางการเงินของรัฐระดับท้องถิ่นในลักษณะเดียวกัน ยุทธศาสตร์ของสำนักงานเยาวชนแห่งชาติเน้นที่ความสำคัญของการให้บริการแก่เยาวชนอย่างทั่วถึง ทว่าปัจจุบันเยาวชนอายุระหว่าง 16-25 ปี มากกว่าร้อยละ 10 ต้องประสบกับปัญหาแปลกแยก และถูกกีดกันออกจากสังคม โดยมีได้มีส่วนร่วมในตลาดแรงงาน การศึกษาหรือฝึกอบรมใด ๆ เลย แม้ว่า*โครงการข้อตกลงใหม่* จะวางเป้าหมายไว้ที่บุคคลกลุ่มนี้ แต่ก็เป็นการยากมากที่มาตรการนี้เพียงมาตรการเดียวจะสามารถจัดปัญหานี้ได้ เนื่องจากผู้ใหญ่ในวัยต้นเหล่านี้ส่วนใหญ่คงจะไม่ยื่นคำร้องขอรับเงินสวัสดิการประเภท “ผู้แสวงหางาน” (Job Seekers’ Allowance)

11.34 กำหนดระดับการให้บริการที่รัฐบาลส่วนท้องถิ่นควรหยิบยื่นให้แก่เยาวชน โดยการจัดประชุมระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ว่าด้วยเรื่องการให้บริการการเรียนรู้นอกระบบแก่เยาวชน พร้อมทั้งจัดทำร่างยุทธศาสตร์และแผนพัฒนาเยาวชนเอาไว้ด้วย

บริการสำหรับผู้สูงอายุ

11.35 ความเปลี่ยนแปลงทางด้านนโยบายเมื่อปี 2535 ส่งผลให้กลุ่มผู้สูงอายุได้รับผลประโยชน์น้อยที่สุด โครงการการศึกษาผู้ใหญ่ในระดับท้องถิ่นที่อ่อนแรงลง ส่งผลกระทบเชิง

ลบท่อระดับการมีส่วนร่วมของปัจเจกชนผู้มีอายุเกิน 65 ปี ซึ่งในจำนวนนี้ หลายต่อหลายคนก็มิได้แสวงหาวุฒิบัตรใด ๆ ทั้งสิ้น ส่วนผู้ที่อายุเกิน 50 ปี ก็ไม่มีสิทธิกู้เงินเรียนในระดับอุดมศึกษา ขณะที่แรงงานอายุเกิน 35 ปี น้อยคนนักที่จะได้รับโอกาส เต็มที่เพื่อรับการฝึกอบรมในสถานประกอบการ มีหลักฐานทางการแพทย์ชี้ให้เห็นชัดเจน ว่า การใช้สมองอย่างต่อเนื่องจะช่วยป้องกันการเกิดโรคสมองเสื่อมหรืออัลไซเมอร์ได้ และแพทย์ทั่วไปทุกคนก็ตระหนักถึงคุณประโยชน์ในทางบำบัดของการเข้าเรียนในชุมชนที่มีต่อผู้สูงอายุ ผู้โดดเดี่ยว หงอยเหงา และขาดความมั่นใจได้เป็นอย่างดี

11.36 ประสิทธิผลของการให้บริการแก่ผู้สูงอายุขึ้นอยู่กับ การสร้างเสริมการศึกษา ผู้ใหญ่ให้แข็งแกร่งยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นหน้าที่โดยตรงของหน่วยงานระดับท้องถิ่น ทว่าหน่วยงาน ของกระทรวงทบวงกรมต้องประสานงานกันอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อก่อให้เกิดคุณภาพ ระหว่างการส่งเสริมสุขภาพอนามัยกับนโยบายทางการศึกษา ความสำเร็จของมหาวิทยาลัย ของ **คนวัยที่ 3** (the University of the Third Age Movement) บทบาทของผู้สูงอายุในการกำจูนองค์ กรอาสาสมัครต่าง ๆ และการขยายตัวของการเรียนรู้เชิงนันทนาการเพื่อการเกษียณก่อนเวลา ล้วนแล้วแต่เป็นประจักษ์พยานที่ดียิ่งในศักยภาพของกลุ่มผู้สูงอายุ แต่ถึงกระนั้น สถาบันการเรียนรู้มากมายก็เพิ่งจะเริ่มต้นแสวงหายุทธศาสตร์ที่มีประสิทธิผลเพื่อเข้าถึง ผู้สูงอายุที่ขาดความมั่นใจและมีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่ำเป็นครั้งแรก ดังที่โครงการ **“สูงวัยขึ้น – มั่นใจขึ้น”** (“Older and Bolder”) ของสถาบันแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา ต่อเนื่องของผู้ใหญ่ได้แสดงให้เห็นอย่างเด่นชัด

11.37 ควรทุ่มเททั้งกำลังกายและความคิด เพื่อให้เกิดการยอมรับและสนับสนุนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ซึ่งอาจจะอยู่คนเดียว อยู่กับครอบครัว หรืออยู่ในสถานดูแลคนชราก็ได้ ผู้สูงอายุกลุ่มนี้ อาจประสบปัญหาการเคลื่อนไหวหรือ สุขภาพอนามัยที่เสื่อมลงทุกขณะ รวมทั้งปัญหาการขาดแคลนทุนทรัพย์ และทรัพยากรด้านอื่น ๆ ด้วย ดังนั้น การเปิดโอกาสให้บุคคลกลุ่มนี้กลับเข้ามารับการกระตุ้นภูมิปัญญาอีกครั้งจึงเท่ากับเปิดทางให้พวกเขาได้เลือกเดินระหว่างหนทาง ซึ่งเอื้อให้สามารถรักษาศักดิ์ศรีแห่งมนุษย์ และความมีอิสระเสรีเอาไว้ได้ กับอีกทางเลือกหนึ่งซึ่งหม่นมัวคล้ายกับการนอนรอความตายของคนป่วย ซึ่งต้องรอรับการปรนนิบัติในลักษณะผู้ต่ำต้อย ผู้เป็นภาระ หรืออาจจะไม่ได้รับการดูแลเลยก็เป็นได้

11.38 ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ตลอดชีวิตของปวงชนนั้นจะต้องสะท้อนถึงความสำคัญว่าด้วยการขยายโอกาสการเรียนรู้ให้แก่ผู้สูงอายุอย่างเหมาะสม รวมทั้งคุณค่าในการช่วยกำจูน

การนับถือตนเอง ศักดิ์ศรี การใช้ชีวิตอย่างถูกสุขอนามัย การมีอิสระเสรี และมี กิจกรรมกระทำอย่างต่อเนื่อง ด้วยเหตุนี้ หน่วยงานในระดับท้องถิ่น ระบบสวัสดิการ สุขภาพอนามัยของรัฐ และองค์กรอาสาสมัครทั้งหลายจึงควรสะท้อนให้เห็นเกี่ยวกับประเด็นนี้ไว้ในนโยบาย การจัดการ และการจัดสรรเงินทุนของตน เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของปวงชน

บุคคลผู้มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ และ/หรือผู้พิการ

11.39 พระราชบัญญัติ ปี 2535 ว่าด้วยอุดมศึกษาและการศึกษาต่อเนื่อง ส่งผลให้ทางเลือกของหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่ผู้มีความบกพร่องทางการเรียนรู้แคบลง กว่าเดิม รายงานของคณะกรรมการทอมลินสันว่าด้วยเรื่อง “การเรียนรู้แบบบูรณาการ” (Inclusive Learning) ภายใต้การอุปถัมภ์ของสภาการจัดสรรเงินทุนเพื่อการศึกษาเพิ่มเติม ได้ยกร่างแผนปฏิบัติการที่น่าสนใจสำหรับอนาคต ซึ่งก่อให้เกิดกระแสความใส่ใจเพิ่มมากขึ้นสำหรับการบูรณาการให้นักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ และความพิการทางด้านอื่น ๆ ได้เข้ามาเรียนร่วมกับคนปกติในสถานศึกษา แนวทางของทอมลินสันนั้นเป็นไปอย่างเรียบง่าย ทว่ามีประสิทธิผลอย่างยิ่ง การดำเนินยุทธศาสตร์แบบบูรณาการ หมายถึงว่า **สถานศึกษาควรหลีกเลี่ยง “ทัศนคติเน้นความบกพร่องหรือจุดด้อยของผู้เรียน โดยหันไปเน้นศักยภาพของสถานศึกษาในการทำความเข้าใจ และตอบสนองความต้องการของผู้เรียนแทน”** ซึ่งจะกระทำได้ โดยดูแลในทุก ๆ มิติ ที่เกี่ยวข้องกับรัฐ คณะกรรมการฯ รู้สึกชื่นชมกับมุมมองที่รายงานของทอมลินสันได้ใช้ในการกำหนดบทบาทให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ จัดสรรเงินทุน หรือขยายโอกาสในการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวกับผู้พิการหรือผู้มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

11.40 นอกจากนี้ ยังมีปัญหาในทางปฏิบัติอีกมากมายที่จะต้องแก้ไข ตัวอย่างเช่น ปัญหาค่าใช้จ่ายในการเดินทางจากบ้านไปยังศูนย์การเรียนรู้ ซึ่งนับเป็นอุปสรรคสำคัญประการหนึ่งสำหรับผู้พิการเป็นจำนวนมาก เมื่อไม่นานมานี้ เอกสารเรื่อง “ภาพลักษณ์ที่เป็นไปได้” ภายใต้ความร่วมมือของสถาบันแห่งชาติว่าด้วยการศึกษาต่อเนื่องของผู้ใหญ่ กับสำนักงานพัฒนาการศึกษาเพิ่มเติม (Alison Werthimer, 2540, Images of Possibility) ได้เสนอแผนปฏิบัติการอันท้าทายในการสรรค์สร้างโอกาสในการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญา โดยอิงตัวอย่างแนวปฏิบัติที่ดีจากทั่วประเทศ ผู้ให้บริการการศึกษาจำนวนมากสามารถนำตัวอย่างที่ดีเหล่านี้ไปประยุกต์ใช้ให้มีความสอดคล้องกับสภาพการณ์ของตนได้ นอกจากนี้ รายงานของมูลนิธิสุขภาพจิต เรื่อง “การสร้างความ คาดหวัง” (Building

Expectations) ยังได้เสนอแนะว่ารัฐควรรักษาความสำคัญกับการพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างความมั่นใจเป็นลำดับขั้น ๆ เพื่อสนับสนุนให้ผู้มีความบกพร่องทางการเรียนรู้มีโอกาสเรียนรู้อาจสามารถเป็นกระบอกเสียงให้กับตนเองได้ในที่สุด

คนกลุ่มน้อยทางด้านเชื้อชาติ และภาษา

11.41 โดยทั่วไปแล้ว อาจกล่าวได้ว่าอัตราการเข้าเรียนในโรงเรียนของคนผิวดำ และคนกลุ่มน้อยเชื้อชาติอื่น ๆ นั้น อยู่ในเกณฑ์ที่ดี ทว่าในส่วนของกลุ่มที่มาจาก บังกลาเทศมีอัตราต่ำมาก เมื่อหันมาดูในสถานประกอบการ จะพบว่า คนผิวยังคงมีโอกาสน้อยที่จะได้ไปศึกษาอบรมโดยนายจ้างเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายให้ ขณะที่รายงานของสำนักงานพัฒนาทักษะพื้นฐานเน้นให้เห็นความยากลำบากของแรงงาน 500,000 คน ผู้ซึ่งใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สอง ผู้สูงอายุในชุมชนคนผิวดำ และชุมชนเชื้อสายเอเชีย มักจะเป็นผู้ค่อยโอกาสเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หากภาษาอังกฤษไม่ใช่ภาษาแม่ของพวกเขา ผู้จัดการสรรหาเงินทุนและผู้จัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตทั้งมวลจึงควรให้ความสนใจเป็นพิเศษกับความต้องการทางการเรียนรู้ของกลุ่มคนผิวดำ กลุ่มคนเอเชีย ชนกลุ่มน้อยเชื้อชาติอื่น ๆ ตลอดจนกลุ่มผู้พูดภาษาอื่น ๆ ด้วย

11.42 การขาดหน่วยงานตรวจสอบและยอมรับคุณวุฒิต่าง ๆ จากสถาบันที่อยู่นอกสหภาพยุโรปและเครือจักรภพ ส่งผลให้ผู้อพยพผิวดำส่วนใหญ่ที่มีคุณวุฒิทางวิชาชีพในสหราชอาณาจักรต้องกลายเป็นคนว่างงาน หรือต้องทำงานที่ใช้ทักษะที่ต่ำกว่าคุณวุฒิ ที่มีถึงแม้ว่าผลการดำเนินงานของคณะกรรมการว่าด้วยความเสมอภาคทางเชื้อชาติ และการสนับสนุนเงินทุนอย่างต่อเนื่อง จะนำไปในเชิงบวกก็จริง แต่ประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาสำหรับคนกลุ่มน้อยดังกล่าวข้างต้นก็เป็นไปในลักษณะต่างคนต่างทำ ไม่มีการประสานกัน

11.43 ผู้อพยพ และผู้คนจากประเทศอื่น ๆ จะตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบอย่างมาก ในกรณีที่ต้องเสียค่าใช้จ่ายก่อนใหญ่ในการเรียนรู้ หรือในกรณีที่คุณวุฒิของบุคคลนั้น ๆ ไม่ได้รับการยอมรับในสหราชอาณาจักร หากว่าจะมีการจัดตั้งหน่วยงานขึ้นมาดูแลในเรื่องนี้ ก็อาจกระทำได้โดยประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ :- หน่วยงานดูแลหลักสูตรและคุณวุฒิทางการศึกษา สำนักงานประกันคุณภาพอุดมศึกษา องค์กรทางด้านวิชาชีพ และเครือข่ายศูนย์สารสนเทศรับรองมาตรฐานทางวิชาการแห่งชาติของสหภาพยุโรป หน่วยงานแห่งใหม่ควรเข้ามาทำหน้าที่ประเมินผล และให้การรับรองคุณวุฒิทางการศึกษา อบรม ที่ออกให้โดยสถาบันนอกสหภาพยุโรปและเครือจักรภพ รวมทั้งกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อเพิ่มพูนทักษะการเรียนรู้ในกรณีจำเป็นเอาไว้ด้วย

11.44 ด้วยเหตุนี้ จึงควรพิจารณาจัดตั้งหน่วยงานประเมินคุณวุฒิการศึกษาจากต่างประเทศ หรือหน่วยงานย่อย หรือหน่วยงานเทียบเท่า เพื่อมุ่งขจัดปัญหาการสูญเสียทรัพยากร โดยเปล่าประโยชน์ และการกีดกันระดับปัจเจกชน อันเนื่องมาจากสาเหตุของการขาดแคลนที่มีประสิทธิภาพในการให้การรับรองคุณวุฒิที่ได้รับจากต่างแดน

นักโทษ กับ ผู้เคยกระทำความผิด

11.45 ประชากรนักโทษที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี ส่วนใหญ่เป็นผู้ไม่มีคุณวุฒิทางการศึกษา และเป็นผู้มีปัญหาทางด้านทักษะพื้นฐานในสัดส่วนที่สูงเช่นกัน ภายใน 5 ปีที่ผ่านมา ความเปลี่ยนแปลงเรื่องการให้บริการด้านการศึกษาในทัณฑสถาน ส่งผลให้ทางเลือกเกี่ยวกับหลักสูตรลดน้อยลง การพัฒนายุทธศาสตร์ทางการศึกษาสำหรับกลุ่มผู้เคยกระทำความผิดไม่สู้จะก้าวหน้านัก เนื่องจากความจำเป็นที่จะต้องรักษาคุณภาพระหว่างการรักษาความเป็นส่วนตัวกับการสนับสนุนให้พวกเขาได้รับการศึกษาต่อเนื่องอย่างมีประสิทธิภาพภายหลังออกจากสถานกักกันไปแล้ว

11.46 หลังจากที่ได้มีการปรับปรุงงานบริการในทัณฑสถาน ทำให้ผู้ถูกจองจำต้องประสบปัญหา คือ ไม่สามารถศึกษาจนจบหลักสูตร เนื่องจากต้องย้ายสถานที่จองจำ นั่นเอง การขาดความต่อเนื่องในการเรียนรู้ในลักษณะนี้ นอกจากจะทำให้ตัวผู้เรียนเกิดความรู้สึกท้อแท้แล้ว ยังทำลายโอกาสในการศึกษาหาความรู้ขณะต้องโทษ ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อสภาวะการณ์ฟื้นฟูพฤติกรรมและความคิด หลังจากพ้นโทษไปแล้ว

11.47 ฉะนั้น ผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการและติดตามดูแลงานด้านการศึกษาในทัณฑสถานจึงควรให้ความสนใจเป็นพิเศษกับความต้องการของผู้ต้องโทษที่ต้องถูกโยกย้ายหรือพ้นโทษในขณะที่ศึกษายังไม่จบหลักสูตร

บทบาทและความรับผิดชอบของหน่วยงานในท้องถิ่น

11.48 หน่วยงานระดับท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อชุมชน เนื่องจากเป็นหน่วยงานหลักของท้องถิ่นที่ถูกตรวจสอบตามครรลองประชาธิปไตยได้ อีกทั้งภารกิจก็ยังโยงใยกับวิถีชีวิตของปัจเจกชนทุกคน ทุกครัวเรือน และทุกชุมชนที่ดำรงอยู่ภายในท้องถิ่นนั้น ๆ ด้วย งานบริการที่หน่วยงานท้องถิ่นเหล่านี้จัดให้แก่ผู้มีภูมิฐานะในท้องถิ่น คิดเป็นมูลค่าถึง 6 หมื่นล้านปอนด์ต่อปี หรือ 378 ล้านบาทต่อปี (อัตราแลกเปลี่ยน 1 ปอนด์เท่ากับ 63 บาท) และมี

การจ้างแรงงานมากกว่าร้อยละ 12 ของแรงงานทั้งประเทศ ในแต่ละส่วนของบริการที่เข้าไป สัมผัสกับชีวิตของผู้คนนั้น เราสามารถสอดแทรกการเรียนรู้ตลอดชีวิตเข้าไปได้ทั้งสิ้น

11.49 ภายใต้การชี้นำของรัฐบาล หน่วยงานท้องถิ่นควรพิจารณาถึงผลกระทบของ นโยบายในเรื่องอื่น ๆ ทั้งหมดของตน รวมทั้งการจัดลำดับความสำคัญเกี่ยวกับความต้องการ ในเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิตของกลุ่มผู้ด้อยโอกาสบางกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มแรงงานไร้ฝีมือและกึ่ง ฝีมือ กลุ่มผู้ว่างงานระยะยาว กลุ่มผู้พิการและผู้บกพร่องทางด้านการศึกษา กลุ่มผู้สูงอายุ ชนกลุ่ม น้อยทางด้านเชื้อชาติและภาษา และกลุ่มผู้กระทำความผิดหรือ เคยกระทำความผิด หน่วยงานท้องถิ่นควรประกันว่า กลุ่มเป้าหมายพิเศษของโครงการประสานความร่วมมือในทุก ๆ สายงานนี้ คือ กลุ่มผู้ที่ถูกกีดกันออกจากสังคมมาโดยตลอด กลุ่มผู้ยากไร้ที่ไม่มีคุณวุฒิใด ๆ และกลุ่มที่แทบจะไม่มีโอกาสเข้าถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิตในรูปแบบดั้งเดิม หรือได้รับการ สนับสนุนทางการเรียนรู้เลย

11.50 ยุทธศาสตร์ใหม่ของชาติในการพัฒนาวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของ ปวงชน ควรตระหนักถึงบทบาทหลักของหน่วยงานระดับท้องถิ่นในฐานะผู้วางแผนเชิงกลยุทธ์ ผู้ ประสานงาน หุ่นส่วนดำเนินงาน และผู้ให้บริการ โดยจะต้องสะท้อนถึงความสำคัญของ ประเด็นนี้ไว้ในคู่มือแนะแนวทางของรัฐบาลและในการจัดสรรทรัพยากร

11.51 หน่วยงานท้องถิ่นมีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้อง **“จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวก ให้พอเพียง”** สำหรับการศึกษาผู้ใหญ่ รวมทั้งการศึกษาสำหรับกลุ่มต่าง ๆ ที่ กล่าวถึงแล้วใน 11.33 – 11.47 ทว่าหลายปีที่ผ่านมา การจัดบริการดังกล่าวกลับไม่มี ความก้าวหน้าแต่อย่างใด และตัวเจ้าหน้าที่เองก็ยังไม่ชัดเจนกับคำว่า **“พอเพียง”** ในบริบทนี้ ไม่ชัดเจนออกไป รัฐควร เข้ามาสร้างความกระจ่างในเรื่องนี้ โดยดำเนินการตาม ข้อเสนอแนะจากรายงาน **“ความเป็น เลิศในโรงเรียน”** ที่ให้หน่วยงานในท้องถิ่นเข้าร่วม ภารกิจในการพัฒนาแผนปฏิบัติการเชิงยุทธ ศาสตร์ของท้องถิ่นว่าด้วยการเรียนรู้ตลอดชีวิตของปวงชน แผนปฏิบัติการดังกล่าวจะอยู่ ภายในกรอบยุทธศาสตร์ที่รัฐได้วางแนวทางเอาไว้แล้ว โดยมุ่งตอบสนองความต้องการของ ท้องถิ่น พร้อมการให้บริการ รวมทั้งดำเนินงานในลักษณะหุ้นส่วนร่วมกับฝ่ายอื่น ๆ ที่มีบทบาท สำคัญในชุมชน ส่วนการ พัฒนาให้เกิดความโปร่งใสและตรวจสอบได้โดยสาธารณชน ควรตีพิมพ์รายละเอียดเกี่ยวกับมาตรฐานการประเมินการใช้จ่ายควบคู่ไปกับค่าใช้จ่ายของ หน่วยงานท้องถิ่นทางการศึกษาผู้ใหญ่ด้วย

11.52 รัฐบาลควรปรึกษารื้อกับสมาคมหน่วยงานส่วนท้องถิ่น และออกหนังสือ เวียนเกี่ยวกับบทบาทในการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ของส่วนราชการในท้องถิ่น หนังสือเวียนนี้

ควรนิยามคำว่า “พอเพียง” ให้อย่างกว้าง ๆ โดยเน้นที่แนวปฏิบัติที่ดีในการจัดการศึกษาผู้ใหญ่ของหน่วยงานท้องถิ่น รวมทั้งกำหนดให้ทุกหน่วยราชการในท้องถิ่นตีพิมพ์แผนพัฒนา การเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งประกอบด้วย :-

- คำอธิบายเกี่ยวกับการประเมินคำว่า “พอเพียง”
- มาตรการในการให้บริการ
- การเสนอแนะมาตรการที่ใช้ในการตรวจสอบบัญชีการใช้จ่ายเพื่อการเรียนรู้ในปัจจุบัน และการตรวจหาความต้องการ โดยดำเนินการในลักษณะหุ้นส่วนร่วมกับองค์กรและกลุ่มผลประโยชน์กลุ่มอื่น ๆ ในชุมชน
- การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย (รวมกลุ่มผู้ด้อยโอกาสต่าง ๆ ด้วย) ทางเลือก และระดับของหลักสูตรต่าง ๆ ที่ให้บริการ
- ยุทธศาสตร์การเรียนรู้สำหรับครอบครัว
- คำอธิบายเกี่ยวกับบทบาทและสัมพันธภาพระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ในการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการเชื่อมโยงแผนการศึกษาผู้ใหญ่เข้ากับของเยาวชน เด็กปฐมวัย ประชาคมโรงเรียน และหน่วยราชการท้องถิ่นส่วนอื่น ๆ ที่เข้ามามีส่วนร่วมในงานปลูกฝังการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- กลไกต่าง ๆ ที่ใช้ควบคุมดูแลในเรื่องการประกันคุณภาพ การพัฒนาบุคลากร และการติดตามผลการดำเนินงาน
- ทรัพยากรที่สามารถให้บริการแก่ผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพยากรทางด้าน การสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ
- ระบุการจัดสรรทรัพยากรที่อิงมาตรฐานการใช้จ่ายเป็นเครื่องชี้วัด รวมทั้งการวางแผนใช้จ่ายสำหรับการศึกษาผู้ใหญ่

11.53 รัฐควรหารือกับสมาคมหน่วยงานส่วนท้องถิ่น เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสม ในการตีพิมพ์ตารางรวมที่ใช้ในการจัดสรรเงินทุนและค่าใช้จ่าย ซึ่งอิงมาตรฐานในการใช้จ่าย เป็นเกณฑ์วัดผลการดำเนินงาน ทั้งนี้ เพื่อเพิ่มความเข้าใจของสาธารณชน และ ขยายโอกาส ให้ประชาชนเข้ามาตรวจสอบผลการดำเนินงานได้มากยิ่งขึ้น และยังเป็น การเน้นให้เห็นความสำคัญ ของแนวปฏิบัติในส่วนท้องถิ่น ควรจัดให้มีกรทบทวนแนวทางปฏิบัติดังกล่าวหลังจาก ดำเนินการครบ 3 ปี

11.54 รัฐควรมอบหมายหน้าที่ให้หน่วยงานส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งร่วมมือกับสภาธุรกิจจัดการฝึกอบรม และกลุ่มอื่น ๆ ในชุมชน ทำการทบทวนตรวจสอบความต้องการทางด้านการเรียนรู้และทรัพยากรทางด้านเทคโนโลยีการสื่อสารของท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

บทที่ 12 หน่วยงานของรัฐ กับ หน่วยงานอื่น ๆ

ในบทนี้มุ่งแจกแจงบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เป็น
เพื่อจรรยาบรรณในการขับเคลื่อน “การเรียนรู้ตลอดชีวิต” และการปรับเปลี่ยน “วัฒนธรรมการ
เรียนรู้” โดยให้ข้อเสนอแนะไปตามลำดับหัวข้อ ต่อไปนี้

1. ยุทธศาสตร์ในเชิงปฏิบัติ
2. บทบาทหลักของหน่วยราชการส่วนท้องถิ่น
3. ความเชื่อมโยงระหว่างบริการอันหลากหลายในท้องถิ่น
4. หุ้นส่วนปฏิบัติงานทางด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิต กับ สมัชชา
5. การประสานงานในระดับภูมิภาคและอนุภูมิภาค
6. การเน้นเชิงยุทธศาสตร์
7. ผู้จัดการเงินทุน กับ ผู้อุปถัมภ์การเรียนรู้รายอื่น ๆ
8. สภาพัฒนการศึกษาศึกษาเพิ่มเติม
9. สภาพัฒนการศึกษาศึกษาของอังกฤษ
10. ผู้จัดการเงินทุนและผู้อุปถัมภ์รายอื่น ๆ

ยุทธศาสตร์ในเชิงปฏิบัติ

12.1 สหราชอาณาจักรจะบรรลุเป้าหมายในการสรรค์สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้
ตลอดชีวิตของปวงชนได้ก็ต่อเมื่อหน่วยราชการทุกหน่วยของรัฐและองค์กรอื่น ๆ ร่วมกันทุ่ม
เทความพยายามในการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้ ภายในกรอบงานเชิงยุทธ
ศาสตร์ที่รัฐบาลได้ยกร่างขึ้นมา ความรับผิดชอบในการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์
ประสงค์นั้น จะขึ้นอยู่กับหน่วยราชการและหน่วยงานอื่น ๆ กลุ่มหนึ่งเป็นแกน ได้แก่ หน่วย
ราชการระดับท้องถิ่นและระดับภูมิภาค สภาพัฒนการศึกษาศึกษา และหน่วยงานหลากหลายสาขา
อาทิ หน่วยงานดูแลเรื่องหลักสูตรและคุณวุฒิทางการศึกษา สภาการศึกษาท้องถิ่น สภาธุรกิจ
จัดฝึกอบรมแห่งชาติ สภาที่ปรึกษาแห่งชาติว่าด้วยเป้าหมายการศึกษาและฝึกอบรม สำนัก
งานพัฒนาทักษะพื้นฐาน และสถาบันแห่งชาติว่าด้วยการศึกษาต่อเนื่องของ ผู้ใหญ่ บางครั้ง
หน่วยงานเหล่านี้จำเป็นต้องแสดงบทบาทผู้นำ เพื่อสร้างพลังของความสำเร็จ ทุกหน่วยงาน
ข้างต้นจำเป็นต้องจัดวางวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน รวมทั้งแผนปฏิบัติการในแต่ละขั้นตอน วิธี

การทบทวนผลงาน และการตรวจสอบจากสาธารณชน ซึ่งจำเป็นสำหรับการติดตามผลความก้าวหน้าของแต่ละหน่วยงาน

บทบาทหลักของหน่วยงานส่วนท้องถิ่น

12.2 หน่วยงานส่วนท้องถิ่นมีความรับผิดชอบพิเศษกว่าหน่วยงานอื่น ๆ คือ ต้องประกันว่า ยุทธศาสตร์ของชาติจะเน้นไปที่ท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพและมีจินตนาการ ดังที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 4 หน่วยราชการส่วนท้องถิ่นจะต้องแสดงความเป็นผู้นำโดยปราศจากการครอบงำในการตรวจสอบการจัดการศึกษาส่วนท้องถิ่น และการวางแผนร่วมดำเนินการแบบหุ้นส่วน เพื่อสนองความต้องการของท้องถิ่น นอกจากนี้ ยังต้องประกันว่าการดำเนินงานร่วมกับสถานศึกษาในท้องถิ่นนั้น มีความสอดคล้องและสร้างความก้าวหน้า ให้กับแนวทางการเรียนรู้ตลอดชีวิต แผนงานเกี่ยวกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต ควรจะเป็น องค์ประกอบหลักของแผนการเรียนรู้ในเชิงยุทธศาสตร์ของหน่วยงานส่วนท้องถิ่น

12.3 หุ้นส่วนดำเนินงานหลัก ๆ ในท้องถิ่น อาทิ สภาธุรกิจจัดฝึกอบรม สถานการศึกษาส่วนท้องถิ่น วิทยาลัย มหาวิทยาลัย และนายจ้าง ควรตระหนักถึงบทบาทและหน้าที่ของหน่วยงานส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของปวงชนในสังคม ดังนั้น การตั้งตัวแทนของแต่ละฝ่ายเข้าร่วมหารือกัน จึงควรดำเนินการอย่างเหมาะสม ตลอดจนกระตุ้นให้มีการสื่อสารแลกเปลี่ยนแผนงาน ความคิดริเริ่ม และยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ในหมู่ผู้ร่วมงานหลัก ๆ ดังกล่าวข้างต้น

12.4 ด้วยเหตุนี้ หน่วยงานส่วนท้องถิ่น จึงต้องทำหน้าที่หลายอย่าง โดยต้องเป็นทั้งผู้วางแผนทางยุทธศาสตร์ ผู้ประสานงาน หุ้นส่วนร่วมงาน และผู้จัดการเรียนรู้ด้วย เช่นกัน

ความเชื่อมโยงระหว่างบริการอันหลากหลายในท้องถิ่น

12.5 ในระดับท้องถิ่น หุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์มีบทบาทสำคัญในการเพิ่มจำนวน ผู้เรียน และสนองความต้องการของปัจเจกชนและกลุ่มบุคคลที่อาจจะถูกละเลยหรือมองข้ามไปได้ การปรับปรุงการประสานงานระหว่างหน่วยบริการประชาชนที่หลากหลายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จะมีอันติสงส์อย่างใหญ่หลวงต่อผู้ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ผู้พิการ ผู้ที่เคยมีสุขภาพจิตไม่ดี และผู้ที่ได้รับความกระทบกระเทือนทางอารมณ์

12.6 ในทำนองเดียวกัน ผู้ที่ถูกกีดกันหรือไม่สามารถศึกษาต่อในสถาบันการศึกษาแบบเดิมด้วยเหตุผลใดก็ตาม จะได้รับประโยชน์จากการประสานงานระหว่างผู้ให้บริการการศึกษาด้วยกัน ทั้งในส่วนที่เป็นหน้าที่ตามกฎหมายและในส่วนของการให้การสงเคราะห์ ซึ่งรวมถึงองค์กรที่มีได้มีการเรียนรู้เป็นเป้าหมายหลักมาตั้งแต่เริ่มก่อตั้ง ผู้จัดการศึกษาในท้องถิ่นควรทำงานอย่างใกล้ชิดกับหุ้นส่วน เพื่อพัฒนาความเชี่ยวชาญในการกำหนดและตอบสนองความต้องการอันหลากหลายของกลุ่มผู้เรียนข้างต้น ผู้ซึ่งจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของปวงชนที่มีลักษณะของความเสมอภาคและการบูรณาการ

12.7 ในสถานการณ์เช่นนี้ การเป็นผู้นำทางความคิดของหน่วยงานส่วนท้องถิ่น จะเป็นคุณลักษณะที่สำคัญยิ่ง เพราะต้องปฏิบัติงานในลักษณะเคียงบ่าเคียงไหล่กับปัจเจกชน กลุ่มบุคคล และองค์กรต่าง ๆ ในชุมชนที่มีสายสัมพันธ์อันทรงประสิทธิภาพที่สุดกับกลุ่มบุคคลที่ความต้องการของพวกเขาจะถูกมองข้าม นอกจากนี้ ยังต้องส่งเสริมให้ผู้ให้บริการการศึกษาได้พัฒนาทักษะที่จำเป็น รวมทั้งความเชี่ยวชาญ และที่สำคัญที่สุด คือ ปรับเปลี่ยนปรัชญาและแนวทางให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มุ่งเน้นความเป็นพลเมืองอันพึงประสงค์

หุ้นส่วนปฏิบัติงานทางการเรียนรู้อุตลอดชีวิต

12.8 การกิจการวิเคราะห์ความต้องการในสถานที่ที่เข้าถึงยากอย่างมีประสิทธิภาพผนวกกับการสรรค์สร้างกลุ่มหุ้นส่วนดำเนินงานจากหน่วยงานหลากหลายสาขางาน และการกระตุ้นให้เกิดนวัตกรรม นับเป็นพันธกิจที่ทำทลายความสามารถของสถาบันต่าง ๆ ซึ่งต้องเผชิญกับข้อจำกัดในเรื่องงบประมาณ ภายใต้โครงการต่าง ๆ ที่ควบคุมการใช้ เงินทุนอย่างเข้มงวดในรายละเอียด รัฐไม่ควรจะทุ่มเงินทุนใหม่ ๆ ก้อนใหญ่ลงไปในพื้นที่ เพื่อสนองความคาดหวังในการเรียนรู้อย่างเต็มพิกัดของชุมชนในท้องถิ่น เพราะนอกจากค่าใช้จ่ายจะสูงลิ่วแล้ว ยังเป็นการตอบสนองความต้องการได้ในระยะเวลาสั้น ๆ เท่านั้น สิ่งที่ต้องกระทำ คือ **ส่งเสริมให้มีการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในลักษณะสร้างสรรค์ ควบคู่ไปกับการใช้ทรัพยากรใหม่ ๆ ที่ได้มาจากหุ้นส่วนผู้มีวิสัยทัศน์**

12.9 ประสพการณ์จากโครงการทบทวนแผนการดำเนินงานสำหรับผู้ใหญ่ที่ว่างงานระหว่างปี 2527 – 2534 นำเสนอกลยุทธ์ที่สามารถนำมาปรับใช้กับการจัดการศึกษาในลักษณะกว้าง ๆ ให้กับชุมชนได้ โดยการเปลี่ยนกลุ่มเป้าหมายเป็นบุคคลที่ได้รับผลประโยชน์น้อยที่สุดจากการศึกษาภาคบังคับ กลยุทธ์ดังกล่าวซึ่งอยู่ภายใต้กรอบงานเชิงยุทธศาสตร์ของชาติครอบ

คฤมงานด้านต่าง ๆ ดังนี้ : กำหนดแนวปฏิบัติและทักษะที่มีประสิทธิผล ในการเผยแพร่กล
ยุทธ์เหล่านี้ให้แพร่หลายในบริบทของสายงานต่าง ๆ กัน การประสานงานระดับภูมิภาคโดยผู้
นำการเปลี่ยนแปลงที่มีประสบการณ์ และผู้มีประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับองค์กรทอง
ถัน เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องการให้บริการการเรียนรู้ และการจัดการเกี่ยว
กับงบประมาณนวัตกรรมในด้านนี้

12.10 หน่วยงานส่วนท้องถิ่นควรทำหน้าที่เป็นผู้นำในการรวมกลุ่มหุ้นส่วนปฏิบัติ
งานทางด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิตทั้งหมดในระดับท้องถิ่น ซึ่งหมายถึงการประสานงาน
ระหว่างหน่วยงานข้ามกระทรวง ทบวง กรม และการเชื่อมโยงหน่วยงานให้บริการสาธารณะ
ทุกด้านเข้าด้วยกัน เพื่อเป้าหมายในการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเน้นกลุ่มที่มักจะถูกละเลย หรือ
ถูกมองว่าไม่มีอุปสงค์ที่จะเรียนรู้

การประสานงานในระดับภูมิภาคและอนุภูมิภาค

12.11 หุ้นส่วนปฏิบัติงานที่ดีที่สุดจะต้องอยู่ในระดับภูมิภาค หรืออนุภูมิภาคในบาง
กรณี หน่วยงานส่วนท้องถิ่น นายจ้าง องค์กรอาสาสมัคร สหภาพแรงงานต่าง ๆ ตัวแทนจาก
กระทรวง ทบวง กรม ตลอดจนผู้ให้บริการการศึกษา ควรร่วมกันแสวงหามาตรการ ที่ดีที่สุด
ในการระดมความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญ และทรัพยากร เพื่อการจัดทำวัตถุประสงค์
เชิงยุทธศาสตร์ รวมทั้งแนวทางที่ดีที่สุดในการบรรลุเป้าหมายนั้น ๆ

12.12 ภารกิจที่ต้องใส่ใจเป็นพิเศษ ได้แก่ การทำความเข้าใจ การกำหนดความต้องการ
และปัญหาท้าทายต่าง ๆ ของแต่ละภูมิภาคหรืออนุภูมิภาค ความเข้าใจชุมชนและตลาดแรงงาน
อันหลากหลายภายในชุมชน รวมทั้งแนวทางใหม่ของการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นสิ่งที่ช่วย
สนองความต้องการของภูมิภาคดังกล่าวได้ ฉะนั้น จึงควรทุ่มเทกำลังกายและความคิด เพื่อ
กระตุ้นและสนับสนุนอุปสงค์การเรียนรู้ที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มปัจเจกชน กลุ่ม
บุคคล หรือกิจกรรมที่ไม่เคยปรากฏอยู่ใน โครงการริเริ่มการเรียนรู้ตลอดชีวิต

12.13 ในระดับภูมิภาค หุ้นส่วนปฏิบัติงานด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิต ควรสร้างความ
เชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับหน่วยงานของรัฐบาล รวมทั้งกับสำนักงานพัฒนาส่วนภูมิภาคที่กำลังมี
บทบาทมากยิ่งขึ้นด้วย การประสานงานระดับสูงในลักษณะ “สามประสาน” จะเป็นคุณ
ลักษณะอันโดดเด่นในที่สุด

12.14 ควรจัดสร้างหุ้นส่วนเชิงยุทธศาสตร์ขึ้นในชุมชนท้องถิ่น และสถาน-ประกอบกร โดยมีสหภาพแรงงานกลุ่มต่าง ๆ ทำหน้าที่ผลักดันอย่างเต็มที่ ในจุดนี้ก็ เช่นกัน ควรวางเป้าหมายหลักไว้ที่การกำหนดความต้องการ การกระตุ้นอุปสงค์ การสนับสนุนการเรียนรู้ การขยายโอกาสในการเรียนรู้ที่เหมาะสม ซึ่งอาจจะออกมาในรูปของหลักสูตรต่าง ๆ หรือการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ หรือการตรวจสอบกิจกรรมการเรียนรู้ ก็ได้

การเน้นเชิงยุทธศาสตร์ การจัดตั้งสมัชชา

12.15 ในกรณีที่ยังไม่มีสมัชชาการเรียนรู้ตลอดชีวิตระดับภูมิภาคหรืออนุภูมิภาค (Regional or Sub – Regional Lifelong Learning Forums) ควรพิจารณาจัดตั้งหลังจาก ที่ได้มีการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับขั้นตอนที่ยู่ยากซับซ้อนของระบบราชการ การประชุมและการพูดที่ไม่มีผลในทางปฏิบัติ การจัดสรรเงินทุนการเรียนรู้ตลอดชีวิตระดับภูมิภาคนั้น ควรสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของชาติ สอดคล้องกับแกนหลักที่วางเอาไว้แล้ว รวมทั้ง ตอบสนองความต้องการของภูมิภาคหรืออนุภูมิภาคนั้น ๆ ด้วย นอกจากนี้ ควรดูแล เรื่องการสนับสนุนโครงการความคิดริเริ่มที่มุ่งฟื้นฟูสภาพเศรษฐกิจของท้องถิ่นและชุมชนเป็นพิเศษ ควบคู่ไปกับการขยายโอกาสให้กลุ่มผู้ด้อยโอกาสในท้องถิ่น

12.16 หุ้นส่วนเชิงยุทธศาสตร์เหล่านี้ต้องมีความยืดหยุ่นและมีวิธีการใหม่ในการแสวงหาทรัพยากรมาเพิ่มเติม ซึ่งรวมแหล่งเงินทุนจากสหภาพยุโรป ภาคเอกชน และ จากความร่วมมือกันภายในกลุ่ม หน่วยงานจัดสรรเงินทุนของรัฐ อาทิ สภาการจัดสรรเงินทุนและวิจัยงบประมาณฟื้นฟูที่จัดสรรให้ครั้งเดียว และ กองทุนพัฒนาศักยภาพในการแข่งขัน ควรจัดสรรเงินทุนเพื่อส่งเสริมการดำเนินงานร่วมกันโดยเฉพาะ

12.17 การดำเนินงานของหุ้นส่วนต้องคำนึงถึงสถานการณ์ในอนาคต นั่นคือ ต้องร่างเป้าหมายของตนเอง พร้อมกับมาตรการในการประเมินความก้าวหน้า เพื่อประกันว่า สาธารณชนสามารถเข้ามาตรวจสอบระบบการทำงานของตนได้เสมอ การกระทำดังนี้ จะช่วยให้ผู้ที่เป็นเป้าหมายหลักในการรับประโยชน์จากการขยายโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิตสามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเองว่า การทำงานแบบหุ้นส่วนเชิงยุทธศาสตร์นั้น ตอบสนองความต้องการของพวกเขาอย่างแท้จริงได้หรือไม่

12.18 ที่ใดก็ตามที่มีการจัดตั้งสมัชชาการเรียนรู้ตลอดชีวิตขึ้นมา ที่นั่นจะต้องคำนึงถึงการบูรณาการอย่างเหมาะสมเสมอ จากนั้นจึงคำนึงถึงการพัฒนาจุดเน้นในเชิงยุทธศาสตร์ที่ชัดเจน การกำหนดเป้าหมาย และวิธีการวัดประสิทธิผลการทำงานของตน โดยการ

ใช้ตัวชี้วัดซึ่งได้รับการยอมรับแล้วเป็นเกณฑ์ ขณะเดียวกันก็ต้องคำนึงถึงเป้าหมายหลักที่อยู่
เสมอ สมัชชานี้ควรประกอบด้วยตัวแทนจากหลายฝ่าย อาทิ หน่วยงานอุดมศึกษา หน่วยงาน
การศึกษาต่อเนื่อง หน่วยงานส่วนท้องถิ่น สภาธุรกิจจัดฝึกอบรม หน่วยงานของรัฐระดับภูมิภาค
ภาค ตัวแทนฝ่ายนายจ้าง ตัวแทนฝ่ายลูกจ้าง ผู้จัดฝึกอบรมอาสาสมัคร ตัวแทนจากห้องสมุด
พิพิธภัณฑ์ และ โรงเรียน

12.19 หุ้นส่วนปฏิบัติงาน หรือสมัชชาการเรียนรู้ตลอดชีวิตควรทำงานอย่างใกล้ชิดกับผู้
ประสานงานระดับภูมิภาคจากสำนักงานของรัฐแต่ละแห่ง สำนักงานพัฒนาส่วนภูมิภาค สภา
จัดสรรเงินทุนเพื่อการศึกษาต่อเนื่อง และหน่วยงานอื่น ๆ ของรัฐ เพื่อ :-

- พัฒนายุทธศาสตร์เพื่อขยายการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ และทบทวน
ความต้องการ และการจัดการเรียนรู้
- กำกับดูแลการจัดสรรเงินทุนเพื่อสร้างสรรค์สร้างหุ้นส่วนเชิงยุทธศาสตร์ ส่ง
เสริมการจัดการศึกษา การดูแลเด็กและผู้สูงอายุ ตลอดจนกระตุ้นให้เกิด
ความคิดริเริ่มเกี่ยวกับการเรียนรู้ในครอบครัว ในสถานประกอบการ และ
ในชุมชน
- ส่งเสริมนวัตกรรมการเรียนรู้
- ประชาสัมพันธ์เผยแพร่แนวปฏิบัติที่ดี

ผู้จัดสรรเงินทุน กับ ผู้อุปถัมภ์การเรียนรู้รายอื่น ๆ

12.20 การดำเนินงานขององค์กรจัดสรรเงินทุน (เช่น สภาจัดสรรเงินทุนของวิทยาลัย
และมหาวิทยาลัย สภาวิจัย หน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่น นายจ้าง และกองทุน ยุโรป) เป็น
ปัจจัยที่สำคัญยิ่งต่อความสำเร็จของโครงการการเรียนรู้ตลอดชีวิต องค์กรเหล่านี้ต้องรับหน้าที่
จัดสรรทรัพยากร เพื่อช่วยให้บรรลุวิสัยทัศน์ในภาพรวม ซึ่งสอดคล้องกับแก่นของหลักการที่
รัฐได้วางไว้ นอกเหนือจากภารกิจที่ยุ่ยากข้างต้นแล้ว ยังต้องจัดวางแนวทางที่ชัดเจนในการจัด
ลำดับความสำคัญ ซึ่งจำเป็นต่อการบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ตลอดชีวิตของปวงชน

สภาจัดสรรเงินทุนเพื่อการศึกษาเพิ่มเติม (FEFC)

12.21 คณะกรรมการเคนเนดีได้จัดทำร่างภารกิจหลักการขยายการมีส่วนร่วมใน
การศึกษาต่อเนื่องให้กับสภาจัดสรรเงินทุนเพื่อการศึกษาต่อเนื่องเรียบร้อยแล้ว ซึ่ง คณะ
กรรมการฯ เห็นชอบด้วยกับข้อเสนอแนะดังกล่าว FEFC ควรรับไปดำเนินการอย่างเป็นระบบ

ในระยะที่สองของการทบทวนวิธีการจัดสรรเงินทุน โดยใส่ใจเป็นพิเศษกับการเพิ่มการสนับสนุนที่จำเป็นสำหรับการสรรหาและส่งเสริมการเรียนรู้ในหมู่ผู้ด้อยโอกาสในแวดวงการศึกษาต่อเนื่อง FEFC ต้องพัฒนานโยบายและมาตรการการจัดสรรเงินทุนให้กระจ่างชัด เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้แบบบูรณาการ รวมทั้งพัฒนาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ในลักษณะบูรณาการ ดังที่คณะกรรมการทอมลินสันได้ให้นิยามไว้

12.22 ผู้เรียนกลุ่มด้อยโอกาสควรได้รับการสนับสนุนหลายรูปแบบ และสถาบันการเรียนรู้ที่มีศักยภาพในการดึงกลุ่มผู้ด้อยโอกาสเข้ามาสู่กระบวนการเรียนรู้ได้ ควรได้รับรางวัลตอบแทนอย่างเหมาะสม เมื่อภารกิจดังกล่าวลุล่วงไปด้วยดี ทั้งนี้ จะต้องมีการกำหนดเป้าหมาย และตัวชี้วัดศักยภาพในการดำเนินงานขึ้นมาใหม่สำหรับผู้รับเงินทุนจาก FEFC

12.23 FEFC ควรปรึกษากับสมาคมหน่วยงานส่วนท้องถิ่น (Local Government Association) ก่อน จากนั้นจึงประสานกับรัฐบาลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรเงินทุน อาทิ การจัดมอบรางวัล “ในลักษณะเปิดกว้าง” ในอนาคต มาตรการในการเข้าถึงเงินทุน และ วิธีที่ดีที่สุดสำหรับหน่วยงานส่วนท้องถิ่นในการยื่นขอรับเงินทุนจาก FEFC ในอนาคต ทั้งนี้ เพราะหน่วยงานท้องถิ่นจำเป็นต้องรับมือกับทฤษฎีเศรษฐศาสตร์เพิ่มมากขึ้น เพื่อส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของปวงชน การดำเนินงานร่วมกัน รวมทั้งการกระชับ สัมพันธภาพในการทำงานให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้นระหว่างหน่วยงานท้องถิ่น และวิทยาลัยชุมชนกับผู้จัดสรรเงินทุนรายอื่น ๆ จะทำให้มีหนทางสำหรับเลือกปฏิบัติได้มากมาย

สภาจัดสรรเงินทุนเพื่อการอุดมศึกษาในอังกฤษ (HEFCE)

12.24 HEFCE เป็นอีกหน่วยงานหนึ่งที่มีหน้าที่จัดหาเงินทุนเพื่อส่งเสริมการเข้าถึงการเรียนรู้อันหลากหลายในระดับอุดมศึกษา ซึ่งคณะกรรมการเดียวริงก์ได้กำหนดให้เป็นหนึ่งในจุดแข็งที่สุดของระบบอุดมศึกษา ช่วงเวลาของการเรียนรู้ตลอดชีวิตของปวงชนกำลังพัฒนานั้น คนส่วนใหญ่จะเลือกเรียนหลักสูตรนอกเวลาของสถาบันอุดมศึกษาในชุมชน หรือลงทะเบียนเรียนในหลักสูตรทางไกล หรือหลักสูตรที่เปิดกว้างซึ่งมีคุณภาพจากสถาบันนอกชุมชน ดังนั้น จึงควรดูแลกลไกต่าง ๆ ให้เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาในทิศทางนี้ รวมทั้งให้การสนับสนุนด้านเงินทุนอย่างเหมาะสมด้วย

12.25 กำหนดระบบการมอบรางวัลที่เหมาะสม เพื่อยกย่องความเป็นเลิศในด้านการสอน การเผยแพร่ และการนำผลการวิจัยที่มีคุณภาพไปประยุกต์ใช้สำหรับการเผยแพร่ ทฤษฎีสู่ภาคปฏิบัตินั้น นอกเหนือจากการพิมพ์เป็นเอกสารทางวิชาการแล้ว HEFCE ควรแสวงหา

แนวทางที่จะบรรจุโครงการนำร่องเพื่อขยายการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้เข้าไปไว้ในกระแสหลักของการจัดสรรเงินทุนด้วย

12.26 สภাজัดสรรเงินทุนทั้งในส่วนของอุดมศึกษาและการศึกษาต่อเนื่อง รวมทั้งหน่วยงานจัดสรรเงินทุนอื่น ๆ ควรพิจารณาในการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดสรรเงินทุนที่ จำเป็น เพื่อขยายการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ตลอดชีวิต นอกจากนี้ ยังควรทบทวน แผนงานเกี่ยวกับการดูแลตรวจตรา การตรวจสอบบัญชี การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ การ ทบทวนผลงาน การยกย่องผลงาน และการเผยแพร่ข้อมูลในเวลาเดียวกันด้วย ควรมีงบประมาณสำหรับใช้เป็นรางวัลมอบให้แก่โครงการความคิดริเริ่มซึ่งมีการดำเนินงานร่วมกันในลักษณะหุ้นส่วน และประสบความสำเร็จในการขยายการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาด้วยกันเอง หรือระหว่างสถานศึกษากับฝ่ายที่มีศักยภาพในการจัดการศึกษาอบรมก็ตาม รวมทั้งควรนำมาพิจารณาวัตถุประสงค์การดำเนินงานที่เหมาะสมมาใช้เพื่อการนี้ด้วย

12.27 เรื่องที่สภাজัดสรรเงินทุนควรใส่ใจเป็นพิเศษในการพัฒนานโยบายและจัดลำดับความสำคัญด้านการเรียนรู้ตลอดชีวิต คือ ประเด็นการขยาย การเสริมสร้าง และ การลงลึกในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ซึ่งรายงานการทบทวนการจัดการเรียนรู้ระดับอุดมศึกษาของคณะกรรมการการเคเนดี และเดย์ริงก์ ได้เน้นให้เห็นถึงความสำคัญเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ ยังควรประกันว่าจะมีกลไกที่เหมาะสม ทำหน้าที่ มอบรางวัลให้แก่สถาบันและบุคลากรซึ่งสามารถแสดงให้เห็นว่ามีคุณภาพการอย่างเด่นชัด ต่อยุทธศาสตร์ของชาติในการพัฒนาวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของปวงชน

ผู้จัดสรรเงินทุน กับ ผู้อุปถัมภ์รายอื่น ๆ

12.28 หน่วยงานและองค์กรอื่น ๆ ที่ให้การอุปถัมภ์การเรียนรู้ตลอดชีวิต จำเป็นต้องคำนึงถึงยุทธศาสตร์ใหม่ ๆ ของชาติในการกำหนดลำดับความสำคัญในการจัดสรร เงินทุนให้กับโครงการต่าง ๆ แนวทางที่ดีที่สุดควรจะเป็นการให้การอุปถัมภ์ ซึ่งสอดคล้องกับการจัดสรรเงินทุนของรัฐ และการใช้ทรัพยากรอื่น ๆ ทั้งในส่วนของภาครัฐและเอกชน หน่วยงานอื่น ๆ อาทิ มหาวิทยาลัยอุตสาหกรรมซึ่งได้รับการจัดตั้งขึ้นใหม่ และสภาธุรกิจจัดฝึกอบรมทั้งหลายจะเข้ามามีบทบาทสำคัญยิ่งในจุดนี้ โดยต้องเข้ามาทำหน้าที่เป็นตัวกลางประสานความช่วยเหลือระหว่างผู้จัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตกับผู้เรียน และในกรณีจำเป็นก็จะต้องเป็นผู้จุดประกายการปรับเปลี่ยน โดยส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาข้อมูลใหม่ ๆ ขึ้น

บทที่ 13 ผู้ให้บริการการเรียนรู้

การไปให้ถึงวิสัยทัศน์ของการเรียนรู้ตลอดชีวิตนั้น ผู้ให้บริการการเรียนรู้ต้องเปิดกว้าง เข้าใจ พร้อมปรับเปลี่ยนบทบาทของตนเพื่อให้เกิดความหลากหลายในมิติของการให้บริการ ใน บทที่ 13 นี้ จึงมุ่งชี้ให้เห็นถึงแนวทางการดำเนินงานที่แต่ละส่วนองค์กร/หน่วยงาน ทั้งที่เป็นผู้ ให้บริการการเรียนรู้โดยตรง เปิดโลกทัศน์ของการเรียนรู้ให้กว้างไกลขึ้น และผู้ที่เป็นผู้ให้ บริการการเรียนรู้ที่ยังไม่รู้ตัวว่าสามารถมีส่วนเป็นผู้ให้บริการการเรียนรู้ได้ โดยจะขอนำเสนอไป ตามลำดับหัวข้อรวม 10 หัวข้อ ดังนี้

1. จากวิสัยทัศน์ และหลักการสู่ภาคปฏิบัติ
2. โรงเรียน
3. โรงเรียนในฐานะสถานศึกษาของชุมชน
4. การศึกษาต่อเนื่อง
5. สถาบันอุดมศึกษา
6. ผู้จัดการศึกษารายอื่น ๆ
7. บทบาทของห้องสมุด
8. การแนะแนว และการให้คำปรึกษา
9. การฝึกอบรมและการพัฒนาวิทยากร
10. การประกันคุณภาพ

จากวิสัยทัศน์ และหลักการสู่ภาคปฏิบัติ

13.1 ผู้จัดการศึกษาฝึกอบรมทั้งหมดจะต้องทบทวนการดำเนินงานของตน ให้ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ วิสัยทัศน์ และแก่นของหลักการว่าด้วยการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่รัฐได้ วางไว้ เพื่อผลักดันให้เกิดผลทางด้านนโยบายและการปฏิบัติ **ผู้ให้บริการการเรียนรู้ ควรไตร่ตรองให้รอบคอบว่าตนควรจะตอบสนองความต้องการของผู้เรียนในส่วนที่ตนดูแลให้ดีที่สุดได้อย่างไร** ทั้งโรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย ผู้จัดการฝึกอบรม ภาคเอกชน ตลอดจนผู้จัดการ และส่งเสริมการเรียนรู้ในสถานประกอบการ และในชุมชน จำเป็นต้องทำการประเมิน นโยบาย แนวปฏิบัติ และหลักสูตรของตน รวมทั้งใส่ใจเป็นพิเศษกับการจัดวางแนวทางที่

เหมาะสมสำหรับกลุ่มผู้เรียนค้อยโอกาส การแนะแนว และการพัฒนาบุคลากร เพื่อส่งเสริมบทบาทของตนในการขยายโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับปวงชน

13.2 การสนับสนุนผู้เรียนหลายรูปแบบ เป็นปัจจัยอันสำคัญยิ่งต่อสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน เช่นเดียวกับความเชื่อมโยงระหว่างรูปแบบการเรียนรู้และระดับของการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ความรับผิดชอบอีกประการหนึ่งของผู้จัดการศึกษาอบรม ก็คือ การสำรวจ และปรับปรุงสัมพันธภาพระหว่างผู้จัดการศึกษารายอื่น ๆ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเปิดเส้นทางแห่งการเรียนรู้ให้กว้างไกล และสามารถเชื่อมโยงกันได้ โดยการขจัดอุปสรรคที่ไม่จำเป็น อันมีสาเหตุมาจากความสลับซับซ้อน ความไม่สอดคล้อง และความล่าช้าของระบบราชการ

โรงเรียน

13.3 โรงเรียนและการศึกษาในโรงเรียนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลเป็นอย่างสูงต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพราะโรงเรียนเป็นสถานที่ที่พัฒนาทักษะพื้นฐาน อุปนิสัยแรกเริ่มและความรู้ให้แก่เด็ก รวมถึงอุปนิสัย ซึ่งเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต 2 อย่าง **อุปนิสัยแรกคือ เรียนรู้วิธีการศึกษาหาความรู้** ซึ่งช่วยให้รู้วิธีการจัดการกับปัญหาเฉพาะกับความรู้ใหม่ซึ่งพ่วงปัญหาใหม่เข้ามาให้แก้ด้วย ทักษะนี้นับเป็นหัวใจสำคัญของสังคมที่จำเป็นต้องกลั่นกรอง ทบทวน และสังเคราะห์ข้อมูลใหม่ เมื่ออยู่ในสถานการณ์ใหม่ ซึ่งต้องอาศัยการวินิจฉัยรูปแบบใหม่ด้วยเช่นกัน

13.4 **อุปนิสัยที่สองที่เด็กสั่งสมได้จากโรงเรียน คือ นิสัยรักการเรียนรู้** ซึ่งกระตุ้นให้พวกเขาตระหนักว่า การเรียนรู้เป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของเขา ไม่ว่าเขา จะทำอะไรอยู่ที่ไหนก็ตาม นั่นคือ **การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่แทรกอยู่ในพัฒนาการส่วนบุคคล ในครอบครัว สถานที่ทำงาน ชุมชน และในพัฒนาการในสถานะของความเป็นพลเมือง**

13.5 หากโรงเรียนสามารถบ่มเพาะอุปนิสัยทั้ง 2 ประการดังกล่าวข้างต้นให้กับ เด็กควบคู่ไปกับการปลูกฝังทักษะพื้นฐานที่จำเป็น และความรู้ในขั้นแรกเริ่มที่มีมาตรฐานได้สำเร็จ ก็นับได้ว่า โรงเรียนได้วางรากฐานที่มั่นคงที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ในเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้แก่เด็กนักเรียนของตน ความคาดหวังเกี่ยวกับการเรียนรู้อย่อมจะสูงขึ้นพร้อม ๆ กับการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

13.6 นอกจากนี้ โรงเรียนยังสามารถสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิตได้ในอีกหลายทาง ความเชื่อมโยงระหว่างโรงเรียนกับพ่อแม่เด็กและครอบครัวของเขา เป็นหัวใจสำคัญ

ที่จะช่วยกระตุ้นและส่งเสริมให้ผู้ปกครองและสมาชิกคนอื่น ๆ ในครอบครัวเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องได้ เช่นเดียวกับการที่ผู้ปกครอง และสมาชิกคนอื่น ๆ ในครอบครัวมีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลของเด็กและของโรงเรียน มีตัวอย่างที่คืออยู่เป็นจำนวนมากในสหราชอาณาจักร ที่แสดงให้เห็นว่า การเรียนรู้โดยให้ “ผู้ปกครองเรียนร่วมกับเด็ก” นั้นสามารถจูงใจให้ผู้ปกครองกลับเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ได้อีกวาระหนึ่ง โดยมีกิจกรรมของเด็กเป็นตัวกระตุ้น และการได้รับโอกาสจากสถานศึกษา

13.7 โรงเรียนเป็นส่วนสำคัญของเครือข่ายหุ้นส่วนปฏิบัติงาน จึงควรมุ่งพัฒนา วิสัยทัศน์เกี่ยวกับการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้ก้าวไกลยิ่งไปกว่าเดิม โดยไม่ลืมปรับเปลี่ยน กิจกรรมของตนให้สอดคล้องกับแก่นของหลักการที่ได้เสนอแนะเอาไว้แล้ว ทั้งผู้บริหารโรงเรียนและคณาจารย์ต้องสร้างสัมพันธภาพกับฝ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต อีกทั้งต้องประกันว่าโรงเรียนจะปรับปรุงตนเองให้กลายเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ให้จงได้

13.8 ควรกำหนดกลไกต่าง ๆ ที่จำเป็นในการสนับสนุนให้ครูอาจารย์ในโรงเรียน ได้มีโอกาสพัฒนาทักษะการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งครอบคลุมงานการศึกษาผู้ใหญ่ และงานสนับสนุนการสอนพิเศษผู้ใหญ่ ซึ่งสอนเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในบริบทของครอบครัว

โรงเรียนในฐานะสถานศึกษาของชุมชน

13.9 นับตั้งแต่ปี 2463 เมื่อเฮนรี มอร์ริส ได้จัดตั้งวิทยาลัยหมู่บ้าน (Village Colleges) ขึ้นในเคมบริดจ์เชียร์ ประเพณีการใช้โรงเรียนเป็นแหล่งให้บริการทางการศึกษาแก่ชุมชนทั่วไป ก็สืบทอดต่อกันมาอย่างต่อเนื่อง สำนักงานการศึกษาส่วนท้องถิ่นหลายแห่งได้ต่อเติมอาคารโรงเรียนให้เป็นส่วนจัดการศึกษาเพื่อชุมชนโดยเฉพาะ เพื่อให้ฝ่าย จัดการศึกษาผู้ใหญ่สามารถเปิดสอนหลักสูตรทั่วไปได้ตลอดทั้งวัน และจะเข้ามารับช่วงดูแลรับผิดชอบตัวอาคารโรงเรียนในภาคค่ำและวันเสาร์อาทิตย์ พระราชบัญญัติการศึกษาปี 2429 ระบุให้โอนทรัพย์สินดังกล่าวให้กับโรงเรียน โดยมอบอำนาจให้โรงเรียนเป็นผู้ตัดสินใจ ในเรื่องประโยชน์การใช้สอยอาคารสถานที่นอกเวลาเรียน ยกเว้นในกรณีที่สำนักงานการศึกษาส่วนท้องถิ่นได้เปิดใช้สถานที่เพื่อให้บริการทางการศึกษาแก่ชุมชนในวงกว้าง

คณะกรรมการกำกับดูแลโรงเรียนและผู้บริหารโรงเรียนทุกแห่งควรพิจารณาหาวิธีปลูกฝังวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของปวงชนให้แก่นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และชุมชน กำหนดมาตรการการใช้สอยอาคารเรียน และทรัพยากรการเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งเป้าหมายในระดับชุมชนของตนเองด้วย ผู้กำกับดูแลโรงเรียน

ควร เข้ามารับผิดชอบภารกิจดังกล่าว และจะต้องบรรจุการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตเข้าไปภายในกรอบงาน การตรวจสอบผลการดำเนินงานของโรงเรียนด้วย

การศึกษาต่อเนื่อง

13.11 การเรียนรู้ตลอดชีวิตจะกลายเป็นความจริงได้ หัวใจของการเรียนรู้ก็ต้องอยู่ที่ การศึกษาต่อเนื่อง ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วว่า วิทยาลัยเพื่อการศึกษาต่อเนื่อง วิทยาลัยชุมชน สมาคมการศึกษาของพนักงาน และผู้ให้บริการการศึกษาฝึกอบรมรายอื่น ต่างก็ได้แสดงบทบาทสำคัญในเรื่องการศึกษาและฝึกอบรมของผู้ใหญ่ให้ประจักษ์ชัดแล้วในสหราชอาณาจักร ทว่าการให้บริการทางด้านนี้ก็ยังจำเป็นที่จะต้องได้รับการขยายให้กว้างขวาง ยิ่งขึ้น รวมทั้งเพิ่มการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ไปพร้อมกันด้วย การศึกษาต่อเนื่องช่วยให้ ผู้ใหญ่ทุกเพศทุกวัยตั้งแต่อายุ 16 ปีขึ้นไป สามารถเรียนรู้ทักษะและความสามารถใหม่ ๆ ความรู้ใหม่ ๆ ช่วย เปิดโลกทัศน์ให้กว้างไกลยิ่งกว่าเดิม นอกจากนั้น ยังช่วยเชื่อมโยง ชั้นและระดับการศึกษาที่ แตกต่าง รวมทั้งเป็นตัวประสานมิติที่แตกต่างของวิถีชีวิตมนุษย์อีกด้วย สถาบันการศึกษาต่อเนืองจะต้องเสริมสร้างบทบาทเกี่ยวกับการเรียนรู้ในสถานประกอบการให้แข็งแกร่งยิ่งขึ้น รวมทั้งกระชับสัมพันธ์ภาพกับโครงการความคิดริเริ่มอันหลากหลายของชุมชนที่มีเป้าหมาย ต่างกันออกไป อาทิ การฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม การพัฒนาชุมชน นันทนาการ การกีฬา และวัฒนธรรม

13.12 ผลการวิจัยชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการสนับสนุนอย่างเป็นระบบ และ มีคุณภาพแก่ผู้ที่อยู่ในภาคการศึกษาต่อเนื่อง ในเรื่องของทักษะพื้นฐาน การแนะแนว และการ ให้คำปรึกษาโดยผู้เชี่ยวชาญที่มีคุณวุฒิและผ่านการฝึกอบรมมาเป็นอย่างดี การสนับสนุนดังกล่าวจะต้องเป็นไปอย่างต่อเนื่องภายใต้กรอบงานการเรียนรู้แบบบูรณาการที่คณะกรรมการ ทอมลินสันได้จัดวางเอาไว้ สำหรับการขยายการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ก็ต้องอยู่ภายใต้ กรอบงานที่คณะกรรมการเคนเนดีได้เสนอแนะไว้ ในกรณีนี้ ผู้บริหารวิทยาลัยควรตระหนัก ถึงความสำคัญของการให้การสนับสนุน และการมอบรางวัลให้กับความอดสาหะของบุคลากร ในสังกัดที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการขยายการมีส่วนร่วม และการสรรค์สร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ ตลอดชีวิตของปวงชนในท้องถิ่นเป็นพิเศษ

13.13 วิทยาลัยชุมชนหลายแห่งประสบความสำเร็จในการพัฒนาความเชื่อมโยงกับ ชุมชน ซึ่งส่งผลให้วิทยาลัยชุมชนเหล่านี้มีบทบาทสำคัญต่อการเรียนรู้และการจัดสร้างหุ้น ส่วนร่วมปฏิบัติงานภายในชุมชน การสร้างสัมพันธ์ภาพให้เกิดประสิทธิผลได้นั้น

วิทยาลัยชุมชนต้องทบทวนความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรกับชุมชน โดยต้องสังเกตพื้นที่ที่
ด้อยโอกาสแต่ละแห่ง กลุ่มหรือปัจเจกชนที่มีศักยภาพในการเรียนรู้ และจัดลำดับความสำคัญ
ทางด้านนโยบาย เพื่อดึงกลุ่มเป้าหมายเหล่านี้เข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ การจะกระทำเช่นนี้ได้
จะต้องสร้างเสริมงานการวิจัยและทักษะทางปัญญาทั้งหลายของตนให้แข็งแกร่งขึ้นเสียก่อน
ซึ่งอาจจะกระทำได้โดยการทำงานอย่างใกล้ชิดมากขึ้นกับหน่วยราชการส่วนท้องถิ่นกับสภา
ธุรกิจจัดฝึกอบรมและกับมหาวิทยาลัยต่าง ๆ นอกจากนี้ ยังต้องกระชับ สัมพันธภาพกับตัว
แทนจากกลุ่มบุคคลอันหลากหลายภายในชุมชนควบคู่กันไปด้วย เพื่อที่จะกล่าวได้ว่าเป็นตัว
แทนของชุมชนอย่างแท้จริง มาตรการทั้งหมดข้างต้นจะช่วยให้วิทยาลัยชุมชน และผู้จัดการ
ศึกษาต่อเนื่องรายอื่น ๆ สามารถตอบสนองภารกิจที่ท้าทายในการขยายการมีส่วนร่วมในการ
เรียนรู้ตามแนวทางที่เสนอแนะไว้อย่างชัดเจนในรายงานของเคนเนดี

13.14 ประเด็นการเป็นตัวแทนของชุมชนนั้นมิได้สะท้อนออกมาในรูปแบบของ
องค์ประกอบที่หลากหลายของผู้เรียน และหลักสูตรที่เปิดกว้างเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมถึงรูป
แบบการปกครอง และวิธีการตรวจสอบโดยสาธารณชนอีกด้วย ซึ่งยังไม่มีกลไกใด ๆ ที่จะนำ
มาใช้เป็นมาตรฐานชี้วัดได้ แต่หากว่าชุมชนต้องการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการ
บริหารจัดการวิทยาลัยเหล่านี้ในฐานะเจ้าของร่วม การปรับเปลี่ยนตรงจุดนี้ก็เป็นเรื่องจำเป็น
รัฐ สภাজัดสรรเงินทุน และสมาคมหน่วยราชการส่วนท้องถิ่นควรปรึกษากัน เพื่อหา
มาตรการที่ดีที่สุดในการแก้ไขปัญหานี้ ผู้กำกับดูแลวิทยาลัย และผู้มีหน้าที่รับผิดชอบเชิง
ยุทธศาสตร์ทุกระดับ ควรทำการทบทวนโครงสร้าง องค์กร และการจัดการศึกษา เพื่อประกัน
ว่า การดำเนินการในทุกด้านจะมีความสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และแก่นของหลักการที่รัฐได้
วางเอาไว้ สิ่งที่ต้องใส่ใจให้มาก ก็คือ **การประกันว่าในเชิงปฏิบัตินั้นจะสามารถค้นหา
อุปสรรคต่าง ๆ ของการเรียนรู้ตลอดชีวิต จนกระทั่งสามารถจัดให้หมดไป หรือไม่ก็บรรเทา
เบาบางลงได้ในที่สุด**

13.15 คณะกรรมการผู้กำกับดูแลและผู้บริหารสถาบันการศึกษาต่อเนื่องทุกแห่งปรับ
เปลี่ยนยุทธศาสตร์และนโยบายส่งเสริมการติดตามผลการเรียนรู้ตลอดชีวิตในระดับท้องถิ่น
เสียใหม่ ทั้งในเรื่องของภาระหน้าที่ เป้าหมาย หน้าที่ส่วนดำเนินงาน การปกครอง และรูปแบบ
การตรวจสอบจากสาธารณชน โดยเน้นเป็นพิเศษที่ความสำคัญของการจัดสรรทรัพยากรให้พอ
เพียงสำหรับกลุ่มด้อยโอกาส การพัฒนา ตลอดจนการร่วมมือจากหลาย ๆ ฝ่าย ซึ่งมุ่งขยายการมี
ส่วนร่วมและการสร้างสรรค์วัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของชุมชน

สถาบันอุดมศึกษา

13.16 การจัดการศึกษาที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน แสดงให้เห็นว่า มหาวิทยาลัยและสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ มีบทบาทที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิต รายงานของ คณะกรรมการเคียวริงก์ ได้วางแผนปฏิบัติการอันท้าทายว่าด้วยเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับสถาบันอุดมศึกษา แต่ละสถาบันที่เกี่ยวข้องควรจะปฏิบัติการอย่างเข้มแข็งตามแนวทางที่รัฐได้วางไว้เกี่ยวกับวิสัยทัศน์และหลักการ โดยให้มีความสอดคล้องกับคุณลักษณะ เฉพาะและการจัดการอันหลากหลายของสถาบันนั้น ๆ ด้วย

13.17 คุณประโยชน์ที่โดดเด่นของการอุดมศึกษาอยู่ที่การขยายองค์ความรู้ ทักษะการจัดการและการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในสังคม ฉะนั้น สถาบันอุดมศึกษาจึงควรวาง เป้าหมายไว้ที่ความเป็นเลิศทางการสอน การวิจัย และการเผยแพร่องค์ความรู้ ปณิธาน ในการยกระดับคุณภาพทางวิชาชีพและการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่องก็เป็นการกิจที่สำคัญเช่นกัน สถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่งสามารถสานต่อปณิธานดังกล่าวได้ด้วยการสืบทอดประเพณีและความเชี่ยวชาญทางด้านจัดการศึกษาที่ตนถนัดให้ยั่งยืนและพัฒนาต่อไป

13.18 ในอนาคต การเรียนรู้นอกเวลา การเรียนรู้ทางไกล และการเรียนรู้ที่ใช้เทคโนโลยี จะขยายตัวอย่างรวดเร็วในสถาบันอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยมีศักยภาพที่จะ เป็นศูนย์กลางพัฒนาความเป็นเลิศในเรื่องดังกล่าวทั้งหมด โดยการทำงานอย่างใกล้ชิดกับ ผู้จัดการศึกษารายอื่น ๆ และตัวผู้เรียน ถ้ามหาวิทยาลัยต้องการขยายโอกาสในการเรียนรู้ผ่านรูปแบบที่หลากหลายข้างต้น ก็ต้องประกันได้ว่าผู้เรียนสามารถเข้ามาใช้บริการดังกล่าวในมหาวิทยาลัยได้อย่างสะดวกง่ายดาย รวมทั้งจำเป็นต้องขยายปริมาณของผู้ที่จะเข้ามาพึ่งพาความเชี่ยวชาญอันหลากหลายของสถาบัน ไม่ว่าจะเป็นการขอรับบริการในรูปแบบของการลงทะเบียนเรียน การวิจัย การพัฒนา หรือรูปแบบอื่น ๆ ก็ตาม

13.19 **สถาบันอุดมศึกษาทั้งหลายควรมองว่าองค์กรของตนมีส่วนสำคัญในการสร้างความเจริญก้าวหน้าทางการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับชุมชน ภูมิภาค ประเทศชาติ ไปจนถึงระดับสากล** ฉะนั้น ผู้ที่สามารถพัฒนาการดำเนินงาน ในลักษณะหุ้นส่วน และเผยแพร่ประโยชน์จากการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษาให้ปรากฏ จึงสมควรได้รับการยกย่องและได้รับรางวัลที่เหมาะสม มหาวิทยาลัยก็เหมือนกับสถานศึกษาอื่น ๆ ที่ควร จะต้องประกันว่ารูปแบบการปกครอง และการตรวจสอบจากสาธารณชนนั้นสะท้อนให้เห็นถึงปณิธานการทำงาน ในลักษณะหุ้นส่วน และความโปร่งใส

13.20 ผู้ที่อยู่ในภาคการศึกษาต่อเนื่อง และนักศึกษาระดับอุดมศึกษา ไม่ว่าจะ เป็นระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ระดับปริญญาตรี หรือระดับสูงกว่าปริญญาตรีก็ตาม ต่างก็เป็นแหล่งทรัพยากรที่มีศักยภาพขนาดใหญ่ที่สามารถเข้ามาช่วยพัฒนาวัฒนธรรมการเรียนรู้ระดับท้องถิ่น ได้เป็นอย่างดี โดยอาจเข้ามาช่วยตรวจสอบ วิเคราะห์ความต้องการของ ท้องถิ่น เป็นผู้ชี้แนะแนวทางโดยมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา หรืออาจจะเป็นนักประชาสัมพันธ์หรือทูตการเรียนรู้ตลอดชีวิต ก็ได้ หากสถานการณ์เหมาะสม สถานศึกษาก็อาจให้การรับรองผลงานช่วยเหลือข้างต้นอย่างเป็นทางการ โดยแปรเป็นหน่วยกิตสะสมในหลักสูตรที่พวกเขา กำลังเรียนอยู่ก็ได้ และเมื่อการเรียนรู้นอกเวลาสำหรับการศึกษาต่อเนื่อง และอุดมศึกษาดำเนินติดต่อกันไปตลอดชีวิต บทบาทที่คาดหวังจากนักศึกษาเหล่านี้ก็ น่าจะเป็นความจริงขึ้นมาได้โดยง่าย และเมื่อถึงเวลานั้น นักศึกษาก็จะกลายมาเป็นหุ้นส่วนปฏิบัติการที่สำคัญยิ่งอีกฝ่ายหนึ่งของชุมชน

13.21 **เคล็ดลับของความสำเร็อยู่ที่หุ้นส่วนเชิงยุทธศาสตร์ทั้งหลายสามารถตกลงประโยชน์จากหลากหลายของบรรดามหาวิทยาลัยให้ได้มากที่สุด ซึ่งจะเป็นความจริงได้ ก็ต่อเมื่อสถาบันอุดมศึกษาทุกระดับ และทุกสาขา ค้นพบแนวทางที่จะนำความเชี่ยวชาญเฉพาะทางขององค์กรมาใช้บริการแก่ชุมชนได้อย่างดีที่สุด** คำว่า “ชุมชน” ในที่นี้ อาจหมายถึงชุมชนตามความหมายทางภูมิศาสตร์ หรืออาจหมายถึงชุมชนที่มีผลประโยชน์เหมือนกัน ซึ่งแผ่ขยายไปในระดับภูมิภาค ระดับประเทศ หรือระดับสากล ก็เป็นได้ เมื่อผ่านขั้นตอนนี้ไปเรียบร้อยแล้ว ก็ควรมุ่งมั่นประชาสัมพันธ์ ให้กลุ่มเป้าหมายการเรียนรู้ได้ตระหนักถึงบริการที่นำเสนอ รวมทั้งวิธีการที่จะเข้ามาใช้ประโยชน์ โดยพยายามขจัดอุปสรรคขวากหนามที่ขวางกั้นกระบวนการเข้ามาใช้บริการ และการประสานงานให้ได้

13.22 สถาบันอุดมศึกษาที่ต้องการขยายขอบเขตการดำเนินงานเรื่องหุ้นส่วนปฏิบัติงานเชิงยุทธศาสตร์ให้กว้างไกล ผู้บริหารอาวุโสของสถาบันอุดมศึกษาเหล่านั้นจะต้องประกันระบบการเลื่อนขั้นและการตอบแทนความดีความชอบภายในองค์กรของตน ให้การยกย่องบุคลากรและภาคีวิชา/คณะที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างเหมาะสมแก่กรณี ในส่วนนี้ หน่วยงานของรัฐ กลุ่มอาสาสมัคร บัณฑิต และที่สำคัญคือ ภาคธุรกิจ ควรจะตระหนักถึงคุณค่าของความอดสาหัสของสถาบันอุดมศึกษา รวมทั้งมีส่วนช่วยกระตุ้นให้เกิดความก้าวหน้าได้ โดยการเข้ามาเกื้อหนุนในจุดนี้ ซึ่งรวมการให้ความช่วยเหลือทางการเงินอย่างเต็มกำลังด้วย

13.23 หน่วยงานกำกับดูแล และอธิการบดี/อธิการสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งควรทบทวนยุทธศาสตร์และนโยบายของตนเกี่ยวกับการส่งเสริมและติดตามผลการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งการขยายการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ โดยต้องพิจารณาในเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ ภาระหน้าที่ เป้าหมาย หุ้นส่วนปฏิบัติงาน หลักสูตรที่เปิดสอน การปกครอง และการตรวจสอบจากสาธารณชน นอกจากนี้ ยังควรใส่ใจเป็นพิเศษในเรื่องการยกย่องและตอบแทนบุคลากรที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการวิจัย การพัฒนา และการเผยแพร่เรื่องการศึกษาตลอดชีวิต

ผู้จัดการศึกษารายอื่น ๆ

13.24 องค์กรอื่น ๆ ที่มีบทบาทสำคัญต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตและได้ทุ่มเทความพยายามในการส่งเสริมการศึกษาผู้ใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขยายการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ได้แก่ สมาคมการศึกษาของลูกจ้าง วิทยาลัยการศึกษาผู้ใหญ่แบบอยู่ประจำ และมูลนิธิอิสระอีกมากมาย บ่อยครั้งที่เดียวที่อิทธิพลและความเป็นผู้นำขององค์กรเหล่านี้ ก้าวล้ำเกินขนาด จำนวน และทรัพยากรของตน เนื่องจากบุคลากรมีทักษะสูงและ เป็นผู้อุทิศตนเพื่องานอย่างแท้จริง ดังนั้น องค์กรเหล่านี้จึงมีแนวความคิดและความละเอียดอ่อนเพียงพอที่จะเข้าถึงปัจเจกชนและกลุ่มบุคคลที่อาจจะไม่มีความมั่นใจหรือไม่มีโอกาสที่จะเข้ามาสู่กระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตเลยก็ได้หากไม่ได้แรงหนุนจากองค์กรดังกล่าว ความอดสาหัสขององค์กรเหล่านี้ช่วยเปิดเส้นทางการศึกษาอันหลากหลายให้กับกลุ่มบุคคลที่ควรจะเป็นกลุ่มเป้าหมายของยุทธศาสตร์ที่ต้องการทำให้การเรียนรู้ตลอดชีวิตของปวงชน กลายเป็นความจริงขึ้นมาได้

13.25 องค์กรบางแห่งในกลุ่มนี้ อาทิ สมาคมการศึกษาของลูกจ้าง วิทยาลัยแบบอยู่ประจำ และวิทยาลัยเชี่ยวชาญเฉพาะทางทั้งหลาย ต่างก็พึงพอใจกับสถานภาพ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาต่อเนื่อง และการอุดมศึกษา ปี 2535 ซึ่งให้สิทธิในการรับเงินทุนจากสภาจัดสรรเงินทุนเพื่อการศึกษาต่อเนื่อง (หรือองค์กรอื่น ๆ ที่เทียบเท่า) เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ในบางกรณี ภารกิจและประเพณีขององค์กรก็เชื่อมโยงเข้าถึงขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม เช่น สหภาพแรงงาน การเคลื่อนไหวของกลุ่มสหกรณ์ กลุ่มศาสนา และกลุ่มสตรี เป็นต้น ผู้อุปถัมภ์การเรียนรู้เหล่านี้นับเป็นทรัพยากรส่วนน้อยที่ทรงคุณค่าและทำงานด้วยความมุ่งมั่น ฉะนั้น จึงควรให้การยกย่องและสนับสนุนพันธกิจอันโดดเด่นหลากหลาย รวมทั้งบทบาททางการศึกษาขององค์กรเหล่านี้ที่เหมาะสม

13.26 บทบาทอันโดดเด่นและทรงคุณค่าต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตขององค์กรเหล่านี้ อาทิ สมาคมการศึกษาของลูกจ้าง วิทยาลัยแบบอยู่ประจำ และมูลนิธิการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่

คล้ายคลึงกันนี้ควรได้รับการยอมรับและยกย่อง การจัดสรรเงินทุนให้กับองค์กรและนักศึกษาขององค์กรเหล่านี้ควรมุ่งสนับสนุนภารกิจทางการศึกษา การขยายการมีส่วนร่วม และการสรรค์สร้างโอกาสในการเรียนรู้ในสถานที่ที่หลากหลาย องค์กรเหล่านี้ควรดำเนินงานร่วมกับผู้อุปถัมภ์การเรียนรู้รายอื่น ๆ เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดจากการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรโดยรวม

13.27 ในบางกรณี ผู้จัดการศึกษาได้รับเงินอุดหนุน เงินบริจาคจากมูลนิธิ หน่วยงานส่วนท้องถิ่น สภาธุรกิจจัดฝึกอบรม หรือกรณีของผู้จัดการศึกษาทางไกลได้รับจากองค์กรธุรกิจในตลาด บทบาทในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้จัดการเรียนรู้เหล่านี้เป็นสิ่งที่ไม่ควรมองข้าม เพราะว่องค์กรเหล่านี้ได้แสดงความเชี่ยวชาญและประสบการณ์อันยาวนานทางการส่งเสริมและกำกับการจัดการศึกษาในภาพรวมให้ประจักษ์ชัดในสหราชอาณาจักร

บทบาทของห้องสมุด

13.28 ห้องสมุดเป็นสถานที่ที่มีคุณประโยชน์อย่างมากต่อการสรรค์สร้างและรักษาวัฒนธรรมการเรียนรู้ของปวงชน ไม่ว่าจะเป็ห้องสมุดของรัฐ เอกชน หรือสถาบันการศึกษา ต่างก็เป็แหล่งรวมข้อมูล ความรู้ความเข้าใจ ความคิดสร้างสรรค์ มรดกทาง วัฒนธรรม ประเพณี และนันทนาการด้วยกันทั้งสิ้น ห้องสมุดคือทรัพยากรส่วนรวมที่สำคัญยิ่งสำหรับปัจเจกชน ชุมชน และบริษัท คุณค่าดังกล่าวจะยิ่งทวีเพิ่มขึ้นในสังคม สารสนเทศแทนที่จะลดน้อยถอยลง

13.29 ห้องสมุดสาธารณะเปิดกว้างให้มหาชนเข้ามาใช้ประโยชน์ได้อย่างเต็มที่ ไม่เฉพาะแต่ห้องสมุดส่วนกลางเท่านั้น แต่ยังรวมถึงห้องสมุดสาขา ห้องสมุดเคลื่อนที่ บริการหนังสือจากกล่องนานาประเภท บริการสอบถามข้อมูลทางโทรศัพท์ และบริการที่ ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นทุกขณะ คือ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารรูปแบบใหม่ บริการเหล่านี้ช่วยให้ความเป็นอยู่ของปัจเจกชนและชุมชนดีขึ้น ในแง่ของเศรษฐกิจและวัฒนธรรมในชุมชน ปัจจุบันมากกว่าครึ่งหนึ่งของประชากรในสหราชอาณาจักรมีบัตร ห้องสมุด และประมาณ 10 ล้านคน ใช้บริการห้องสมุดเป็นประจำทุก ๆ ครั้งเดือน

13.30 ห้องสมุดช่วยให้ผู้คนรับมือกับภารกิจท้าทายได้หลายทางด้วยกัน ดังนี้

- ใช้ตอบสนองความเปลี่ยนแปลงและสถานการณ์ใหม่ ๆ ได้อย่างทันที่ทันใด รวมทั้งเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงด้วยเช่นกัน

- เป็นแหล่งสารสนเทศแห่งแรกของประชาชนและผู้บริโภค
- ให้บริการในรูปแบบของการมีส่วนร่วมที่หลากหลายแก่ชุมชน
- สร้างความเข้าใจได้กว้างขึ้นและดีขึ้นเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมของเรา รวมทั้งแนวทางแก้ไขที่เป็นไปได้
- พัฒนาชุมชนยกระดับทักษะและสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาของปัจเจกชน
- ส่งเสริมศักยภาพในการแข่งขันและสัมฤทธิ์ผลทางเศรษฐกิจ

สรุปได้ว่า ห้องสมุดช่วยสร้างเสริมความเข้าใจ ความสำเร็จ และความมี อิสรภาพ ดังนั้น จึงจำเป็นต้องปรับปรุงห้องสมุดให้มีความทันสมัยเหมาะสม ทั้งในแง่ การบริการและ วัสดุทัศน เพื่อบรรลุศักยภาพข้างต้นให้ได้

13.31 ควรมีการเชื่อมโยงกันระหว่างห้องสมุด รวมทั้งกับหุ้นส่วนปฏิบัติงานราย อื่น ๆ ด้วย โดยผ่านเครือข่ายท้องถิ่น เครือข่ายภูมิภาค อินเทอร์เน็ต ตลอดจนโครงข่ายแห่งชาติเพื่อ การเรียนรู้ (National Grid for Learning) ฉะนั้น จึงควรดูแลให้มีตัวแทนของห้องสมุดใน ระดับต่าง ๆ ที่เหมาะสมตามกระบวนการสรรค์สร้างหุ้นส่วนเชิงยุทธศาสตร์ นอกจากนี้ ยังต้อง มีมาตรการประกันว่าห้องสมุดจะมีสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างพอเพียงสำหรับการให้บริการ รูปแบบใหม่ และการประกันการเข้าถึงการใช้บริการอย่างกว้างขวาง ขณะเดียวกันบุคลากรของ ห้องสมุดก็ควรจะได้รับฝึกอบรมที่เหมาะสม เพื่อบุกเบิกเส้นทางการเรียนรู้สายใหม่ โดยการ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศช่วยสนับสนุนผู้เรียนที่มีความต้องการและมีขีดความสามารถแตกต่าง กันออกไป ตัวห้องสมุดเองก็จำเป็นต้องทำการประชาสัมพันธ์ให้สาธารณชนได้รับทราบเกี่ยวกับ สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการใหม่ ๆ ของห้องสมุดด้วย รายละเอียดของพันธกิจทั้งหมด และค่าใช้จ่ายปรากฏอยู่ในรายงาน เรื่อง **ห้องสมุดใหม่ : เครือข่ายของปวงชน** (New Library : the People's Network)

13.32 บทบาทของห้องสมุดทุกประเภท ที่ควรได้รับการยกย่อง คือ การส่งเสริมและ สนับสนุนวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของปวงชน ซึ่งอาจจะสะท้อนออกมาในรูปแบบของ การจัดสรรเงินทุน การพัฒนาบุคลากร และการให้บริการที่เน้นการนำเสนอสารสนเทศที่มี ความชัดเจน การให้บริการแบบบูรณาการ ซึ่งรวมการเรียนรู้ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ และ การสื่อสารในรูปแบบใหม่ ๆ

การแนะแนว และการให้คำปรึกษา

13.33 โครงการการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่มีประสิทธิผลต้องอาศัยข้อมูลและการชี้แนะ ที่ถูกต้อง แม่นยำ และเป็นกลางเกี่ยวกับทางเลือกทั้งหลายที่มีอยู่ ภายในเดือนมกราคม ปี 2541 จะมี “โครงการมุ่งตรงสู่การเรียนรู้” หรือ “Learning Direct” เป็นการให้ความช่วยเหลือเรื่อง การเรียนรู้ทางโทรศัพท์ระดับชาติ โดยจะเชื่อมโยงเข้ากับการพัฒนามหาวิทยาลัยอุตสาหกรรมด้วย ผู้ที่ควรให้การสนับสนุนบริการ “มุ่งตรงสู่การเรียนรู้” ก็คือ หุ้นส่วนปฏิบัติการในระดับท้องถิ่น ได้แก่ สถาบันการศึกษาต่อเนื่อง สภาธุรกิจจัดฝึกอบรม สำนักงานจัดหางาน องค์กรอาสาสมัครและพัฒนาชุมชน ห้องสมุด สำนักงานการศึกษาส่วนท้องถิ่น หน่วยบริการแนะแนวอาชีพ และสถาบันอุดมศึกษาที่เกี่ยวข้อง เครือข่าย ดังกล่าวจะเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในการจัดสร้างเส้นทางสารสนเทศและการแนะแนวซึ่งเข้าถึงได้ง่ายให้กับชุมชน และจะเป็นเครือข่ายที่ “โครงการมุ่งตรงสู่การเรียนรู้” สามารถส่งต่อบุคคลที่โทรเข้ามาเพื่อรับคำปรึกษาได้อย่างตรงจุดและรวดเร็ว

13.34 เครือข่ายข้างต้นจะเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับความต้องการและโอกาสในการเรียนรู้ รวมทั้งในกรณีที่มีความต้องการและโอกาสลดลงด้วย ซึ่งผู้จัดการศึกษาอบรม และมหาวิทยาลัยอุตสาหกรรมสามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลดังกล่าวเป็นฐานในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ได้ เครือข่ายดังกล่าวเกิดขึ้นแล้วในบางพื้นที่ของประเทศ แต่ก็มี ความวิตกกังวลเกี่ยวกับคุณภาพที่แตกต่างกัน และในบางแห่งแหล่งเงินทุนก็ขาดเสถียรภาพ ดังนั้น รัฐจึงควรลงทุนสนับสนุนการจัดตั้งเครือข่ายบริการในลักษณะดังกล่าวขึ้นมาให้ได้ มาตรฐานทัดเทียมกันในระดับชาติให้จงได้

13.35 สำหรับคนบางคน จำเป็นต้องเรียนรู้แบบตัวต่อตัว และ/หรือได้รับบริการแนะแนวอาชีพ ปัจจุบันสำนักงานบริการแนะแนวอาชีพเป็นหน่วยงานที่ดีที่สุดสำหรับภารกิจดังกล่าว แต่หากได้เข้าร่วมดำเนินการกับฝ่ายอื่น ๆ ด้วย ก็จะยังประโยชน์เพิ่มมากขึ้น และถ้ามีทรัพยากรพอเพียง รัฐบาลควรขอให้สำนักงานแนะแนวอาชีพเริ่มต้นให้บริการแก่กลุ่มผู้ใหญ่ที่ต้องการความช่วยเหลือ และมีได้อยู่ในกลุ่มเป้าหมายของโครงการข้อตกลงใหม่ (the New Deal Client Groups)

13.36 การให้บริการ “ตามขั้นตอน” (โทรศัพท์สายตรงระดับชาติ เครือข่าย สารสนเทศ และบริการแนะแนว) เป็นการลงทุนที่คุ้มค่ากว่าการให้สิทธิในการเข้ารับบริการแนะแนวแก่ทุกคน ซึ่งจะต้องเสียค่าใช้จ่ายสูงมากในอนาคต ดังนั้น **บริการทุก ๆ ระดับ จะต้องมีความสอดคล้องเป็นอย่างดีกับเป้าหมายที่วางไว้ ถึงแม้ว่าในทางปฏิบัติ คำว่า “ความเป็น**

กลาง” จะมีความหมายแตกต่างกันออกไปสำหรับบุคคลที่มีความต้องการแตกต่างกันก็ตาม แต่ “ความไร้อคติ” ก็นับเป็นมิติที่สำคัญยิ่งมิติหนึ่ง

13.37 คนทำงานเป็นจำนวนมากมักแสวงหาข้อมูลและคำแนะนำเกี่ยวกับการเรียนรู้และการพัฒนาอาชีพจากเพื่อนฝูง หรือจากผู้บังคับบัญชาเหนือขึ้นไปโดยตรง ซึ่ง ภาครัฐตระหนักในจุดนี้ด้วย โดยการจัดทำมาตรการส่งเสริมให้นายจ้างและสหภาพแรงงานช่วยเหลือผู้จัดการและหัวหน้างานได้เรียนรู้ข้อมูลและทักษะในการให้คำแนะนำที่มี ประสิทธิภาพ รวมทั้งสามารถส่งต่อลูกน้องไปรับคำปรึกษาจากหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องได้อย่างเหมาะสม คำแนะนำจากที่ทำงานและจากหน่วยงานอื่น จะมีความสำคัญมากยิ่งขึ้นไปอีกเมื่อมาตรการบัญชาการเรียนรู้ส่วนบุคคลกลายเป็นแนวปฏิบัติที่แพร่หลาย คนที่เปิดบัญชีดังกล่าวจะใช้ประโยชน์จากบัญชีได้สูงสุดก็ต่อเมื่อสามารถเข้าถึงข้อมูล และได้รับ คำปรึกษาที่มีคุณภาพเกี่ยวกับเส้นทางการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง การเข้ารับคำปรึกษาแนะนำนั้น ไม่ควรเป็นการบังคับ แต่ผู้เรียนควรมีสิทธิที่จะเลือกใช้ส่วนหนึ่งในบัญชีของตน เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับบริการข้อมูล คำปรึกษา และการแนะแนว การที่ต้องแบ่งเงินมาเป็นค่าใช้จ่ายในการนี้จะช่วยให้คนบางคนเพิ่มความรับผิดชอบเกี่ยวกับการพัฒนาเส้นทางการเรียนรู้และการงานอาชีพของตนเอง บริการข้อมูลและคำปรึกษาเบื้องต้นนั้น ควรจะจัดให้ปัจเจกชนทุกคนโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายแต่อย่างใด เพื่อที่คนยากจนจะได้ไม่เสียโอกาส ทว่าหากพูดถึงถึงคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญแล้ว เราคิดว่าควรต้องมีการเก็บค่าบริการ โดยมีมาตรการช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อย แต่จำเป็นต้องขอรับบริการนี้ผนวกเข้าไปด้วย

13.38 ควรส่งเสริมให้นายจ้าง หัวหน้างาน ผู้จัดการที่ยังอ่อนอาวุโส บรรณารักษ์ แพทย์ นักบวช เจ้าของร้านค้า ผู้จัดการ ตลอดจนนักเคลื่อนไหวในชุมชนเข้ามาสวม บทบาทพนักงานแนะแนวเบื้องต้นในลักษณะ “ไม่มีพิธีรีตอง”

13.39 มอบสิทธิสากลให้กับปวงชนในการขอรับข้อมูลและคำปรึกษาเบื้องต้นที่มีคุณภาพ โดยไม่ต้องเสียค่าบริการ ซึ่งจะนำไปสู่บริการการแนะแนวโดยผู้เชี่ยวชาญต่อไป (ในจุดนี้อาจจะต้องเสียค่าบริการบ้าง) สำหรับผู้เรียนรู้บางกลุ่ม และบางหลักสูตร การแนะแนวระดับสูงก็ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายแต่อย่างใด การใช้สิทธิดังกล่าวจะกระทำได้โดยผ่านทางโทรศัพท์ “มุ่งตรงสู่การเรียนรู้” และเครือข่ายสารสนเทศระดับท้องถิ่น การที่จะสนองความต้องการของปัจเจกชน ของชุมชน และของภาคอุตสาหกรรมได้นั้น เครือข่ายดังกล่าวซึ่งประกอบด้วยหน่วยบริการแนะแนวอาชีพ สถาบันอุดมศึกษา และสถาบันการศึกษา ต่อ

เนื่อง รวมทั้งสำนักงานแนะแนวอื่น ๆ จะต้องดำเนินงานอย่างสอดคล้องประสานกันเพื่อหิยยื่นบริการที่ปราศจากอคติ มีอิสระและสะดวกรวดเร็วให้กับผู้ใหญ่วที่ขอรับบริการ

13.40 ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้วิสัยทัศน์ว่าด้วยการเรียนรู้ตลอดชีวิตของปวงชนกลายเป็นวัฒนธรรมใหม่ของชาติได้อย่างเป็นระบบ คือ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ และให้การสนับสนุนเรื่องนี้ ไม่ควรมองข้ามการพัฒนาบุคลากร คือ ความต้องการของบุคลากรที่ทำงานไม่เต็มเวลา บุคลากรช่วยชั่วคราว และบุคลากรที่ว่างเป็นครั้งคราว ด้วย เพราะบุคคลกลุ่มนี้มักจะเป็นแหล่งทรัพยากรหลักที่ส่งเสริมการศึกษาต่อเนื่องของผู้ใหญ่ และผลงานนวัตกรรมหลายชิ้นก็มาจากความรู้ความสามารถของพวกเขานั้นเอง

การฝึกอบรมและพัฒนาวิทยากร

13.41 การลงทุนเกี่ยวกับการพัฒนาวิทยากรและการฝึกอบรมเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมให้วิสัยทัศน์ว่าด้วยวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของปวงชนสัมฤทธิ์ผลได้ วิทยากรจะต้องใช้ทักษะขั้นสูงในการกระตุ้นและส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ รวมทั้งปลูกฝังอุปนิสัย ใฝ่เรียนรู้ให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตในตัวผู้เรียนที่ตนได้สอนสั่ง ชี้นำ และให้คำปรึกษา วิทยากรเหล่านี้จะต้องได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับแนวทางใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการขยายการมีส่วนร่วม และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารรูปแบบใหม่ที่สำคัญ คือ พวกเขาจำเป็นต้องได้รับโอกาสในการที่จะกลายมาเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยเช่นกัน

13.42 ทักษะดังกล่าวทั้งหมด รวมทั้งการพัฒนาวิทยากร เป็นเรื่องที่จะต้องจำเป็นสำหรับวิทยากรทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นวิทยากรที่ทำงานเต็มเวลา บางเวลา หรือเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ในโรงเรียน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัยเป็นครั้งคราวก็ตาม เพราะวิทยากร เหล่านี้นับเป็นแหล่งทรัพยากรแหล่งใหญ่ที่จะสามารถช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทาง วัฒนธรรมตามที่รายงานฉบับนี้คาดหวังเอาไว้ นโยบายของผู้จัดการศึกษาอบรมที่เป็น นายจ้าง จึงต้องสะท้อนถึงคุณค่าของวิทยากรทุกประเภทในนโยบายการจ้างงาน การพัฒนาบุคลากร การให้รางวัลตอบแทน และการส่งเสริมการเรียนรู้ แนวทางหนึ่งที่จะกระทำได้ คือ การพัฒนาตัวชี้วัดผลสำเร็จขององค์กร โดยคำนึงถึงการฝึกอบรมและพัฒนาวิทยากร ซึ่งนับเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตทางหนึ่ง

13.43 สิ่งที่ผู้จัดการศึกษาฝึกอบรมเกี่ยวกับการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรายจะต้องให้ความสำคัญเป็นลำดับแรก คือ การฝึกอบรมและพัฒนาวิทยากรภายในองค์กรของตน และควรสร้างดัชนีวัดผลการดำเนินงานที่เหมาะสมขึ้นมาใช้ตรวจสอบตนเองด้วย ส่วนรัฐก็ควรร่วมมือกับ

ผู้จัดสรรเงินทุนรายใหญ่ และผู้ให้บริการการเรียนรู้ เพื่อจัดทำยุทธศาสตร์ที่มุ่งขยายปริมาณ การจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตควบคู่ไปกับการปรับปรุงทักษะของวิทยากรกลุ่มนี้ให้มีความสอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนไป ทั้งนี้ ควรมีการกำหนดเป็นเป้าหมายที่คาดหวังให้ผู้สอนทุกคนที่ทำงานอยู่ในโครงการของรัฐเข้าร่วมในการอบรมและพัฒนา ซึ่งได้รับการยอมรับและมีคุณภาพ โดยเน้นที่การเพิ่มจำนวนผู้สอนที่มีคุณวุฒิทางการศึกษาผู้ใหญ่ นอกจากนี้ ยังควรจัดสรรเงินทุนเพื่อการฝึกอบรมครูผู้สอนผู้ใหญ่ในทุก ๆ หน่วยงาน และทุก ๆ สายงานด้วย

การประกันคุณภาพ

13.44 ปัญหาส่วนใหญ่ของการประกันคุณภาพการเรียนรู้ในช่วงไม่กี่ปีมานี้ อยู่ที่การติดตามและการวัดผลโครงการเรียนรู้ต่าง ๆ ซึ่งมักจะให้ความสำคัญกับผลที่คาดว่า จะได้รับมากกว่าผลที่ประสบในช่วงการตรวจสอบจริง และมุ่งเน้นที่ผลพวงในระยะสั้น ซึ่งวัดผลได้ง่ายกว่าผลระยะยาวที่ต้องประเมินในเชิงคุณภาพ นอกจากนี้ ยังเป็นการวัดผลที่มีศูนย์กลางอยู่ที่ปัจเจกชน ไม่ใช่ที่การเรียนรู้เป็นกลุ่ม

13.45 เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบได้อย่างมีประสิทธิภาพต้องเป็นเครื่องมือซึ่งสามารถสะท้อนความสลับซับซ้อนของ “คุณประโยชน์ที่ได้จากการเรียนรู้” อันเนื่องมาจากการมีส่วนร่วมในการศึกษาตลอดชีวิต การพัฒนาเครื่องมือดังกล่าวจะเป็นเรื่องง่าย หากว่าผู้ตรวจการศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสำนักงานส่งเสริมมาตรฐานการศึกษา (OFSTED) สภาจัดสรรเงินทุนเพื่อการศึกษาต่อเนื่อง (FEFC) และสำนักงานฝึกอบรมผู้ตรวจและประกันคุณภาพอุดมศึกษา สามารถประสานแนวทางการตรวจสอบให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยการร่วมกันจัดทำ วิธีปฏิบัติ หลักเกณฑ์ และมุมมอง ซึ่งจะนำมาใช้เป็นบรรทัดฐานต่อไป บุคลากรผู้ทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาอาจจะดำเนินงานร่วมกันหรือจะแยกกันทำภายในกรอบงานกว้าง ๆ ที่เป็นบรรทัดฐานร่วมกันก็ได้ ซึ่งจะส่งผลให้มีการแลกเปลี่ยนและแบ่งปันประสบการณ์ รวมทั้งผลการดำเนินงานมากกว่าเดิม

13.46 ลำดับต่อไป ควรตั้งเป้าหมายการประกันคุณภาพที่มีประสิทธิผล โดยไม่คำนึงว่ารูปแบบของการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตนั้น จะนำไปสู่ผู้สมัครหรือไม่ก็ตาม การที่จะบรรลุเป้าหมายนี้ได้ จะต้องมีการอบงงานส่วนรวมสำหรับการตรวจสอบและวัดผลด้วยตนเองมารองรับเสียก่อน จากนั้นก็มุ่งมั่นจัดสร้างมาตรฐานและขั้นตอนแสดงความก้าวหน้าร่วมกัน รวมทั้งจัดการฝึกอบรมและพัฒนาอย่างเป็นระบบในเรื่องการประกันคุณภาพการเรียนรู้ให้กับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด

13.47 รัฐควรส่งเสริมให้มีการปรึกษาหารือระหว่างผู้ตรวจการศึกษา เพื่อก่อให้เกิดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และมาตรฐานการศึกษาที่มีความสอดคล้องกันใน ทุกส่วนที่ผู้ใหญ่ได้รับการเรียนรู้ การปรึกษาหารือดังกล่าว ควรพิจารณาหาแนวทางให้ OFSTED, FEFC สำนักงานประกันคุณภาพอุดมศึกษา และสำนักงานแห่งใหม่ที่จัดฝึกอบรมผู้ตรวจการศึกษา ซึ่งถึงแม้จะมีหน้าที่แตกต่างกัน แต่ก็มีจุดที่เหลื่อมซ้อนกันอยู่ สามารถปฏิบัติงานภายในกรอบงานการตรวจสอบกรอบเดียวกันได้ หากเป็นดังนี้ บุคลากรผู้มีหน้าที่ตรวจสอบการศึกษาก็จะสามารถทำงานร่วมกัน หรือแม้กระทั่งข้ามสายงานก็เป็นได้ในกรณีจำเป็น นอกเหนือไปจากนั้น ผู้ตรวจจากสำนักงานต่าง ๆ ก็สามารถที่จะเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมบุคลากรโครงการเดียวกันได้ หรืออาจจะแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ออกไปตรวจสอบร่วมกัน หรือนำเสนอรายงานร่วมกันด้วยก็ได้

บทที่ 14 การวัดผลสัมฤทธิ์

จากความหลากหลายของผู้ให้บริการและการให้บริการเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตดังกล่าวแล้ว มาตรการที่จะเป็นแรงจูงใจให้กับผู้เรียนได้อย่างดีที่สุด คือ การทำให้ผู้เรียนได้ตระหนักถึงประโยชน์ที่ตนเองได้รับจากการเรียนรู้ การวัดผลสัมฤทธิ์ที่จะกล่าวไว้ขอเสนอแนะในบทที่ 14 นี้ จึงเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับชีวิตของผู้เรียนตลอดชีวิตให้กระจำจชัดขึ้นไปตามลำดับ ดังนี้

1. ความต้องการของผู้เรียนต้องสำคัญที่สุด
2. การพัฒนากรอบโครงสร้างหน่วยกิตจากการสะสมหน่วยการเรียนรู้
3. ข้อดีของการพัฒนาคุณวุฒิจากการสะสมหน่วยการเรียนรู้ภายในกรอบ โครงสร้างหน่วยกิต
4. ระเบียบการเรียนรู้

บทนำ

14.1 ยุทธศาสตร์สนับสนุนกิจกรรมและสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนรู้ตลอดชีวิตต้องตระหนักถึงความหลากหลายของความต้องการและมูลเหตุจูงใจที่ทำให้ผู้คนเข้ามาสู่กระบวนการเรียนรู้ ถึงแม้ว่าผู้เรียนส่วนใหญ่มักจะสังเกตเห็นคุณค่าของคุณวุฒิ หรือวุฒิบัตรว่าเป็นดัชนีชี้วัดสัมฤทธิ์ผลในการเรียนรู้ของตนเอง แต่พวกเขาก็ไม่ได้แสวงหาสิ่งเหล่านี้เสมอไป อย่างน้อยที่สุด สิ่งที่ผู้เรียนส่วนใหญ่คาดหวังก็คือ การได้รับการยอมรับจากผู้อื่นเกี่ยวกับการเรียนรู้ของตนในทางใดทางหนึ่ง และถึงแม้ผู้อื่นอาจจะไม่เห็นคุณค่าของผลที่ได้จากการเรียนรู้ แต่ผู้เรียนเองย่อมจะตระหนักถึงคุณค่าของความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของตนได้อย่างแน่นอน นอกจากนี้ ความกระจำจ และความโปร่งใสเกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาเป็นเรื่องสำคัญที่ผู้จัดการศึกษา ผู้จัดสรรเงินทุน ผู้อุปถัมภ์และผู้ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา นายจ้าง และหน่วยราชการต่าง ๆ จะได้ทราบผลความก้าวหน้าและระดับการเรียนรู้ของผู้เรียน

14.2 ปัจจุบัน มาตรการที่ใช้วัดผลกันอยู่นั้นครอบคลุมไม่ครบทุกรูปแบบ ทุกระดับ และทุกเส้นทางของการเรียนรู้ นอกจากนี้ ยังไม่มีการวัดผลในลักษณะที่เรียกได้ว่าเป็น “การวัดผลตามหน่วยการเรียนรู้” สำหรับการเรียนรู้เพียงบางส่วนหรือเรียนไม่ครบตามหลักสูตร ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วว่า มีการเรียนรู้อีกหลายประเภทที่ยังไม่ได้รับการยอมรับ หรือมีการลง

ทะเบียนเป็นกิจจะลักษณะ จึงไม่มีการจัดทำทะเบียนผลการเรียนรู้เอาไว้ ยิ่งไปกว่านั้น ยังไม่มีกรอบสำหรับใช้บ่งชี้ความก้าวหน้า สัมฤทธิ์ผล และคุณวุฒิของผู้เรียนเลย สภาพการณ์ดังกล่าวนี้ ถือว่าไม่สอดคล้องกับนโยบายการสรรค์สร้างวัฒนธรรม การเรียนรู้ตลอดชีวิตของปวงชน

14.3 การเรียนรู้ที่ปวงชนให้การสนับสนุนทั้งมวลควรจะอยู่ภายในกรอบการสะสมหน่วยกิตได้อย่างต่อเนื่อง โดยสามารถเชื่อมโยงเส้นทางการเรียนรู้ภายหลังการศึกษาภาคบังคับได้ถึงทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาผู้ใหญ่ หรือการศึกษาระดับปริญญาตรีก็ตาม กรอบงานดังกล่าวจะต้องมีระบบการสะสมและการถ่ายโอนหน่วยกิตที่แข็งแกร่งมารองรับ จึงจะสัมฤทธิ์ผล ไม่ว่าจะเลือกเส้นทางการเรียนรู้สายใด จำเป็นต้องมีการประเมินผลการเรียนรู้จากประสบการณ์และการศึกษาก่อนหน้านั้น รวมทั้งเทียบเป็นหน่วยกิตให้กับนักศึกษาผู้ใหญ่เสมอในทางตรงกันข้าม การให้การสนับสนุนของรัฐต่อการเรียนรู้ที่ไม่ได้นำพาไปสู่หน่วยกิตก็นับว่าเป็นเรื่องสำคัญเช่นกันสำหรับผู้เรียนหลากหลายกลุ่ม อาทิ กลุ่มผู้เรียนสูงวัย ผู้ไม่เห็นความจำเป็นในการเพิ่มพูนคุณวุฒิให้กับตนเองอีก นอกจากนี้ ยังมีความสำคัญต่อการสร้างความสุขใจให้กับกลุ่มผู้เรียนที่สามารถเพิ่มพูนทักษะใหม่ ๆ ระหว่างการท่องไปใน โลกแห่งการเรียนรู้

ความต้องการของผู้เรียนต้องสำคัญที่สุด

14.4 ผู้จัดสรรเงินทุนและผู้อุปถัมภ์การเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรายควรทำการประเมินบทบาทคุณลักษณะและคุณประโยชน์ของแต่ละหลักสูตร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ ตลอดจนคุณวุฒิทั้งหลายเพื่อนำเสนอต่อผู้เรียน และผู้ที่จะกลายเป็นผู้เรียนรู้ต่อไป **ผู้ให้บริการ การศึกษาและฝึกอบรมจะต้องได้รับการกระตุ้นให้จัดหลักสูตรการเรียนรู้ตามความต้องการของปัจเจกชน กลุ่มนายจ้าง และกลุ่มอื่น ๆ อย่างแท้จริง ไม่ใช่เป็นเพียง การเปิดหลักสูตรตามที่ผู้ให้บริการมีศักยภาพ หรือจัดเพราะก่อให้เกิดปัญหาน้อย ที่สุดเท่านั้น** ในจุดนี้ ระบบการจัดสรรเงินทุนจะเข้ามามีอิทธิพลได้ แต่ทว่าผู้ให้บริการ การศึกษาและฝึกอบรมก็จะมีช่องทางดำเนินการของตนเองในการจัดลำดับความสำคัญในเรื่องนี้เสมอ การศึกษาและวิเคราะห์อย่างเป็นระบบจะช่วยให้บรรดาผู้ให้บริการการเรียนรู้สามารถทำความเข้าใจกับความต้องการอันหลากหลายของผู้เรียน จนสามารถกว้าง หลักสูตรได้อย่างสอดคล้องกับบริบท ในเชิงปฏิบัติหากมีการมอบวุฒิบัตรใด ๆ ก็แล้วแต่ คุณวุฒิดังกล่าวควรมีคุณลักษณะที่ถ่ายโอนและสะสมได้

การพัฒนากรอบโครงสร้างหน่วยกิตจากการสะสมหน่วยการเรียนรู้

14.5 การส่งเสริมรูปแบบการรับรองวิทยฐานะคุณวุฒิทางการศึกษา ฝึกอบรม ควรเป็นไปในทิศทางที่มุ่งจัดอุปสรรคขวางกั้นระหว่างคุณวุฒิในสายอาชีพกับคุณวุฒิที่ไม่ได้จัดอยู่ในประเภทนี้ และในการทบทวนเป้าหมายของชาติทางด้านการศึกษาและฝึกอบรม ก็จำเป็นต้องคำนึงถึงประเด็นนี้ด้วย ในบทความ “วางเป้าหมายให้สูงขึ้น” (Aiming Higher) เสนอให้จัดทำโครงสร้างหน่วยกิตในลักษณะเชื่อมโยงคุณวุฒิทั้งหลายเข้าไว้ด้วยกัน โดยที่ผู้เรียนจะได้รับหน่วยกิตภายหลังเรียนจบหน่วยการเรียนรู้หนึ่งหน่วย การเรียนรู้ในระยะเวลาใกล้เคียงกัน โดยการต่อยอดหน่วยการเรียนรู้ขึ้นไปเรื่อย ๆ จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถสะสมหน่วยกิตไปได้เรื่อย ๆ ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (A levels) ระดับ อาชีวศึกษา ไปจนถึงระดับอุดมศึกษา หรือระดับอื่น ๆ ต่อไป

14.6 ทั้งคณะกรรมการว่าด้วยเรื่องการศึกษาการมีส่วนร่วมและคณะกรรมการว่าด้วยการประเมินสภาพอุดมศึกษา มีความเห็นพ้องกันว่า การพัฒนาโครงสร้างหน่วยกิตในกรอบเดียวกัน นับเป็นปัจจัยสำคัญในการขยายโอกาสในการเรียนรู้ รวมทั้งจะช่วยทำให้สัมพันธ์ภาพระหว่างคุณวุฒิในระดับต่าง ๆ อีกทั้งเส้นทางเชื่อมโยงทั้งหลายมีความกระชับชัดเจนมากขึ้น และคณะกรรมการอธิการบดี/อธิการ (The Committee of Vice – Chancellors and Principals) ก็ได้ประกาศให้การสนับสนุนหลักการเกี่ยวกับเรื่องนี้แล้ว สถานการณ์ล่าสุดนี้ เวลส์ได้จัดตีพิมพ์รายละเอียดเกี่ยวกับระบบการสะสมหน่วยกิตสำหรับการศึกษาต่อเนื่อง (CREDIS) ออกมาแล้ว โดยนำเสนอเป็นเส้นทางการเรียนรู้ใหม่สำหรับเวลส์ ซึ่งอิงอยู่กับโครงสร้างหน่วยกิตที่มีรายละเอียดของหน่วยการเรียนรู้ร่วมกัน รายงานของคณะกรรมการเคนเนดีได้เสนอแนะรัฐบาลให้จัดสร้างพันธมิตรในระดับชาติ เพื่อพัฒนาโครงสร้างหน่วยกิตให้อยู่ภายในกรอบเดียวกันและสามารถนำมาใช้การได้ภายในอีก 5 ปีข้างหน้า กรอบหน่วยกิตนี้จะต้องนำเสนอประวัติสัมฤทธิ์ผลในการเรียนรู้ ซึ่งมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับในสภาวะปัจจุบันของผู้เรียน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถสะสมหน่วยกิตการเรียนรู้ต่อเนื่องไปได้ตลอดชีวิต

ข้อดีของการพัฒนาคุณวุฒิจากการสะสมหน่วยการเรียนรู้ภายในกรอบโครงสร้างหน่วยกิต

14.7 การพัฒนาคุณวุฒิจากการสะสมหน่วยการเรียนรู้ภายในกรอบโครงสร้างรวมของหน่วยกิตมีข้อดีมากมาย ดังนี้ คือ :-

- สร้างเสริมแรงจูงใจให้กับผู้เรียน รวมทั้งยกระดับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้
- ลดความซ้ำซ้อนภายในกรอบของคุณวุฒิ ด้วยการกำหนดให้วัดผลโดยใช้หน่วยการเรียนรู้แต่ละหน่วยเป็นเกณฑ์
- ส่งเสริมให้ผู้ใหญ่และผู้ที่ไม่ได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ในปัจจุบันเข้ามาสู่กระบวนการเรียนรู้ และบรรลุถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ในระดับชาติ โดยการสะสมหน่วยกิตที่ได้จากหน่วยการเรียนรู้ทุกรูปแบบ ซึ่งได้รับการยอมรับว่ามีสถานภาพสูงเช่นเดียวกัน
- ส่งเสริมให้ผู้เรียนแต่ละคนสรรค์สร้างสัมฤทธิ์ผลส่วนตนที่ทรงคุณค่าตลอดชีวิต
- ประกันว่าคุณวุฒิซึ่งได้รับจากการผสมผสานการเรียนรู้ระหว่างหน่วยการเรียนรู้บังคับกับหน่วยเลือกเสรีนั้น สอดคล้องกับความต้องการ อันหลากหลายของนายจ้าง และผู้เรียนแต่ละคน
- ยกย่องและยอมรับว่าคุณวุฒิทางด้านวิชาการ และคุณวุฒิทางด้านอาชีพมีความเท่าเทียมกัน
- ช่วยให้ผู้เรียนได้รับวุฒิบัตรหรือคุณวุฒิจากการสะสมหน่วยการเรียนรู้ในระดับที่แตกต่างกันได้ง่ายขึ้น
- เป็นมาตรการที่ทำให้การจัดสรรเงินทุนโดยอิงหน่วยกิตมีประสิทธิภาพ

14.8 คุณวุฒิที่ได้รับจากการสะสมหน่วยกิตซึ่งอิงหน่วยการเรียนรู้เป็นฐาน จึงมีคุณค่าต่อการจูงใจและสร้างความมั่นใจในเรื่องของการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับผู้เรียน กรอบงานการวัดสัมฤทธิ์ผลเช่นนี้ ทำให้รูปแบบที่ใช้วัดผลกิจกรรมการเรียนรู้มีลักษณะเหมือนกัน ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้ในสถานศึกษา สถานประกอบการ ชุมชน หรือ การศึกษาทางไกลที่เปิดกว้าง ด้วยเหตุนี้ จึงสามารถสะสมสัมฤทธิ์ผลในการเรียนรู้ไปได้ตลอดชีวิต อีกทั้งยังเป็นการเปิดโอกาสให้สร้างความก้าวหน้าโดยการศึกษาต่อเนื่องในแขนงใดก็ได้ หรืออาจจะต่อไปจนถึงระดับอุดมศึกษาก็ได้อีกเช่นกัน คุณวุฒิที่ได้มาจากกรอบรวมหน่วยกิตดังกล่าว นอกจากจะเป็นหัวใจของการสร้างความก้าวหน้าให้กับผู้เรียนแล้ว ยังเป็นกุญแจสำคัญสำหรับความสำเร็จของมหาวิทยาลัยอุตสาหกรรมอีกด้วย เพราะเท่ากับเป็นการยอมรับและรับรองวิทยฐานะของการเรียนรู้ที่ได้มาตรฐานระดับชาติ ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้จากสถานที่ใดหรือระดับไหนก็ตาม

14.9 การรับรองวิทยฐานะของหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งเป็นองค์ประกอบของหน่วยกิต และคุณวุฒิทางวิชาชีพนั้น จะช่วยสนับสนุนส่งเสริมการฝึกปฏิบัติงานจริงให้กับกลุ่มเยาวชน อายุ 14-16 ปี รวมทั้งงานพัฒนาหลักสูตรเชื่อมโยงการทำงานหรือการฝึกอบรมได้เป็นอย่างดี โครงสร้างของหน่วยกิตซึ่งอยู่บนรากฐานของการเพิ่มพูนหน่วยการเรียนรู้ ทำให้สถานภาพของการเรียนรู้ทุกรูปแบบสูงทัดเทียมกัน และช่วยผลักดันให้ผู้เรียนบรรลุสัมฤทธิ์ผลได้สะดวกกว่าเดิม นอกจากนี้ ยังมีบทบาทสำคัญต่อเป้าหมายของรัฐในการปรับปรุงอัตราสัมฤทธิ์ผล และอัตราการคงความรู้ทางการศึกษาในกลุ่มเยาวชนของชาติด้วย ระบบวัดผลรวมแนวทางการนี้ ย่อมจะช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนได้รับการยอมรับ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อผู้เรียนที่มีกำลังใจที่จะเรียนรู้ให้เกิดความก้าวหน้ายิ่งขึ้นไปอีก ขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถวางแผนเป้าหมายการเรียนรู้ที่เป็นไปได้ในบริบทของตน ซึ่งจะมีส่วนช่วยยกระดับสัมฤทธิ์ผลและสภาพการคงความรู้ในภาพรวมอีกต่อหนึ่ง นอกจากนี้ ระบบใหม่นี้จะช่วยเพิ่มความยืดหยุ่นในการจัดการเรียนการสอนได้มากขึ้นในสถาบันการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่ผู้เรียนลงทะเบียนเรียนหน่วยการเรียนรู้ที่ต้องเรียนเหมือนกันในหลายสาขาวิชา

14.10 โครงสร้างของการรวมคุณวุฒิ ซึ่งดำเนินการภายใต้กรอบหน่วยกิต จะทำให้สามารถแสดงผลสัมฤทธิ์รวมในรูปของจำนวนหน่วยกิตทั้งหมดที่ทำได้ในระดับการเรียนนั้น ๆ ในช่วงเวลาใดก็ได้ การปฏิบัติเช่นนี้ทำให้ง่ายต่อการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ระหว่างผู้เรียน และง่ายต่อการวัดความก้าวหน้าของผู้เรียนในระยะยาวด้วยเช่นกัน

14.11 สิ่งที่ต้องทำในการสร้างกรอบรวมของคุณวุฒิตามที่กล่าวไว้ข้างต้น ก็คือ การวิเคราะห์คุณวุฒิที่มีอยู่ในปัจจุบันออกมาเป็นรูปของหน่วยของความสำเร็จ และทำให้เกิดเป็นระบบการวัดผลที่ไม่ซับซ้อน มีความยืดหยุ่นมากขึ้น และเข้าใจง่าย เมื่อมีกรอบรวมของคุณวุฒิในลักษณะนี้แล้ว ผู้เรียนก็จะได้รับหน่วยกิตหลังจากเรียนจบหน่วยการเรียนรู้จนได้ผลเป็นที่น่าพอใจ ต่อจากนั้นก็สามรถสะสมหน่วยกิตไปได้เรื่อย ๆ จนกระทั่งได้รับคุณวุฒิตามที่ต้องการ หรืออาจจะถ่ายโอนหน่วยกิตข้ามสาขาวิชาที่ไปด้วยกันได้ภายในกรอบรวมของการวัดผลการเรียนรู้ก็เป็นได้เช่นกัน

14.12 หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านคุณวุฒิและหลักสูตร (Qualifications and Curriculum Authority) ควรจะมีบทบาทเป็นผู้นำในเรื่องนี้ ในฐานะที่ได้รับการแต่งตั้งจากรัฐให้ทำหน้าที่เป็น “ผู้ดูแล” คุณวุฒิทางการศึกษาทั้งหมด ยกเว้นระดับอุดมศึกษา พันธกิจที่ จำเป็นก็คือ จัดร่างเกณฑ์ในการยื่นเรื่องขอให้ผนวกคุณวุฒิใดคุณวุฒิหนึ่งเข้าไปในกรอบรวม และให้การอนุมัติคุณวุฒิที่ยื่นเรื่องขอเข้าไว้ในกรอบรวมเพื่อประโยชน์ในการจัดสรรเงินทุน เกณฑ์ในการ

อนุมัตินั้นควรจะรวมการลดความซ้ำซ้อน และการเหลื่อมล้ำของคุณวุฒิต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบันด้วย

14.13 เมื่อจัดทำกรอบคุณวุฒิโดยใช้วิธีการรวมกลุ่มขึ้นมาแล้ว จะเห็นได้ว่ากรอบงานดังกล่าว เป็นมาตรการที่มีประสิทธิผลที่สุดในการขจัดความซ้ำซ้อน และการเหลื่อมทับกัน นอกจากนี้ ยังสร้างความยืดหยุ่นที่จำเป็นในการตอบสนองความต้องการของผู้เรียนรู้ และผู้ใช้คุณวุฒิได้อย่างถ้วนหน้า การพิจารณาในเรื่องความซ้ำซ้อนของคุณวุฒิอาจทำให้หน่วยการเรียนรู้พื้นฐานของคุณวุฒิหลายสาขาผุดขึ้นมาราวดอกเห็ดก็เป็นได้ แต่การเปรียบเทียบคุณวุฒิที่เสนอเข้ามาให้พิจารณาโดยผู้ที่หน่วยการเรียนรู้ จะช่วยป้องกันการเหลื่อมซ้อนในเรื่องเนื้อหา และวัตถุประสงค์ได้ ส่งผลให้มีการอนุมัติเฉพาะส่วนของคุณวุฒิที่ให้มูลค่าเพิ่มแก่กรอบรวมเท่านั้น

14.14 การจัดทำกรอบคุณวุฒิซึ่งให้การรับรองสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้ที่ยังไม่เต็มหลักสูตรของคุณวุฒิ จะส่งผลให้ผู้เรียนสะสมหน่วยกิตไปที่ละน้อยจนได้รับคุณวุฒิที่มีมาตรฐานระดับชาติได้ในที่สุด หากปราศจากกรอบดังกล่าว การเรียนรู้ของผู้ใหญ่ก็จะไม่ได้รับการ ลงไว้ในประวัติอย่างเป็นทางการ **รัฐจึงควรจัดลำดับให้ภารกิจการขยายโอกาสในการเรียนรู้ให้กับผู้ใหญ่ จนได้รับคุณวุฒิให้เป็นเรื่องที่มีความสำคัญยิ่งระดับชาติ จากนั้นต้องวางรากฐานที่มั่นคง เพื่อพัฒนากรอบรวมของหน่วยกิตซึ่งมีเอกภาพครอบคลุมทั้งอุดมศึกษาและการศึกษาต่อเนื่อง อันจะเป็นหนทางสร้างสรรค์ให้การเรียนรู้ตลอดชีวิตเป็นความจริงขึ้นมาได้ในที่สุด**

14.15 การเตรียมการพัฒนาระบบการสะสมและถ่ายโอนหน่วยกิตที่มีเอกภาพควรเริ่มต้นในทันที โดยมีเป้าหมายที่จะให้ครอบคลุมการเรียนรู้หลังการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นขึ้นแรกควรเน้นความสำคัญไปที่การพัฒนากรอบคุณวุฒิของการศึกษาต่อเนื่อง โดยมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้ คือ :-

- คุณวุฒิทางการศึกษาระดับชาติทุกสาขา ควรจะต้องได้รับการรับรองและเห็นชอบจากหน่วยงานรับผิดชอบด้านคุณวุฒิและหลักสูตร ทั้งนี้ จะต้องมีการตรวจสอบหน่วยการเรียนรู้ทั้งหมด โดยผ่านการวิเคราะห์คุณวุฒิทั้งเก่าและใหม่
- หน่วยงานรับรองวิทยฐานะ (Awarding Bodies) ควรมีอำนาจในการนำเสนอหน่วยการเรียนรู้ใหม่ ๆ เพื่อเสริมคุณค่าให้กับกรอบงานของชาติด้วย

- ควรมีนโยบายหน่วยการเรียนรู้ในด้านขนาด ระดับ และผลการเรียนรู้ที่ เห็นได้ชัดเจน
- ควรระบุกฎเกณฑ์ในการผสมผสานคุณวุฒิในบางสาขา โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้เรียนอายุ 16-19 ปี

14.16 เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย รัฐควรกำหนดให้หน่วยงานรับผิดชอบด้านคุณวุฒิและหลักสูตร สภาจัดสรรเงินทุนเพื่อการศึกษาต่อเนื่อง และสำนักงานพัฒนาการศึกษาต่อเนื่อง (FEDA) ได้เข้ามา :-

- ทำงานร่วมกับหน่วยงานรับรองวิทยฐานะเพื่อรวมคุณวุฒิต่าง ๆ ที่ตน ดูแล
- ทำงานร่วมกับเครือข่ายวิทยาลัยเปิดและวิทยาลัยในระบบ เพื่อพัฒนารอบรวมของหน่วยกิต
- ดำเนินการนำร่องและประเมินผลการจัดสรรเงินทุน โดยใช้คุณวุฒิที่ได้จากการต่อยอดหน่วยการเรียนรู้เป็นเกณฑ์
- ทำงานร่วมกับองค์กรอื่น ๆ ซึ่งกำลังพัฒนารอบหน่วยกิตในลักษณะเบ็ดเสร็จ ซึ่งครอบคลุมทั้งอุดมศึกษาและการศึกษาต่อเนื่อง

14.17 เพื่อให้กระบวนการนี้เสร็จสิ้นอย่างสมบูรณ์ องค์กรจัดสรรเงินทุนเพื่อการศึกษาต่อเนื่องและอุดมศึกษาทั้งหมด ควรจะปรับเปลี่ยนวิธีดำเนินงานให้เข้าสู่ระบบการจัดสรรเงินทุนโดยอิงหน่วยกิตแทน

ระเบียบการเรียนรู้

14.18 อีกมาตรการหนึ่งที่ทรงคุณค่าในการบ่งชี้กิจกรรมและผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ก็คือ การพัฒนาระเบียนผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้ขึ้นมาใช้อย่างแพร่หลายในระดับชาติ หรือที่ได้มีการกล่าวถึงเมื่อไม่นานมานี้ โดย เซอร์ นิโคลัส กูดิสัน และรายงานสภาการณ อุดมศึกษาของคณะกรรมการเดย์ริงก์ โดยเรียกว่า “**แฟ้มความก้าวหน้า**” (Progress File) หากมีการจัดการในเรื่อง “แฟ้มความก้าวหน้า” ได้อย่างเหมาะสม จนเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป วิธีนี้ก็จะช่วยทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าตนเองเป็นเจ้าของและผู้จัดการหนทางการเรียนรู้ของตน ซึ่งจะกระตุ้นให้เข้ามาติดตามตรวจสอบผลความก้าวหน้าของตนเองอยู่เสมอ

14.19 ถ้าหากว่าสถาบันการศึกษา**ทุกแห่ง**ให้การยอมรับในความเที่ยงตรงและ คุณประโยชน์ของ “แฟ้มความก้าวหน้า” สิ่งนี้จะช่วยให้การถ่ายโอนการเรียนรู้ต่างระดับและต่างสาขาเป็นไปได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ ยังเป็นแหล่งข้อมูลอันล้ำค่าในการประเมินความต้องการของผู้เรียน ตลอดจนเป็นแนวทางในการให้คำปรึกษาและแนะแนวด้วย ภายในแฟ้มดังกล่าวควรจะบรรจุข้อมูลต่าง ๆ อาทิ การเรียนรู้ทักษะพื้นฐาน บางส่วนของคุณวุฒิหรือหน่วยการเรียนรู้ที่บรรลุผลสัมฤทธิ์แล้ว ประสบการณ์ในการทำงาน หรือการทำงานอาสาสมัคร ซึ่งมีประโยชน์อย่างยิ่งเป็นพิเศษสำหรับผู้กำลังหางานทำและนายจ้าง ดังนั้น จึงเป็นเรื่องน่ายินดีที่หน่วยบริการคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษา (UCAS) พัฒนาแฟ้ม นักศึกษาขึ้นเป็นผลสำเร็จ ภายในบรรจุข้อมูลจำเพาะส่วนบุคคลพร้อมผลการเรียน นั่นคือ ความคิดริเริ่มที่หน่วยงานรับผิดชอบด้านคุณวุฒิและหลักสูตรควรจะนำมาใช้เป็นฐานในการดำเนินงานต่อไป

14.20 งานที่ควรเร่งดำเนินการ คือ การพัฒนาจัดทำระเบียบสัมฤทธิ์ผลแบบ บูรณาการระดับชาติ โดยประสานงานกับหน่วยงานรับผิดชอบด้านคุณวุฒิและหลักสูตร ระเบียบแบบใหม่นี้ควรครอบคลุมผลการเรียนตั้งแต่ในโรงเรียนสืบต่อไปตลอดชีวิต และควรมีการใช้ประโยชน์และให้การยอมรับอย่างแพร่หลาย ข้อเสนอแนะทั้งหลายเกี่ยวกับเรื่องนี้ควรใช้รายงานของกูดิสันที่ได้แนะนำเรื่อง “แฟ้มความก้าวหน้า” เป็นฐานทางความคิด ผนวกเข้ากับงานพัฒนาข้อมูลจำเพาะส่วนบุคคลของ UCAS และคำแนะนำของรายงานเดย์ริงก์ว่าด้วยเรื่องสภาวะการณ์อุดมศึกษา

14.21 การพัฒนาระเบียนผลสัมฤทธิ์หรือระเบียบส่วนบุคคล ควบลู่ไปกับการพัฒนากรอบรวมของหน่วยกิต และการจำแนกผลการศึกษาระดับมัธยมปลายสายสามัญและสายอาชีวศึกษาออกมาเป็นหน่วยการเรียนรู้ย่อยตามแนวทางที่ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น จะช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียนได้รับการยอมรับอย่างกระฉ่างชัดมากขึ้น กรอบรวมของหน่วยกิตการเรียนรู้ทุกแขนง ผนวกเข้ากับองค์การเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่นจะช่วย ส่งเสริมให้ผู้ใหญ่หวนคืนสู่กระบวนการเรียนรู้มากขึ้น รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้ที่ทำการฝึกอบรมในวิชาชีพได้ขยายโลกทัศน์ในการเรียนรู้ของตนได้ด้วย

14.22 แผนปฏิบัติการซึ่งเต็มไปด้วยความมุ่งมั่นและวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลเช่นนี้ ถึงแม้ว่าต้องอาศัยการดำเนินงานในรายละเอียดอีกมากมาย แต่ก็เป็เป้าหมายที่บรรลุผลได้แน่นอน คณะกรรมการฯ ขอสนับสนุนเป้าหมายในการจัดทำกรอบคุณวุฒิรวมที่เข้าใจง่ายมีเอกภาพและมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลให้ระบบการจัดกรอบคุณวุฒิทางการเรียนรู้ทั้งหมดมีความเรียบง่าย ไม่สลับซับซ้อน

บทที่ 15 เทคโนโลยีที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

บทนี้ให้ความสำคัญกับ “กลไกหรือเครื่องมือ” หรือถ้าจะกล่าวให้ชัด คือ เป็นบทที่ประมวลข้อเสนอแนะเพื่อการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในรูปแบบใหม่ ๆ เพื่อนำพา “การเรียนรู้” ไปสู่ผู้เรียนรู้ได้ตามความต้องการ โดยไม่จำกัด ทั้งในเรื่องของเวลาและสถานที่ ซึ่งเป็นหัวใจของการบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ตลอดชีวิตของปวงชน โดยจะนำเสนอไปตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. การกระจายเสียงเพื่อการศึกษา
2. การส่งเสริม
3. การเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ
4. การประสานงาน
5. การพัฒนาชุดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ
6. ความเปลี่ยนแปลงและความช่วยเหลือที่จำเป็นสำหรับสถาบันการเรียนรู้

บทนำ

15.1 การพัฒนาวัฒนธรรมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของปวงชนในสหราชอาณาจักร จะก้าวไปข้างหน้าได้ จำเป็นต้องกำหนดการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในรูปแบบใหม่ ๆ เข้าไว้ในยุทธศาสตร์ด้วย การใช้สอยประโยชน์จากเทคโนโลยีดังกล่าว นับเป็นมาตรการเสริมที่จะช่วย i) เปิดเส้นทางการเรียนรู้ให้กว้างขึ้น ii) ขจัดอุปสรรคการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับเวลาและสถานที่ iii) เปิดโอกาสใหม่ ๆ ให้กับการเรียนรู้ในลักษณะตัวต่อตัว และการเรียนรู้เป็นกลุ่ม iv) สร้างกลไกที่ใช้ในการสรรค์สร้างและเผยแพร่วัสดุการเรียนรู้ใหม่ ๆ และถ้าหากทำได้ถึงระดับที่สามารถให้บริการการแนะแนวและข้อสนเทศที่เที่ยงตรง ผู้เรียนสร้างปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน และรับความช่วยเหลือจากอาจารย์ที่ปรึกษาได้อย่างเหมาะสมแล้ว เทคโนโลยีใหม่ ๆ เหล่านี้ก็จะย่อมมีศักยภาพในการขยายโอกาสการศึกษาและนำการเรียนรู้คุณภาพสูงส่งตรงถึงผู้เรียนได้ในราคาย่อมเยา แต่ก็จำเป็นต้องมีการพัฒนาทางด้านนี้อีกมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประกันการเข้าถึงเทคโนโลยีใหม่ ๆ ได้อย่างเต็มที่ให้กับปวงชนทุกคน รวมทั้งการประกันคุณภาพ และมาตรฐานการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนการสร้างเสริมความมั่นใจและความสามารถในการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ให้กับบุคลากร

การกระจายเสียงเพื่อการศึกษา

15.2 ด้วยคุณลักษณะที่สามารถครอบคลุมพื้นที่ได้กว้างไกล กระจายตัวอยู่ทั่วไป ผนวกกับอิทธิพลในการสร้างแรงจูงใจของเทคโนโลยีถ่ายทอดข้อมูลผ่านสัญญาณ จึงสมควรที่จะให้เทคโนโลยีแขนงนี้เข้ามาแสดงบทบาทหลักในการสรรค์สร้างสังคมสารสนเทศที่ปวงชนทุกคนสามารถเข้าถึงได้อย่างแท้จริง และควรจะเป็นองค์ประกอบที่เป็นหัวใจของการบรรลุเป้าหมายของการเรียนรู้ตลอดชีวิตของปวงชนด้วย การรวมตัวระหว่างการกระจายเสียงเพื่อการศึกษา กับสื่อปฏิสัมพันธ์ก่อให้เกิดโอกาสและศักยภาพอันยิ่งใหญ่ในการปรับเปลี่ยนทางวัฒนธรรมครั้งสำคัญเกี่ยวกับเจตคติต่อการเรียนรู้ และเทคโนโลยีสารสนเทศ

15.3 สถานีที่ทำการถ่ายทอดรายการต่าง ๆ ในสหราชอาณาจักร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สถานีบีบีซี และสถานีโทรทัศน์ช่อง 4 ต่างก็มีประวัติอันโดดเด่นยาวนานในเรื่องการส่งเสริมและการจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตของสื่อแขนงนี้อยู่ในรูปแบบของการนำเสนอรายการของมหาวิทยาลัยเปิด รายการเจาะลึกทางด้านการศึกษาที่มีคุณภาพ ตลอดจนรายการข่าวสารความรู้และนันทนาการที่นำเสนออยู่เป็นประจำทุกวัน เทคโนโลยีการสื่อสารที่มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วนี้จะเปิดโอกาสอันกว้างไกลให้ผู้เรียนรู้สามารถฝ่าฟันปัญหาหลาย ๆ อย่างเกี่ยวกับการเรียนรู้ไปได้ เช่น ปัญหาทางด้านภูมิ-ประเทศ เวลา และค่าใช้จ่าย ในวาระที่โลกกำลังย่างก้าวเข้าสู่ศัวรรษใหม่ โดยมีทางด่วนสารสนเทศเป็นแรงหนุนอยู่นั้น สมควรที่สื่อกระจายเสียงเพื่อประโยชน์สาธารณะของ สหราชอาณาจักร จะได้เข้ามาแสดงบทบาทสำคัญให้ประจักษ์ ทั้งนี้ เพราะจากชื่อเสียง ซึ่งเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปในเรื่องเนื้อหาสาระที่มีคุณภาพสูง ประสบการณ์นานปี ที่สามารถรักษาคุณภาพระหว่างการให้บริการแก่สาธารณชนกับการคงความเป็นที่นิยมไว้ได้ รวมทั้งการสามารถเข้าถึงผู้คนได้ในทุกหมู่เหล่า และเมื่อผนวกศักยภาพทางด้านปฏิสัมพันธ์เข้ากับข้อเด่นข้างต้นแล้ว โอกาสที่จะแสดงบทบาทสำคัญเกี่ยวกับการศึกษาก็เปิดออกอย่างกว้างไกลไพศาลยิ่งนัก

15.4 การถ่ายทอดทางเดียวในแบบดั้งเดิม ส่งผลกระทบที่ชัดเจนให้เห็นถึงอิทธิพล ที่สำคัญในการสร้างจิตสำนึก และส่งผ่านข่าวสารข้อมูล แต่การถ่ายทอดในลักษณะนี้มีใช้สื่ออัจฉริยะที่จะสามารถทดสอบความเข้าใจของผู้ชมได้ รูปแบบการเรียนรู้แบบดั้งเดิม จึงจำเป็นต้องอาศัยครูอาจารย์และตัวกลางเข้ามาทำหน้าที่นี้ ถ้าหากสื่อปฏิสัมพันธ์สามารถตอบสนองผู้ใช้งานได้ ก็เท่ากับว่าช่วยกระตุ้นให้เกิดปฏิสัมพันธ์ในการเรียนรู้ขึ้นได้ และ**คุณลักษณะปฏิสัมพันธ์นี้เองที่ได้แสดงให้เห็นแล้วว่าเป็นคุณลักษณะที่เป็นหัวใจของประสิทธิผลในการเรียน**

รู้ บรรยากาศในการเรียนรู้ได้ปรับเปลี่ยนไปจากเดิม โดยที่การเรียนรู้จากกระบวนการถ่ายทอดข้อมูล กลายมาเป็นกระบวนการสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง

15.5 วิวัฒนาการของระบบดิจิทัลช่วยปรับเปลี่ยนลักษณะการบริโภคบริการของผู้ชมจากการเป็นผู้รับไปสู่การมีปฏิสัมพันธ์ผ่านสื่อประสมและระบบคอมพิวเตอร์ออนไลน์ **เคล็ดลับของความสำเร็งมีได้อยู่ที่การยกเลิกการถ่ายทอดข้อมูลทางเดียวตามโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ แต่อยู่ที่การหลอมรวมเข้ากับใหม่เข้าด้วยกัน โดยการเชื่อมโยงรายการโทรทัศน์ของมวลชนเข้ากับรายการที่ถ่ายทอดผ่านระบบดิจิทัล และคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมโยงเข้ากับระบบอินเทอร์เน็ต เทคโนโลยีดิจิทัลรูปแบบใหม่ ๆ จะสรรค์สร้างโอกาสในการเรียนรู้อย่างไม่มีการจำกัดทางด้านเวลาและสถานที่** การเรียนรู้จากที่บ้าน และสถานที่อื่น ๆ ที่ไม่ใช่สถานบันการศึกษาจะแพร่หลายมากยิ่งขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อเนื่องไปยังสถาบันต่าง ๆ ครูอาจารย์ ผู้สร้างสรรค์เนื้อหาการเรียนรู้ (เช่น สถานีถ่ายทอดข่าวสาร) รวมทั้งผู้เรียนแต่ละคนด้วย การจัดสรรทรัพยากรการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของปัจเจกชนแต่ละคน จึงจะเป็นจริงขึ้นมาได้ในที่สุด

15.6 ผู้ผลิตรายการเพื่อสาธารณะเป็นผู้มีบทบาทหรือกำลังจะมีบทบาทสำคัญต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการกระตุ้นให้เกิดอุปสงค์ขึ้น ในมวลชนผ่านโครงการรณรงค์ส่งเสริมการเรียนรู้ที่เพิ่มขึ้นมา มาตรการหลักคือ การรณรงค์ทางวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ที่เป็นกระแสหลักของการถ่ายทอดสารสนเทศ เพื่อมุ่งกระตุ้นและจูงใจ รวมทั้งชี้นำผู้คนไปสู่โอกาสทางการศึกษามากมายที่เป็นเป้าหมายซึ่งได้วางไว้ นอกจากนี้ สื่อดังกล่าวยังสามารถที่จะให้บริการข้อมูลและคำปรึกษาทางการเรียนรู้ได้ โดยการเชื่อมโยงรายการของตนเข้ากับโทรศัพท์ขอความช่วยเหลือสายตรง และบริการอิเล็กทรอนิกส์ออนไลน์ที่เป็นตัวกลางเชื่อมโยงปัจเจกชนเข้ากับการเรียนรู้ผ่านฐานข้อมูลดิจิทัลและธนาคารข้อมูลต่าง ๆ ที่สำคัญคือ สื่อแขนงนี้สามารถประกันความหลากหลายทางด้าน รูปแบบของการนำเสนอสารสนเทศ อาทิ วิทยุโทรทัศน์ระบบอนาล็อกที่เชื่อมโยง (on-line) เข้ากับซีดีรอม วิดิทัศน์ และสิ่งพิมพ์ ตลอดจนการนำเสนอการเรียนรู้ผ่านสถานีโทรทัศน์ช่องดิจิทัลใหม่ ๆ การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลที่ทันสมัยช่วยให้ผู้จัดรายการสามารถสร้างสรรค์และว่าจ้างการจัดทำวัสดุและการออกแบบซอฟต์แวร์ทางการศึกษาที่มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งสามารถสะกดความสนใจผู้ชมได้ และยังสามารถเชื่อมโยงรายการที่ถ่ายทอด รวมทั้งการเรียนรู้เป็นชุดแบบเบ็ดเสร็จจากแหล่งอื่น ๆ เข้าไว้ภายในระบบการรับรอง มาตรฐานการศึกษาด้วยการดำเนินงานในลักษณะหุ้นส่วนจะเป็นหัวใจของปฏิสัมพันธ์แห่งอนาคต

การส่งเสริม

15.7 สื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ดูเหมือนจะมีความเหมาะสมเป็นพิเศษในการทำหน้าที่ส่งเสริมและประกาศเกียรติคุณของการเรียนรู้ ดังจะเห็นได้จากประสบการณ์ในการประสานงานระหว่างบีบีซีกับสำนักงานพัฒนาทักษะพื้นฐาน รวมทั้งโครงการรณรงค์เกี่ยวกับการเรียนรู้โครงการอื่น ๆ ด้วย ความสำเร็จที่ประจักษ์แจ้งชัดเจน ได้แก่ การส่งเสริม “สัปดาห์นักศึกษาผู้ใหญ่” (Adult Learners Weeks) และ “โครงการรณรงค์เรื่องการเรียนรู้” (the Campaign for Learning) ประสบการณ์ทั้งหมดบ่งชี้ให้เห็นว่าไม่มีวิธีใดที่จะมีประสิทธิภาพในการชักจูงผู้คนให้เข้ามาสู่กิจกรรมการเรียนรู้ใหม่ ๆ ได้ดียิ่งไปกว่าการบอกเล่าประสบการณ์ของบรรดาผู้เรียนรู้ใหม่ ซึ่งมั่นใจในคุณภาพของการเรียนรู้ผ่านทางสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์

15.8 ดังนั้น ในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของปวงชน รัฐจึงควรส่งเสริมให้สื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์เข้ามาแสดงบทบาทให้มากกว่าเดิม โดย :-

- กำหนด (หรือนำมากำหนดใหม่อีกครั้ง) ให้สื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ที่แพร่ออกไปทั่วโลกมีพันธกิจที่จะต้องให้สาระความรู้ นอกเหนือไปจากการให้ข้อมูลและความบันเทิง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ควรส่งเสริมการเรียนรู้ในทุกรูปแบบ และควรพยายามร่างข้อกำหนดที่คล้ายคลึงกันสำหรับสื่อที่ถ่ายทอดในระบบดิจิทัลด้วย
- สื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ควรเลือกสถานีช่องที่ได้รับความนิยมจากสาธารณชนมาก ๆ เป็นเส้นทางส่งเสริมและกระตุ้นให้ ผู้คนเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- รัฐควรแสวงหาช่องทางในการจัดตั้งสถานีสำหรับการเรียนรู้โดยเฉพาะ 1 ช่อง ในเครือข่ายรับสัญญาณดิจิทัลทุกแห่ง

การเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ

15.9 นอกเหนือไปจากคุณประโยชน์ที่มีต่อมหาวิทยาลัยอุตสาหกรรมและโครงข่ายแห่งชาติเพื่อการเรียนรู้ สื่อที่ทำหน้าที่ในการสื่อสารและถ่ายทอดสารสนเทศในทุกแขนง ก็ควรกำหนดและอธิบายให้ผู้ร่วมดำเนินงานในเรื่องการเรียนรู้ฝ่ายอื่น ๆ ได้รับทราบว่า สื่อแต่ละประเภทจะให้การสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิตของปวงชนให้ดีที่สุดได้อย่างไร **ทั้งนี้ จะต้องประกันว่าโอกาสในการเข้าถึงเทคโนโลยีใหม่ ๆ ซึ่งยังขาดความ เสมอภาคนั้น จะไม่กลายเป็น**

มาเป็นอีกสาเหตุหนึ่งของการแบ่งแยกในสังคม เทคโนโลยีที่สนับสนุนการเรียนรู้จำเป็นต้องได้รับการบูรณาการอย่างใกล้ชิดกับโอกาสในการสร้าง ปฏิสัมพันธ์ในลักษณะตัวต่อตัว และกับความช่วยเหลือในด้านอื่น ๆ อีกด้วย ควรให้เทคโนโลยีการเรียนรู้ต่าง ๆ เป็นส่วนสำคัญของการเรียนรู้ของนักศึกษาในหลักสูตรวิชาชีพที่อายุเกิน 16 ปีไปแล้ว รวมทั้งสนับสนุนให้ครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญบูรณาการเทคโนโลยีดังกล่าวเข้ากับกระบวนการเรียนการสอนของตน

15.10 รัฐควรมีนโยบายในการให้บริการเกี่ยวกับเทคโนโลยีใหม่ ๆ โดยวางเป้าหมายให้ปวงชนทุกคนสามารถเข้ามาใช้บริการอินเทอร์เน็ตได้ ซึ่งรวมผู้ที่ต้องเผชิญกับอุปสรรคในเรื่องค่าใช้จ่ายด้วย รัฐ ผู้จัดสรรเงินทุน และผู้จัดการเรียนรู้ ควรจะร่วมกันหาแนวทาง ส่งเสริมให้ปัจเจกชนได้เรียนรู้ทักษะและความรู้ที่จำเป็นในการใช้เทคโนโลยีดังกล่าว ตามข้อเสนอแนะดังนี้

- รัฐควรจัดสรรเงินทุนเพื่อการให้บริการอินเทอร์เน็ตแก่สาธารณชนทั่วไป ในสถานที่เรียนรู้ของชุมชน รวมทั้งพิจารณาการยกเว้นภาษี ซึ่งปัจจุบันยกเว้นให้เฉพาะผู้ที่ศึกษาอยู่ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพแห่งชาติเท่านั้น ควรขยายขอบเขตให้ครอบคลุมถึงหลักสูตรฝึกอบรมทักษะ พื้นฐานทางด้านคอมพิวเตอร์ และหลักสูตรเพิ่มพูนทักษะทางวิชาชีพด้วย
- รัฐควรพิจารณาโน้มน้าวให้ผู้เรียนไม่ต้องจ่ายภาษีในช่วงเวลาที่ซื้ออุปกรณ์พื้นฐานทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ
- ในระเบียบว่าด้วย *ผู้ลงทุนเพื่อพัฒนาบุคลากร* (the Investors in People) ควรกำหนดให้พนักงานทุกคนมีโอกาสได้รับการฝึกอบรมทักษะเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศโดยถ้วนหน้า
- ผู้ให้บริการการศึกษาฝึกอบรมทุกแห่ง และสำนักงานดูแลหลักสูตรและคุณวุฒิ ควรรวมเรื่องการใช้คอมพิวเตอร์ (Computer Literacy) ไว้ในนิยามของทักษะพื้นฐานด้วย
- สำนักงานดูแลหลักสูตรและคุณวุฒิควรทบทวนยุทธศาสตร์ที่ระบุให้นักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายผู้มีอายุระหว่าง 16-19 ปี ต้องเรียนรู้ทักษะสำคัญทางด้านเทคโนโลยี ซึ่งแยกจากหลักสูตรเสียใหม่

การประสานงาน

15.11 เทคโนโลยีการสื่อสารใหม่ ๆ ช่วยสร้างเสริมการเรียนรู้ในสถาบันการศึกษา และการศึกษานอกระบบได้เป็นอย่างมาก โดยทำหน้าที่ประสานการเรียนรู้ระหว่างสถานที่ต่าง ๆ สถาบันการศึกษา และระหว่างประเทศ อีกทั้งเป็นเส้นทางเข้าถึงวัสดุการศึกษาผ่านเครือข่ายเว็ลด์ไวด์เว็บ หรือซีดี-รอม คุณประโยชน์ของเทคโนโลยีการสื่อสารใหม่ ๆ ได้แก่ i) ช่วยให้การตีพิมพ์ทางอิเล็กทรอนิกส์และการผลิตสิ่งพิมพ์เป็นไปได้โดยง่าย ii) ช่วยเชื่อมโยงนักศึกษาและผู้สอนเข้าด้วยกัน ทำให้การช่วยเหลือเป็นไปได้โดยสะดวก iii) เพิ่มพูนทักษะให้กับผู้คนผ่านกระบวนการเรียนรู้ โดยช่วยขยายกรอบเวลาในการเรียนรู้ iv) ช่วยสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความต้องการที่ก้าวไกลยิ่งไปกว่าความต้องการของกลุ่มผู้เรียน v) ช่วยให้ผู้ที่ไม่ประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้ในช่วงแรกสามารถหวนสู่กระบวนการเรียนรู้ตามลำพังได้โดยไม่ต้องตะจิตตะขงใจ หรือหวั่นกลัวสิ่งใด การเรียนรู้ทางไกลและการเรียนรู้แบบเปิดกว้างได้ขยายโอกาสทางการศึกษาและฝึกอบรมแก่คนจำนวนมาก

15.12 สถาบันอุดมศึกษามีประสบการณ์มากมายเกี่ยวกับการประสานความร่วมมือในเรื่องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศผ่านเครือข่าย JANET และ Super JANET ฉะนั้น ยุทธศาสตร์ใหม่จึงควรใช้ประโยชน์จากประสบการณ์ดังกล่าว และหากเป็นไปได้ก็ควรใช้ประโยชน์จากเครือข่ายที่ได้รับการพัฒนาเรียบร้อยแล้ว ในลักษณะคล้าย ๆ กันนี้ สถาบันการศึกษาต่อเนื่องหลายแห่ง ห้องสมุด ผู้จัดการศึกษา และนายจ้าง ก็ได้ประสานความร่วมมือเชื่อมโยงจัดตั้งเครือข่ายในระดับท้องถิ่นขึ้น เพื่อใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศ

การพัฒนาชุดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

15.13 สิ่งที่เป็นที่ต้องการอย่างยิ่งก็คือ ชุดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งมีเทคโนโลยีเป็นตัวเสริม ถึงแม้จะมีชุดนาร่องที่ยอดเยี่ยมให้เห็นอยู่บ้าง แต่ก็ยังขาดผลงานที่ดีในเชิงปริมาณ ขาดแคลนทุนรอนที่มั่นคง ส่งผลให้การถ่ายโอนเทคโนโลยีในเรื่องนี้เป็นไปได้ยาก นอกจากนั้น ยังขาดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาวัสดุการเรียนรู้ที่อิงเทคโนโลยี ซึ่งต้องอาศัยการลงทุนมหาศาลทันทีในช่วงแรก รวมทั้งการประสานความร่วมมือระหว่างหุ้นส่วนดำเนินการทั้งหลาย ปัญหาอยู่ที่หุ้นส่วนเชิงพาณิชย์จะติกรอบของตนเองอยู่กับประชากรส่วนใหญ่ เท่านั้น เพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ ยังมีประเด็นเกี่ยวกับการเป็นเจ้าของทรัพย์สินทางปัญญา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในผลงานที่รัฐเป็นผู้สนับสนุนเงินทุนด้วย อีกปัญหาหนึ่ง ก็คือ การขาดแคลนเนื้อหาและซอฟต์แวร์ที่มีคุณภาพดี

ความเปลี่ยนแปลง และความช่วยเหลือที่จำเป็นสำหรับสถาบันการเรียนรู้

15.14 การใช้เทคโนโลยีต้องอาศัยโครงสร้างการสนับสนุนการเรียนรู้ในทุกกรณี ซึ่งครอบคลุมยุทธศาสตร์การพัฒนาบุคลากรในสถาบันการศึกษาเข้าไว้ด้วย ประเด็นของทักษะและความมั่นใจจึงมีความสำคัญทั้งต่อตัวนักเรียนและตัวครูผู้สอนเองด้วย ทว่าสถาบันเป็นจำนวนมากที่มีหน้าที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ก็ยังไม่ได้ปรับเปลี่ยนการจัดการในด้านบุคลากร วัฒนธรรม และค่าใช้จ่าย ให้สอดคล้องกับบทบาทที่แปรเปลี่ยนไป ฉะนั้น การที่สถาบันการศึกษา เช่น โรงเรียน วิทยาลัย มหาวิทยาลัย มีอุปกรณ์ที่ล้าสมัยก่อนที่ จะหมดอายุการใช้งาน จึงเป็นสิ่งที่พบเห็นได้ทั่วไป

15.15 การปรับใช้นโยบายที่มีต้นทุนต่ำจะช่วยเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการพัฒนาทักษะ และการส่งเสริมให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางด้านวัฒนธรรมในระยะสั้น ยกตัวอย่าง เช่น การเปิดให้บริการแก่สาธารณชนผู้ประสงค์ที่จะเข้ามาใช้อุปกรณ์ได้ทั้ง 7 วันใน หนึ่งสัปดาห์ จะทำให้ค่าใช้จ่ายของสถาบันการศึกษาเพิ่มขึ้นจากเดิมเพียงเล็กน้อยเท่านั้น เนื่องจากโครงสร้างพื้นฐานนั้นมีอยู่แล้ว ค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นก็จะเป็นค่าไฟฟ้า ค่าทำ ความร้อน ค่าตอบแทนสำหรับเจ้าหน้าที่ให้ความช่วยเหลือในเรื่องการเรียนรู้ ภารโรง และพนักงานรักษาความปลอดภัย

15.16 การส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในสถาบันการเรียนรู้ นั้น สามารถ ทำได้ดังนี้ :-

- องค์กรจัดสรรเงินทุนควรทบทวนมาตรการในการดำเนินงานของตน เพื่อประกันมาตรฐานขั้นต่ำสุดในการเข้าถึงเทคโนโลยี ซึ่งรวมการเชื่อมโยงบุคลากรเข้าสู่ระบบไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์
- ควรพัฒนาฐานที่คณะกรรมการประสานงานบริการสารสนเทศในระดับอุดมศึกษาได้จัดสร้างไว้แล้ว ให้กลายเป็นธนาคารซอฟต์แวร์และวัสดุโสตทัศนูปกรณ์ที่เปิดให้เข้ามาใช้บริการได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย โดยเชื่อมโยงธนาคารนี้เข้ากับโครงข่ายแห่งชาติเพื่อการเรียนรู้ด้วย
- สภาจัดสรรเงินทุนควรส่งเสริมการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่เป็นผลมาจากความร่วมมือของหลายฝ่าย ซึ่งรัฐเป็นผู้สนับสนุนเงินทุน อาทิ สื่อจากหน่วยงานของรัฐ จากห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ สถาบันบีบีซี และ ผู้จัดการศึกษาฝึกอบรม โดยใช้เงินของรัฐ

- ผู้จัดสรรเงินทุนควรกำหนดให้บุคลากรทุกคนของสถาบันการศึกษา สำหรับผู้เรียนที่มีอายุเกิน 16 ปี ได้มีโอกาสพัฒนาทักษะเกี่ยวกับ เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ รวมทั้งมีโอกาสปรับปรุงทักษะอย่างสม่ำเสมอ ตามระดับความรู้และทักษะขั้นต่ำที่ได้กำหนดไว้ โดยจะต้องมีการปรับเปลี่ยนมาตรฐานขั้นต่ำนี้ให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยี และความเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับบทบาทของบุคลากร



“ขวากหนามทางด้านวัฒนธรรมต่อความเปลี่ยนแปลง เป็นสิ่งที่พบเห็นได้ในทุก ๆ สังคม ด้วยเหตุผลที่ชัดเจน คือ การปรับเปลี่ยนที่จะเกิดขึ้นย่อมคุกคามพฤติกรรมที่เคยชิน วิธีการดำรงชีวิต ความเชื่อ และอคติทางสังคมต่าง ๆ ... การตอบสนองความเปลี่ยนแปลงอาจจะหมายถึงการปรับเปลี่ยนการจัดลำดับความสำคัญในสังคมของตน ระบบการศึกษา รูปแบบการบริโภค และอาจจะเกินเลยไปจนถึงความเชื่อพื้นฐานในเรื่องสัมพันธภาพระหว่างปัจเจกบุคคลกับสังคมด้วยก็ได้”

พอล เคนเนดี (2536)

“การเตรียมรับมือกับศตวรรษที่ 21”

(Preparing for the Twenty-First Century)

บทส่งท้าย : การจัดการกับการเปลี่ยนแปลง

บทส่งท้ายนี้เป็นการขมวดรวมให้เห็นถึงขั้นตอนของกระบวนการที่จะก้าวไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ต้องใช้ความเข้าใจ ความตั้งใจ จังหวะ และพลัง การสนับสนุนร่วมมือกับ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยมีหัวข้อดังนี้

4. วิสัยทัศน์ กับ ยุทธศาสตร์
5. การโน้มน้าวผู้มีส่วนได้ส่วนเสียฝ่ายอื่น ๆ
6. การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและแนวปฏิบัติ
7. คณะกรรมการที่ปรึกษา

วิสัยทัศน์ กับ ยุทธศาสตร์

16.1 การที่จะบรรลุความเปลี่ยนแปลงตามขั้นตอนที่ได้เสนอแนะไว้ในรายงานฉบับนี้ย่อมเป็นภารกิจอันใหญ่หลวงยิ่งสำหรับคนทุกคน ดังนั้น รัฐจึงจำเป็นต้องเข้ามาวางแผนงานด้วยความรอบคอบ และเข้ามาแสดงบทบาทนำด้วยความกระตือรือร้น มุ่งมั่น และมีวิสัยทัศน์กว้างไกล ภาระหน้าที่ในลำดับแรกของรัฐก็คือ การกำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้ชัดเจน รวมถึงวิสัยทัศน์ และหลักการต่าง ๆ ที่จะใช้เป็นแกนในการพัฒนายุทธศาสตร์ และปรับเปลี่ยนแนวปฏิบัติต่อไป นอกจากนี้ ยังจะต้องจัดทำกรอบงานในเชิงยุทธศาสตร์ ที่กระชับรัดกุมพร้อมกับเป้าหมายและตารางเวลาปฏิบัติงาน เพื่อประโยชน์ในการติดตามและทบทวนผลงาน ภายหลังจากการตีพิมพ์สมุดปกขาว นับเป็นโอกาสเหมาะที่จะได้เริ่มงานขึ้นแรกกันได้เลย

16.2 การพัฒนายุทธศาสตร์จำเป็นต้องมีการปรึกษาหารืออย่างใกล้ชิดกับฝ่ายอื่น ๆ ที่มีหน้าที่รับผิดชอบให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ในเรื่องแผนปฏิบัติการที่เหมาะสม เป้าหมาย ตารางเวลาปฏิบัติงาน วิธีติดตามตรวจสอบผลงาน ตลอดจนการใช้จ่าย พันธกิจทั้งหมดข้างต้นจะต้องเป็นเสมือนสะพานที่น่าเชื่อถือ ซึ่งเชื่อมต่อระหว่างวิสัยทัศน์กับความสำเร็จที่ละขั้นตอนในการปฏิบัติ

การโน้มน้าวผู้มีส่วนได้ส่วนเสียฝ่ายอื่น ๆ

16.3 ภารกิจดังกล่าวจำเป็นต้องพึ่งพาการประชาสัมพันธ์อย่างมีประสิทธิภาพเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนทิศทางตามที่รัฐได้ชี้แนะ รัฐจะต้องโน้มน้าวให้ปัจเจกชน องค์กร และผู้จัดการศึกษาทั้งหมดเห็นชอบกับวิสัยทัศน์ที่วางไว้ให้สำเร็จ นอกจากนี้ ทุกฝ่ายยังต้องกำหนดบทบาทของตนภายในกรอบรวมที่ร่างเอาไว้แล้ว โดยมุ่งเน้นภารกิจที่เหมาะสมสอดคล้องในเชิงปฏิบัติเป็นหลัก แต่ละฝ่ายควรนำวิสัยทัศน์และหลักการต่าง ๆ ที่รัฐได้วางไว้มาใช้เป็นบรรทัดฐานในการเปลี่ยนแปลงแนวปฏิบัติของตนที่ดำเนินอยู่ในปัจจุบัน จากนั้นก็คิดหาหนทางใหม่ ๆ รวมทั้งเร่งสร้างสัมพันธภาพกับผู้ดำเนินงานฝ่ายอื่น ๆ ในเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิต

16.4 สื่อวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และเทคโนโลยีสารสนเทศใหม่ ๆ มีศักยภาพที่จะเข้ามารับบทบาทหลักในการส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมขึ้นได้ ถึงแม้ว่าการเปลี่ยนเจตคติ ความมุ่งมั่น และความนึกคิดของผู้คนจะเป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลายาวนาน แต่ก็จำเป็นที่จะต้องกระตุ้นให้เกิดให้ได้ในทุกระดับทุกสถานที่ที่ให้การเรียนรู้ และในทุกแง่มุมของวิถีทางดำรงชีวิตของประชาชนในสหราชอาณาจักร ภารกิจเบื้องต้น คือ การจัดอภิปรายเกี่ยวกับเรื่องนี้อย่างเข้มข้นในระดับชาติ และการรณรงค์อย่างต่อเนื่องเพื่อปลูกจิตสำนึกให้ผู้คนตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้ตลอดชีวิตของปวงชน ซึ่งในเรื่องนี้ฝ่ายที่จะให้การช่วยเหลือได้มากที่สุดคือ โครงการรณรงค์เพื่อการเรียนรู้ และมูลนิธิการเรียนรู้ตลอดชีวิตของราชบัณฑิตสภาของสกอตแลนด์ (RSA)

16.5 การดำเนินงานเพื่อก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงขนาดใหญ่ทางด้านวัฒนธรรมและแนวปฏิบัติสู่จุดหมายการเรียนรู้ตลอดชีวิตของปวงชน ตามที่ได้เสนอแนะไว้ในรายงานฉบับนี้นั้นจะต้องอาศัยถ้อยแถลงที่ชัดเจนของรัฐว่าด้วยวิสัยทัศน์ หลักการ และยุทธศาสตร์ที่พึงประสงค์ หลังจากวางยุทธศาสตร์แล้วก็ต้องเร่งร่างแผนปฏิบัติการ ตารางเวลา ปฏิบัติงาน เป้าหมาย การติดตามผล และงบประมาณค่าใช้จ่าย การโน้มน้าวทุกฝ่ายให้มีความเห็นพ้องต้องกันในวิสัยทัศน์ดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการปรึกษาหารือ การประชาสัมพันธ์ และการรณรงค์ในระดับชาติ โดยอาศัยแรงสนับสนุนจากสื่อในการถ่ายทอดข่าวสารทุกแขนง

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและแนวปฏิบัติ

16.6 ถึงแม้การปรับเปลี่ยนโครงสร้าง กฏระเบียบ ขั้นตอน และแนวทางดำเนินงานจะก่อให้เกิดกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม แต่ก็จำเป็นต้องมีความยืดหยุ่นเอาไว้ด้วยเพื่อให้แต่ละท้องถิ่นสามารถปรับวิธีปฏิบัติงานได้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพการณ์ รวมทั้ง

เปิดโอกาสให้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงเพื่อที่จะได้ปรับกระบวนการยุทธศาสตร์ให้เหมาะสม ต่อไป ทั้งนี้จะต้องระมัดระวังที่จะไม่ด่วนสรุปว่า การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างแต่เพียงลำพังก็สามารถก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมขึ้นมาได้ หรือว่าการเปลี่ยนพฤติกรรมในการปฏิบัติงานของผู้คนสามารถทำได้โดยไม่จำเป็นต้องมีการลงทุน พัฒนา หรือให้ความช่วยเหลือใด ๆ ทั้งสิ้น นอกจากนี้ ความเฉื่อยชาขององค์กร ผนวกกับความเคยชิน ก็จะเป็นอุปสรรคกีดขวางไม่ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมเริ่มขึ้นได้ หรือไม่ก็อาจทำให้ความก้าวหน้าเป็นไปอย่างล่าช้า ดังนั้น ผู้สนับสนุนและผู้ให้คำปรึกษาว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่งต่อผลสำเร็จทางยุทธศาสตร์ทุก ๆ ระดับ

คณะกรรมการที่ปรึกษา

16.7 ควรจัดให้มีคณะกรรมการที่ปรึกษาทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือในเรื่องการวางแผนและการปฏิบัติตามยุทธศาสตร์ รวมทั้งกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมตามแนวทางที่ได้ชี้แนะไว้แล้ว โดยให้เป็นไปตามผลของการปรึกษาหารือ ภายหลังที่ได้ จัดพิมพ์เป็นสมุดปกขาวออกมาแล้ว และจะมีการนำเสนอแนวทางซึ่งลงลึกในเรื่องนี้ภายในไม่ช้า โดยจะพิจารณารายละเอียดเรื่องข้อเสนอแนะอันหลากหลายที่อยู่ในรายงานฉบับนี้ เพื่อแสวงหาแนวทางปฏิบัติที่ดีมาใช้ประโยชน์ในการประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต



ภาระหน้าที่

คณะกรรมการที่ปรึกษาแห่งชาติว่าด้วยการศึกษาต่อเนื่องและการเรียนรู้ตลอดชีวิตทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่รัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องในเรื่องการศึกษาผู้ใหญ่ตามที่ได้รับ การร้องขอ โดยมุ่งเน้นไปที่การขยายโอกาสการเรียนรู้ตลอดชีวิต และการเรียนรู้ในสถาน-ประกอบการ ให้ครอบคลุมปัจเจกชน และกลุ่มคนผู้ด้อยโอกาส ซึ่งหากนำเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ได้สำเร็จ ก็จะส่งผลให้เกิดการปรับปรุงด้านภาวะการจ้างงาน การฟื้นฟูสังคม การสร้างเสริมศักยภาพ ประสิทธิภาพทางเศรษฐกิจ เอกภาพทางสังคม การดำรงชีพ อย่างอิสระ และความ เป็นพลเมืองอันพึงประสงค์ในภาพรวม

นอกจากนี้ ยังมีหน้าที่จัดทำข้อเสนอแนะ ในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ คือ :-

- การจัดเตรียมสมุดปกขาวของรัฐบาลว่าด้วย เรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- การเสริมสร้างการเรียนรู้ในครอบครัว และชุมชน
- บทบาทของอุดมศึกษาและการศึกษาต่อเนื่องที่มีต่อการศึกษาผู้ใหญ่ โดยเน้นที่ข้อเสนอแนะของคณะกรรมการเคนเนดีว่าด้วยเรื่องขยายการมีส่วนร่วมในการศึกษาต่อเนื่อง และของคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยเรื่องอนาคตของอุดมศึกษา
- ความคิดริเริ่มเกี่ยวกับการพัฒนาในบริบทของมหาวิทยาลัยอุตสาหกรรม
- การพัฒนาเมืองและมหานครแห่งการเรียนรู้

รายชื่อคณะกรรมการที่ปรึกษา

คณะกรรมการ :-

Professor R H Fryer	ประธาน	Alan Tuckett	รองประธาน
Cliff Allen		Pat Gale	
Maureen Banbury		Lucia Jones	
Jacquie Buffton		Paul Nolan	
Carolyn Daines		Sarah Perman	
Kirstie Donnelly		Maggie Semple	
John Field		Peter Scott	
Felicity Everiss		Tom Schuller	
Dan Finn		Janice Shiner	
Hywel Francis		Gordon Stokes	
Leisha Fullick		David Taylor	

ฝ่ายเลขานุการ :-

Gareth Dent
Jean Goodridge
Ken Ogle

การประชุมและการจัดทำรายงาน

นับตั้งแต่ได้รับการจัดตั้งในเดือนมิถุนายน 2540 คณะกรรมการฯ ได้ร่วมประชุมกันทั้งหมด 4 ครั้ง และยังได้รับรายงานกว่า 200 ฉบับจากองค์กรและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาตลอดชีวิต ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้นำมาใช้อ้างอิงในการจัดทำข้อเสนอแนะฉบับนี้ คณะกรรมการฯ ตั้งใจว่าจะจัดทำรายงานอีกฉบับหนึ่ง โดยอ้างอิงการวิเคราะห์ข้อมูลจากรายงานจำนวนดังกล่าวต่อไปในอนาคต นอกจากนี้ ประธานและกรรมการท่านอื่น ๆ ก็ได้เริ่มโครงการเข้าร่วมประชุมและปรึกษาหารือ ซึ่งจัดขึ้นอย่างแพร่หลายทั่วประเทศในเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิต คณะกรรมการฯ ตั้งปณิธานว่าจะสานงานนี้ต่อไปทันทีที่รายงานฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ และมีการจัดพิมพ์เป็นสมุดปกขาวเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิต

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

ดร. รุ่ง แก้วแดง

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

ผู้แปล

นางสาวพิศवास ปทุมต์ตังยี

ผู้เรียบเรียง

1. นางสาวกุลวิตรา ภั้งคานนท์

2. นางสาวอมรา รสสุข

ผู้จัดพิมพ์ต้นฉบับ

นางสาวสุมาลี ไพรัชคดาสกุล

ผู้ประสานงาน

นางสาวพุดิสาร์ อัครกะพู

ผู้สืบค้นข้อมูล

นางสาวศิริธร ทัดติ

จากอินเทอร์เน็ต